

AÐALSKIPULAG BOLUNGARVÍKUR 2020-2032

Tillaga

21. desember 2021

AÐALSKIPULAG BOLUNGARVÍKUR 2020-2032

Tillaga

21. desember 2021

SAMÞYKKTIR

Aðalskipulag þetta, sem auglýst hefur verið samkvæmt 31. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 m.s.br., var samþykkt í bæjarstjórn Bolungarvíkur þann

---

Aðalskipulag þetta var staðfest af Skipulagsstofnun þann

Aðalskipulagið er staðfest með fyrirvara um niðurstöður staðbundins hættumats, samkvæmt lögum um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum nr. 49/1997 m.s.br. og reglugerð um hættumat vegna ofanflóða og flokkun og nýtingu hættusvæða nr. 505/2000 m.s.br. við gerð deiliskipulags og afgreiðslu einstakra byggingar- og framkvæmdaleyfa.

ÖNNUR SKIPULAGSGÖGN

Uppdrættir í mælikvarða 1:25.000 og 1:10.000, blaðstærð A1, 21. desember 2021.

Staðfesting á þátttöku hagsmunaaðila í skipulagshópi

Undirritaðir eru fulltrúar hagsmunaaðila í skipulagshópi, sem unnið hefur að heildarendurskoðun aðalskipulags Bolungarvíkurkaupstaðar fyrir tímabilið 2020-2032. Þeir eru sammála þeirri meginstefnu sem sett er fram í aðalskipulaginu, m.t.t. hagsmuna þess félags eða hóps sem þeir eru fulltrúar fyrir. Ágreiningur getur þó verið um afmarkaða þætti þess. Fulltrúar skipulagshópsins bera ekki ábyrgð á aðalskipulaginu, að hluta eða í heild, enda er það á forræði sveitarstjórnar í samræmi við skipulagslög nr. 123/2010 og skipulagsreglugerð nr. 90/2013.

Bolungarvík _____

Félag eldri borgara í Bolungarvík

_____

Hestamannafélagið Gnýr

_____

Bændur og landeigendur

_____

Foreldrafélag grunn- og leikskóla

_____

Heilsubærinn Bolungarvík

_____

Ferðamálafélag Bolungarvíkur

_____

Sjálfsbjörg

_____

Skógræktarfélag Bolungarvíkur

_____

Fyrirtæki í sjávarútvegi

_____

UMFB

_____

Land- og húseigendur í Skálavík

_____

EFNISYFIRLIT

Efnisyfirlit	v
Inngangur	10
1 Aðalskipulag	11
1.1 Skipulagssvæðið	11
1.2 Framsetning	11
1.3 Vinnuferli	12
Umsagnir, samráð og þátttaka hagsmunaaðila	12
Samráð við stofnanir og aðliggjandi sveitarfélög	14
1.4 Afgreiðsla skipulagsins	14
1.5 Helstu breytingar frá gildandi aðalskipulagi	15
1.6 Umhverfismat	15
1.7 Eftirfylgni og vöktun	15
Helstu áherslur	18
2 Leiðarljós og meginmarkmið	19
2.1 Leiðarljós	19
2.2 Meginmarkmið	19
Náttúra	19
Samfélag	20
Innviðir	20
Náttúra	22
3 Staðhættir og landslag	23
3.1 Jarðfræði	24
3.2 Veðurfar	24
4 Vatnafar og vatnsgæði	27
4.1 Vatnsvernd	27
4.2 Votlendi	28
Markmið og stefna – Vatnafar og vatnsgæði	30
5 Óbyggðir	31
Markmið og stefna - Óbyggðir	31

6 Gróðurfar og dýralíf	33
6.1 Vistgerðir	33
6.2 Jarðvegur	36
6.3 Dýralíf	37
Markmið og stefna – Gróðurfar og dýralíf	37
7 Náttúruvá og loftslagsbreytingar	39
7.1 Ofanflóð	39
Markmið og stefna - Ofanflóð	41
7.2 Loftslagsbreytingar og sjávarrof	42
Markmið og stefna – Loftslagsbreytingar og sjávarflóð	45
8 Náttúruvernd	47
8.1 Sjálfbær þróun	47
8.2 Gildi náttúrunnar og verðmætamat	47
8.3 Verndarmarkmið náttúruverndarlaga	47
8.4 Náttúruverndarsvæði	48
Markmið og stefna - Náttúruvernd	50
Samfélag	53
9 Byggð	54
9.1 Saga byggðar	54
9.2 Menningar- og búsetuminjar	55
Fornleifar	55
Byggingararfur og húsfriðun	59
Þéttbýli	59
Dreifbýli	62
Markmið og stefna – Menningar- og búsetuminjar	62
9.3 Íbúápróun	63
Íbúafjöldi	64
Samsetning íbúafjölda	66
Markmið og stefna – Íbúápróun	67
9.4 Íbúðarbyggð	68
Markmið og stefna - Íbúðarbyggð	70
9.5 Miðbæjarsvæði	71
Markmið og stefna - Miðbæjarsvæði	73
9.6 Frístundabyggð og byggð í dreifbýli	76

Markmið og stefna – Frístundabyggð og byggð í dreifbýli.....	77	Söfn og menningarhús	108
9.7 Gæði byggðar	78	Kirkjur og kirkjugarðar.....	109
Hljóðvist.....	78	Markmið og stefna – Menning	109
Myrkurgæði	78	11.3 Heilbrigðismál, öryggi og málefni aldraðra	110
Markmið og stefna – Gæði byggðar	79	Markmið og stefna – Heilbrigðismál, öryggi og málefni aldraðra	110
10 Atvinna	81	12 Útivist, íþróttir og skógrækt.....	112
10.1 Atvinnuþróun.....	81	12.1 Útivist og græn svæði	112
Markmið og stefna - Atvinnuþróun.....	82	Íþróttir.....	112
10.2 Sjávarútvegur.....	84	Leiksvæði.....	112
Veiðar og vinnsla.....	84	Gildi útivistar	113
Fiskeldi.....	84	Markmið og stefna – Útivist og græn svæði.....	113
Markmið og stefna - Sjávarútvegur	87	12.2 Skógrækt og trjárækt.....	114
10.3 Landbúnaður	88	Markmið og stefna – Skógrækt og trjárækt.....	115
Flokkun landbúnaðarlands.....	89	Innviðir	117
Eignarhald og landamerki	90	13 Veitur og fjarskipti	118
Lögbýli og aðrar jarðir.....	90	13.1 Veitur	118
Markmið og stefna - Landbúnaður	91	Rafveita	119
10.4 Ferðaþjónusta.....	92	Vatnsveita.....	120
Vöxtur ferðaþjónustu	92	Hitaveita.....	120
Þjónusta og afþreying fyrir ferðamenn.....	94	Fráveita	120
Áherslur á lands- og svæðisvísu	94	Markmið og stefna – Veitur.....	121
Markmið og stefna - Ferðaþjónusta	95	13.2 Fjarskipti.....	123
10.5 Verslun og önnur þjónusta	98	Markmið og stefna – Fjarskipti	124
Markmið og stefna – Verslun og önnur þjónusta.....	98	14 Samgöngur	125
10.6 Hafnarstarfsemi	98	14.1 Göngu-, hjóla- og reiðleiðir	125
Markmið og stefna – Hafnarstarfsemi.....	101	Markmið og stefna – Göngu-, hjóla- og reiðleiðir	126
10.7 Iðnaðar- og athafnasvæði.....	102	14.2 Vegir og gatnakerfi	127
Starfsemi á athafna- og iðnaðarsvæðum.....	102	„Vegir í náttúru Íslands“	129
Úrgangur.....	102	Markmið og stefna – Vegir og gatnakerfi	130
Markmið og stefna – Iðnaðar- og athafnastarfsemi.....	103	14.3 Almenningsamgöngur	130
10.8 Efnistaka og vinnsla.....	105	Markmið og stefna – Almenningsamgöngur.....	131
Markmið og stefna – Efnistaka og vinnsla	107	Skipulagsskilmálar	133
11 Stofnanir, félags- og velferðamál.....	108	15 Almenn atriði.....	134
11.1 Skólar og íþróttahús.....	108		
Markmið og stefna – Skólar og íþróttahús.....	108		
11.2 Menning.....	108		

16	Landnotkun	135
16.1	Íbúðarbyggð (ÍB)	135
16.2	Miðsvæði (M)	137
16.3	Verslun og þjónusta (VP)	138
16.4	Samfélagsþjónusta (S)	139
16.5	Athafnasvæði (AT)	140
16.6	Iðnaðarsvæði (I)	142
16.7	Efnistöku- og efnislosunarsvæði (E)	144
16.8	Frístundabyggð (F)	146
16.9	Afþreyingar- og ferðamannasvæði (AF)	149
16.10	Íþróttasvæði (ÍÞ)	150
16.11	Kirkjugarðar og grafreitir (K)	151
16.12	Opin svæði (OP)	152
16.13	Hafnir (H)	154
16.14	Landbúnaðarsvæði (L)	155
16.15	Skógræktar- og landgræðslusvæði (SL)	158
16.16	Óbyggð svæði (ÓB)	160
16.17	Sérstök not haf- og vatnssvæða (SN)	161

16.18	Vötn, ár og sjór (V)	162
16.19	Strandsvæði (ST)	163
16.20	Varnar- og öryggissvæði (VÖ)	164

Takmarkanir á landnotkun..... **167**

17	Verndarákvæði	168
17.1	Náttúruvá (NV)	168
17.2	Minjavernd (MV)	169
17.3	Vatnsverndarsvæði og Vatnsból (VF, VG, VB)	170
17.4	Hverfisvernd (HV)	171
18	Heimildir	174
19	Viðaukar	177

INNGANGUR

1 AÐALSKIPULAG

Aðalskipulag þetta er heildarendurskoðun á Aðalskipulagi Bolungarvíkur 2008-2020 sem samþykkt var af bæjarstjórn Bolungarvíkur 2. maí 2011. Fyrri skipulag var unnið í samræmi við þágildandi skipulags- og byggingarlög nr. 73/1997. Skipulagsvinnan við heildarendurskoðunina byggir á skipulagslögum nr. 123/2010 og lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 (síðar ný lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021) en samkvæmt lögum nr. 105/2006 er aðalskipulagið háð umhverfismati áætlana. Umhverfismatið var unnið samhliða endurskoðun aðalskipulagsins. Umfjöllun um einstaka þætti umhverfismatsins er fléttuð inn í greinargerðina. Nánari upplýsingar um matið, svo sem forsendur þess, aðferðir og niðurstöður, er að finna í viðauka. Útfærsla stefnu tók mið af nýjum lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana en þau tóku gildi 1. september 2021 (nr. 111/2021).

1.1 SKIPULAGSSVÆÐIÐ

Skipulagið tekur til alls lands sveitarfélagsins Bolungarvíkurkaupstaðar. Sveitarfélagið nær til Syðridals, Tungudals, Hlíðardals og Skálavíkur auk þéttbýlis Bolungarvíkur, sem er kennt við samnefnda vík. Bolungarvík fékk kaupstaðarréttindi árið 1974 en fram að því hét byggðarlagið Hólshreppur. Ísafjarðarbær er eina aðliggjandi sveitarfélag Bolungarvíkurkaupstaðar og liggja sveitarfélagamörk um Arafjall við Ísafjarðardjúp, til suðurs að Kistufelli, um Gilsbrekkuheiði og vestur að sjó um fjallið Öskubak.

Mynd 1.1 Skipulagssvæðið. (Mynd: Verkís)

1.2 FRAMSETNING

Aðalskipulagið er sett fram í greinargerð og á skipulagsuppdráttum. Uppdrættirnir eru prentaðir á eitt blað í stærð A1. Auk þess er skipulaginu skilað á stafrænu formi til Skipulagsstofnunar í samræmi við skipulagslög.

Sveitarfélagsuppdráttur: Tillaga, 21. desember 2021. Mælikv. 1:25.000.

Þéttbýlisuppdráttur: Tillaga, 21. desember 2021. Mælikv. 1:10.000.

Greinargerðinni er skipt upp í átta meginhluta.

- ◆ Inngangur
  - Helstu gögn og aðferðir við skipulagsvinnuna

- ◆ Helstu áherslur
  - Leiðarljós og meginmarkmið

- ♦ Náttúra
  - Staðhættir og landslag, vatnafar og vatnsgæði, óbyggðir, lífríki, náttúruvá, loftslagsbreytingar og náttúruvernd
- ♦ Samfélag
  - Menningarminjar, íbúapróun og íbúðarbyggð, miðbæjarsvæði, frístundabyggð, gæði byggðar, atvinna, stofnanir, félags- og velferðarmál og útivist, íþróttir og skógrækt.
- ♦ Innviðir
  - Veitur, fjarskipti og samgöngur
- ♦ Skilmálar um landnotkun
  - Almenn og sértæk ákvæði fyrir landnotkunarflokk
- ♦ Takmarkanir á landnotkun
  - Viðbótarákvæði sem varða takmörkun á landnotkun annarra landnotkunarflokka
- ♦ Viðaukar
  - Umhverfismat aðalskipulagsins og aðrar viðbótarupplýsingar

Kaflar um náttúru, samfélag og innviði fjalla um grunnforsendur og stefnu auk þess sem þar fléttast inn áhrif skipulagsins á umhverfi og samfélag (umhverfismat áætlan). Nánar er fjallað um umhverfisáhrif í viðauka.

1.3 VINNUFERLI

Bolungarvíkurkaupstaður samdi við Verkís verkfræðistofu um ráðgjöf við heildarendurskoðun á aðalskipulaginu og hófst undirbúningsvinna verkefnisins fyrri hluta árs 2018. Teiknistofan Eik vann gildandi aðalskipulag

en árið 2016 sameinaðist hún Verkís. Í lok árs 2018 og í upphafi árs 2019 fjallaði umhverfismálaráð Bolungarvíkur um viðfangsefni og áherslur heildarendurskoðunar aðalskipulagsins og lagði grunninn að skipulags- og matslýsingu. Lýsingin var samþykkt í sveitarstjórn í apríl 2019 og fór í umsagnar- og kynningarferli.

Fyrir hönd ráðgjafa unnu Gunnar Páll Eydal, Ruth Guðmundsdóttir, Erla Bryndís Kristjánsdóttir og Einar Jónsson stærstan hluta verkefnisins. Fyrir hönd Bolungarvíkur voru Finnþogi Bjarnason og Gísli Gunnlaugsson tengiliðir ráðgjafa. Stefnuorkunin var unnin af kjörnum fulltrúum Bolungarvíkurkaupstaðar auk þess sem hópur íbúa og hagsmunaaðila var virkjaður til þátttöku í verkefninu. Umhverfismálaráð og bæjarstjórn ræddu um viðfangsefni aðalskipulagsins eftir þörfum á vinnslutímanum og eru þeir fundir ekki tilgreindir sérstaklega í greinargerðinni. Vísað er á vefsíðu Bolungarvíkur þar sem finna má fundargerðir nefnda og bæjarstjórnar. Fjallað er um þátttöku íbúa og hagsmunaaðila í skipulagsvinnunni í kafla 1.3.

Umsagnir, samráð og þátttaka hagsmunaaðila

Aðalskipulagsvinnan var kynnt í samræmi við skipulagslög nr. 123/2010 og skipulagsreglugerð nr. 90/2013. Þar er gert ráð fyrir kynningu á skipulags- og matslýsingu, kynningu skipulagstillögu á vinnslustigi og auglýsingu skipulagstillögu. Jafnframt skal senda lýsingu til umsagnaraðila.

Við upphaf skipulagsvinnunnar var ákveðið að ganga lengra í samráði og samtali við íbúa og hagsmunaaðila en krafist er í skipulagslöggjöfinni. Settur var á fót skipulagshópur sem skipaður var íbúum og hagsmunaaðilum. Hópnum var ætlað að taka virkan þátt í gerð og mótun skipulagstillögunnar. Að auki hafa málefni aðalskipulagsins verið kynnt með ýmsum hætti, m.a. á íbúafundum og á vefsíðu sveitarfélagsins.

Óskað var eftir útnefningu fulltrúa í skipulagshópinn frá starfandi félögum en umhverfismálaráð útnefndi fulltrúa fyrir þá hópa sem voru án félags (tafla 1.1). Skipulagshópurinn tók virkan þátt í skipulagsvinnunni undir leiðsögn skipulagsráðgjafa og var sveitarstjórn til ráðgjafar um málefni aðalskipulagsins. Hópurinn starfaði eftir starfsreglum sem hann samþykkti

sjálfur í upphafi vinnunnar. Þar var fjallað um hlutverk, þátttöku og ábyrgð fulltrúa hópsins. Skipulagshópnum var ætlað að auðvelda og auka gæði gagnaöflunar og greiningarvinnu.

Breiðari og virkari þátttaka er líkleg til að draga úr hagsmunaaðilum og auka stuðning íbúa við skipulagsáætlunina. Þar með er líklegri að markmiðum skipulagsins verði hrint í framkvæmd á skipulagstímabilinu. Áhersla var lögð á að fulltrúar hópsins kæmst að sameiginlegri niðurstöðu og sættust á eina skipulagslausn. Gert er ráð fyrir að fulltrúar hópsins muni staðfesta þátttöku sína í skipulagsvinnunni með undirskrift eins og sjá má fremst í greinargerðinni. Með staðfestingunni eru undirritaðir í grundvallaratriðum sammála þeirri stefnu sem sett er fram í aðalskipulaginu. Ágreiningur getur þó verið um einstaka afmarkaða þætti í skipulagstillögunni.

Tafla 1.1 Skipulagshópur íbúa og fleiri hagsmunaaðila.

Hópur	Tilnefning
Umhverfismálaráð (formaður)	Umhverfismálaráð
Yngri fólk	Foreldrafélag grunnskóla og leikskóla
Eldri borgarar	Félag eldri borgara
Fatlaðir	Sjálfbjörg
Íþróttaiðkendum	UMFB
Hestafólk	Hestamannafélagið Gnýr
Útivist og heilsa	Heilsuþæring Bolungarvík
Skógrækt	Skógræktarfélagið
Land- og húseigendur Skálavík	Bolungarvíkurkaupstaður
Bændur og aðrir landeigendur	Bolungarvíkurkaupstaður
Ferðamálasamtök Bolungarvíkur	Bolungarvíkurkaupstaður
Fyrirtæki í sjávarútvegi	Bolungarvíkurkaupstaður

Mynd 1.2 Skipulagshópur íbúa og fleiri hagsmunaaðila.

Samvinna við íbúa, hagsmunaaðila og umsagnaraðila – helstu áfangar og viðburðir:

- ◆ Kynning skipulags- og matslýsingar.
  - Lýsingin var samþykkt í bæjarstjórn 9. apríl 2019 og auglýst í framhaldinu. Hún var aðgengileg á vef Bolungarvíkur og vefsíðu sem og á skrifstofu sveitarfélagsins. Opið var fyrir athugasemdir frá 15. apríl til 31. maí 2019.
  - Send til umsagnaraðila 14. apríl 2019.
  - Kynningarfundur 13. júní 2019.

- ◆ Kynning á vinnslustigi
  - Afurðir auglýstar og birtar á vefnum þann 17. desember 2020.
  - Kynningarfundur haldinn þann 4. mars 2021.
  - Afurðir sendar stofnunum til umsagnar í febrúar 2021.
- ◆ Vinna skipulagshóps
  - Boðaðir fundir skipulagshóps: 6. júní 2019, 20. nóvember 2019, 18. júní 2020 og 5. nóvember 2020.
  - Upplýsingaöflun og greiningarvinna – samtal og fundir ráðgjafa með einstökum fulltrúum skipulagshóps eftir þörfum.
- ◆ Afgreiðsla og auglýsing skipulags
  - Sjá kafla 1.4.

Samráð við stofnanir og aðliggjandi sveitarfélög

Auk Skipulagsstofnunar fengu eftirtaldir aðilar skipulagslýsinguna og skipulagstillöguna (á vinnslustigi) til umsagnar.

- ◆ Umhverfisstofnun
- ◆ Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða
- ◆ Minjastofnun
- ◆ Orkubú Vestfjarða
- ◆ Landsnet
- ◆ Vegagerðin
- ◆ Isavia
- ◆ Kirkjugarðaráð
- ◆ Veðurstofa Íslands
- ◆ Ísafjarðarbær
- ◆ Náttúrufræðistofnun Íslands
- ◆ Ferðamálastofa
- ◆ Orkustofnun

- ◆ Samgöngustofa
- ◆ Fiskistofa
- ◆ Skógræktin
- ◆ Landgræðsla ríkisins
- ◆ Fjórdungssamband Vestfirðinga
- ◆ Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið
- ◆ Míla
- ◆ Utanríkisráðuneytið

Á vinnslustigi bárust umsagnir frá Ísafjarðarbæ, Umhverfisstofnun, Heilbrigðiseftirliti Vestfjarða, Landsneti, Veðurstofu Íslands, Samgöngustofu, Mílu, Náttúrufræðistofnun Íslands, Fiskistofu og Landgræðslu ríkisins. Skipulagsstofnun sendi athugasemdir sínar þann 17. mars 2021. Umhverfismálaráð tók efnislega afstöðu til þeirra umsagna og athugasemda sem bárust á kynningartímabilinu og í framhaldinu voru skipulagsdrögin uppfærð.

1.4 AFGREIÐSLA SKIPULAGSINS

Þann 7. október 2021 lagði umhverfismálaráð það til við bæjarstjórn að aðalskipulagstillagan yrði auglýst. Þann 12. október 2021 samþykkti bæjarstjórn Bolungarvíkur að auglýsa aðalskipulagstillöguna. Aðalskipulagið var sent Skipulagsstofnun til yfirferðar þann 20. október 2021. Þann 14. desember 2021 fjallaði bæjarstjórn aftur um aðalskipulagstillöguna og samþykkti að auglýsa hana með þeim breytingum sem höfðu verið gerðar eftir yfirferð Skipulagsstofnunar. Skipulagstillagan, ásamt umhverfisskýrslu, var auglýst frá 30. desember 2021 til og með 14. febrúar 2022. Gerð verður grein fyrir þeim athugasemdum sem berast á auglýsingatímanum þegar endanlegt skipulag liggur fyrir.

1.5 HELSTU BREYTINGAR FRÁ GILDANDI AÐALSKIPULAGI

Heildarendurskoðun felur annars vegar í sér uppfærslu á grunnupplýsingum sem settar eru fram í aðalskipulaginu og hins vegar á stefnu skipulagsins. Árið 2010 tóku gildi ný skipulagslög þar sem m.a. eru breyttar skilgreiningar á landnotkun og landnotkunarflokkum. Skipulagið hefur verið uppfært m.t.t þess.

Helstu stefnubreytingar frá fyrra aðalskipulagi eru í atvinnumálum. Gert er ráð fyrir auknu rými og þróun fyrir hafnsækna starfsemi, m.a. með landfyllingu við Grundargarð. Ferðaþjónustu eru gerð betri skil en áður og megináfangastaðir skilgreindir. Miðsvæði Bolungarvíkur fær sérstakan sess en þar er gert ráð fyrir fjölbreyttri starfsemi með áherslu á aðlaðandi ásýnd. Miðsvæðið og hafnarsvæðið mynda heild sem styrkir sjávarútveg og ferðaþjónustu. Hafnargatan og nánasta umhverfi er hverfisverndað til að styðja við þessi markmið. Loftslagsmál fá ítarlegri umfjöllun en áður enda hafa forsendur breyst vegna breytinga á lögum. Ýmsar aðrar áherslubreytingar og breytingar á landnotkun, sem ekki eru tilgreindar nánar hér, er að finna í skipulaginu. Stutt samantekt á helstu breytingum frá fyrra aðalskipulagi er í lok hvers stefnukafla.

1.6 UMHVERFISMAT

Í lok hvers kafla sem fjallar um stefnu aðalskipulagsins er stutt samantekt á umhverfisáhrifum stefnunnar sem mörkuð er í skipulaginu. Nánari umfjöllun um umhverfisáhrifin er í viðauka.

1.7 EFTIRFYLGNI OG VÖKTUN

Í aðalskipulaginu er lögð áhersla á skýra framsetningu og gott aðgengi að skipulaginu fyrir íbúa og aðra hagsmunaaðila. Fyrirhugað er að aðalskipulagið verði aðgengilegt á stafrænu formi í gegnum sérstaka vefsíða. Þannig verður skipulagið sýnilegra og meiri líkur á að því verði fylgt eftir.

Verði stefnubreyting í einstökum málaflokkum, eða upplýsingar bætast við þann gagnagrunn sem þegar er til staðar, er mikilvægt að uppfæra aðalskipulagið í samræmi við það.

Fjallað er um vöktun í einstökum landnotkunarköflum í greinargerðinni. Hér skal þó nefnt mikilvægi þess að vakta fjölda og samsetningu íbúa og starfa sem og gæði innviða, svo sem fráveituvatn, raforku og fjarskipti. Mikilvægt er að fullnægjandi grunnupplýsingar liggi fyrir þegar teknar eru ákvarðanir um skipulagsmál. Húsakönnun er dæmi um greiningu sem þarf að ráðast í á skipulagstímabilinu.

Áframhaldandi samvinna og þátttaka hagsmunaaðila í skipulagsmálum og ákvarðanatöku er mikilvæg við framkvæmd aðalskipulagsins.

LEIÐARLJÓS AÐALSKIPULAGSINS byggir á hugmyndafræði sjálfbærrar þróunar. Lagt er upp með að í Bolungarvík verði heilbrigt, skemmtilegt og fjölskylduvænt samfélag með góðu aðgengi að heilnæmu og fallegu umhverfi. Boðið verði upp á einstaklingsmiðaða þjónustu í samfélagi sem hæfir öllum íbúum þess. Aðalskipulagið leggur grunn að fjölbreyttu, kröftugu og skapandi atvinnulífi sem byggir á öflugum innviðum og þeim grunni sem þegar er til staðar.

HELSTU ÁHERSLUR

2 LEIÐARLJÓS OG MEGINMARKMIÐ

2.1 LEIÐARLJÓS

Leiðarljós aðalskipulagsins byggir á hugmyndafræði sjálfbærrar þróunar. Lagt er upp með að í Bolungarvík verði heilbrigt, skemmtilegt og fjölskylduvænt samfélag með góðu aðgengi að heilnæmu og fallegu umhverfi. Boðið verði upp á einstaklingsmiðaða þjónustu í samfélagi sem hæfir öllum íbúum þess. Aðalskipulagið leggur grunn að fjölbreyttu, kröftugu og skapandi atvinnulífi sem byggir á öflugum innviðum og þeim grunni sem þegar er til staðar.

Í aðalskipulaginu er lögð áhersla á að bæta búsetuskilyrði og efla byggð með þeim styrkleikum sem eru til staðar. Horfa þarf til framtíðar og vinna að sjálfbærum lausnum. Halda á áfram uppbyggingu innviða sem eru forsenda þess að sveitarfélagið sé samkeppnishæft, bæði m.t.t. búsetu og atvinnustafsemi. Bæta á aðstöðu fyrir sjávarútveg og sjávar tengdar greinar og bjóða upp á aðstöðu sem tengist fiskeldi. Uppbygging er fyrirhuguð í ferðaþjónustu, með uppbyggingu á áfangastöðum, eflingu miðsvæðis og bætttri tengingu við hafnarsvæðið. Aðlaðandi miðsvæði, spennandi útivistarsvæði, sköpunarkraftur og menningarlíf munu gera Bolungarvík eftirsóknarverða til búsetu og aðlaðandi fyrir ferðamenn.

2.2 MEGINMARKMIÐ

Eftirfarandi markmið eru lögð til grundvallar stefnu um náttúru, samfélag og innviði.

Náttúra

- ◆ Nýting auðlinda og náttúru verði með sjálfbærum hætti þannig að við ákvarðanatöku verði tekið tillit til komandi kynslóða og náttúrunnar.
- ◆ Skipulagi landnýtingar verði hagað með tilliti til náttúruvár og loftslagsbreytinga.
- ◆ Líffræðileg fjölbreytni verði vernduð í samræmi við lög og alþjóðaskuldbindingar.
- ◆ Allir íbúar búi við heilnæmt umhverfi þar sem viðmið um mengun verði samkvæmt ströngustu reglum á Evrópska efnahagssvæðinu.
- ◆ Sérkenni náttúru verði varðveitt, þannig að íbúar og gestir geti notið þeirra náttúrugæða sem eru til staðar.
- ◆ Landslagsheildir og fjölbreytileiki landslags verði vernduð.

Samfélag

- ◆ Í Bolungarvík verði fjölskylduvænt og skapandi samfélag með:
  - Blómlegu mannlífi og lifandi menningu.
  - Góðri þjónustu og aðgengi fyrir alla.
  - Góðu aðgengi að útivistar- og íþróttasvæðum.
- ◆ Uppbygging samfélagsins byggi á sveigjanleika og hafi seiglu gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum.
- ◆ Sérkenni byggðar verði varðveitt, þannig að íbúar og gestir geti notið þeirra gæða sem eru til staðar.
- ◆ Að miðsvæði myndi fjölbreyttan, öflugan, aðlaðandi og heilsteyptan miðbæ með góðu framboði þjónustu.
- ◆ Aðalskipulagið stuðli að fjölbreyttu atvinnulífi og atvinnuþróun byggi á sjálfbærri þróun og vistkerfisnálgun.
- ◆ Atvinnulífið byggi ímynd sína á hreinleika, sérkennum náttúrunnar en einnig fumkvöðla- og sköpunarkrafti íbúa.

Innviðir

- ◆ Innviðir þjóni atvinnulífi og auki lífsgæði íbúa, þannig að sveitarfélagið verði samkeppnishæft við önnur sveitarfélög á landinu.
- ◆ Sjálfbær þróun og vistkerfisnálgun verði höfð að leiðarljósi við uppbyggingu innviða.

NÁTTÚRA

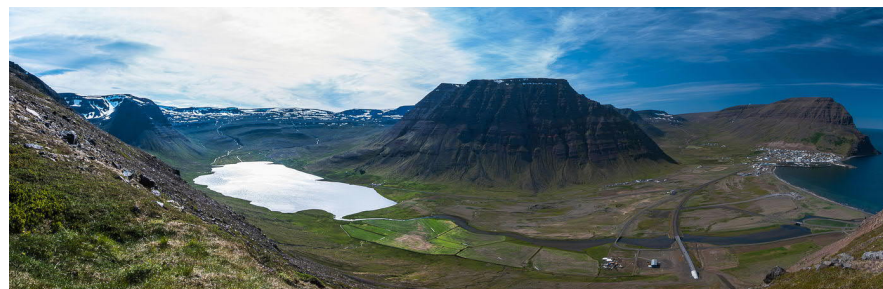
MEGINMARKMIÐ NÁTTÚRA

- ◆ Nýting auðlinda og náttúru verði með sjálfbærum hætti þannig að við ákvarðanatöku verði tekið tillit til komandi kynslóða og náttúrunnar.
- ◆ Skipulagi landnýtingar verði hagað með tilliti til náttúruvár og loftslagsbreytinga.
- ◆ Líffræðileg fjölbreytni verði vernduð í samræmi við lög og alþjóðaskuldbindingar.
- ◆ Allir íbúar búi við heilnæmt umhverfi þar sem viðmið um mengun verði samkvæmt ströngustu reglum á Evrópska efnahagssvæðinu.
- ◆ Sérkenni náttúru verði varðveitt, þannig að íbúar og gestir geti notið þeirra náttúrugæða sem eru til staðar.
- ◆ Landslagsheildir og fjölbreytileiki landslags verði vernduð.

3 STADHÆTTIR OG LANDSLAG

Sveitarfélagið Bolungarvíkurkaupstaður er nyrst við sunnanvert Ísafjarðardjúp og nær frá Arafjalli að Öskubak. Þéttbýlið stendur við grunna vík, Bolungarvík, sem opin er til norðausturs og afmörkuð háum hamrafjöllum er nefnast Traðarhyrna og Óshyrna. Í Óshyrnu er standklettur, nefndur Puríður og kenndur við Puríði Sundafylli landnámskonu. Inn af vikinni ganga tveir dalir, Tungudalur og Syðridalur, og á milli þeirra er fjallsmúlinn Ernir. Tunguhorn er fyrir miðjum Tungudal og klýfur hann í tvo hluta, Hlíðardal í norðri en Tungudalur liggur áfram sunnan Tunguhorns. Eftir Tungudal rennur Hólsá, kennd við Hól sem er fornt höfuðból í Bolungarvík. Syðridalur er nokkuð breiður og í mynni hans er Bolungarvíkursandur, í daglegu tali kallaður Sandurinn. Inn af Sandinum er Syðridalsvatn og rennur Ósá úr því til sjávar. Upp frá ströndinni í Bolungarvík er nokkurt undirlendi en þar stendur þorpið og hinn forni bær Hóll.

Frá Bolungarvík er stutt er í gjöful fiskimið, enda var þar fyrr á tímum stærsta veiðistöð við Ísafjarðardjúp. Fyrir opnu hafi til norðvesturs er Skálavík og þangað liggur vegur um Hlíðardal. Í Skálavík var fyrrum búið en nú er byggð þar aflögð.

Mynd 3.1 Bolungarvíkurkaupstaður.

3.1 JARÐFRÆÐI

Vestfjarðakjálkinn liggur utan virku gosbeltanna og einkennist af þykkum jarðlagastafla frá því seint á Tertíer tímabilinu. Ásamt Austfjörðum tilheyrir þessi blágrýtisgrunnur, sem er allt að 15 milljón ára, elsta hluta landsins. Samhliða upphleðslu hafa jarðlögin hallast og haggast. Inn í hraunlagastaflann skerast þröngir djúpir firðir og brött fjöll gnæfa í sjó fram. Setlög eru sjaldgæf í fjöllum á skipulagssvæðinu. Þó eru þrjú meiriháttar setlög í um 200 m hæð í norðurhlíð Traðarhyrnu. Í efstu tveimur lögunum finnst surtarbrandur. Innst í Syðridal er einnig surtarbrandslag í svipaðri hæð. Berggangar eru m.a. í Traðarhyrnu, Gilsbrekkuheiði og fram með eystri hlíð Syðridals.

Bolungarvík stendur á sjávarhjalla sem hefur myndast framan við skriðjökul sem gekk fram Hlíðardal og Tungudal. Hólsá hefur grafið sig í gegnum hjallann og stendur bærinn Hóll á syðri hluta hans. Hjallinn samanstendur af lagskiptri mól en neðst í honum er gróf jökulurð. Áreyrar eru litlar og þunnar á svæðinu, en þær má finna sunnan Syðridalsvatns og á láglandinu við mynni Tungudals og Hlíðardals.

Grjótskriðurnar sem einkenna neðri hlíðar fjallanna á svæðinu eru að mestu leyti myndaðar við frostaveðrun í blágrýtislögunum. Þekkt framhlaup eru í norðurhlíð Hlíðardals, vesturhlíð Tunguhorns og við Óshóla, norðan Óshyrnu.

Norðlæg vindátt er ríkjandi í Bolungarvík. Brim hefur sorfið af norðurhluta Traðarhyrnu, borið sand og mól inn eftir vikinni og þannig smám saman fyllt upp í hana. Augljós dæmi um flutningsgetu sjávarins er malarkamburinn sem hefur myndast við norðurhlíð hafnargarðsins í Bolungarvík.

Sjö misgengi hafa fundist og eru þrjú þeirra í Traðarhorni og hafa þau NNA stefnu. Lítil misgengi eru einnig vestan Heiðarskarðs og í norðurhlíð Ernis. Heit lind í Syðridal kemur líklega upp með berggangi.

3.2 VEÐURFAR

Veðurfar á norðanverðum Vestfjörðum mótast m.a. af landslagi, háum fjöllum, vogskorinni strönd og djúpum fjörðum. Veðráttu svæðisins hefur áhrif á lífríki og aðra náttúrulega þætti auk þess sem hún mótast byggðina og samfélagið.

Í dag er ein veðurstöð í sveitarfélaginu, staðsett í þéttbýlinu. Mannaðar veðurathuganir voru gerðar á tímabilinu 1994-2018 en eftir það tók sjálfvirk stöð við.

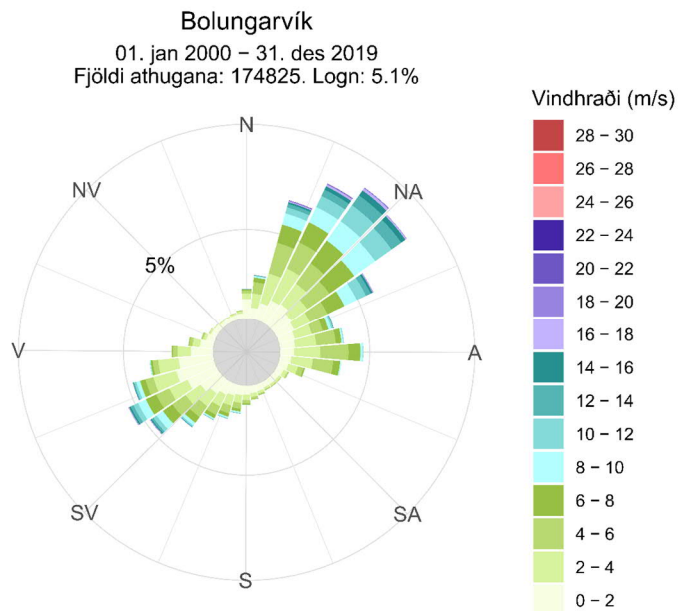
Ríkjandi vindáttir í Bolungarvík eru úr norðaustri og norðnorðaustri (Mynd 3.2). Hvassviðri koma helst úr norðnorðaustri. Suðvestlægar áttir eru einnig algengar en vindhraði þeirra er að jafnaði minni en í norðaustlægum áttum. Aftakaveður verða einkum í vestan og suðvestan átt auk þess sem dæmi eru um slík veður í austlægru átt.

Á mynd 3.3 má sjá meðalúrkomu í Bolungarvík. Þar kemur fram að frá apríl og út ágúst er meðalúrkoma undir 60 mm en í október, nóvember og desember fer úrkoma yfir 100 mm.

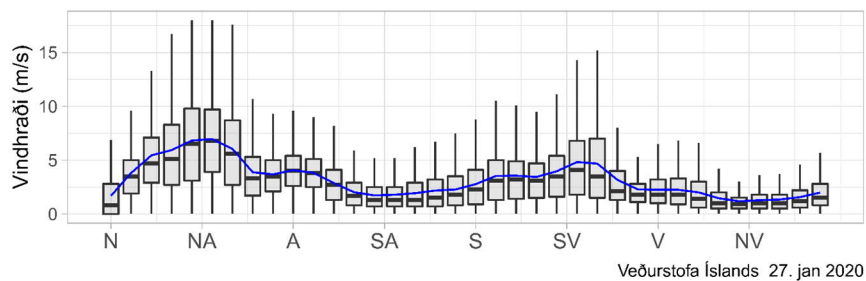
Snjálög eru almennt mikil á norðanverðum Vestfjörðum. Að meðaltali er snjóþýngst í janúar til mars. Á þeim tíma er jafnframt lægstur sjávarhiti og fer hitinn úti fyrir Vestfjörðum niður fyrir 3°C. Við ákveðnar aðstæður getur hafís lagst að landi, þó sjaldgæft sé, og getur hann þá haft tímabundin áhrif á atvinnustarfsemi og samgöngur á sjó.

Meðalhiti eftir einstökum mánuðum í þéttbýli Bolungarvíkur árin 2000-2019 er sýndur á mynd 3.4. Meðalhiti í júlí og ágúst er nálægt 10 gráðum á þessu tímabili en í köldustu mánuðunum, febrúar og mars, er meðalhitinn lítillega undir 0°C.

AÐALSKIPULAG BOLUNGARVÍKUR 2020-2032 - Auglýst tillaga

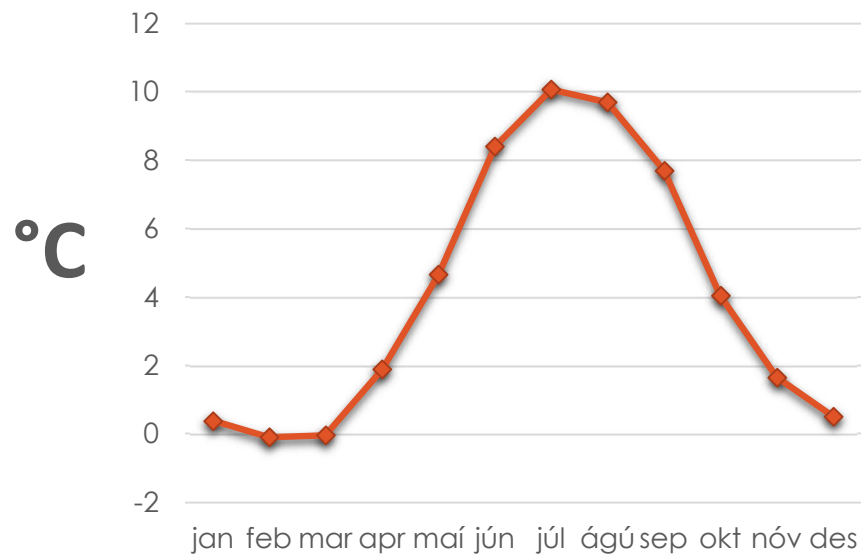

Mynd 3.3 Meðalúrkomu mánaða í Bolungarvík 2005-2019. (Veðurstofa Íslands, 2020)

Mynd 3.2 Tíðni vindátta og meðalhraði vindátta fyrir þéttbýli Bolungarvíkur 2000-2019. (Veðurstofa Íslands, 2020)

AÐALSKIPULAG BOLUNGARVÍKUR 2020-2032 - Auglýst tillaga

Mynd 3.4 Meðalhiti eftir mánuðum í Bolungarvík árin 2000-2019. (Veðurstofa Íslands, 2020)

4 VATNAFAR OG VATNSGÆÐI

Lífverur og vistkerfi, þ.m.t. heilsa og vellíðan fólks, eru háð vatns- og loftgæðum, sbr. heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna nr. 6 og 14. Víða í heiminum er mengun eitt alvarlegasta heilbrigðisvandamálið og ein mesta ógn við lífríki og vistkerfi jarðar, sbr. t.d. heimsmarkmið 11. Mengun getur einnig haft skaðleg áhrif á helstu atvinnuvegi sveitarfélagsins, s.s. sjávarútveg, ferðaþjónustu og landbúnað sem allir byggja á gæðum náttúrunnar og ímynd svæðisins.

4.1 VATNSVERND

Almennt er ástand vatns ásættanlegt í Bolungarvík og orsakast það m.a. af smæð samfélagsins. Hér á landi eru í gildi lög, reglugerðir og alþjóðlegar samþykktir er varða mengun, þar á meðal lög nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda, lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og samningur um verndun hafrýmis NA-Atlantshafsins (OSPAR). Reglugerð nr. 796/1999 m.s.br. um varnir gegn mengun vatns er ætlað að koma í veg fyrir og draga úr mengun vatns og umhverfis af mannavöldum. Skv. reglugerðinni skal sveitarstjórn flokka allt yfirborðsvatn og grunnvatn eftir ástandi þess og skilgreina langtímamarkmið fyrir vatn.

Tafla 4.1 Flokkun vatns.

Flokkur	Ástand
A	Ósnortið vatn
B	Lítið snortið vatn
C	Nokkuð snortið vatn
D	Verulega snortið vatn
E	Ófullnægjandi vatn

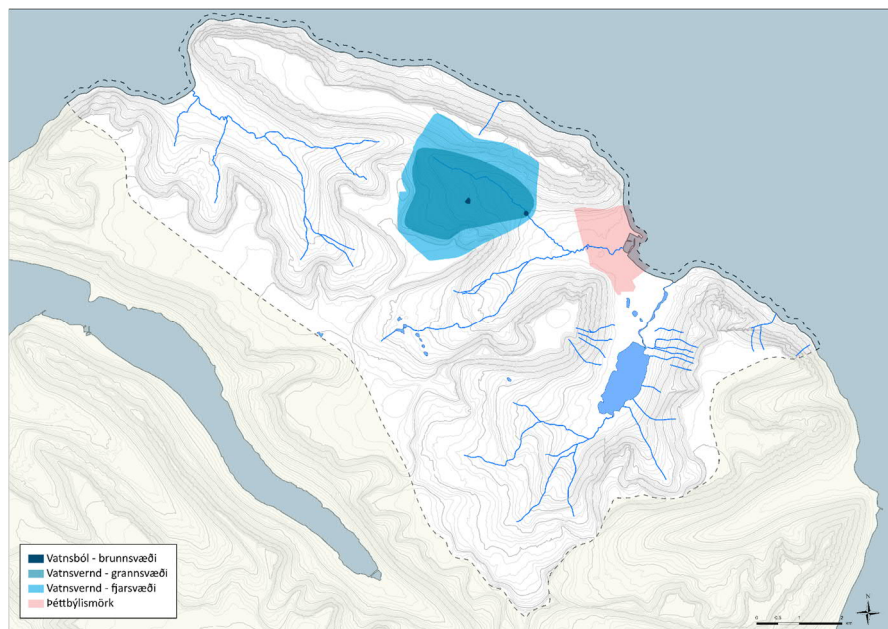
¹ Anton Helgason, 2019.

Flokkun vatns skv. reglugerð 796/1999 hefur ekki farið fram á Vestfjörðum. Almennt má þó segja að flokka megi ástand vatns á Vestfjörðum sem ósnortið eða lítið snortið.¹ Neysluvatn er vaktað í þéttbýli og fylgst er með sigvatni frá urðunarstöðum.

Vatnsverndarsvæði eru merkt á aðalskipulagsuppdrátt (sjá einnig mynd 4.1). Þau skiptast í brunnsvæði (vatnsból), grannsvæði og fjarsvæði skv. reglugerð 796/1999 m.s.br. um varnir gegn mengun vatns. Reglugerðin tilgreinir einnig takmarkanir á athöfnum og framkvæmdum innan vatnsverndarsvæða.

Á grundvelli rammatilskipunar Evrópusambandsins um verndun vatns (vatnatilskipun 2000/60/EB) eru í gildi lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála auk reglugerðar nr. 535/2011 um flokkun vatnshlota, eiginleika þeirra, álagsgreiningu og vöktun og reglugerðar nr. 935/2011 um stjórn vatnamála. Markmið laganna er að vernda vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til þess að vatn njóti heildstæðrar verndar. Jafnframt er lögunum ætlað að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns og langtímavernd vatnsauðlindarinnar. Samkvæmt lögunum nær vatn yfir straumvötn, stöðuvötn, árósa, strandsjó, grunnvatn og jökla.

Mynd 4.1 Vatnafar og vatnsverndarsvæði í Bolungarvík.

Á grundvelli laganna hafa verið unnin drög að vatnaáætlun fyrir Ísland sem gert er ráð fyrir að taki gildi árið 2022. Samkvæmt markmiðum laganna skulu vatnshlot vera í mjög góðu eða góðu vistfræðilegu ástandi. Í vatnaáætlun verða sett umhverfismarkmið með það að leiðarljósi að tryggja vatnsgæði.

² Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2016.

³ Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2018.

4.2 VOTLENDI

Votlendi eru mikilvæg búsvæði plantna, fugla, fiska og smádyra og fjölmargar tegundir byggja tilvist sína á þeim. Jarðvegur votlendissvæða er mjög kolefnarík og geymir verulegan hluta af kolefnisforða jarðar. Votlendi geta nýst til þess að jafna vatnsrennsli og minnka þannig hættu á flóðum, sveiflum í vatnsrennsli og jarðvegsrofi. Það er því ljóst að mikilvægt er að vernda votlendi og endurheimta raskað votlendis sem ekki er nýtt, t.d. til landbúnaðarframleiðslu. Á Íslandi teljast mýrar, flóar, vötn og straumvötn m.a. til votlendisgerða.² Íslensk stjórnvöld hafa á stefnuskrá sinni að auka kolefnisbindingu og bæta landnotkun til að bregðast við loftslagsbreytingum, sbr. *Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum 2018 – 2030*.³ Það verður meðal annars gert með því að herða takmarkanir á framræslu votlendis og að ráðast í átak til endurheimtar þess.

Votlendi er 6% af heildarflatarmáli sveitarfélagsins (mynd 6.1) og er nánast allt með hátt eða mjög hátt verndargildi eða 99%, þar af eru 90% með mjög hátt verndargildi.⁴ Lítið raskað votlendi sem fellur undir vernd náttúruverndarlaga nr. 60/2013 telur um 190 ha (mynd 8.1).

Náttúrufræðistofnun Íslands hefur kortlagt allar vistgerðir á landinu og eru votlendi, tún og akurlendi hluti af þeim. Þá hefur Landbúnaðarháskóli Íslands kortlagt jarðvegsgerðir á Íslandi og skráð inn nær alla skurði landsins. Þessi gögn voru skoðuð til að kanna hvar helst væru tækifæri til endurheimtar. Í Bolungarvík telja framræsluskurðir tæplega 37 km skv. fyrirbyggjandi grunnupplýsingum Landmælinga Íslands. Þar af tilheyra 30 km túnum og bithögum innan landbúnaðarlands (mynd 4.2). Í ljós kom að takmarkað svigrúm er til endurheimtar votlendis í sveitarfélaginu.

⁴ Náttúrufræðistofnun Íslands, 2019.

Markmið og stefna – Vatnafar og vatnsgæði

Markmið

- ♦ Mengun í ám og stöðuvötnum verði engin eða svo lítil að hún hafi ekki áhrif á vistkerfi ferskvatns, fiskgengd eða útivistargildi.
- ♦ Íbúar Bolungarvíkur búi við heilnæmt vatn til neyslu og annarra nytja, samkvæmt ströngustu mörkum á Evrópska efnahagssvæðinu.
- ♦ Sjávarfang úr hafinu í nágrenni Bolungarvíkur verði ávallt undir ströngustu viðmiðunarmörkum innlendra sem erlendra heilbrigðisyfirvalda hvað varðar mengun.
- ♦ Votlendissvæðum verði viðhaldið og þau endurheimt eftir því sem við á, í samstarfi við landeigendur.

Útfærsla stefnu

Bolungarvíkurkaupstaður mun leggja áherslu á að íbúar búi við hreint og heilnæmt umhverfi. Sérstök áhersla verður lögð á að halda strandsvæðum og hafinu hreinu og ómengdu. Þessar áherslur munu hafa jákvæð áhrif á íbúa og undirstöðuatvinnugreinar á svæðinu. Markmiðunum má m.a. ná með því að auka vitund almennings og atvinnulífs um afleiðingar mengunar og hvetja sömu aðila til að forðast slíka mengun. Við skipulagsákvæðanir skal styðjast við markmið vatnaáætlunar, þegar hún liggur fyrir.

Mikilvægt að beina framkvæmdum og umferð frá vatnsverndarsvæðum í samvinnu við heilbrigðiseftirlit svæðisins. Gera þarf sérstakar varúðarráðstafanir m.t.t. vatnsverndar á Skálavíkureiði, bæði vegna aukinnar umferðar upp á Bolafjall en einnig vegna fyrirhugaðrar efnistöku.

Tryggja skal, í samræmi við lög og reglugerðir, að mengun frá atvinnustarfsemi berist ekki í jarðveg eða vatn. Vatnsverndarsvæði og vatnsból, þ.e. fjar-, grann- og brunnsvæði, eru sýnd á aðalskipulagsupprætti.

Skoða þarf leiðir til að draga úr mengun frá sjávarútvegi, landbúnaði og öðrum atvinnugreinum, svokallaðar lífrænar mengunarvarnir. Horfa þarf til hreinsunar vinnsluvatns hjá matvælaframleiðslufyrirtækjum og annarri vatnsmengandi starfsemi. Fjallað er um fráveitu í kafla 13.1.

Viðhalda skal votlendissvæðum í sveitarfélaginu vegna mikilvægis þeirra sem búsvæði fugla og í samhengi við loftslagsmál. Framræst land, sem hentar vel til ræktunar, verður áfram nýtt sem landbúnaðarland í sátt við umhverfið. Ekki eru mikil tækifæri til endurheimtar votlendis. Þó er stefnt að því að skoða möguleika á endurheimt í samstarfi við landeigendur með það að markmiði að draga úr gróðurhúsaáhrifum. Stuðst verður við rit umhverfis- og auðlindaráðuneytisins um endurheimt votlendis.⁵

Helstu stefnubreytingar

Í meginatriðum er um að ræða sömu stefnu og í eldra aðalskipulagi en hér er sett nánari stefna um votlendi.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan hefur jákvæð áhrif á vistkerfi og stuðlar að aðgangi að hreinu vatni. Hún er líkleg til að hafa jákvæð áhrif til lengri tíma litið á ímynd svæðisins hvað varðar hreinleika og styrkja stöðu atvinnulífs. Markmið vatnaáætlunar verða höfð til hliðsjónar við skipulagsákvæðanir þegar hún liggur fyrir. Stefnan mun ekki leiða til aukinnar losunar gróðurhúsalofttegunda en umfang kolefnisbindingar verður líklega óverulegt.

⁵ Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2016.

5 ÓBYGGÐIR

Hér er fjallað um óbyggð svæði í almennum skilningi, þ.e. svæði sem eru að mestu án mannvirkja og land óbrotið eða lítið snortið. Á þessum svæðum eru svæði sem njóta verndar vegna náttúru og menningarminja, en einnig vegna vatnsbóla.

Hluti Bolungarvíkur liggur hátt eða í miklum bratta og stýrist landnotkun og mannvirkjagerð meðal annars af því. Brattlendi og hálendi sveitarfélagsins er að stórum hluta óbyggð svæði ásamt öðrum afskekktum svæðum þar sem mannvirkjagerð er ekki fyrirhuguð.

Í landsskipulagsstefnu er áhersla lögð á að varðveita náttúru- og menningargæði sem hafa staðbundið eða víðtækara gildi út frá sögu, náttúrufari eða menningu. Náttúra og umhverfi landsins er ein helsta undirstaða búsetu og starfsemi í dreifbýli. Því er mikilvægt að viðhalda og varðveita heilbrigði þess og sérstöðu. Mikilvægt er því að skipulagsgerð stuðli að vernd og viðhaldi gróðurs, jarðvegs og líffræðilegrar fjölbreytni. Í landsskipulagsstefnu er auk þess lagt til að sveitarfélög móti stefnu um verndun svæða sem þau telja verðmæt vegna sögu, náttúru eða menningar.

Í sveitarfélaginu eru óbyggð svæði sem njóta vaxandi vinsælda í tengslum við útivist og ferðapjónustu. Það á m.a. við um Bolafjall, svæðið umhverfis Skálavík og Óshlíð. Aukin ásókn í þessa staði kallar á viðbrögð í skipulagi, svo sem að skilgreina nánar sérstöðu svæða með tilliti til verndargildis og nýtingar fyrir ferðapjónustu.

Óbyggð víðerni eru skilgreind í lögum um náttúruvernd en í Bolungarvíkurkaupstað eru ekki svæði sem falla undir skilgreiningu laganna.

Markmið og stefna - Óbyggðir

Markmið

- ♦ Landnotkun á óbyggðum svæðum gefi kost á fjölþættri nýtingu, svo sem til útivistar, ferðapjónustu og hlunnindanytja í samræmi við meginmarkmið aðalskipulagsins.
- ♦ Verðmætar náttúru- og menningarminjar og landslag verði hverfisverndað.
- ♦ Heimilt verði að nýta eyðijarðir utan landbúnaðarsvæða til hefðbundinna hlunnindanytja, þar sem tekið er mið af hefð og sögu svæðisins.
- ♦ Uppbygging aðstöðu fyrir ferðamenn í óbyggðum taki mið af náttúru, menningu og sögu og afþreyingarrófs.

Útfærsla stefnu

Óbyggð svæði eru almennt ætluð til útiveru og hlunnindanytja. Um þau liggja gönguleiðir og vegir. Ekki er gert ráð fyrir nýjum mannvirkjum öðrum en þeim sem tengjast beit, gönguleiðum og grunnkerfi samgangna. Hefðbundnar hlunnindanytjar landeigenda og ábúenda geta m.a. falið í sér, beit, útivist, dúntekju, veiðar og skógrækt, allt eftir hefð og sögu hvers svæðis.

Lögð er áhersla á að uppbygging aðstöðu fyrir ferðamenn á óbyggðum svæðum taki mið af náttúru, menningu og sögu, m.t.t. eðlis og umfangs uppbyggingar. Tilteknir staðir verði byggðir upp til að taka við miklum fjölda ferðamanna, svo sem með gerð útsýnispalla og göngustíga. Á öðrum verði umfangslítill og lágstemmd uppbygging.

Helstu stefnubreytingar

Um er að ræða nær óbreytta stefnu frá eldra aðalskipulagi ef frá er talin nánari stefna um fjölþætta nýtingu óbyggðra svæða og markmið um uppbyggingu á aðstöðu fyrir ferðamenn innan óbyggðra svæða.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan er líkleg til að efla ferðaþjónustu í sveitarfélaginu með því að draga betur fram sérkenni svæðisins og stuðla að verndun. Stefnan eykur möguleika til útivistar og hreyfingar og hefur jákvæð áhrif á náttúru og menningarminjar. Stefnan hefur óveruleg áhrif á loftlagsmál þó ákveðnar áskoranir fylgi mögulegri fjölgun ferðamanna, bæði hvað varðar umhverfisáhrif ferðamanna og uppbyggingu innviða og öryggi ferðamanna.

6 GRÓÐURFAR OG DÝRALÍF

Fjalllendi og auðnir eru ráðandi á Vestfjörðum og undirlendi er lítið.

Gróðurlítið eða gróðursnautt er efst til fjalla og samfelldur gróður nær sjaldnast í meira en 200-400 m h.y.s. Á láglandi og í neðri hlíðum fjalla er mikill gróður og er lyng- og kjarrgróður mest áberandi. Þar eru einnig góð berjalönd. Mosar og fléttur vaxa á hásléttunum og heiðum og þar er að finna móajarðveg. Fuglalíf er fjölskrúðugt og silung má finna í ám og vötnum en af villtum spendýrum finnast hagamýs og refur í sveitarfélaginu.

6.1 VISTGERÐIR

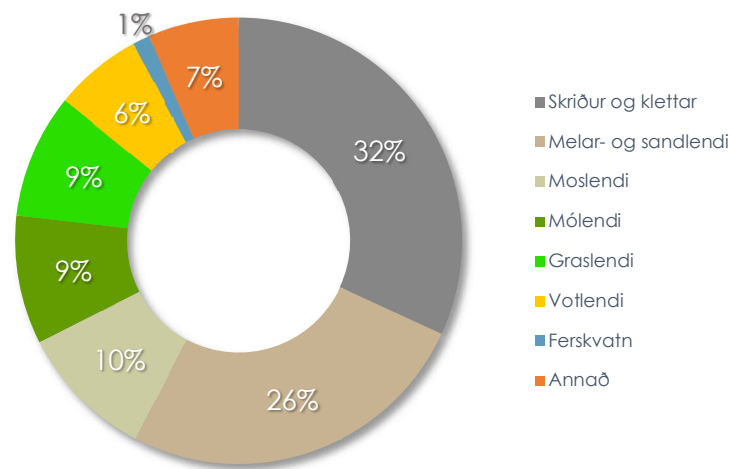
Vistgerð er landeining sem býr yfir ákveðnum eiginleikum hvað varðar gróður, dýralíf, jarðveg og loftslag. Innan sömu vistgerðar eru aðstæður með þeim hætti að þar þrífast svipuð samfélög plantna og dýra. Með flokkun lands í vistgerðir fæst yfirlit yfir sérstæðar og sjaldgæfar vistgerðir, einkenni þeirra og útbreiðslu. Vistgerðir gefa því mikilvægar upplýsingar um verndargildi lands og er gott að hafa til hliðsjónar við vernd og nýtingu náttúrunnar. Mat á verndargildi vistgerðanna miðast við lista Bernarsamningsins frá 2014 yfir vistgerðir sem þarfnast verndar.⁶

Samkvæmt gögnum Náttúrufræðistofnunar Íslands finnast alls 28 vistgerðir í Bolungarvíkurkaupstað, fyrir utan tún og akurlendi og almennt skóglendi. Skriður og klettur og melar og sandlendi eru langalgengustu vistgerðirnar eða samtals um 58% af flatarmáli svæðisins (Mynd 6.1).

Mynd 6.2 sýnir dreifingu vistgerða innan sveitarfélagsins miðað við verndargildi þeirra. Þar má sjá að víða finnast vistgerðir með hátt eða mjög hátt verndargildi. Fjöldi vistgerða í sveitarfélaginu með hátt eða mjög hátt verndargildi er tíu og tilheyra þær til votlendi, strandlendi og graslendi. Í öðrum landgerðum felast tún og akurlendi, þéttbýli og annað manngert land, skógrækt og alaskalúpína.

⁶ Náttúrufræðistofnun Íslands, 2019.

⁷ Náttúrufræðistofnun Íslands, 2019.

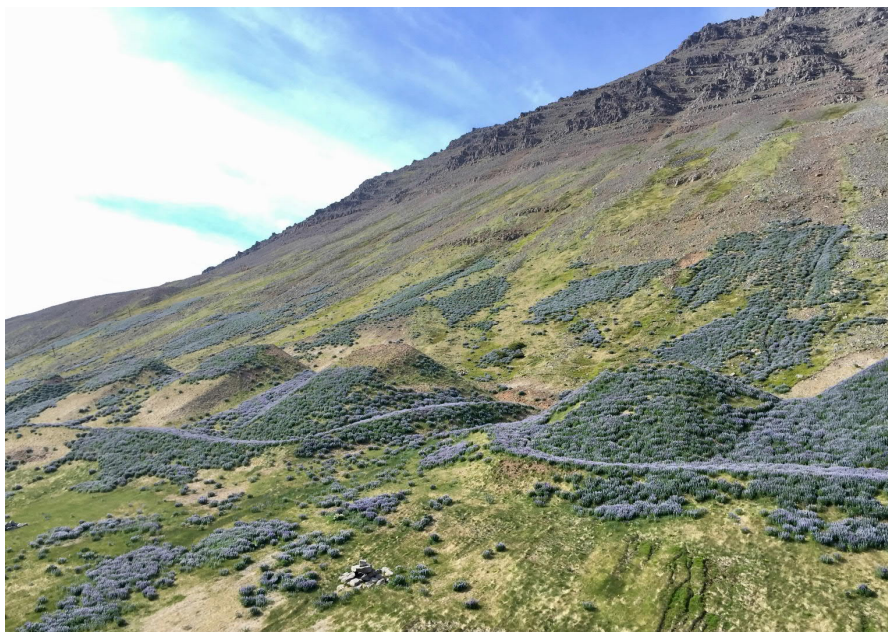
Mynd 6.1 Hlutfall vistgerða í Bolungarvík. (Náttúrufræðistofnun Íslands, 2019)

Alaskalúpína og skógarkerfill eiga sér ekki langa sögu hér á landi en báðar tegundir eru skilgreindar sem framandi ágengar tegundir. Tegundirnar voru upphaflega fluttar inn sem garðplöntur en síðar var lúpínan nýtt til uppgræðslu. Skógarkerfillinn virðist þrífast vel í lúpínubreiðum. Um er að ræða stórar og áberandi plöntur sem á skömmum tíma hafa náð að festa rætur í Bolungarvík (Mynd 6.3 og Mynd 6.4). Ýmsar aðferðir hafa verið reyndar til að hefta útbreiðslu þeirra, með misjöfnum árangri.^{7 8}

⁸ Náttúrufræðistofnun Íslands og Landgræðsla ríkisins, 2019.

Mynd 6.3 Lúpína í hlíðum Traðarhyrnu. (Mynd: Ruth Guðmundsdóttir)

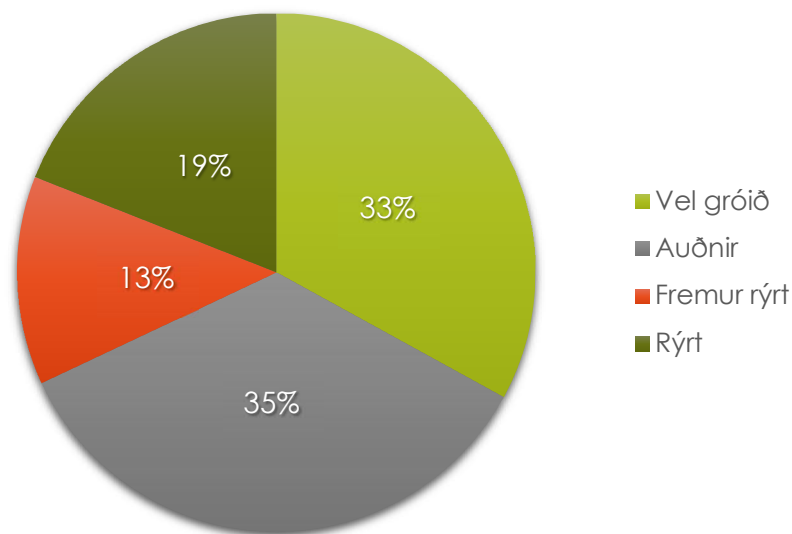
Mynd 6.4 Útbreiðsla lúpínu og skógrækt í Bolungarvík. (Mynd: Verkís á grunn frá Loftmyndum. Gögn: Náttúrufræðistofnun Íslands, 2019 og Skógræktin, 2018)

6.2 JARÐVEGUR

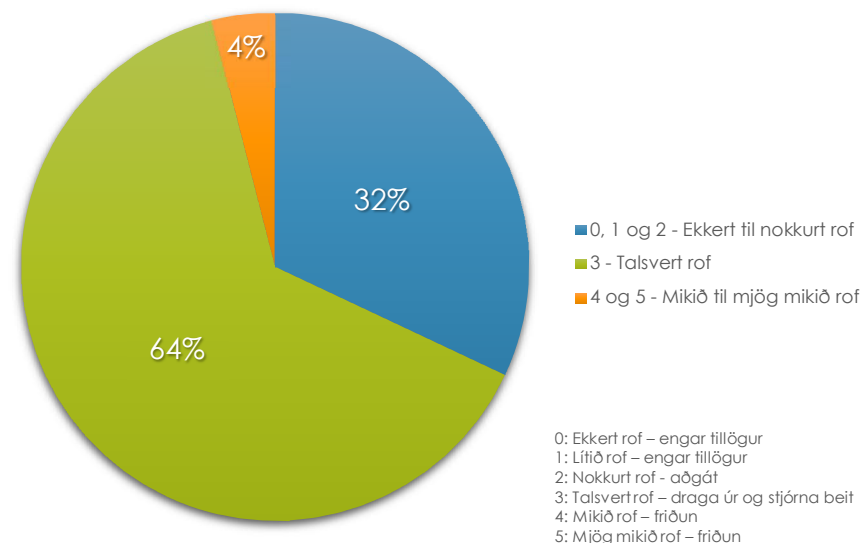
Skríðujarðvegur er algengasti jarðvegur á Vestfjörðum og ræktanlegt land er tiltölulega lítil hluti af flatarmáli svæðisins.

Gróður- og jarðvegseyðing er alvarlegt vandamál hér á landi. Búseta mannsins með tilheyrandi beitarálagi hefur breytt ásýnd gróðurs. Nær allir skógar, kjarr og meira en helmingur af gróðurþekjunni eru taldir hafa tapast síðastliðin 1100 ár.⁹ Talið er að ástæður þessa megi rekja til mikillar gjóskuframleiðslu, vinda og umsvifa mannsins.

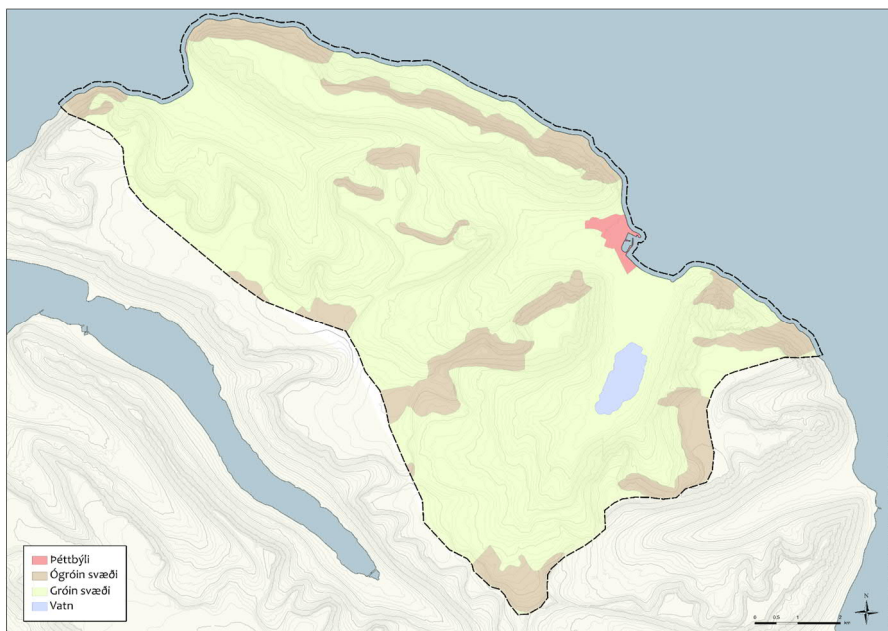
Mynd 6.5 Útbreiðsla gróðurs í fyrrum Suðureyrarhreppi og Bolungarvík. (Ólafur Arnalds og fleiri, 1996)

Hlutfall vel gróins lands, þar sem lítið rof á sér stað er minna í Bolungarvík en víða annars staðar, m.a. vegna þess að undirlendi er lítið. Samkvæmt mati á rofi er stór hluti fyrrum Suðureyrarhrepps og Bolungarvíkurtalsvert rofinn (mynd 6.6). Þar af er nokkuð stór hluti jarðsilssvæði og vatnsrásir. Af þessu sést að jarðvegur er mjög viðkvæmur í þessu brattlendi. Mikið rof er þó ekki mjög útbreitt.

Mynd 6.6 Hlutfall rofs í fyrrum Suðureyrarhreppi og Bolungarvík. (Ólafur Arnalds og fleiri, 1996)

⁹ Ólafur Arnalds og fleiri, 1996.

Mynd 6.7 Dreifing gróðurs í Bolungarvík. (Landmælingar Íslands, 2019)

6.3 DÝRALÍF

Fuglalíf er fjölskrúðugt í sveitarfélaginu enda þar að finna álitleg búsvæði fugla í björgum, votlendi og víðar. Mikið fuglalíf er í Syðridal við Syðridalsvatn. Algengustu fuglategundirnar þar eru æður, kría, toppönd, duggönd og skúfönd. Fjölbreytt fuglalíf er einnig utar, einkum við tjarnir. Í Skálavík er mjög gott að sjá straumandarsteggi í fjaðrafelli. Á svæðinu eru tvær mikilvægar sjófuglabyggðir, Stigahlíð-Deild og Göltur-Öskubakur. Nánar er fjallað um þær í kafla 8 um náttúruvernd.

Í gögnum Náttúrufræðistofnunar Íslands eru tilgreindar allar fuglategundir sem finnast í Bolungarvík og eru friðaðar samkvæmt lögum nr. 61/1994. Duggönd, fýll, hvítmáfur, kjói, sendlingur og svartbakur teljast til tegunda í

hættu. Himbrimi, hrafn, kría, rita, snjótittlingur og æður teljast til tegunda í nokkurri hættu. Tegundir í yfirvofandi hættu eru hávella, rjúpa og stelkur.

Villt spendýr eru hagamýs og refur en refurinn er eina landspendýrið sem var hér á landi við landnám. Silungur er í ám og vötnum, m.a. Syðridalsvatni.

Hitaskil heitra og kaldra hafstrauma eru úti fyrir Vestfjörðum og því er svæðið auðugt af plöntusvifi, sem er ein meginforsenda góðra fiskimiða. Á Bolungarvíkurmiðum hefur ávallt verið mikil fiskigengd og vertíðir fleiri og lengri en víðast annars staðar.

Markmið og stefna – Gróðurfar og dýralíf

Markmið

- ◆ Stuðla að líffræðilegum fjölbreytileika og öll nýting lifandi og lífvana náttúru fari fram á sjálfbæran hátt.
- ◆ Bæta almenningsrými með tilliti til gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika.
- ◆ Hefta útbreiðslu ágengra framandi tegunda plantna.
- ◆ Vernda mikilvæg fuglasvæði.
- ◆ Sporna við eyðingu gróðurs og jarðvegs.

Útfærsla stefnu

Bolungarvíkurkaupstaður leggur áherslu á að halda í náttúrufræðileg sérkenni og yfirbragð svæðisins og nýta þá kosti sem felast í mikilli nálægð byggðarinnar við náttúruna. Aðgengi að náttúrunni er hluti af lífsgæðum íbúa og gesta á svæðinu. Áhersla er lögð á að hægt sé að njóta náttúru svæðisins án þess að umferð og útivist ógni sérkennum þess. Það felst m.a. í því að efla gróður í almenningsrymum innan þéttbýlis og rækta skóga fyrir útivist.

Æskilegt er að fram fari viðeigandi rannsóknir á náttúru og nýtingu svæðisins og nánari stefnumörkun taki mið af þeim. Mikilvægt er að fylgjast með útbreiðslu vistgerða með hátt verndargildi og að takmarka útbreiðslu ágengra framandi plantna á svæðinu.

Helstu stefnubreytingar

Í meginatriðum er um að ræða sömu áherslur og í eldra aðalskipulagi. Við bætist nýtt markmið um að bæta almenningssými með tilliti til gróðurs.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á náttúrufarslega þætti eins og líffræðilega fjölbreytni og viðhalda vistgerðum með hátt verndargildi. Efling gróðurs í þéttbýli hefur jákvæð áhrif á heilsu og fjölgar möguleikum til útivistar og hreyfingar. Aukin skógrækt og áhersla á að viðhalda gróðri eykur bindingu gróðurhúsalofttegunda. Skógrækt kann þó að hafa áhrif á landslag og ásýnd lands. Stefnan hefur óveruleg áhrif á hagræna- og félagslega þætti en styður stefnu stjórnvalda í loftlagsmálum.

7 NÁTTÚRUVÁ OG LOFTSLAGSBREYTINGAR

Undir náttúruvá flokkast hraunflóð, gjóskufall, jarðskjálftar, flóð undan jöklum, flóð í ám, ofanflóð, flóð frá sjó, hafískoma, lagnaðarís og fárviðri. Skipulagssvæðið er utan hins virka gosbeltis og því munu jarðskjálftar eða eldsumbrot ekki hafa áhrif á landnotkun. Ytri öflin hafa á hinn bóginn sett mark sitt á nýtingu og menningu svæðisins. Áhrif flóða í ám eru lítil og flóð frá jöklum eiga ekki við í sveitarfélaginu en hins vegar er rétt að hafa í huga flóð frá sjó, fárviðri, hafís og lagnaðarís.

Fyrirsjáanlegar loftslagsbreytingar munu líklega hafa veruleg áhrif á náttúrufar hér á landi, m.a. sjávarstöðu, rennsli áa og lífríki. Breytingarnar munu einnig hafa áhrif á samfélagið, þ.e. innviði þess og undirstöðuatvinnuvegi, s.s. sjávarútveg og landbúnað.¹⁰

7.1 OFANFLÓÐ

Samkvæmt reglugerð nr. 505/2000 m.s.br., um hættumat vegna ofanflóða og flokkun og nýtingu hættusvæða, skal sveitarstjórn láta meta hættu á ofanflóðum þar sem saga er um að ofanflóð hafi fallið á byggð eða nærri henni eða hætta er talin á slíku. Til ofanflóða teljast snjóflóð, skriðuföll, berghlaup og grjóthrun. Hættumatið skal fyrst og fremst ná til þéttbýlis og svæða þar sem þétt byggð er fyrirhuguð. Þéttbýli er þyrping húsa þar sem búa a.m.k. 50 manns og fjarlægð á milli húsa er að jafnaði ekki meiri en 200 metrar.

Gildandi aðalskipulag skal vera í samræmi við hættumat svæðisins. Samkvæmt reglugerðinni er óheimilt að skipuleggja íbúðarbyggð, frístundabyggð eða svæði fyrir atvinnustarfsemi á áður óbyggðum svæðum, nema tryggt sé að áhætta fólks m.t.t. ofanflóða sé ásættanleg.

Við afgreiðslu bygginga- og framkvæmdaleyfa og við gerð deiliskipulags á svæðum þar sem ofanflóð eru möguleg og ekki er til staðfest hættumat, skal

sveitarstjórn setja fyrirvara um gerð staðbundins hættumats, í samræmi við lög nr. 49/1997 um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum og áður nefnda hættumatsreglugerð.

Hættusvæði skiptast í þrjú flokka, A, B og C, eftir staðaráhættu. Staðaráhætta er skilgreind sem árlegar dánarlíkur einstaklings af völdum ofanflóða ef dvalið er öllum stundum í óstyrktu einbýlishúsi (reglugerð nr. 505/2000). Hættusvæðin afmarkast af jafnáhættulínum. Heimilt er að tryggja öryggi fólks með eftirliti og rýmingu á hættusvæðum A og B en á hættusvæði C skal öryggi tryggt með varanlegum varnarvirkjum eða uppkaupum íbúðarhúsnæðis. Á C svæðum eru engar nýbyggingar heimilar nema frístundahús að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. Á B svæðum er leyfilegt að byggja atvinnuhúsnæði án styrkinga. Þá má einnig byggja íbúðarhús og viðbyggingar þar sem búist er við miklum mannsafnaði, ef þau eru styrkt. Á A svæðum þarf að styrkja hús ef búist við miklum mannsafnaði. Ofanflóð hafa fallið víða í sveitarfélaginu, bæði í þéttbýli og dreifbýli. Árið 2003 var kynnt hættumat ofanflóða í Bolungarvík og í kjölfarið voru byggðar snjóflóðavarnir sem verja byggðina.¹¹ Lokið var við gerð 710 m langs varnargarðs ásamt keilum undir Traðargili og Ytragili árið 2010 og árið 2012 var lokið við gerð garðs utar, undir Ufsum.

Sveitarfélögum ber skv. reglugerð um hættumat að „stýra skipulagsgerð og þróun byggðar með tilliti til ofanflóðahættu“ á svæðum sem varin hafa verið með varnarvirkjum. Ekki hefur verið gert nýtt hættumat sem tekur tillit til varnarvirkjanna en birtar hafa verið óstaðfestar hættumatslínur til viðmiðunar neðan Traðarhyrnu og Ytragils (mynd 7.2). Í dreifbýli hefur verið gert hættumat við Minni-Hlíð, Ós og Geirastaði (mynd 7.1).

Mannvirki Orkubús Vestfjarða og hesthúsin undir Erni eru á hættusvæði C og þar hafa snjóflóð margsinnis fallið að húsum og stundum valdið tjóni. Tengivirki sem þar var hefur verið flutt í húsnæði varafllsstöðvar á iðnaðarsvæði I-1 á Söndunum sunnan byggðarinnar.

¹⁰ Halldór Björnsson og fleiri, 2018.

¹¹ Veðurstofa Íslands, 2003.

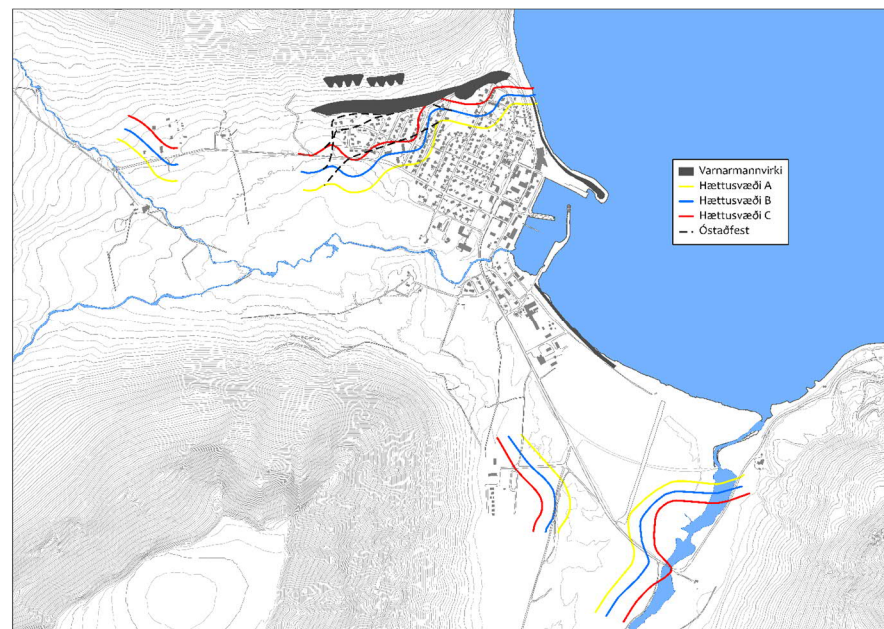
Veðurstofan hefur bent á það að fræðilegur skilningur á áhrifum varnargarða og keilna á snjóflóð sé takmarkaður og því erfitt að meta snjóflóðahættu neðan slíkra mannvirkja.

Aðalskipulagið er samþykkt með fyrirvara um hættumat ofanflóða á þeim svæðum þar sem það liggur ekki fyrir. Til viðmiðunar má nefna að snjóflóð falla oftast í brekkum sem hafa 30-50° halla. Blaut flóð, krapaflóð, geta þó fallið í minni halla. Yfirleitt má miða við að byggingarsvæði teljist utan hættusvæða ef úthlaupshorn, hornið frá viðkomandi stað í upptaksvæði flóðs, er undir 15°. Þetta á þó ekki við um krapa- og aurflóðahættu neðan gilskorninga.

Í Syðridal eru miklir snjóflóðafarvegir. Samkvæmt álitum Veðurstofu Íslands bendir snjóflóðasaga þar til að C svæði nái út á mitt Syðridalsvatn undir Mærðarhorni og niður í dalbotninn undir Heiðnafjalli.

Í Skálavík, einkum norðan til, eru þekktir snjóflóðafarvegir. Fjórir menn fórust í snjóflóði sem féll á Breiðaból í Skálavík árið 1910. Jafnframt hafa þar tvö frístundahús skemmst í snjóflóði auk þess sem flóð hafa fallið mjög nærri öðrum frístundahúsum á síðustu árum. Leyfilegt er að reisa frístundahús þar sem árleg áhætta er minni en 5 af 10.000 skv. reglugerð 505/2000. Samkvæmt álitum Veðurstofu Íslands er líklegt að a.m.k. hluti frístundabyggðar Skálavíkur sé á svæði þar sem áhættan er meiri en þetta viðmið.

Gömul skíðalyfta er undir Traðarhyrnu við innri enda snjóflóðagarðs. Skíðalyftan er líklega, samkvæmt álitum Veðurstofu Íslands, á snjóflóðahættusvæði C. Lyftan hefur ekki verið í notkun í mörg ár en verði hún tekin í rekstur þarf að gera áætlun um daglegt eftirlit vegna snjóflóða skv. reglugerð nr. 636/2009.

Mynd 7.1 Afmörkuð hættusvæði vegna ofanflóða í Bolungarvík. (Hættumatslínur: Veðurstofa Íslands, 2003)

Mynd 7.2 Afmörkuð hættusvæði vegna ofanflóða í þéttbýlinu í Bolungarvík. Endurskoðun m.t.t. varnarvirkja hefur ekki verið gerð en er fyrirhuguð. (Hættumatslínur: Veðurstofa Íslands, 2003)

Markmið og stefna - Ofanflóð

Markmið

- ◆ Íbúar sveitarfélagsins búi við ásættanlegt öryggi m.t.t. ofanflóða.
- ◆ Eignir verði sem best varðar vegna ofnaflóða.
- ◆ Öll íbúðarbyggð og atvinnustarfsemi byggist upp á hættulausum eða hættulitlum svæðum í samræmi við hættumat hættumat ofanflóða.

Útfærsla stefnu

Bolungarvíkurkaupstaður tók þá stefnu fyrir um 15 árum að verja byggð í þéttbýli á snjóflóðahættusvæðum, í samræmi við reglugerð 505/2000 m.s.br., með byggingu varnarvirkja. Snjóflóðavarnarviri undir Traðarhyrnu eru risin. Áhersla er lögð á að hættumat sem tekur tillit til varnarvirkjana verði unnið sem fyrst. Við gerð þess er mikilvægt að styðjast við upplýsingar vegna snjóflóðs sem féll á Flateyri í janúar 2020. Skoða hvort breytinga sé þörf á varnarvirkjum ofan Bolungarvíkur.

Neðan varnarvirkja verða snjóflóðahættusvæði A og B eingöngu nýtt undir byggingu stöku húsa á þegar þéttbyggðum svæðum. Þar verður ekki skipulögð ný byggð. Til lengri tíma litið er áætlað að leggja af atvinnustarfsemi á hættusvæðum C, þar sem mikillar viðveru yfir vetrartímam er krafist. Almennt skal gilda um snjóflóðahættusvæði að þar sé ekki mikill mannsafnaður yfir vetrartímam. Jafnframt skal reyna að nýta náttúrulegt landslag og móta landslag þannig að öryggi íbúa verði sem mest.

Lögð er áhersla á að gerð verði könnun á aðstæðum vegna ofanflóða fyrir helstu ofanflóðasvæði í dreifbýli, einkum þar sem fyrirhugað er að reisa mannvirki samkvæmt aðalskipulagi. Slík vinna yrði unnin í samvinnu við Ofanflóðasjóð og Veðurstofu Íslands. Vinna skal staðbundið hættumat fyrir Skálavík áður en frekari ákvörðun um uppbyggingu frístundahúsa þar verður tekin.

Helstu stefnubreytingar

Í öllum meginatriðum eru markmið hin sömu og í eldra aðalskipulagi en stefnan er uppfærð miðað við núverandi stöðu og uppbyggingu varnarvirkja.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan er líkleg til að bæta viðnámsþol samfélagsins gagnvart náttúruvá og auka öryggi fólks vegna ofanflóða. Uppbyggingu varnarvirkja í þéttbýli er lokið samkvæmt gildandi áætlunum. Stefnan hefur áhrif á ákvarðanir um ráðstöfun lands undir byggð í þéttbýli og dreifbýli.

7.2 LOFTSLAGSBREYTINGAR OG SJÁVARROF

Árið 2008 kom út skýrsla vísindanefndar um loftslagsbreytingar og áhrif þeirra á Ísland.¹² Árið 2018 gaf nefndin út aðra skýrslu sem byggði á nýjustu upplýsingum um loftslagsmál.¹³ Þar er fjallað um súrnun sjávar, sjávarstöðubreytingar, áhrif loftslagsbreytinga á náttúruvá, samfélagslega innviði og nauðsynlega aðlögun vegna þessa. Jafnframt er fjallað um áhrif hlýnunar síðustu áratuga og áhrif hennar á náttúrufar á landi og í hafinu við Ísland. Í samantekt skýrslunnar segir m.a.:

- ♦ Frá aldamótum og fram að miðbiki aldarinnar er líklegt að hlýni um 1.3-2.3°C á landinu og hafsvæðinu umhverfis það. Umfang hlýnunar ræðst af losun gróðurhúsalofttegunda og ef hún verður mikil getur hlýnun til loka aldarinnar náð 4°C.
- ♦ Bráðnun og þynning jökla veldur landrasi og umfangsmiklum breytingum á vatnafari á jaðri þeirra.
- ♦ Hlýnun hefur aukið afrakstur ræktarlands og trjávöxt, en á mótí kemur að ýmsir skaðvaldar gróðurs hafa orðið meira áberandi.
- ♦ Á hnattræna vísu er súrnun sjávar hvað örúst í hafinu nærri Íslandi og því líklegt að neikvæð súrnun komi því fyrr fram hér.
- ♦ Breytingar á ástandi sjávar hafa haft veruleg áhrif á vistkerfi sjávar sem skýrir að hluta breytingar í stofnstærð og útbreiðslu sumra uppsjávarfiska, sérstaklega loðnu, makríls og sandsílis.
- ♦ Sjávarstöðu- og úrkomubreytingar hafa áhrif á fráveitur og ofanvatnskerfi, og veruleg þörf er á aðlögun slíkra kerfa.

Þó svo að óvissa sé um loftslagsbreytingar og afleiðingar þeirra næstu áratugi er ljóst að lofthjúpurinn og heimshöfin hafa hlýnað, ísmagn hefur

minnkað, sjávarborð hækkað, sýrustig sjávar lækkað og styrkur gróðurhúsalofttegunda aukist. Öfgar í veðurfari hafa aukist og vísbendingar eru um að sum vistkerfi og mörg félagsleg kerfi séu berskjölduð og viðkvæm gagnvart núverandi breytileika í veðurfari.^{12 13}

Í fyrrnefndum skýrslum vísindanefndar er bent á að búast megi við aukinni uppskeru á fóður- og matjurtum og auknum möguleikum á ræktun nýrra tegunda, svo sem korni. Möguleikar í trjárækt og landgræðslu aukast en um leið verða meindýr og plöntusjúkdómar ágengari. Gera má ráð fyrir áhrifum vegna breytts veðurlags og hækkanði sjávarstöðu. Breytingar á búsvæðum munu gera ákveðnum tegundum erfitt fyrir en stuðla að landnámi annarra tegunda. Hlýnun sjávar umhverfis landið hefur þegar valdið breytingum á stofnstærð og útbreiðslu ákveðinna nytjategunda. Vetrar- og haustflóð gætu orðið meiri og útbreiddari í kjölfar aukinnar úrkomu. Þá mun aukið rennsli vatnsfalla vegna hlýnunar auka möguleika á raforkuframleiðslu.

Í skýrslunum kemur fram að aðlögun að afleiðingum loftslagsbreytinga verði ekki umflúin. Nú er mikið fjallað um aðlögun innan alþjóðasamfélagsins og krafa gerð um að aðildarlönd Parísarsamkomulagsins frá árinu 2015 geri áætlanir um hvernig eigi að bregðast við afleiðingum loftslagsbreytinga. Í Parísarsamkomulaginu eru markmið um að halda hnattrænni hlýnun innan við 1,5° árið 2100.

Loftslagsráð Sameinuðu þjóðanna telur að það stefni í umtalsvert meiri hlýnun en markmið Parísarsamkomulagsins gera ráð fyrir.^{14 15} Telur ráðið að eigi markmið um 1,5° hlýnun að nást verði að fara í hraðar, víðtækar og fordæmislausar breytingar á öllum hliðum samfélaga okkar.

Í júní 2020 kynnti ríkisstjórn Íslands aðgerðaáætlun í loftslagsmálum.¹⁶ Þar eru tilgreindar aðgerðir stjórnvalda til að stuðla að samdrætti í losun gróðurhúsalofttegunda til 2030. Markmiðið með áætluninni er að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda og stuðla að aukinni kolefnisbindingu þannig að Ísland geti staðið við markmið Parísarsamkomulagsins og markmið

¹² Halldór Björnsson og fleiri, 2008.

¹³ Halldór Björnsson og fleiri, 2018.

¹⁴ IPCC, 2018.

¹⁵ IPCC, 2021.

¹⁶ Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2020.

ríkisstjórnarinnar um kolefnishlutleysi á Íslandi árið 2040. Í september 2021 birtist stefna íslenskra stjórnvalda um aðlögun að loftslagsbreytingum í ritinu *Í ljósi loftslagsvárs*.¹⁷ Í stefnunni er sett fram framtíðarsýn stjórnvalda og grunngildi og grunnmarkmið stefnunnar skilgreind. Einnig eru tilgreind sértækari markmið fyrir ákveðna málaflokka sem og markmið um samhæfingu, vinnulag og eftirfylgni.

Í tillögu að viðauka að Landsskipulagsstefnu, sem nú er í vinnslu, er fjallað um loftslagsmiðað skipulag.¹⁸ Þar er m.a. umfjöllun um græna innviði, ferðapörf og vistvæna ferðamáta.

Skv. 5. gr. laga nr. 28/1997 um sjóvarnir ber að taka tillit til sjóvarnarmannvirkja við skipulagsgerð. Ölduálag er mikið við strönd Bolungarvíkur og getur sjór gengið á land við Brjótinn við ákveðnar aðstæður (mynd 7.4). Í yfirlitsskýrslu um sjóvarnir árið 2011 kemur fram að lagfæra þurfi um 200 m kafla grjótvarnar utan við brjótinn.¹⁹ Þar er hætta á tjóni ef skarð kemur í grjótgarðinn. Í skýrslunni kemur fram að minna álag sé sunnan við Bolungarvíkurhöfn. Sunnan hafnarinnar er um 400 m kafla sem athugaður var m.t.t. mögulegar byggðar á svæðinu. Ekki var talin flóðahætta miðað við aðstæður á þeim tíma og þ.a.l. ekki talin þörf á að verja svæðið. Í gildandi samgönguáætlun (2019-2023 og 2019-2033) er ekki gert ráð fyrir nýjum sjóvarnarframkvæmdum í Bolungarvík. Búast má við að hækkandi sjávarstaða muni auka rof og ölduálag til lengri tíma litið (mynd 7.4).

Lágsvæði eru almennt skilgreind sem svæði í minna en 4-5 m hæð yfir sjávarmáli eða svæði þar sem geta orðið vatnsfarvegir eða uppistöður í flóðum.²⁰ Lítill hluti byggðarinnar í Bolungarvík stendur lágt með tilliti til flóðahættu. Ofan Aðalstrætis og Þuríðarbrautar er landhæð meiri en 5 m yfir sjávarmáli og flokkast því landið þar ekki sem lágsvæði (mynd 7.3).

Mynd 7.3 Lágsvæði í þéttbýli Bolungarvíkur. (Mynd: Verkís á grunn frá LMÍ. 2019).

Í samantekt Veðurstofu Íslands á þekktum sjávarflóðum er getið um fjögur sjávarflóð í Bolungarvík árin 1916, 1925, 1946 og 1969.²¹ Í skýrslunni eru ekki upplýsingar um hvaða svæði urðu fyrir áhrifum. Þó kemur fram að í flóðinu 1946 hafi Brimbrjótur skemmst.

Ekki hefur verið gert hættumat vegna sjávarflóða í Bolungarvík en Vegagerðin hefur gefið út viðmiðunarreglur fyrir landhæð á lágsvæðum.²²

¹⁷ Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2021

¹⁸ Skipulagsstofnun, 2021.

¹⁹ Siglingastofnun Íslands, 2011.

²⁰ Fjarhitun, 1995.

²¹ Guðrún Elín Jóhannsdóttir, 2017.

²² Vegagerðin, 2018.

Mynd 7.4 Sjóvarnir í Bolungarvík. (Siglingastofnun Íslands, 2011)

Markmið og stefna – Loftslagsbreytingar og sjávarflóð

Markmið

- ◆ Skipulag byggðar taki tillit til áhrifa loftslagsbreytinga vegna hækkunar sjávarborðs.
- ◆ Rofvörnum verði haldið við þar sem landbrot er við byggð.
- ◆ Ásýnd byggðar og lands verði hlíft eins og kostur er, sérstaklega náttúrulegum fjörum.
- ◆ Dregið verði úr losun gróðurhúsalofttegunda með því að stuðla að minni umferð og bættri aðstöðu fyrir gangandi og hjólandi.
- ◆ Binding gróðurhúsalofttegunda verði aukin með endurheimt votlendis, skógrækt og landgræðslu í samræmi við áætlanir sveitarfélagsins.
- ◆ Forðast skal röskun á landi sem bindur gróðurhúsalofttegundir.
- ◆ Stuðla að og viðhalda heilnæmu og hreinu andrúmslofti.

Útfærsla stefnu

Bolungarvíkurkaupstaður mun markvisst vinna að því að draga úr loftslagsbreytingum af manna völdum í samræmi við áherslur í Landsskipulagsstefnu og aðrar áætlanir stjórnvalda. Lögð verður áhersla á eftirfarandi þætti á skipulagstímabilinu:

- ◆ Hvatt verði til minni eldsneytisnotkunar með því að bjóða upp á gott net stíga í þéttbýli fyrir gangandi og hjólandi. Bjóða þarf upp á góðar

almenningssamgöngur á milli þéttbýliskjarna sveitarfélaga á norðanverðum Vestfjörðum.

- ◆ Stuðlað verði að skógrækt og trjárækt innan þess ramma sem sett eru í aðalskipulaginu og í samræmi við ákvæði í kafla um skógrækt og trjárækt. Forðast skal röskun á landi sem bindur gróðurhúsalofttegundir.
- ◆ Mikilvægt er að viðhalda votlendi og endurheimta það, þar sem það er mögulegt og raunhæft. Tækifærin eru þó takmörkuð hvað það varðar (sjá umfjöllun um votlendi í kafla 4.2).

Stefna sveitarfélagsins er að draga úr hættu á tjóni af völdum sjávargangs. Aðalskipulagið gerir ráð fyrir fullnægjandi sjóvörnum, þ.e. viðhaldi og uppbyggingu, til varnar byggð í þéttbýli í samræmi við samgönguáætlun. Gert er ráð fyrir viðbótum við rofvörn utan við brjótinn (mynd 7.4). Sjóvarnargarðar eru sýndir á meðfylgjandi skipulagsuppráttum.

Gera þarf hættumat vegna sjávarflóða í Bolungarvík og endurskoða aðalskipulagið í samræmi við það. Þar til slíkt mat liggur fyrir skal ekki skipuleggja byggð nær sjávarkambi en 50-100 m, þar sem líkur eru á sjávarflóðum. Meta þarf í hverju tilviki lágmarksfjarlægð. Ekki er gert ráð fyrir nýbyggingum á þeim stöðum þar sem vitað er að tjón hefur orðið vegna flóða eða á stöðum þar sem líklegt þykir að flóð geti valdið tjóni á mannvirkjum. Nota skal viðmiðunarreglur Vegagerðarinnar fyrir landhæð á lágsvæðum.²³

Í deiliskipulagi skal taka tillit til hættumats vegna sjávarflóða og kveða á um lágmarks gólfhæðir húsa með hliðsjón af hæstu mögulegu sjávarstöðu og spám um sjávarborðshækkun. Jafnframt skal fjalla um lóðahæðir og hönnun lóða m.t.t. hugsanlegs flóðrennslis. Horfa þarf langt fram í tímann og taka tillit til langtíma sjávarstöðubreytinga við hönnun, því líftími bygginga getur verið hundruð ára.

²³ Vegagerðin, 2018.

Líftími hafnarmannvirkja er almennt talinn um 40-50 ár. Mikil óvissa er um sjávarstöðubreytingar. Því er mikilvægt að bregðast við og aðlagast jafnóðum breytingum og spám um breytingar. Við skipulag og hönnun sjóvarna þarf jafnframt að huga að útsýni og ásýnd byggðar.

Áhersla er lögð á gott aðgengi að varnargörðunum til að hægt sé að sinna viðhaldi.

Helstu stefnubreytingar

Stefnan byggir á eldra aðalskipulagi en mótvægisáðgerðir og aðlögun vegna loftslagsbreytinga er útfærð mun ítarlegar hér.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á byggð og samfélag og auka viðnám og þol gegn umhverfisbreytingum. Í stefnunni eru skilgreindar áðgerðir til aðlögunar að loftslagsbreytingum, svo sem með viðmiðum um fjarlægð frá strönd. Áhrifin á náttúrufarslega þætti verða að einhverju leyti neikvæð, ef kemur til uppbyggingar varnavirkja við ströndina. Stefnan hefur óveruleg áhrif á losun gróðurhúsalofttegunda.

8 NÁTTÚRUVERND

Bolungarvíkurkaupstað ber skylda til að vernda náttúruna og fjölbreytni hennar fyrir komandi kynslóðir í samræmi við stefnu íslenskra stjórnvalda og gildandi lög. Mikilvægt er að vernda það sem er sérstætt en einnig að stuðla að því að endurheimta röskuð vistkerfi og auka þol gegn umhverfisbreytingum, svo sem hnattrænni hlýnun.

8.1 SJÁLFBÆR ÞRÓUN

Sjálfbær þróun er lykilhugtak í allri umræðu samtímans um náttúru- og umhverfismál. Hugtakið er þýðing á enska orðasambandinu *sustainable development* og felur í sér viðleitni til að mæta þörfum samtíðarinnar án þess að draga úr möguleikum komandi kynslóða til þess að mæta þörfum sínum.

8.2 GILDI NÁTTÚRUNNAR OG VERÐMÆTAMAT

Samfara fjölbreyttari nýtingu náttúruauðlinda og aukinni samkeppni um land eykst álag á náttúruna og hagsmunaárekstrum fjölgar. Á sama tíma er löggjöf sem snertir náttúru, umhverfi og skipulag landsins orðin strangari og ítarlegri en áður.

Í stefnu íslenskra stjórnvalda um sjálfbæra þróun er fjallað um mikilvægi verndunar og óspilltrar eða lítt snortinnar náttúru. Þar er bent á að íslensk náttúra hafi orðið fyrir minna raski af mannavöldum en víðast hvar í iðnvæddum löndum. Lífríkið á Íslandi hefur þó breyst mikið vegna áhrifa mannsins, m.a. vegna skógareyðingar, jarðvegsrofs og framræslu votlendis. Samfelld víðerni, þar sem áhrifa mannsins gætir lítt eða ekkert, er vart lengur að finna í Evrópu, nema nyrst í Skandinavíu og á Íslandi. Ætla má að slík víðerni öðlist aukið verðmæti í framtíðinni.

²⁴ Umhverfissráðuneytið, 2011.

Óspillt náttúra hefur margvísleg gildi og er einnig forsenda grunngæða og mannlífs sem erfitt hefur verið að meta hagrænt. Náttúran býr m.a. yfir svokölluðu *eigingildi*, en í því felst að í henni eru verðmæti sem ekki eru háð hagsmunum mannsins og því er skoðun mannsins á þessum verðmætum ekki til umfjöllunar.²⁴ Þessu til viðbótar er talað um *tilvistargildi og valkostagildi*.²⁵ Með tilvistargildi er átt við að sumir gleðjast yfir því að ákveðin náttúruyfyrirbrigði skuli vera til (ósnortin) þótt þeir hafi ekki hugsað sér sérstaklega að fara þangað og upplifa hana. Með valkostagildi er átt við það að nýting getur haft í för með sér óafturkræfar breytingar, þ.e. ógerlegt getur verið að afmá áhrif nýtingarinnar.

Í Hvítbók um löggjöf til verndar náttúru Íslands²² er fjallað um mat á verndargildi náttúrunnar út frá þjónustu vistkerfa (*e. ecosystem services*), þ.e. þjónustu sem maðurinn er algerlega háður. Náttúruna má *flokka* niður í þætti út frá þeim fyrirbærum sem þar finnast og talið er að búi yfir verðmætum: Jarðmyndanir, ferskvatn, haf, lífríki, landslag og óbyggð víðerni. Til viðbótar hafa verið skilgreindir eiginleikar eða *viðmið* sem verðmætin byggjast á:

- ◆ Auðgi, fjölbreytni
- ◆ Fágæti
- ◆ Stærð, samfella, heild
- ◆ Upprunaleiki/röskun
- ◆ Þekkingargildi
- ◆ Fagurfræðilegt eða upplifunargildi
- ◆ Táknrænt eða tilfinningalegt gildi

8.3 VERNDARMARKMIÐ NÁTTÚRUVERNDARLAGA

Markmið náttúruverndarlaga nr. 60/2013 er að „vernda til framtíðar fjölbreytni íslenskrar náttúru, þar á meðal líffræðilega og jarðfræðilega fjölbreytni og fjölbreytni landslags. Þau eiga að tryggja eftir föngum þróun

²⁵ Sigurður Jóhannesson, 2007.

Íslenskrar náttúru á eigin forsendum og verndun þess sem þar er sérstætt eða sögulegt og einnig stuðla að endurheimt raskaðra vistkerfa og auknu þoli Íslenskra vistkerfa gegn náttúruhamförum og hnattrænum umhverfisbreytingum.“

Í 2. gr. laganna er fjallað um verndarmarkmið fyrir vistgerðir, vistkerfi og tegundir og tekið fram að stuðla skuli að vernd líffræðilegrar fjölbreytni. Í 3. gr. laganna er fjallað um verndarmarkmið fyrir jarðminjar, vatnasvæði, landslag og víðerni. Þar er lagt til að stuðlað skuli að vernd jarðfræðilegrar fjölbreytni landsins og fjölbreytni landslags. Í 61. gr. laganna eru tilgreind vistkerfi og jarðminjar sem forðast ber að raska nema brýna nauðsyn beri til.

Samkvæmt skipulagslögum og lögum um mannvirki er skylt að afla framkvæmdaleyfis, eða eftir atvikum byggingarleyfis, vegna framkvæmda sem fela í sér röskun á svæðum sem njóta sérstakrar verndar.

Á vefsíðu Náttúrufræðistofnunar má sjá að í Bolungarvík eru víða vötn og lítið raskað votlendi auk mikilvægra sjávarfitja og sjófuglabyggða (mynd 8.1).

8.4 NÁTTÚRUVERNDARSVÆÐI

Skv. lögum nr. 60/2013 um náttúruvernd er náttúruverndarsvæðum skipt í þrennt:

- Friðlýst svæði og afmörkuð búsvæði friðaðra tegunda sem vernduð eru skv. 1. mgr. 56. gr.
- Svæði og náttúrumyndanir á B og C hluta náttúruminjaskrár, sbr. 33. gr.
- Afmörkuð svæði á landi og sjó sem njóta verndar skv. öðrum lögum vegna náttúru eða landslags.

Náttúruminjar eru náttúrufyrirbæri sem ákveðið hefur verið að vernda með friðlýsingu, friðun eða með öðrum hætti eða fyrirbrigði sem tekin hefur verið

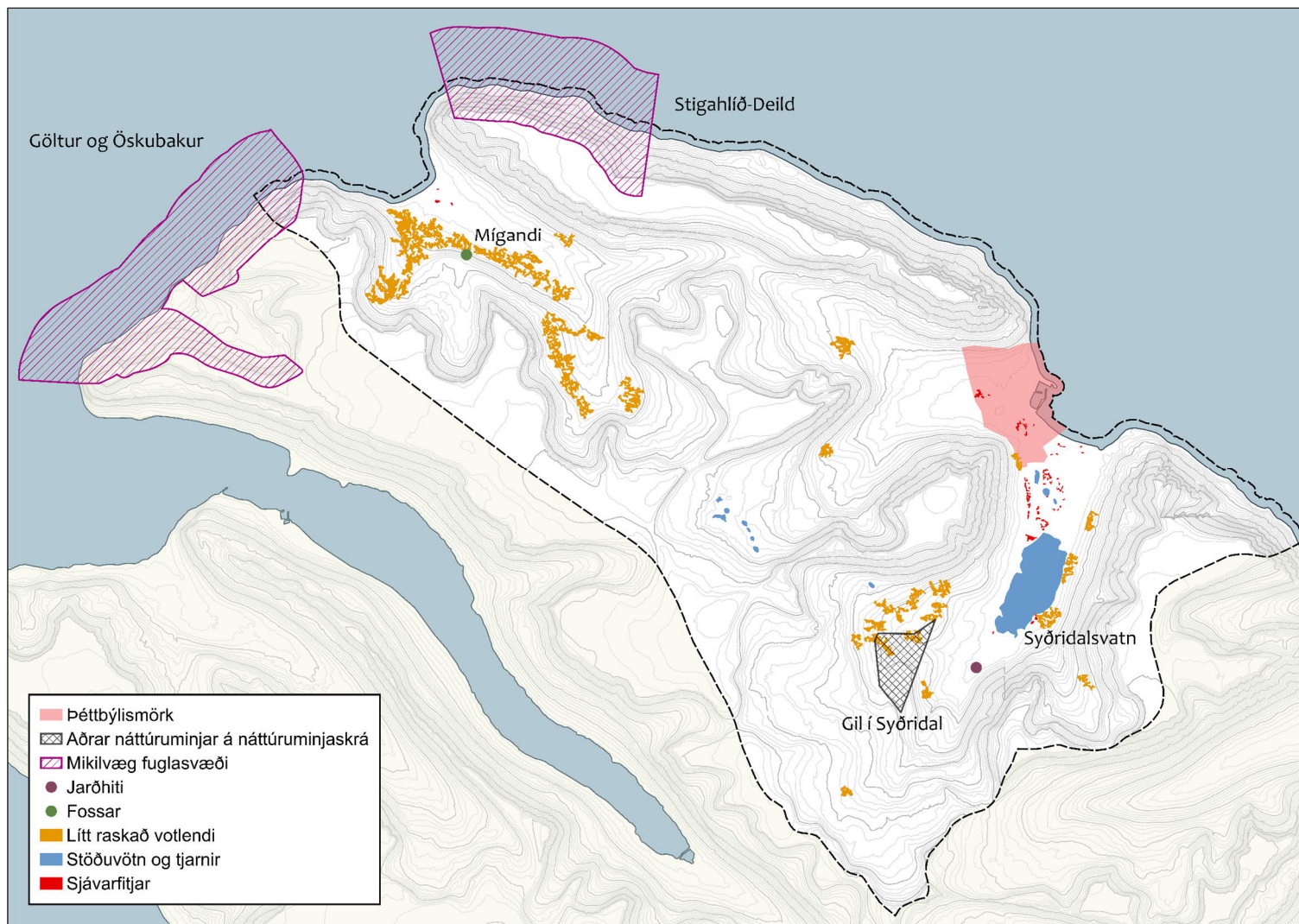
afstaða til að rétt sé að vernda, þ.e. aðrar náttúruminjar. Náttúruminjaskrá skiptist í þrjú hluta sem auðkenndir eru sem A, B og C hluti. A hluti inniheldur skrá yfir náttúruminjar og svæði sem hafa verið friðlýst eða friðuð. Í B hluta er yfirlit yfir þær náttúruminjar sem Alþingi hefur ákveðið að setja í forgang um friðlýsingu eða friðun á næstu fimm árum, nokkurs konar framkvæmdaáætlun náttúruminjaskrár. Náttúruminjar sem ástæða þykir til að friðlýsa eða friða eru skráðar í C hluta náttúruminjaskrár.²⁶

Skv. 37. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013 skal leita umsagnar Umhverfisstofnunar, Náttúrufræðistofnunar Íslands og viðkomandi náttúruverndarnefndar vegna framkvæmda sem hafa í för með sér röskun á náttúrumyndunum, ef um er að ræða hættu á því að friðlýstum náttúruminum í C hluta verði spilt. Þess þarf þó ekki ef fyrir liggur staðfest aðalskipulag og samþykkt deiliskipulag.

Innan skipulagssvæðisins er eitt svæði á náttúruminjaskrá sem flokkast sem *aðrar náttúruminjar*: Gil í Syðridal, Bolungarvík. (1) Surtarbrandslög við Gilsá upp af Syðridal. (2) Fundarstaður surtarbrands frá tertíer (mynd 8.1).

Sjófuglabyggðir eru mikilvæg varplönd og eru tvær alþjóðlega mikilvægar sjófuglabyggðir í Bolungarvík. Það eru Stigahlíð-Deild og Göltur-Öskubakur, sem Bolungarvík deilir með Ísafjarðarbæ (mynd 8.1). Stigahlíð liggur vestur af Bolungarvík, sæbrött, skriðurunnin og klettótt. Ysti hluti hennar heitir Deild, 636 m y.s. Þar verpir mjög mikið af fýl, tæplega 6% íslenska hvítmáfastofnsins og töluvert af svartbak. Öskubakur liggur eftir sveitarfélagamörkum Bolungarvíkur og Ísafjarðarbæjar og rís hæst í 517 m y.s. Þar eru brattar og skriðurunnar fjallshlíðar vestan megin frá Skálavík að Keflavík. Þar verpa fýll og hvítmáfur.²⁶ Náttúrufræðistofnun Íslands hefur sett fram tillögu um að svæðið Stigahlíð-Deild verði sett á B hluta náttúruminjaskrár sem hluti af stærra verndarsvæði, kennt við Patreksfjörð-Djúp. Tillögurnar eiga eftir að fá málsmeðferð sem getið er um í lögum um náttúruvernd, svo sem samráð við sveitarfélög og hagsmunaaðila.

²⁶ Náttúrufræðistofnun Íslands, 2019.

Mynd 8.1 Svæði sem njóta sérstakrar verndar skv. náttúruverndarlögum, mikilvæg fuglasvæði og aðrar náttúruminjar skv. náttúruminjaskrá. Náttúrufræðistofnun hefur lagt til að Stigahlíð-Deild verði sett á B hluta náttúruminjaskrár. (Náttúrufræðistofnunar Íslands, 2019)

Markmið og stefna - Náttúruvernd

Markmið

- ◆ Öll landnýting og önnur auðlindanýting verði með sjálfbærum hætti þannig að við ákvarðanatöku sé tekið tillit til komandi kynslóða og náttúrunnar.
- ◆ Sérstæðar náttúruminjar og önnur sérkenni verði vernduð, m.a. landslagsheildir og jarðmyndanir.
- ◆ Aðgengi að náttúru svæðisins, frá fjöru að fjalli, verði gott.
- ◆ Líffræðileg fjölbreytni, tegunda og vistgerða, verði vernduð í samræmi við lög og alþjóðaskuldbindingar.
- ◆ Áhersla verði lögð á endurheimt og verndun votlendis.

Útfærsla stefnu

Þó að Bolungarvík sé lítið sveitarfélag er náttúrulegt umhverfi, frá fjöru að fjallstoppum, áhrifamikið, fjölbreytt og sérstakt. Allt frá landnámi hefur náttúran verið undirstaða búsetu á svæðinu. Helstu atvinnuvegir byggja á náttúruauðlindum og íbúar sem kjósa að búa í mikilli nánd við náttúruna laðast að svæðinu. Fjölbreyttari landnotkun eykur álag á náttúruna á þessu takmarkaða landsvæði en sjálfbær nýting mun styrkja grunnatvinnuvegina og leggja grunn að nýtingu í þessum greinum til langs tíma.

Mikilvægt er að halda í náttúrufarsleg sérkenni og yfirbragð svæðisins og nýta þá kosti sem felast í mikilli nálægð byggðarinnar við náttúruna. Öll nýting náttúru og auðlinda skal vera í sem mestri sátt við umhverfið og hafi sem minnst óafturkræf áhrif. Tekið skal tillit til komandi kynslóða, efnahagslegra, félagslegra og menningarlegra þátta við ákvarðanatöku.

Aðgengi að náttúrunni er hluti af lífsgæðum íbúa og gesta á svæðinu. Aðalskipulaginu er ætlað að tryggja að hægt sé að njóta ósnortinnar náttúru og þeirra svæða sem eru raskaðri og nær byggð. Gæta þarf að því að nýframkvæmdir skerði ekki aðgengi að útivistarsvæðum. Umferð er jafnframt stýrt m.t.t. álags á náttúru. Nánar er fjallað um þetta í kafla um útivist.

Auka skal upplýsingaflæði og fræðslu um náttúru og umhverfi. Þannig má bæta þekkingu, meðvitund og ábyrgð fólks og fyrirtækja í þessum málum og stuðla að bættri umgengni og hvetja til útivistar. Leita skal eftir samvinnu við stofnanir og fyrirtæki, m.a. Náttúrustofu Vestfjarða, Háskóla Vestfjarða og Fræðasetur Háskóla Íslands í Bolungarvík.

Almennt skal forðast framkvæmdir á óbrotnu landi og lágmarka jarðrask vegna framkvæmda eins og kostur er. Við framkvæmdir skal beita varúðarsjónarmiðum og vistkerfisnálgun og þannig lágmarka neikvæð áhrif á vistkerfið. Áður en ráðist er í framkvæmdir sem valda umhverfisáhrifum skal skoða mismunandi valkosti og meta áhrif þeirra á umhverfið. Við matið skal bera saman mikilvægi náttúruminja sem í húfi eru á viðkomandi svæði og áhrif vegna fyrirhugaðra framkvæmda.

Vernda skal vistgerðir, vistkerfi, tegundir, jarðminjar, vatnasvæði og landslag í samræmi við lög um náttúruvernd, auk þess sem tekið skal mið af mikilvægi minja og sérstöðu í íslensku og alþjóðlegu samhengi, sbr. 3. og 4. mgr. 61. gr. náttúruverndarlaga. Við frekari ákvarðanir og mótun stefnu um landslag í sveitarfélaginu skal byggja á nýrri skýrslu um landslagsgreiningu (Landslag á Íslandi).²⁷

Bæta skal eftirlit og eftirfylgni með stefnumörkun, reglum og áætlunum sem varða náttúru og umhverfi og í gildi eru á skipulagssvæðinu. Einnig þurfa að fara fram viðeigandi rannsóknir á náttúru og nýtingu svæðisins og nánari stefnumörkun þar sem það á við, í samstarfi við viðeigandi stofnanir og aðila. Af einstökum náttúruyfyrirbrigðum er lögð sérstök áhersla á að varðveita:

---

²⁷ Efla, 2020.

- ◆ Upprunalega fjöru við þéttbýli og Sandinn.
- ◆ Surtabrandsnámur í Syðridal (Gilsnáma) í samræmi við hverfisverndarákvæði.
- ◆ Ósvör og nágrenni.
- ◆ Skálavík í samræmi við hverfisverndarákvæði.
- ◆ Óbyggð og ósnortin svæði.

Ysti hluti Skálavíkur er hverfisverndaður í aðalskipulaginu og þannig verndaður fyrir óæskilegum áhrifum.

Við gerð deiliskipulags á hverfisvernduðum svæðum og svæðum á náttúruminjaskrá ber að gera greiningu á áhrifum þess í samræmi við staðlaða matstöflu í viðauka aðalskipulagsins. Þannig er reynt að tryggja að tillit sé tekið til áhrifa á umhverfi og samfélag og að deiliskipulag sé í

samræmi við markmið aðalskipulagsins. Greiningin tryggir jafnframt faglega málsmeðferð við ákvarðanatöku sveitarstjórnar og framkvæmdaaðila.

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi. Áhersla er lögð á sjálfbæra nýtingu lands og auðlinda, verndun sérkenna og gott aðgengi að náttúrunni.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan er líkleg til að auka viðnámsþol gegn umhverfisbreytingum og stuðla að sjálfbærri nýtingu náttúruauðlinda. Hún styrkir sérstöðu og styður við ferðaþjónustu. Stefnan tryggir aðgengi að náttúru svæðisins og þannig stuðla að hreyfingu og bættri lýðheilsu. Stefnan vegur að einhverju leyti upp á móti loftslagsbreytingum þar sem hún felur í sér verndun og endurheimt vistkerfa.

SAMFÉLAG

MEGINMARKMIÐ - SAMFÉLAG

- ◆ Í Bolungarvík verði fjölskylduvænt og skapandi samfélag með:
  - Blómlegu mannlífi og lifandi menningu.
  - Góðri þjónustu og aðgengi fyrir alla.
  - Góðu aðgengi að útivistar- og íþróttasvæðum.
- ◆ Uppbygging samfélagsins byggji á sveigjanleika og hafi seiglu gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum.
- ◆ Sérkenni byggðar verði varðveitt þannig að íbúar og gestir geti notið þeirra gæða sem eru til staðar.
- ◆ Að miðsvæði myndi fjölbreyttan, öflugan, aðlaðandi og heilsteyptan miðbæ með góðu framboði þjónustu.
- ◆ Aðalskipulagið stuðli að fjölbreyttu atvinnulífi og atvinnuþróun byggji á sjálfbærri þróun og vistkerfisnálgun.
- ◆ Atvinnulífið byggji ímynd sína á hreinleika, sérkennum náttúrunnar og fumkvöðla- og sköpunarkrafti íbúa.

9 BYGGÐ

9.1 SAGA BYGGÐAR

Upphaf byggðar í Bolungarvík má rekja til þess er Þuríður sundafyllir, landsnámskona, gerði sér bú í Vatnsnesi ásamt Völu-Steini syni sínum og Þjóðólfi bróður sínum í Þjóðólfstungu í Tungudal. Sveitarfélagið nær yfir það svæði sem áður var Hólshreppur, en Hóll var mesta jörð í Bolungarvík á fyrri öldum, höfuðból og kirkjustaður. Bolungarvík hlaut kaupstaðarréttindi árið 1974.

Helsta atvinna íbúa hefur í gegnum tíðina tengst sjósókn, enda liggur Bolungarvík mjög vel við fiskimiðum. Miklar þyrpingar verbúða stóðu við sjóinn í víkinni á fyrri tíð, þótt ekki festist þar varanleg byggð lengi vel. Bolungarvík var aðalverstöðin í Norður-Ísafjarðarsýslu og með stærstu verstöðvum á landinu um aldamótin 1900. Aðstaða til útgerðar í Bolungarvík var þó á margan hátt erfið, því að víkin er opin fyrir hafáttum og fjaran stórgrýtisurð. Verslun hófst á staðnum árið 1890 og upp úr því tók fólk að setjast þar að. Löggildingu sem verslunarstaður fékk Bolungarvík árið 1903. Hafnargerð hófst árið 1911 með byggingu brimbrjótsins og í kjölfarið stórbatnaði hafnaraðstaða fyrir vélbáta með tilheyrandi jákvæðum áhrifum fyrri byggðarlagið.

Upphaf þéttbýlisins má rekja til verbúða sem munu hafa verið reistar á svokölluðum Bolungarvíkurmölum eða Mölum. Byggðin leitaði smám saman upp í brekkurnar og túnin, bæði vegna þess að útvegurinn þurfti ákveðið svæði fyrir sína starfsemi og ókostur þótti að íbúðarhús væru svo nálægt rakanum og briminu.

Í Bolungarvík gefst tækifæri til að gaumgæfa hvernig sjósókn var háttáð fyrir á tímum. Einnig sjást ummerki um annan atvinnuveg, sem nú er horfinn, því að hjá Gili í Syðridal var grafið eftir surtarbrandi til eldsneytis á árunum 1917-1921.

Á fyrri öldum var Bolungarvík mjög einangraður staður og erfitt að komast þangað, nema á sjó. Úr samgöngumálunum rættist verulega þegar vegurinn til Hnífsdals og Ísafjarðar var lagður um Óshlíð um 1950. Sextíu árum síðar

var ákveðið að leggja hann af með gerð jarðganga undir Óshlíð og voru Bolungarvíkurgöng opnuð almennri umferð árið 2010.

Ljóst er að náttúruöflin í Bolungarvík eru kröftug og þróun byggðar hefur mótast m.t.t. þeirra. Náttúruauðlindirnar eru jafnframt forsenda fyrir þróun byggðarinnar.

Byggð í dreifbýli hefur breyst, m.a. með samdrætti í landbúnaði og auknum áhuga á uppbyggingu sumarhúsa, skógrækt, útivist og ferðaþjónustu. Fjöldi bæja hefur lagst í eyði á síðari hluta tuttugustu aldar, m.a. öll byggð í Skálavík.

9.2 MENNINGAR- OG BÚSETUMINJAR

Samkvæmt lögum um menningarminjar (nr. 80/2012) teljast menningarminjar ummerki um sögu þjóðarinnar, t.d. fornminjar, menningar- og búsetulandslag, kirkjugripir og minningarmörk, hús og önnur mannvirki, skip og bátar, samgöngutæki, listmunir og nytjahlutir, svo og myndir og aðrar heimildir um menningarsögu þjóðarinnar. Þjóðminjar eru jarðfastar minjar eða lausir gripir eða hlutir sem eru einstakir og hafa sérstaka merkingu og mikilvægi fyrir menningarsögu Íslands. Samkvæmt sömu lögum eru fornminjar annars vegar forngripir og hins vegar fornleifar. Forngripir eru þeir lausamunir sem eru 100 ára og eldri sem menn hafa notað eða mannaverk eru á og fundist hafa í eða á jörðu eða jökli, í vatni eða sjó. Fornleifar eru hins vegar hvers kyns mannvistarleifar, á landi, í jörðu, í jökli, sjó eða vatni, sem menn hafa gert eða mannaverk eru á og eru 100 ára og eldri.

Samkvæmt 16. grein laganna skal skráning fornleifa, húsa og mannvirkja fara fram áður en gengið er frá aðalskipulagi eða deiliskipulagi.

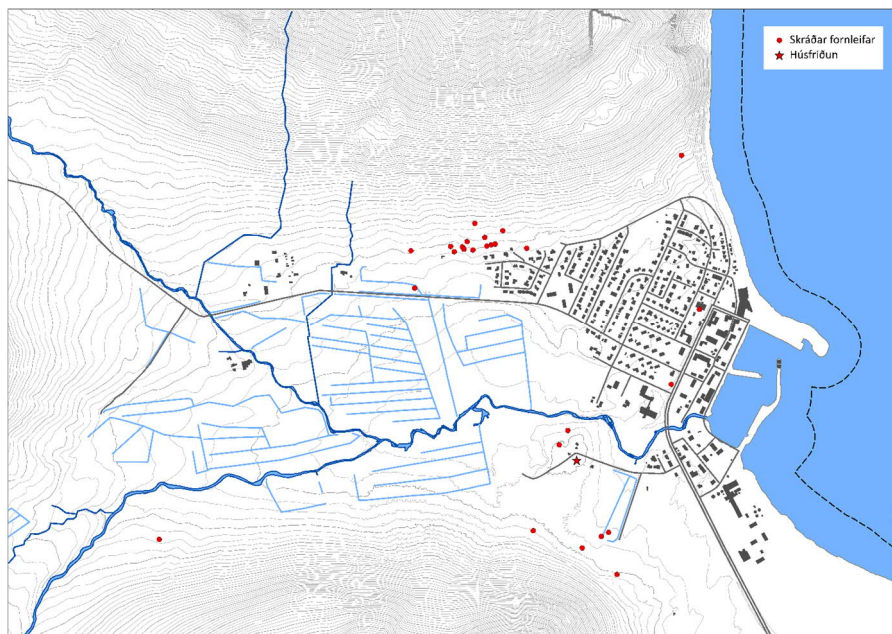
Fornleifar

Eitt helsta markmið með fornleifaskráningu er að sporna við því að minjar verði fyrir skemmdum af gáleysi eða að nauðsynjalausu. Kerfisbundin skráning fornleifa í Bolungarvík hófst sumarið 1996 og hefur nú stór hluti sveitarfélagsins verið skráður kerfisbundið.²⁸ Þegar unnið var að deiliskipulagi fyrir jörðina Ós bættist við forleifaskráning fyrir hana.²⁹ Finnist ókunnar fornleifar skal tilkynna Minjastofnun Íslands frá fundinum skv. 24. gr. laga um menningarminjar. Í fornleifaskráningu er metin hættu á hvort fornleifar geti eyðst af manna- eða náttúrulegum völdum, með svokölluðu hættumati. Í fornleifaskráningu er miðað við jarðaskiptingu eins og hún kemur fyrir í Jarðatali Johnsens frá 1847 og eru jarðir tölusettar með sama hætti og þar.

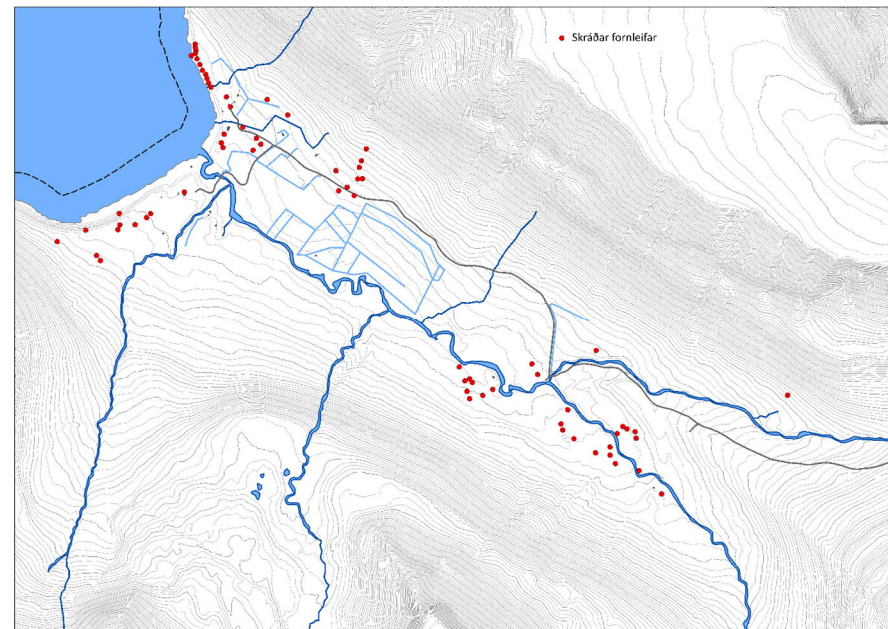
Niðurstöður fornleifaskráninga eru birtar á myndum 9.1, 9.2, 9.3 og 9.4 og í töflu 9.1. Af þeim minjastöðum sem skráðir hafa verið í sveitarfélaginu eru 38 staðir taldir í hættu af manna- eða náttúrulegum völdum (tafla 9.1).

²⁸ Ragnar Edvardsson, 2000.

²⁹ Ragnar Edvardsson, 2019.

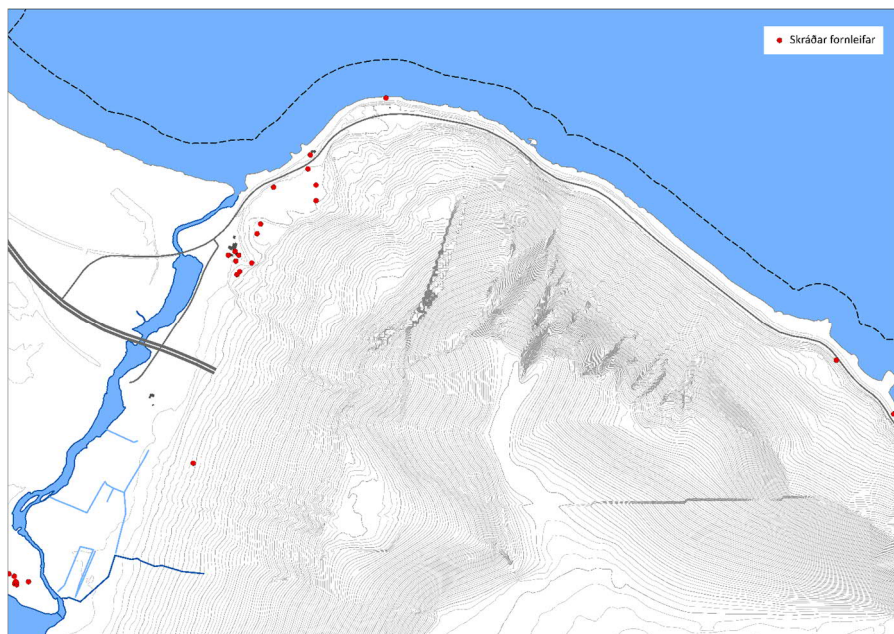

Mynd 9.1 Skráðar fornminjar í Tungudal og þéttbýlinu. (Byggt á gögnum frá Ragnari Edvardssyni, 2000)

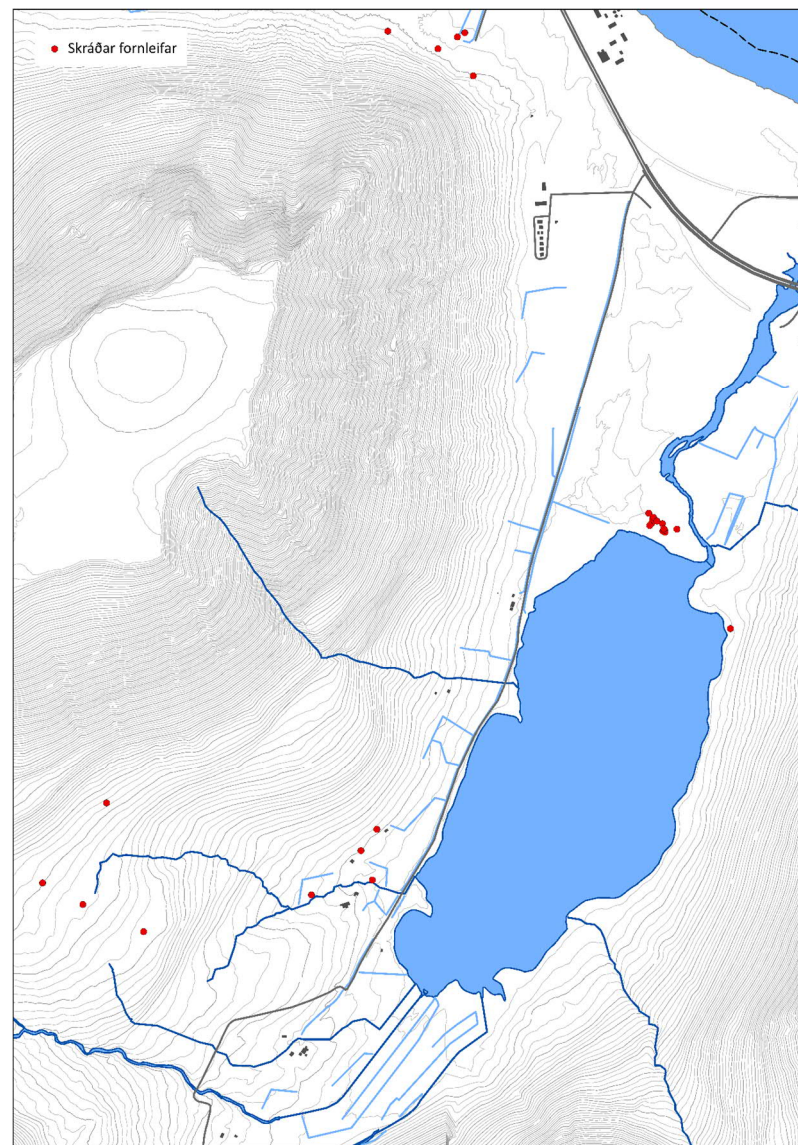

Mynd 9.2 Skráðar fornminjar í Skálavík. (Byggt á gögnum frá Ragnari Edvardssyni, 1996)

Mynd 9.3 Skráðar fornminjar við Ós. (Byggt á gögnum frá Ragnari Edvardssyni, 1997 og 2019)

Mynd 9.4 Skráðar fornminjar í Syðridal. (Byggt á gögnum frá Ragnari Edvardssyni 1997 og Minjastofnun, 2020)

Tafla 9.1 Fjöldi minjastaða og hættumat flokkað eftir jörðum skv. fornleifaskráningu í Bolungarvík. (Ragnar Edvardsson 1996, 1997 og 2000 og 2019)

Jörð	Fjöldi minjastaða	Ekkert tilgreint	Engin hætta	Lítill hætta	Hætta	Nokkur hætta	Talsverð hætta	Mikil / stór hætta
Tröð	17	2	2	2	1	5	1	4
Ytri-Búðir	20	19				1		
Hóll	29	18	4		1	1		5
Grundarhóll	1	1						
Árbær eða heimari Búðir	11	11						
Landalifur	1	1						
Miðdalur	10	3	3		2			2
Tunga (Þjóðólfstunga)	9		9					
Meiri-Hlíð	12		7		5			
Minni-Hlíð	13		11		2			
Hanhóll	15	6	8		1			
Gil	12	1	10		1			
Ós	18		18					
Meiri-Bakki	18	8	7		3			
Minni-Bakki	31	13	18					
Breiðaból	21	3	18					
Kroppstaðir	9		8		1			
Meira-Hraun	10	1	9					
Minna-Hraun	10	3	7					
Alls	267	90	139	2	17	7	1	11

Fornar bæjarrústir á Vatnsnesi við Syðridalsvatn, sem tilheyra Hóli og eru taldar frá landnámsbæ Þuríðar sundafyllis, eru friðlýstar skv. friðlýsingarskrá. Í Skálavík er skráður fjöldi verminja, sumar óraskaðar (mynd 9.2 og tafla 9.1), en engar þeirra eru friðaðar sérstaklega. Fjöldi verbúða og vara var einnig í Bolungarvík en þær hafa vikið fyrir þéttbýlinu. Í Ósvör, þar sem þrautarlending Bolvíkinga var í upphafi tuttugustu aldar, hefur verið sett upp minjasafn.

Fornleifar og aðrar búsetuminjar geyma upplýsingar um sögu og menningu svæðisins, einkum búskaparhætti, byggingarlag og lifnaðarhætti fyrri tíma. Á norðanverðum Vestfjörðum er tækifæri til að rannsaka þessa þætti því byggð hefur minnkað og minjar varðveist.

Byggingararfur og húsfriðun

Til menningarminja teljast hús og önnur mannvirki og einstakir hlutar þeirra sem hafa menningarsögulegt, vísindalegt eða listrænt gildi til byggingararfs skv. 4. gr. laga um menningarminjar 80/2012. Á það við um eftirfarandi:

- ◆ *Stök hús eða hluta þeirra og húsasamstæður, hvort sem er til íbúðar eða menningar- og atvinnustarfsemi í þéttbýli eða dreifbýli, húsabyrpingar og götumyndir.*
- ◆ *Kirkjur og bænhús, ásamt tilheyrandi mannvirkjum, svo sem klukkuturnum, garðhleðslum og sáluhliðum, klaustur, samkomuhús, skólahús og nánasta umhverfi þeirra, aðrar opinberar byggingar, íþróttamannvirki og sundlaugar.*
- ◆ *Brýr og hvers konar samgöngumannvirki, virkjanir, stíflur, dælustöðvar og önnur orkumannvirki, hafnarmannvirki, vind- og vatnsmyllur, vitar, slippir, hjallar, manngerðir hellar og réttir.*

Tilgangur laganna er að stuðla að verndun menningarminja og tryggja að íslenskum menningararfi verði skilað óspilltum til komandi kynslóða. Öll hús og mannvirki sem eru 100 ára eða eldri eru því friðuð skv. 29. grein laganna

og er óheimilt að raska þeim, spilla eða breyta, rífa þau eða flytja úr stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands. Eigendum húsa og mannvirkja sem ekki njóta friðunar en byggð voru 1925 eða fyrr, svo og forráðamönnum kirkna sem reistar voru 1940 eða fyrr, er enn fremur skylt að leita álits hjá Minjastofnun Íslands með minnst sex vikna fyrirvara ef þeir hyggjast breyta þeim, flytja þau eða rífa.

Skv. 18. grein laganna má friðlýsa hús og mannvirki eða hluta þeirra, sem hafa menningarsögulegt, vísindalegt eða listrænt gildi. Friðlýsing húsa og mannvirkja og friðun kirkna sem ákveðin hefur verið á grundvelli eldri laga heldur jafnframt gildi sínu. Ráðherra ákveður friðlýsingu eða afnám hennar að fenginni tillögu Minjastofnunar Íslands. Minjastofnun Íslands hefur ennfremur heimild til skyndifriðunar menningarminja sé hætta á að minjunum verði spillt, þær glattist eða að gildi þeirra rýrist á einhvern hátt.

Við gildistöku laga um menningarminjar nr. 80/2012, 1. janúar 2013 féllu lög um húsafríðun nr. 104/2001 úr gildi. Samkvæmt þeim lögum voru öll hús á Íslandi friðuð sem byggð eru fyrir 1850 og allar kirkjur sem byggðar eru fyrir 1918. Friðun samkvæmt eldri lögum samsvarar friðlýsingu í gildandi lögum.

Þéttbýli

Bolungarvík er ein elsta verstöð landsins. Undir lok arabátaaldar voru 27 varir á svæðinu norðan Hólsár. Á Mölunum ofan við þær byggðist þéttbýlið, fyrst eingöngu sem verbúðir en í lok nítjándu aldar byrjaði að þróast þar þorp með fastri búsetu. Í fyrstu var lítið byggt en verbúðum breytt í íbúðir. Framan af tuttugustu öldinni voru verbúðir því einkennandi fyrir byggðina. Flest þessara húsa eru horfin og stendur nú aðeins eftir eitt hús frá nítjándu öld.

Gömlu húsin í Bolungavík minna á sögu svæðisins og rætur Bolvíkinga. Það sem helst vantar í flóru gömlu húsanna eru „sjóbúðir“ sem tengdust útgerð og nálægð við fiskimiðin. Mikilvægt er fyrir sérhvert byggðarlag að glata ekki tengslum við söguna og þar með sérkennum sínum.

Jörðin Hóll var mesta jörðin í Bolungarvík á fyrri öldum, höfuðból og kirkjustaður. Í Hólslandi voru afbýli mörg en fá ummerki um þau eru sýnileg í dag þar sem hóllinn hefur nánast allur verið sléttaður. Engu að síður eru

AÐALSKIPULAG BOLUNGARVÍKUR 2020-2032 - Auglýst tillaga

Þarna miklar minjar um sögu Bolungarvíkur og mikil hætta á að þær raskist enn frekar við framkvæmdir. Hólskirkja, byggð 1908, er eina friðaða byggingin í Bolungarvík sem hlotið hefur friðlýsingu skv. lögum um menningarminjar. Kirkjan, sem er timburhús, var tilsniðin í Noregi og hönnuð af Rögnvaldi Ólafssyni arkitekti.

Í Bolungarvík eru 34 uppstandandi byggingar eldri en hundrað ára (byggðar fyrir 1921) og því friðaðar. Til viðbótar eru 14 byggingar sem verða 100 ára á skipulagstímabilinu (byggðar fyrir 1933) og eru 4 þeirra byggðar 1925 eða fyrr. Skyld er að leita áhlits Minjastofnunar ef fyrirhugaðar eru framkvæmdir við þær (Tafla 9.2). Fjölmörg hús eru auk þess fallin. Af þeim byggingum sem eru eldri en 100 ára eða ná þeim aldri á skipulagstímabilinu eru 42 í þéttbýlinu, flest á Bökkunum, og 6 í dreifbýli.

Útlit bæja hefur töluverð áhrif á sjálfsmynd íbúa. Vistlegur bær með sterk tengsl við söguna getur haft afgerandi áhrif á val fólks um búsetu og skapað undirstöðu fyrir nýsköpun á ýmsum sviðum. Það hefur sýnt sig að verndun bæja leiðir ekki til stöðnunar. Verndunin hefur augljós jákvæð áhrif á ferðapjónustu en það sem laðar að ferðamenn, laðar einnig að fólk og fjárfesta. Áhersla á endurreisn gamalla bæjarhluta hefur verið afgerandi þáttur í þróun margra byggða í heiminum.

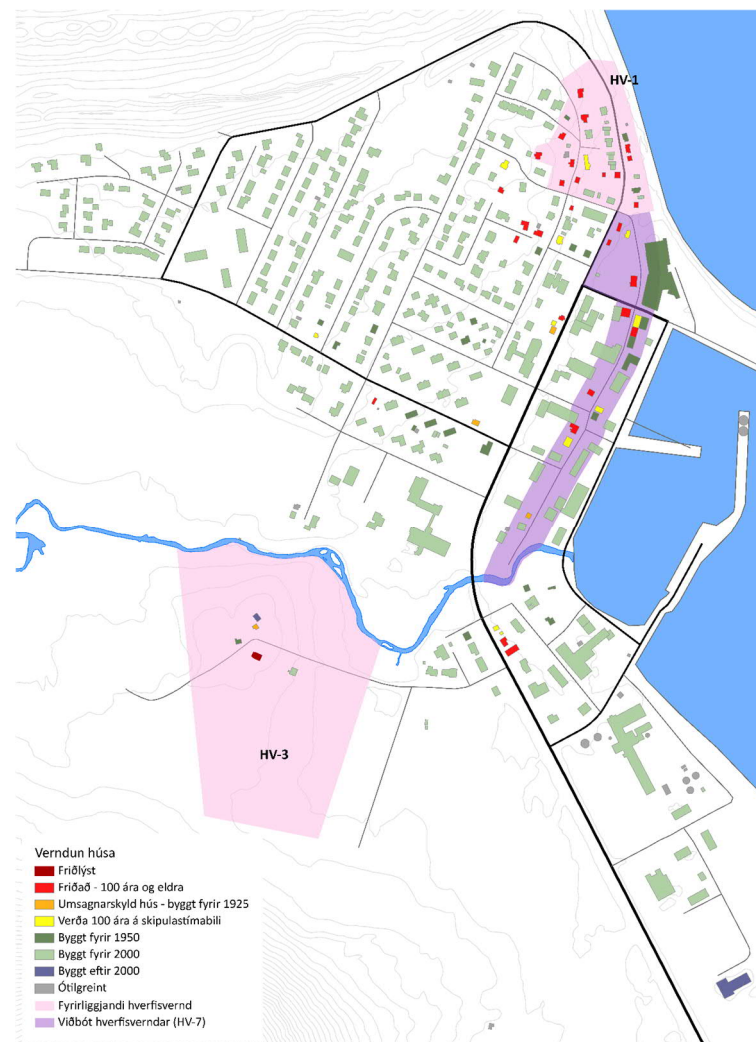
Tafla 9.2 Hús í Bolungarvík sem eru friðlýst, friðuð og verða eldri en 100 ára skipulagstímabilinu. (Þjóðskrá, 2020)

Bygging	Byggingarár og aldursskipting			
	Friðlýst	Friðuð	Verður 100 á tímabili	Leita þarf áhlits
Hólskirkja	1908 (friðlýst 1990)			
Bakkastígur 9		1900-56		
Bakkastígur 10			1930	
Bakkastígur 11		1880-1971		

Bygging	Byggingarár og aldursskipting			
	Friðlýst	Friðuð	Verður 100 á tímabili	Leita þarf áhlits
Bakkastígur 12		1912-15		
Aðalstræti 3		1902		
Aðalstræti 16		1909		
Aðalstræti 18				1924
Hafnargata 9				1925
Hafnargata 37			1930	
Hafnargata 41		1902		
Hafnargata 47		1908		
Hafnargata 48			1932	
Hafnargata 49		1920		
Hafnargata 53-59 (rifið árið 2009)		1920		
Hafnargata 74		1920		
Hafnargata 75		1910		
Hafnargata 76			1930	
Hafnargata 81		1920		
Hafnargata 99			1930	
Hafnargata 101-103		1908		
Hafnargata 108		1908-10		
Hafnargata 115A		1905-10		
Hafnargata 115B		1907-8		
Hafnargata 120		1908-10		

AÐALSKIPULAG BOLUNGARVÍKUR 2020-2032 - Auglýst tillaga

Bygging	Byggingarár og aldursskipting			
	Friðlýst	Friðað	Verður100 á tímabili	Leita þarf áhlts
Hafnargata 122		1900		
Hlíðarstræti 26			1930	
Hlíðarvegur 16		1908-10		
Hlíðarvegur 17		1907-17		
Holtastígur 8		1913-54		
Holtastígur 9		1903-4		
Holtastígur 10		1912-40		
Miðstræti 1			1930	
Miðstræti 3		1900-2		
Miðstræti 4		1900-5		
Miðstræti 5		1908		
Miðstræti 6		1907-10		
Miðstræti 11 (Sólberg)			1931	
Skólastígur 6				1924
Skólastígur 23		1900		
Þuríðarbraut 5			1932	
Þuríðarbraut 7		1912-15		
Breiðaból		1910		
Gil		1910		
Hóll 2				1925
Meiri-Hlíð			1927	
Minni-Bakki		1910		
Fremri Ós		1906		

Mynd 9.5 Verndarákvæði og aldur húsa í þéttbýli Bolungarvíkur. (Sólrún Geirsdóttir, 2000; Minjastofnun, 2020 og Fasteignaskrá, 2020)

Dreifbýli

Skálavík er fyrir opnu hafi vestan þéttbýlis Bolungarvíkur. Þar er brimasamt og óhægt um lendingu. Í Skálavík eru 6 jarðir sem allar eru farnar í eyði. Breiðaból, Meiri-Bakki og Minni-Bakki eru lögbýli en auk þess eru þar jarðirnar Kropptaðir, Meira-Hraun og Minna-Hraun. Íbúar svæðisins lifðu einkum á landbúnaði en sjósókn var aukabúgrein.³⁰ Þéttleiki fornminja í vikinni er heldur meiri en almennt í Bolungarvík. Þar eru t.d. verstöðvarminjar í landi Minni-Bakka.

Skálavík er vinsælt útivistarsvæði Bolvíkinga en fjaran og Skálavíkuráin hafa mikið aðdráttarafl. Gömlu bæjarhúsin eru nýtt sem sumarhús, auk þess sem nokkur stök sumarhús eru dreifð um svæðið. Í dag eru túnin að einhverju leyti nýtt af bændum í Bolungarvík auk þess sem Skálavíkin öll er nýtt til sauðfjárbætur. Landið ber því sterk einkenni sveitarinnar sem þar var fram yfir miðja tuttugustu öldina og er það hluti af aðdráttarafli og sérkennum Skálavíkur.

Markmið og stefna – Menningar- og búsetuminjar

Markmið

- ◆ Menningar- og búsetuminjar og sérkenni verði vernduð fyrir framkvæmdum og ágangi náttúrunnar.
- ◆ Skapa umhverfi sem styrkir efnahags- og samfélagslegan grunn Bolungarvíkur og styrkja jákvæða þróun sveitarfélagsins.

Útfærsla stefnu

Aðalskipulagið felur í sér verndun sérkenna í sveitarfélaginu, þ.e. verndun sögu og menningar sem nær allt til landnáms Þuríðar sundafyllis. Með því er einnig átt við búsetulandslag, þ.e. það umhverfi sem mannshöndin hefur mótað með athöfnum sínum í gegnum tíðina. Í sveitarfélaginu eru margs

konar mannvirki sem tengjast nýtingu sjávarauðlinda, svo sem fiskhjallar, varir, naust og verstöðvar. Þessi mannvirki setja sterkan svip á svæðið og eru hluti af sögu þess. Leitast skal við að varðveita gömul hús í þéttbýli og dreifbýli sem hafa á einhvern hátt verndargildi. Áhersla er lögð á verndun staða sem tengjast merkjum atburðum, þjóðsögum og þjóðháttum, svo og verndun mannvirkja sem bera vitni um horfið verklag eða tækni. Þessi stefna leiðir af sér aðlaðandi umhverfi og styður við ferðapjónustu og fleiri atvinnuvegi. Afmörkuð eru hverfisverndarsvæði til að styðja við ofangreind markmið.

Æskilegt er að framkvæmdum sé beint frá minjastöðum, ellegar ber að tilkynna Minjastofnun Íslands það með góðum fyrirvara. Jafnframt ber að stöðva verk og tilkynna Minjastofnun komi fornleifar í ljós við framkvæmdir, skv. 24. gr. laga um menningarminjar. Fornleifaskráning skal gerð samhliða deiliskipulagi, eins og lög um menningarminjar gera ráð fyrir.

Lögð er áhersla á að íbúar og gestir verði upplýstir um sögu og menningu svæðisins og þannig verði stuðlað að góðri umgengni og aukinni virðingu fyrir fornleifum og menningararfi svæðisins.

Hverfisverndarsvæði HV-1 nær til þess hluta bæjarins sem hefur að geyma um helming af þeim húsum sem byggð eru fyrir 1910, eða 10 hús (mynd 9.5). Bjarnabúðarreitur og Hafnargata eru hverfisvernduð innan svæðis HV-7. Þar er leitast við að mynda fjölbreytt og aðlaðandi miðsvæði. Nánar er fjallað um þetta í kafla um miðsvæði.

Með hverfisvernd í þéttbýlinu (svæði HV-1 og HV-7) er ætlunin að skapa aðlaðandi umhverfi sem verður eftirsóknarvert fyrir íbúa og gesti. Slíkt umhverfi getur styrkt bæjarfélagið í heild.

Með því að leggja áherslu á að gera uppruna þéttbýlisins sýnilegri skapar bærinn sér sérstöðu sem ein elsta verstöð landsins. Líklegt er að áhersla í þessa átt hafi afar jákvæð áhrif á ferðapjónustu og renni styrkari stöðum undir atvinnulífið og bæti ímynd bæjarins.

³⁰ Ragnar Edvardsson, 2000.

Þó verndunin nái aðeins til lítils hluta bæjarins er þekkt að slík verndun hefur jákvæð áhrif á íbúapróun í öðrum bæjarhlutum. Verndunin er því líkleg til að efla byggðina í heild. Mikilvægt er þó að verndarsvæðið myndi heildstæðan kjarna á sínum upprunalega stað. Stök hús hafa takmarkað gildi fyrir þróun byggðar, nema þau hafi verulegt verndargildi.

Ákvæði hverfisverndar taka til breytinga, viðhalds, niðurrifs og nýbyggingar húsa og umhverfis þeirra. Hverfisverndinni er ætlað að vernda íbúa og hagsmunaaðila fyrir hugsanlegum óaskilegum breytingum á svæðinu og ásýnd þess. Í kjölfar hverfisverndar í þéttbýlinu þarf að gera húsakönnun.

Upplýsingar um hverfisverndina skulu vera vel kynntar og aðgengilegar öllum á skipulagstímabilinu. Aðkoma hagsmunaaðila að gerð deiliskipulags á þessum svæðum skal tryggð.

Hverfisverndarsvæði HV-3 nær til þess svæðis þar sem líkur eru á að minjar höfuðbólísins Hóls sé að finna, skv. upplýsingum frá minjaverði Vestfjarða. Hverfisverndinni er ætlað að tryggja að fornminjar spillist ekki við framkvæmdir og að uppbygging á svæðinu spilli ekki möguleikum á að gera sögu svæðisins sýnilega.

Til að ná markmiðum um menningar- og búsetuminjar er ytri hluti Skálavíkur hverfisverndaður, merkt HV-2 á uppdrætti. Þetta er sá hluti víkurinnar sem ber sterkust einkenni af sveitinni sem þar var. Þar er gert ráð fyrir tjaldsvæði, gönguleiðum og bættu aðgengi að svæðinu og upplýsingum fyrir gesti, sbr. kafla 10.4. um ferðarþjónustu. Gert er ráð fyrir að fjölga megi frístundahúsum en þess gætt að þau falli vel að yfirbragði byggðarinnar sem fyrir er. Lögð er áhersla á styrkja ímynd sveitarinnar í Skálavík.

Til að tryggja að verminjar í landi Minni-Bakka spillist ekki er gert ráð fyrir að svæðið njóti hverfisverndar, merkt HV-4 á uppdrætti. Ekki er gert ráð fyrir framkvæmdum á svæðinu, nema þeim sem lúta að verndun minjanna eða að því að gera sögu þeirra sýnilega.

Í landi Gils í Syðridal eru surtarbrandslögin og surtabrandsnáman hverfisvernduð, merkt HV-6 á uppdrætti. Náman er til vitnis um horfinn atvinnuveg.

Við gerð deiliskipulags á hverfisvernduðum svæðum í dreifbýli, ber þeim er stendur að gerð deiliskipulags að gera greiningu á áhrifum deiliskipulags, í samræmi við staðlaða matstöflu í viðauka aðalskipulagsins. Þannig er reynt að tryggja að tillit sé tekið til áhrifa á umhverfi og samfélag og að deiliskipulag sé í samræmi við markmið aðalskipulagsins. Greiningin tryggir jafnframt faglega málsmeðferð við ákvarðanatöku sveitarstjórnar og framkvæmdaaðila. Nánar er fjallað um þetta í viðauka greinargerðarinnar.

Helstu stefnubreytingar

Líkt og í fyrra aðalskipulagi er lögð áhersla á að vernda sérkenni svæðisins og þannig skapa umhverfi sem styrkir búsetuskilyrðin í Bolungarvík. Til viðbótar við fyrri hverfisverndarsvæði er nú einnig skilgreint hverfisverndarsvæði við Hafnargötu (á miðsvæðinu) og við surtabrandsnámuna í landi Gils í Syðridal. Stefnan hefur einnig verið uppfærð m.t.t. laga um menningarminjar en þau voru ekki til staðar við gildistöku fyrra aðalskipulags.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnunni er ætlað að stuðla að varðveislu menningarsögulegra minja. Áhersla er lög á upprunann og sérstöðuna í sveitarfélaginu. Verndun menningarverðmæta er ætlað að styrkja efnahagslegan grunn og leiða til jákvæðrar þróunar í sveitarfélaginu. Stefnan er í samræmi við þá stefnu sem stjórnvöld hafa markað um verndun menningarminja.

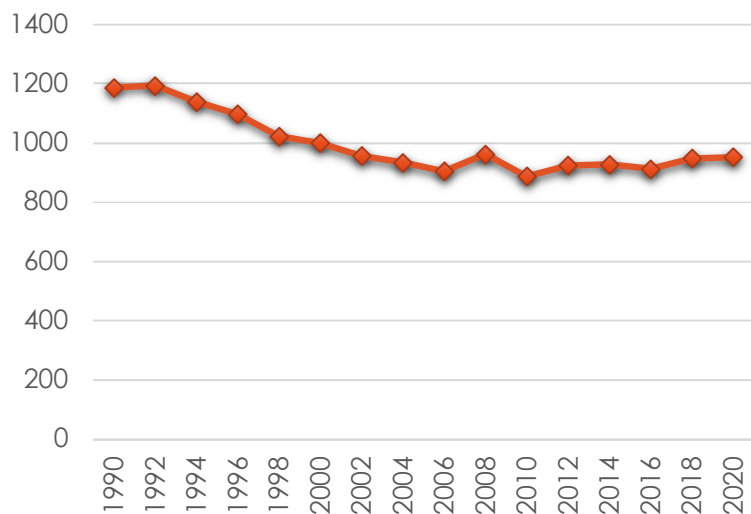
9.3 ÍBÚAÞRÓUN

Margir þættir geta haft áhrif á íbúapróun og því er erfitt að segja til um það hverjar mannfjöldabreytingarnar munu verða á gildistíma aðalskipulagsins. Jafnframt geta hlutfallslegar sveiflur verið miklar í minni sveitarfélögum, þar sem hver einstaklingur hefur mikið vægi. U.þ.b. tvær fjölskyldur eru um 1% af heildaríbúafjölda í sveitarfélaginu.

Íbúafjöldi

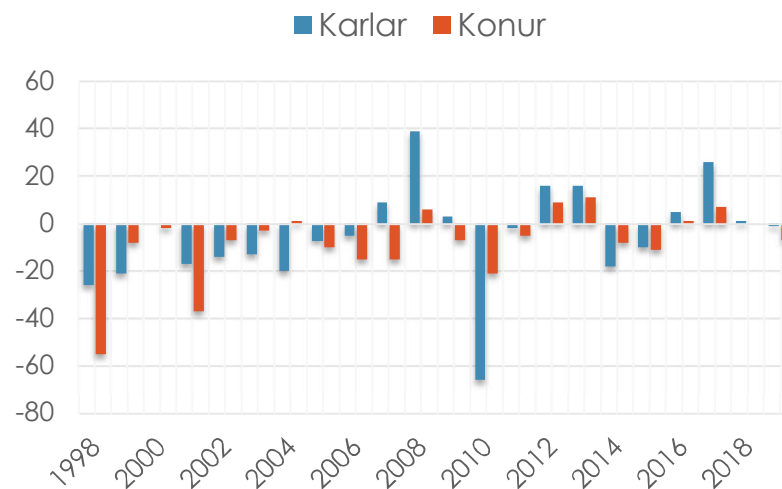
Þann 1. janúar 2021 bjuggu 958 manns í Bolungarvíkurkaupstað. Íbúum Bolungarvíkur fækkaði talsvert í kringum aldamótin þó sú þróun hafi að einhverju leyti snúist við undanfarinn áratug. Þann 1. desember árið 1990 voru íbúar 1187 og 20 árum síðar eða þann 1. desember árið 2010, voru íbúarnir 887. Fækkunin á þessu tímabili er því talsverð, eða um 25%, mest á tíunda áratugnum. Á sama tíma fjölgaði íbúum á landinu öllu um 24%. Ef miðað er við tímabilið frá fyrsta desember 2010 til 1. desember árið 2019 hefur orðið ákveðinn viðsnúningur þar sem íbúum Bolungarvíkur fjölgaði um 8% (mynd 9.6). Á sama tímabili fjölgaði íbúum um 14% á landsvísu.

Þegar litið er lengra aftur fjölgaði Bolvíkingum jafnt og þétt frá fimmta tug síðustu aldar en aukningin var mest á áttunda áratugnum. Íbúafjöldinn nú er svipaður því sem var á miðjum áttunda áratugnum.

Mynd 9.6 Íbúafjöldi í Bolungarvík 1. desember á tímabilinu 1991-2019. (Hagstofa Íslands 2021)

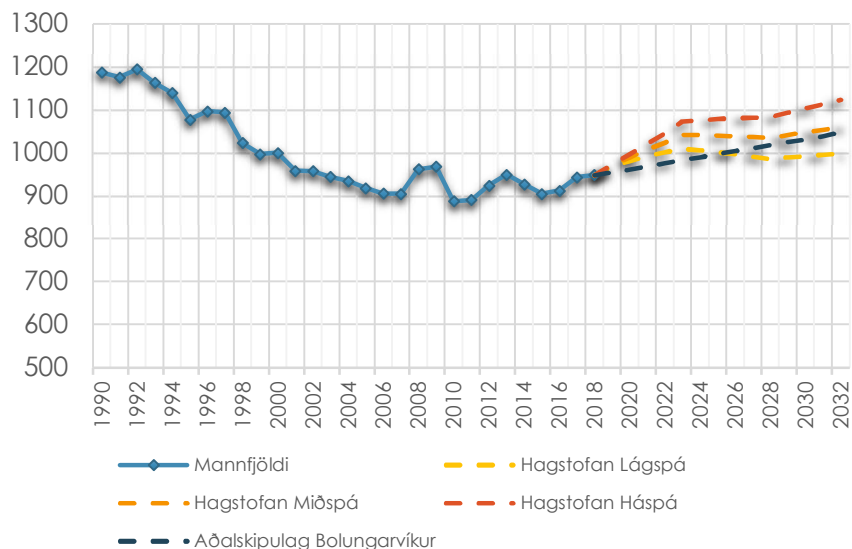
Þróunin í Bolungarvík er ekki ósvipuð því sem almennt hefur verið á Vestfirðum. Vestfirðingar voru rúm 14% af mannfjölda landsins árið 1920 en árið 1990 var þetta hlutfall komið niður undir 4%. Straumur fólks á 20. öldinni og fyrstu ár þeirrar 21. hefur legið frá landsbyggðinni og á suðvesturhornið. Breyting varð á þessu árið 2008 en þá fjölgaði íbúum á Vestfirðum um 65, eða um tæpt 1%, eftir langvarandi fólksfækkun. Frá 2009 til 2017 fækkaði hins vegar um 6% á kjálkanum. Frá 1. janúar 2017 til 1. janúar 2021 hefur hins vegar fjölgað um 238 eða um 3,5%.

Mynd 9.7 Búferlaflutningur, þ.e. aðfluttir umfram brottfluttra, innan sveitarfélagsins á tímabilinu 1998-2018. (Hagstofa Íslands, 2020)

Íbúapróun er háð búferlaflutningum og náttúrulegri fjölgun, þ.e. fjölda fæddra umfram dána. Búferlaflutningar eru í heild neikvæðir frá árinu 1998 (mynd 9.7), þ.e. fleiri hafa flutt frá sveitarfélaginu en í það. Neikvæðastir

voru flutningarnir á árunum 1998-2009, að árinu 2008 undanskildu en eftir það komu jákvæð ár.

Mynd 9.8 Þróun mannfjölda í Bolungarvík frá árinu 1998 og áætluð þróun til ársins 2032. (Hagstofa Íslands 2020)

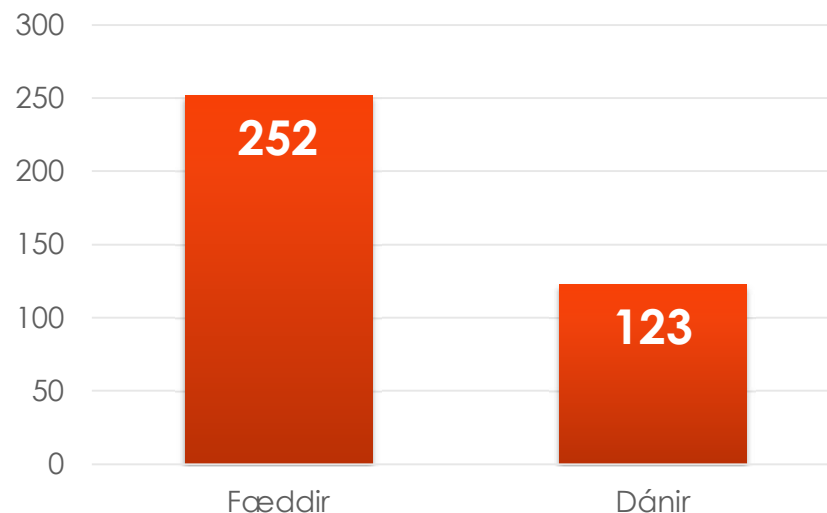
Íbúapróun í Bolungarvík síðustu 10 ár var í ágætu samræmi við þær spár sem lagðar voru fram í fyrra aðalskipulagi sem gerði ráð fyrir 0,6% fjölgun á tímabilinu eða u.þ.b. 40 manns. Íbúum fjölgaði í raun um 44 frá árinu 2007 til 2018 eins og sjá má á mynd 9.8. Þróunin var nokkuð sveiflukennd með fækkun árin 2010, 2014 og 2015 en önnur ár fjölgaði íbúum. Fólksfjölgun 2007-2008 og fækkun 2009-2010 má skýra með tímabundinni dvöl verkamanna.

Í mannfjöldaspá Íbúalánasjóðs frá því í lok árs 2019 er gert ráð fyrir að fólki fækki á kjarnasvæðum á Vestfjörðum um 5% fram til ársins 2030 og um 10%

³¹ Bolungarvíkurkaupstaður, 2020.

til 2050. Mannfjöldaspá fyrir Bolungarvík er á svipuðum nótum. Í háspá Byggðastofnunar er gert ráð fyrir árlegri fjölgun næstu sex ár og að íbúafjöldi í Bolungarvík verði 1193 árið 2032 en að svo fækki aftur rólega fram yfir miðja öldina og að árið 2065 verði íbúafjöldi svipaður og nú er.

Í húsnæðisáætlun Bolungarvíkurkaupstaðar er mannfjöldaspá gerð á grundvelli fyrirhugaðs fiskeldis að teknu tilliti til takmarkandi þátta eldisins.³¹ Til grundvallar er einnig úttekt á fjölda beinna og óbeinna starfa og fólksfjölgunar vegna fiskeldis sem KPMG gerði fyrir Vestfjarðarstofu.³² Samkvæmt þessu má búast við fólksfjölgun upp á 91-105 manns í Bolungarvík næstu fjögur til fimm árin og að fjölgun á norðanverðum Vestfjörðum geti orðið 474-549 manns.

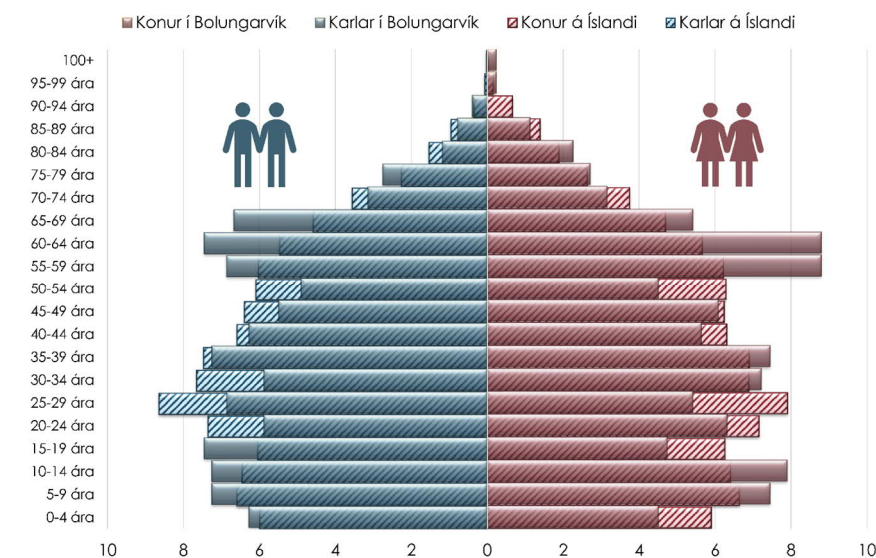
Mynd 9.9 Fæddir umfram dánir innan sveitarfélagsins á tímabilinu 1998-2018. (Hagstofa Íslands 2020)

³² KPMG, 2017.

Flutningsjöfnuður kynjanna hefur verið mjög jafn ef litið er á allt tímabilið frá 1998-2018, þó breytileikinn milli ára hafi verið mjög mikill. Náttúruleg fjölgun á tímabilinu hefur hins vegar verið mjög jákvæð, þ.e. fæðingar hafa verið fleiri en dauðsföll og hefur það unnið á móti fækkun vegna búferlaflutninga (mynd 9.9).

Samsetning íbúafjölda

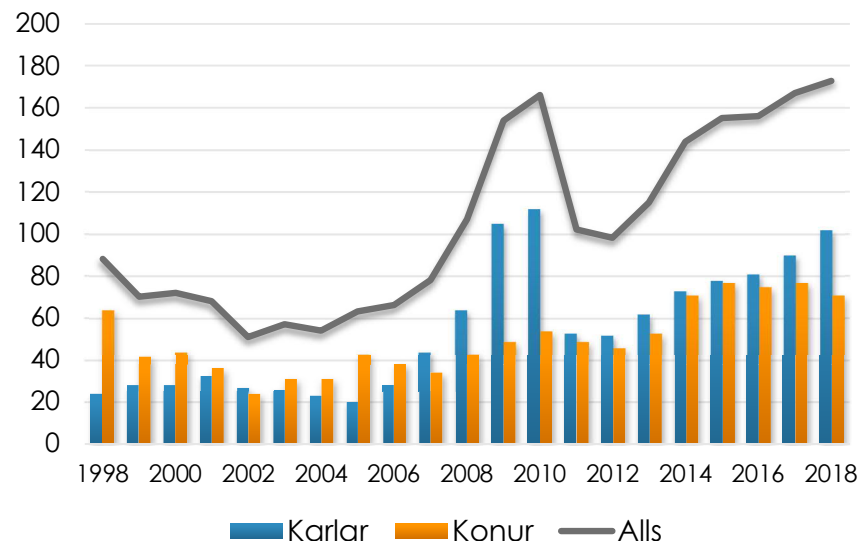
Á næstu myndum er litið á aldur, kyn, fjölskyldugerð og þjóðerni.

Mynd 9.10 Aldursdreifing íbúafjölda í Bolungarvík og á Íslandi 1. janúar 2019. (Hagstofa Íslands, 2020)

mynd 9.10 sýnir aldursdreifingu íbúa Bolungarvíkur í samanburði við landið allt. Sjá má að hlutfall aldurshópsins 55-69 ára er mun hærra en á landsvísu. Í eldra skipulagi (gögn frá 2008) var hlutfall aldurshópsins 45-59 ára mun hærra en á landsvísu. Hlutfall annarra aldersflokka fylgir ágætlega landsmeðaltali en þó er hlutfall þeirra sem eru 20-54 ára í Bolungarvík heldur lægra en landsmeðaltalið og hlutfall þeirra sem eru 5-15 ára litlu hærra en á

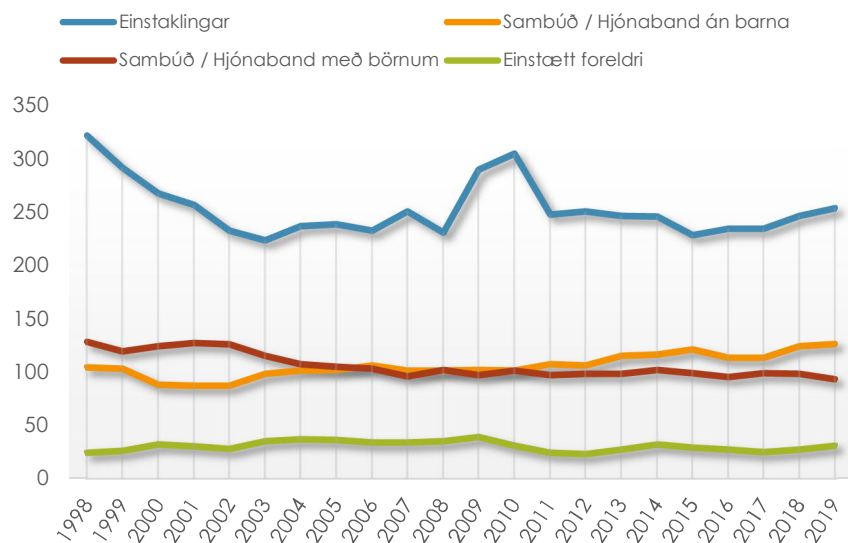
landsvísu. Hlutfall karla í Bolungarvík er 54%, sem er heldur hærra en á landsvísu, þar sem hlutfall karla er 51% af mannfjölda.

Mynd 9.11 Hlutfall erlendra ríkisborgara í Bolungarvík á tímabilinu 1998-2018. (Hagstofa Íslands, 2019)

Hlutfall erlendra ríkisborgara í Bolungarvík var í upphafi árs 2018 um 18%. Það er talsvert hærra en landsmeðaltalið, sem var á sama tíma um 11%. Á mynd 9.11 má sjá að hlutfall erlendra karla jókst á árunum 2007 til 2010 sem skýrist líklega af tímabundnum framkvæmdum. Eftir það hefur hins vegar verið jöfn en stöðug aukning erlendra ríkisborgara í Bolungarvík og hafa erlendir karlar verið í örlitlum meirihluta síðustu ár.

Mynd 9.12 Fjölskyldumynstur íbúa í Bolungarvík á tímabilinu 1998-2019. (Hagstofa Íslands, 2020)

Litlar breytingar hafa orðið á fjölskyldugerð í Bolungarvík síðustu 12 ár. Þó búa nú færri einir en áður. Einstaklingum fjölgaði á árunum 2009 til 2010 en sú aukning gekk til baka (mynd 9.12). Þessi fjölgun skýrist líklega af því að farandverkafólk bjó tímabundið í sveitarfélaginu. Fólki í sambúð eða hjónabandi og með börn hefur heldur fækkað. Minni sveiflur eru hjá öðrum hópum. Hafa verður í huga fólksfækkun síðustu 20 ára í sveitarfélaginu við túlkun á þessum gögnum (mynd 9.6).

Markmið og stefna – Íbúapróun

Markmið

- ♦ Íbúum fjölgi um a.m.k. 100 á skipulagstímabilinu.
- ♦ Viðhalda og stuðla að fjölbreytni í samfélaginu.

Útfærsla stefnu

Skipulagið miðar að því að bæta búsetuskilyrði í Bolungarvík. Því er gert ráð fyrir að íbúum fjölgi á skipulagstímabilinu (mynd 9.8). Mikilvægt er að þróunin byggji á því búsetumynstri sem fyrir er og styrki þannig byggðina.

Þróun íbúafjöldna næstu ára getur m.a. ráðist af þeirri stefnu sem aðalskipulagið markar. Óljós stefna er ekki líkleg til að leiða til fólksfjölgunar en skýr stefna í aðalskipulaginu getur haft afgerandi áhrif á mannfjöldaþróun, sem og aðra þætti sem tekið er á í skipulaginu.

Samfélagið þarf að vera sveigjanlegt og tilbúið að aðlagast nýjum aðstæðum, t.d. vegna umhverfisbreytinga eða annarra utanaðkomandi þátta. Tækifærin felast ekki síst í sérkennum svæðisins en sjálfbær þróun er leiðarljósíð í allri ákvarðanatöku. Til að stuðla að fólksfjölgun er m.a. lögð áhersla á eftirfarandi þætti í samræmi við leiðarsljós og meginmarkmið aðalskipulagsins.

Öflugir innviðir

Uppbygging innviða þannig að svæðið sé samkeppnishæft við aðra landshluta og nýsköpun og skapandi greinar geti þróast í atvinnulífni.

Kröftugt og skapandi atvinnulíf

Efling sjávarútvegs með bættri aðstöðu á hafnarsvæðinu og uppbyggingarmöguleikum fyrir nýja starfsemi, þ.m.t. fiskeldi. Gert er ráð fyrir fólksfjölgun samfara uppbyggingu í fiskeldi.

Efling ferðaþjónustu með uppbyggingu ferðamannastaða, m.a. Bolafjalls, og áherslu á þróun miðsvæðis og tengingu þess við hafnarsvæðið og ferðaþjónustu.

Fjölskylduvænt samfélag

Heilbrigt, skemmtilegt og fjölskylduvænt samfélag þar sem áhersla er lögð á jafnrétti og einstaklingsmiðaða þjónustu. Gott aðgengi að náttúru og íþróttaaðstöðu auk iðandi mannlífs með blómstrandi menningu og listum.

Helstu stefnubreytingar

Gert er ráð fyrir talsvert meiri fólksfjölgun en á síðasta skipulagstímabili. Stefna aðalskipulagsins mun hafa áhrif á íbúðapróun, þá helst hvað varðar þróun atvinnulífs.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan hefur lítil áhrif á umhverfið. Íbúðum mun fjölga með þéttingu byggðar og fólksfjölgun byggir á stoðum sjálfbærrar þróunar. Innviðir samfélagsins þola fólksfjölgun en gera þarf ráð fyrir nauðsynlegum viðbótum á nýjum íbúðarsvæðum. Gæta þarf að þeim áhrifum sem hraður vöxtur í atvinnulífi getur haft á umhverfið.

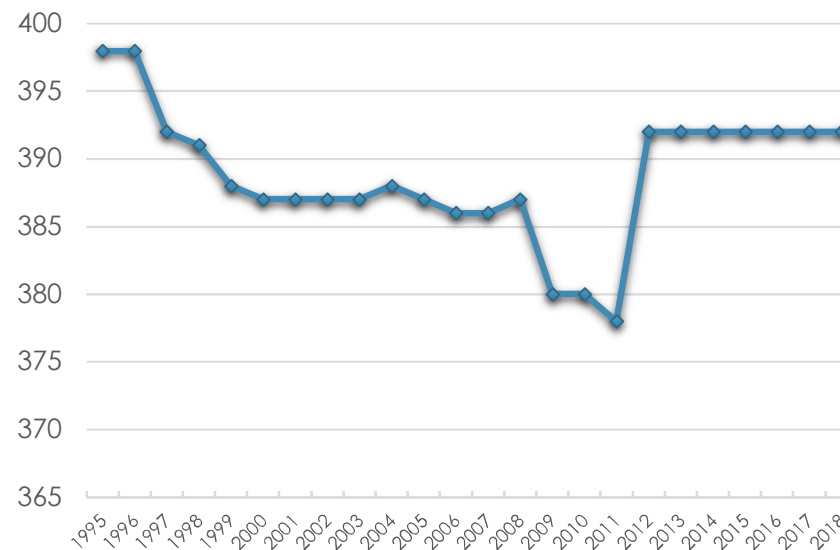
9.4 ÍBÚÐARBYGGÐ

Segja má að íbúðarsvæðin í Bolungarvík í dag séu tvö, norðan og sunnan Hólsár. Stærstur hluti íbúðarbyggðarinnar er norðan ár. Þar byggðist þorpið upp, fyrst á Mölunum við lok níttjándu aldar, en teygði sig síðan í átt að bæjarstæðinu í Tröð við lok tuttugustu aldar. Sunnan við ána, á Grundunum, byggðist litlu síðar vísir að íbúðarsvæði sem teygði sig í vesturátt eftir því sem leið á öldina.

Langmest var byggt á áttunda áratugnum en einnig töluvert á þeim sjöunda og níunda. Mjög lítið hefur verið byggt síðustu tvo áratugin (mynd 9.13). Fá hús eru uppstandandi frá fyrri hluta tuttugustu aldar, enda var að miklu leyti um verbúðarbyggingar að ræða. Verbúðunum var með tímanum breytt í íbúðir sem síðan hafa vikið fyrir nýrri byggð. Bæjarhlutar bera mismunandi

einkenni eftir því hvenær þeir voru byggðir, þ.e. með tilliti til byggingarstíls, þéttleika og heildaryfirbragðs.

Svipaður fjöldi einbýlishúsa og íbúða í fjölbýlishúsum var byggður á áttunda áratugnum, en á áratugnum á undan var nánast eingöngu um einbýli að ræða. Síðasta áratuginn hefur einungis verið bætt við einu fjölbýlishúsi.

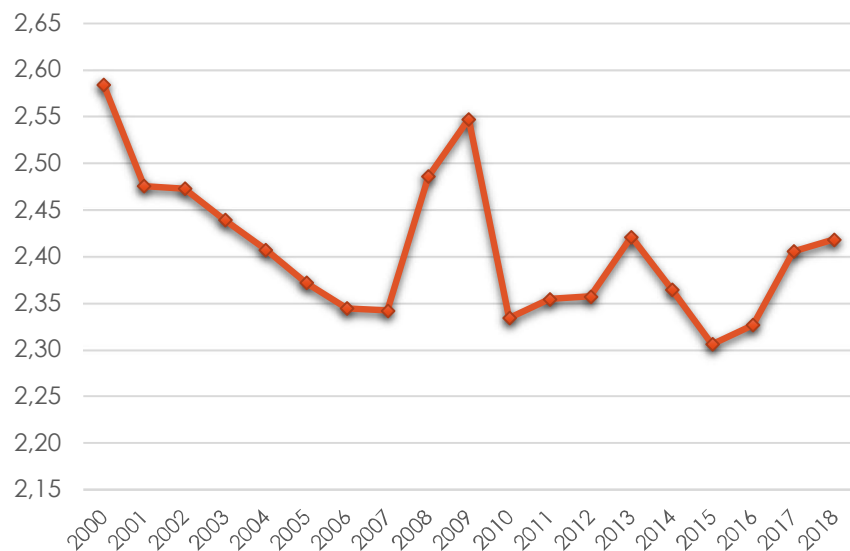
Mynd 9.13 Fjöldi íbúða í Bolungarvík 1995-2018. (Húsnæðis- og mannvirkjastofnun, 2019)

Fjöldi íbúða í Bolungarvík í ársbyrjun 2020 var 396. Stærstur hluti þeirra er einbýlishús (59%) sem voru byggð á síðari hluta 20. aldar en íbúðir í fjölbýli eru um fjórðungur af heildarfjölda íbúða.³³ Fjöldinn hefur verið nokkuð stöðugur frá árinu 2012 en árið 2013 voru teknar í notkun nýjar íbúðir fyrir aldraða í Aðalstræti 20. Íbúðum fækkaði talsvert frá 2009-2011 eftir nokkurn stöðugleika frá aldamótum (mynd 9.13).

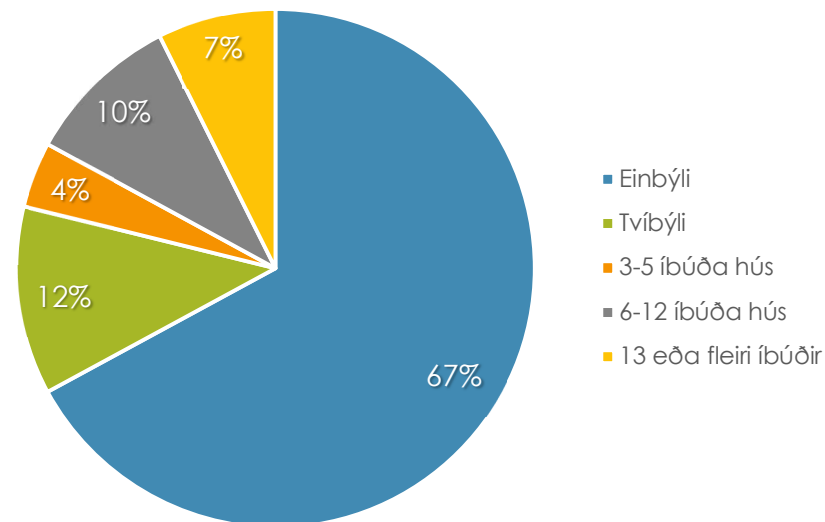
³³ Húsnæðis- og mannvirkjastofnun, 2020.

AÐALSKIPULAG BOLUNGARVÍKUR 2020-2032 - Auglýst tillaga

Meðalfjöldi íbúa á íbúð árið 2020 í Bolungarvík er 2,4. Fjöldi íbúa á hverja íbúð lækkaði frá frá 2000 til 2007 en hefur sveiflast talsvert síðan þá. Sveiflurnar á tímabilinu 2007-2010 má m.a. rekja til tímabundinnar dvalar verkamanna. Auk þess sjást breytingar þegar íbúðir fyrir eldri borgara voru teknar í notkun árið 2015 (mynd 9.14).

Mynd 9.14 Fjöldi íbúa á hverja íbúðareiningu í Bolungarvík 2000-2018 (Þjóðskrá og Hagstofa Íslands, 2019)

Mynd 9.15 Tegundir íbúða í Bolungarvík 2018. (Þjóðskrá Íslands, 2019)

Íbúðarhúsnæði er að einhverju leyti vannýtt í sveitarfélaginu. Þó verður að hafa það í huga að líklegt er að íbúar hér kjósi að búa í stærra húsnæði en á höfuðborgarsvæðinu, m.a. vegna lægra íbúðaverðs. Íbúðareigendum með lögheimili utan sveitarfélagsins, þ.e. þeim sem hafa tvöfalda búsetu, hefur fækkað lítillega á síðustu árum. Árið 2014 voru þeir um 13.8% íbúðareigenda en 12,8% árið 2017.³⁴

Áætluð landþörf fyrir íbúðarbyggð ræðst m.a. af fólksfjölgun, þörf fyrir endurnýjun húsnæðis og vannýttu íbúðarhúsnæði. Mat á húsnæðisþörf byggir einkum á aldursdreifingu, fjölskyldugerð, heimilisstærð, viðhorfum og efnahagsástandi á hverjum tíma.

Aðalskipulagið gerir ráð fyrir að Bolvíkingum fjölgi um a.m.k. 100 manns á skipulagstímabilinu, eins og áður hefur komið fram. Ef miðað er við 2,4 íbúa á íbúð þarf u.þ.b. 42 nýjar íbúðir á skipulagstímabilinu.

³⁴ Þjóðskrá Íslands, 2019.

Mynd 9.16 Íbúðarbyggð í Bolungarvík.

Markmið og stefna - Íbúðarbyggð

Markmið

- ◆ Boðið verði upp á fjölbreyttar gerðir byggingalóða og fjölbreytt umhverfi íbúðarbyggðar.
- ◆ Sérkenni byggðar og náttúru verði varðveitt, þannig að íbúar geti notið þeirra gæða sem eru til staðar.

Útfærsla stefnu

Til þess að nýta sem best þá innviði sem eru til staðar er gert ráð fyrir að þetta byggðina þar sem kostur er og stækka núverandi hverfi. Til að auka fjölbreytni í lóðavali er einnig gert ráð fyrir nýjum byggingarsvæðum sem þó eru í góðum tengslum við núverandi byggð. Við uppbyggingu nýrra svæða verður fyrst horft til landsins innan við Þjóðólfsveg og Völusteinsstræti, svokallaðs Hreggnasvæðis. Þar er rými fyrir allt að 40 íbúðir. Ekki er þó gert ráð fyrir skerðingu á skógræktarsvæðinu sem þar er. Til viðbótar er rými fyrir ríflega 10 íbúðir í grónum hverfum. Til lengri tíma er horft til svæðisins innan við Hólsá, þ.e. við Kirkjuveg og innan Þuríðarbrautar. Þar er rými fyrir allt að 10 íbúðir. Við Hól eru miklar minjar um sögu Bolungarvíkur og skal þess gætt að þær raskist ekki. Fyrirhugað er að breyta húsnæði á Höfðastíg, Miðstræti og Vitastíg í íbúðarhúsnæði. Samtals verða þetta 18-20 íbúðir.

Lögð er áhersla á að götur eða hverfi með sérstætt yfirbragð, m.t.t. sögu bæjarins og arkitektúrs, haldi sínum sérkennum þrátt fyrir þéttingu byggðar eða viðhald einstakra húsa. Dæmi um slíkt eru verkamannabústaðirnir við Traðarstíg og Völusteinsstræti. Sérstök ákvæði gilda um elsta hluta byggðarinnar en hann er skilgreindur sem hverfisverndarsvæði, sbr. kafla 9.2. um menningar- og búsetuminjar.

Fyrirhuguð íbúðarbyggð rúmar því samtals um 80 íbúðir sem er talsvert meira rými en þörf er á ef horft er til þeirrar fólksfjölgunar sem búist er við á skipulagstímabilinu. Þannig verða tiltæk svæði fyrir íbúðarbyggð fari svo að fjölgun verði meiri en gert er ráð fyrir í skipulaginu. Gert er ráð fyrir að íbúðarbyggð byggist upp á hættulausum eða hættulitlum svæðum m.t.t. náttúruvár. Fjallað er um aðgerðir sem draga úr snjóflóðahættu í kafla um náttúruvá.

Svigrúm er fyrir minni háttar ferðapjónustu (gistingu) á svæðum fyrir íbúðarbyggð. Leyfileg starfsemi er tilgreind í landnotkunartöflu í kafla 16.1.

Lögð er áhersla á að náttúruleg sérkenni verði varðveitt, s.s. umhverfi Hólsár, Lautirnar og Morðingjamýri. Til að sérkennin geti notið sín þarf jafnframt að vernda menningarsöguleg verðmæti. Mynda skal góðar tengingar við náttúruna með stígum og þess gætt að útsýni verði ekki hindrað. Stefnt skal

að því að öll íbúðarhverfi verði í góðum tengslum við útivistarsvæði, og að hugað verði að göngu- og hjólaleiðum og aðgengi fyrir alla. Sjá nánar í kafla 9.2 um menningar- og búsetuminjar og kafla um útivist.

Við uppbyggingu þarf einnig að skoða hagkvæmni, fjárhagslegar og félagslegar forsendur, gatnakerfi og samgöngur, umhverfi, fráveitu og meðhöndlun yfirborðsvatns.

Helstu stefnubreytingar

Litlar breytingar eru frá fyrra aðalskipulagi. Svæði fyrir íbúðarbyggð á milli Hólsár og kirkjugarðs stækkar en þar var í fyrra skipulagi umfangsmeira verslunar- og þjónustusvæði. Einnig stækkar íbúðarbyggð ofan við grunnskólann en þar var áður þjónustusvæði (heilsugæsla og leikskóli).

Umhverfisáhrif stefnu

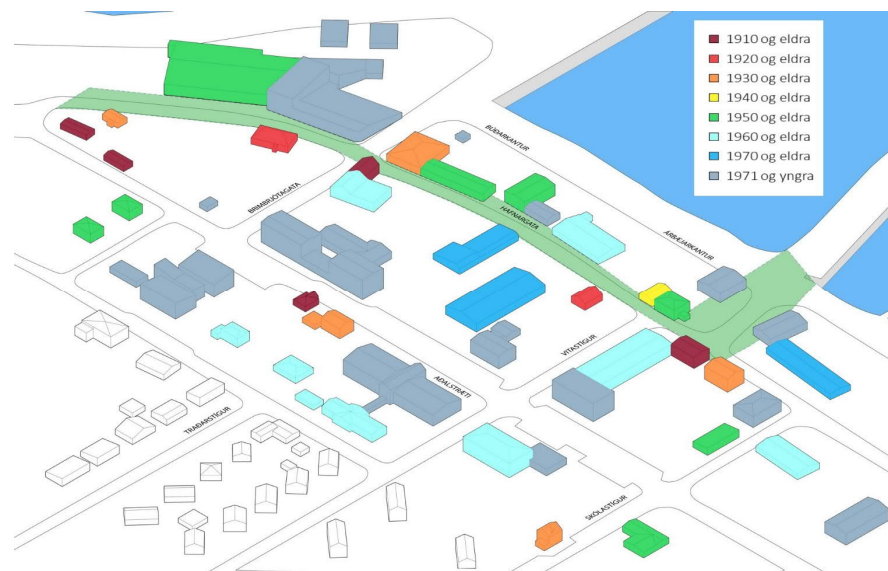
Fólksfjölgun og stækkun byggingarlands veldur óhjákvæmilega raski. Nýtt byggingarland er þó í jaðri svæðis sem þegar hefur verið raskað og felur því ekki í sér landbrot á lítið röskuðu svæði. Við uppbyggingu er lögð áhersla á varðveislu sérkenna byggðar og náttúru. Þétting byggðar hefur jákvæð áhrif m.t.t. loftslagsbreytinga. Umhverfisáhrif verða því lítil.

9.5 MIÐBÆJARSVÆÐI

Vistlegur miðbær er mikilvægur fyrir bæjarfélagið í heild. Hann getur haft áhrif á hvort íbúar velji að búa í sveitarfélaginu og styrkir þannig samkeppnisstöðu þess.

Aðalstræti er í dag aðalgata bæjarins og þar er mest af daglegri þjónustu, svo sem verslanir, banki og stjórnsýsla. Þar eru einnig íbúðir fyrir aldraða sem í daglegu tali eru kallaðar Hvíta húsið. Félagsheimilið er við götuna þar sem rými er fyrir aðstöðu utandyra. Aðalstræti nær allt að 25 m breidd með gangstéttum og fjarlægð milli húsaraða er um 30-40 m. Að auki er nokkuð mikið um opin svæði við götuna.

Fram yfir miðja tuttugustu öldina var Hafnargata aðalgata bæjarins. Hún tilheyrir elsta hluta hans og liggur samsíða strandlengjunni frá Hólsá að norðurmörkum þéttbýlisins. Gatan myndaðist á því svæði þar sem verbúðir byggðust upp og hefur hún þannig sterk tengsl við höfnina og útgerð; þar sem rætur bæjarins liggja. Hafnargata er fremur mjó og mörg húsanna eru byggð, að hluta eða í heild, á fyrri hluta tuttugustu aldar. Af þeim 48 húsum í þéttbýlinu sem eru eða verða 100 ára á skipulagstímanum eru 17 þeirra við Hafnargötu (Mynd 9.17 Aldur húsa á miðsvæði.). Mælikvarði götunnar er í takti við þann kvarða sem fólk laðast gjarnan að, einkum fótgangandi.

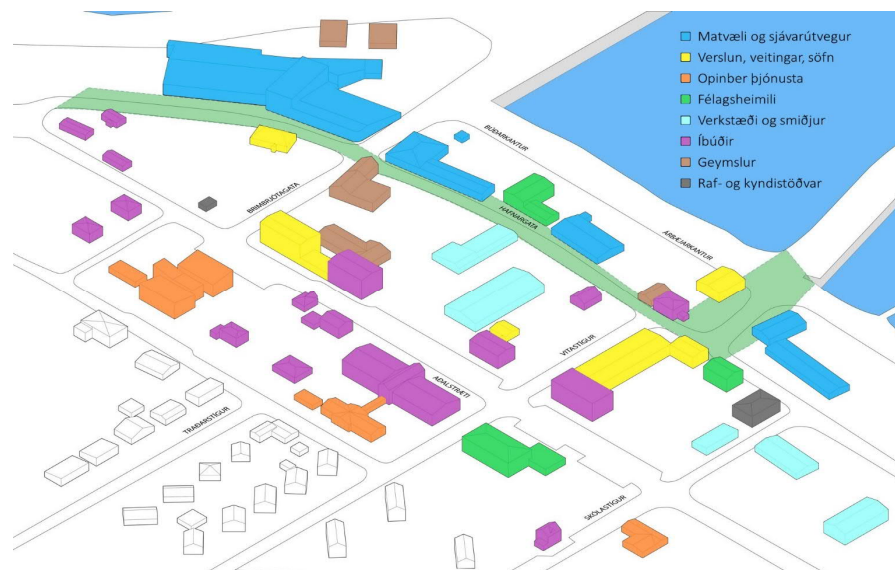

Mynd 9.17 Aldur húsa á miðsvæði.

Á þeim hluta Hafnargötu sem nær frá Skólastíg að Hlíðarvegi er fjölbreytt starfsemi auk stöku íbúðarhúsa. Eiginleg miðbæjarstarfsemi er takmörkuð á þessu svæði. Þó eru þar veitingastaður, verslun og skrifstofur. Starfsemi á svæðinu er að stærstum hluta sjávarútvegur, matvælaframleiðsla, verkstæði

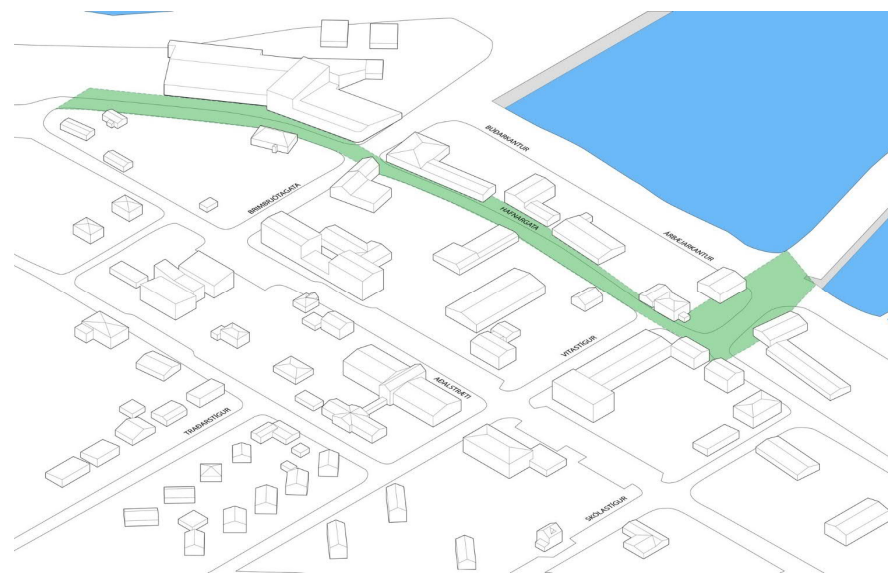
og geymslur. Þvert á Hafnargötu liggur Vitastígur og í framhaldi af honum liggur leiðin að Lækjarbryggju, þar sem smábátar og ferðapjónustubátar leggjast að (Mynd 9.18 og Mynd 9.19). Við Vitastíg er ein af aðalverslunum bæjarins og handverkshús, auk þess sem innangengt er í verslun og þjónustu við Aðalstræti. Á reitnum milli Vitastígs og Skólagötu eru græn svæði sem tengjast félagsheimilinu og bakgarði Einarshúss og bæjarbúar nýta til að koma saman. Norðan Brimbrjótsgötu er ein elsta dagvöruverslun landsins, Bjarnabúð. Þar eru einnig íbúðarhús frá fyrsta hluta tuttugustu aldar.

Aðgengi að svæðinu öllu er gott og það er í góðum tengslum við aðra bæjarhluta með aðkomu frá Aðalstræti en um hana er megininnkoma í bæinn. Útsýni er til allra átta svo sem að Traðarhyrnu, Tunguhorni, Erni og Óshyrnu auk hafnarinnar og til sjávar.

Mynd 9.18 Núverandi notkun bygginga á miðsvæði í Bolungarvík.

Byggðin á reitnum milli Hafnargötu og Aðalstrætis er fremur dreifð. Byggingar eru í mismunandi ástandi og hafa mismikið verndargildi, sbr. kafla 9.2 um menningarminjar. Fyrir liggur að fiskmarkaður, sem starfræktur er á svæðinu, muni flytja á lóð við Brimbrjótinn. Einnig býður nýlegt iðnaðarsvæði á Söndunum (við Tjarnarkamb) upp á betri uppbyggingarmöguleika fyrir iðnað en er á reitnum. Gera má ráð fyrir að iðnaður byggist upp þar fremur en á miðbæjarreitnum, sem hentar betur fyrir smærri starfsemi og starfsemi sem hefur bein tengsl við miðbæ. Reiturinn er miðsettur í kjarna Bolungarvíkur og getur tengt saman stjórnvísu við Aðalstræti, fjölbreytta starfsemi innan reitsins og starfsemi hafnarinnar, svo sem við Lækjarbryggju. Leið margra liggur að bryggjunni, svo sem sjómanna á leið til vinnu og ferðamanna og íbúa í leit að afþreyingu. Jöfn og dagleg umferð auk staðbundins mannlífs er einn af lykilkættum í uppbyggingu miðbæja. Fjölbreytileiki er einnig mikilvægur fyrir uppbyggingu.

Mynd 9.19 Hafnargata og tenging við Lækjarbryggju.

Markmið og stefna - Miðbæjarsvæði

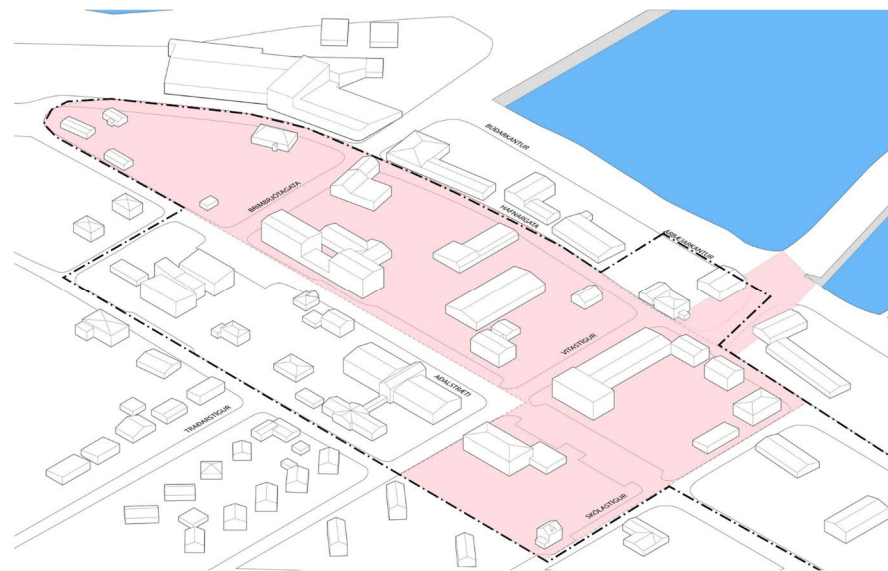
Markmið

- ♦ Miðsvæði myndi fjölbreyttan, öflugan og heilsteyptan miðbæ með gott framboð af þjónustu.
- ♦ Í miðbænum geti þrífist fjölbreytt starfsemi sem mæti þörfum íbúa og styðji við uppbyggingu ferðapjónustu.
- ♦ Miðbærinn verði vistlegur og áhersla lögð á aðgengi gangandi og hjólandi.
- ♦ Uppbygging miðbæjar hafi skýr tengsl við atvinnulíf og sögu svæðisins.

Útfærsla stefnu

Áhersla er lögð á að efla Hafnargötu, milli Hlíðarvegur og Skólastígs, ásamt aðliggjandi götueitum sem miðbæ Bolungarvíkur. Götueiturinn milli Hafnargötu, Vitastígs, Aðalstrætis og Brimbriótsgötu myndar þungamiðju miðsvæðisins (Mynd 9.20). Mikilvægt er að varðveita og styrkja þá þætti sem gera götuna lífvænlega, svo sem verslun, þjónustu og útivistarsvæði. Sérstök áhersla er lögð á að efla byggðina á þessu svæði sem aðlaðandi og líflegt miðsvæði. Miðsvæðið mun mynda sterk tengsl við hafnarsvæðið og veita svigrúm til að styrkja starfsemi og þjónustu sem tengist hafnarsvæðinu, ekki síst ferðapjónustu.

Vinna skal með rýmismyndun þannig að möguleiki gefist á að mynda lítil torg af stærðargráðu sem er í samræmi við fólksfjölda í bænum.

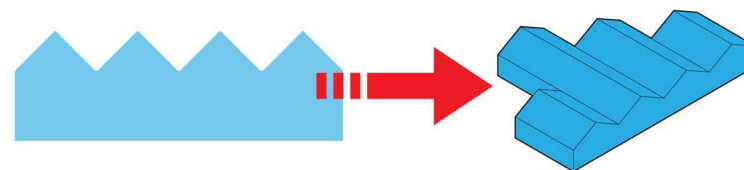

Mynd 9.20 Afmörkun miðsvæðis.

Mynd 9.21 Söltun í Bolungarvík snemma á tuttugustu öld. (Ljósmyndari ópekkur)

Eins og fram hefur komið byggðist Bolungarvík upp í tengslum við útgerð. Rætur byggðarlagsins liggja þó einnig í sveitinni sem, auk útgerðarinnar, hefur séð bæjarbúum fyrir matvælum í gegnum tíðina. Lögð er áhersla á að gera upprunann sýnilegri og tengja uppbyggingu miðbæjarins við hann. Það á bæði við um staðbundna byggingararfleifð sem og atvinnuhætti. Því er lögð áhersla á að tengslin við hafnarsvæðið glattist ekki. Einnig er lögð áhersla á frekari uppbyggingu matvælaframleiðslu og tengingu við staðbundinn landbúnað, svo sem veitingar og sölu sem byggir á afurðum framleiddum í héraði. Lögð er áhersla á að uppbygging verði í sátt við byggingarhefð þess tíma sem gatan byggðist upp og að leitast verði við að varðveita byggingar sem hafa mikið verndargildi eða mikið gildi fyrir svæðið sem miðbæ. Slíkar byggingar hæfa fjölbreyttum rekstri og smáíðnaði og eru í mælikvarða sem fólk laðast gjarnan að.

Mynd 9.22 Dæmi um innblástur frá Fjórubúðum. (Mynd frá Þjóðminjasafni Íslands. Ljósmyndari Þorsteinn Jósepsson)

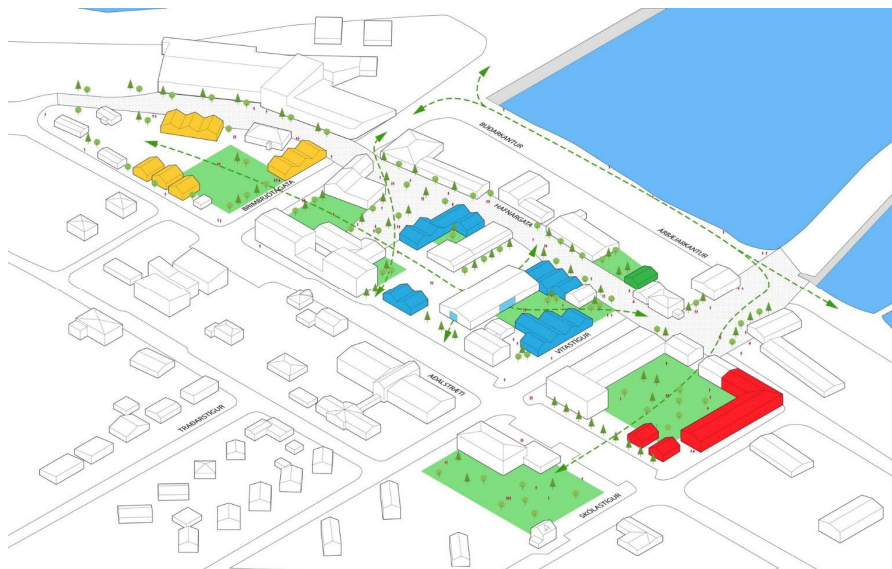
Með því að blanda saman mannlífi sem tengist hafnarsvæðinu og því sem tengist verslun og þjónustu er lagður grunnur að uppbyggingu miðbæjar með aðdráttarafli fyrir fólk og starfsemi. Til að styrkja þann grunn er einnig lögð áhersla á að hlúð verði að bæjarrýmum á svæðinu og gróðurnotkun verði aukin. Það gerir götuna vistlegri og getur haft áhrif á staðbundna veðráttu. Mikilvægt að taka tillit til hljóðvistar og ljósvistar við ákvarðanatöku, sbr. kafla 9.7 um gæði byggðar.

Lögð er áhersla á að bæta gönguleiðir úr miðbæ að Lækjarbryggju og efla göngutengsl við aðra bæjarhluta, svo sem um gömlu brúna yfir Hólsá, en hún tengir hverfin sunnan ár við miðbæinn (Mynd 9.23).

Á Bjarnabúðarreit eru tækifæri til uppbyggingar ferðaþjónustu. Þar er m.a. svigrúm fyrir lítil gistihús, í samræmi við deiliskipulag reitsins.

Útfæra þarf stefnuna nánar í deiliskipulagi sem tekur til miðsvæðisins, athafnasvæðis og hafnarinnar.

Mynd 9.23 Möguleg efling miðsvæðis, græn svæði, göngutengingar og dæmi um þéttingu byggðarinnar.

Helstu stefnubreytingar

Talsverðar stefnubreytingar eru frá fyrra skipulagi. Efla á miðsvæðið með því að varðveita byggðamynstur og styrkja þau gæði sem þegar eru til staðar með hverfisverndun við Hafnargötu. Gert er ráð fyrir aukinni fjölbreytni á miðsvæðinu og betri tengslum við athafnasvæði, hafnarsvæði og ferðapjónustu. Bætt ásýnd og aukin umferð munu gera svæðið aðlaðandi.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnunni er ætlað að hafa jákvæð áhrif á íbúa og atvinnulíf með því að tengja saman fjölbreytta nýtingu. Tengsl við fyrri byggingarhefð, græn svæði og skemmtilegar göngutengingar munu laða að fólk og starfsemi. Stefnan mun hafa jákvæð áhrif á samfélagið allt en við nánari útfærslu þarf að gæta að hagsmunaárekstrum vegna mismunandi nýtingar, m.a. vegna umferðar. Gamlar byggingar eru nýttar og fá nýtt líf og því minnkar þörfin fyrir nýbyggingar með þeim umhverfisáhrifum sem þeim fylgir. Möguleiki er á þéttingu byggðar.

Mynd 9.24 Dæmi um mögulega uppbyggingu. Séð frá Brimbrjótsgötu í átt að Erninum.

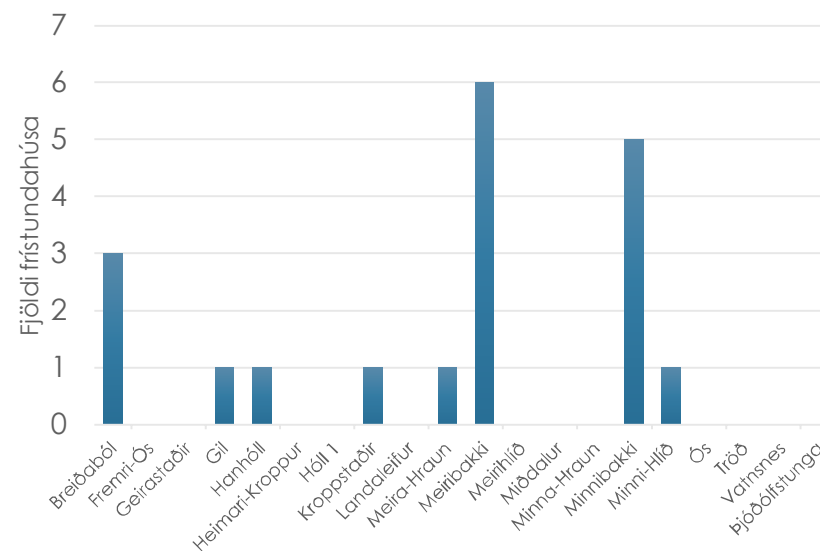
Mynd 9.25 Dæmi um mögulega götumynd. Séð frá Brimbrjótsgötu til norðurs í átt að Bjarnabúð og Mjólkurstöð Örnú.

9.6 FRÍSTUNDABYGGÐ OG BYGGÐ Í DREIFBÝLI

Byggð í dreifbýli hefur mótast af landslagi og landgæðum svæðisins. Nokkrar breytingar hafa orðið á landnotkun í dreifbýli. Þær felast m.a. í samdrætti í landbúnaði og uppbyggingu sumarhúsa, aukinni skógrækt, útivist og ferðapjónustu. Fjöldi bæja hefur einnig farið í eyði á síðari hluta tuttugustu aldar, m.a. öll byggð í Skálavík.

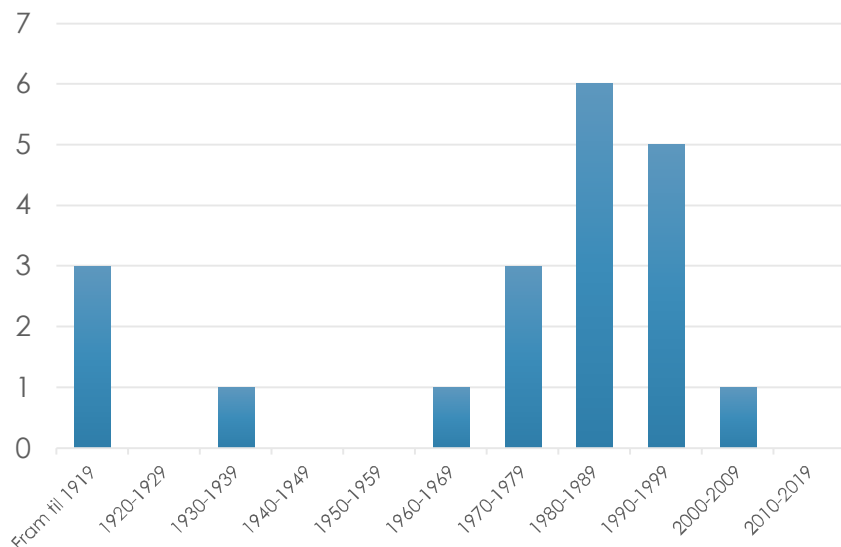
Frístundabyggð er svæði þar sem tvö eða fleiri frístundahús standa í þyrpingu eða nýta sameiginlega tengingu við veg eða veitur. Frístundahús eru hús sem nýtt eru til dvalar tímabundið, þ.e. ekki heilsársúsetu, óháð eignaraðild eða rekstrarfyrirkomulagi. Þar er jafnan óheimilt að hafa skráð lögheimili. Almennt má segja að með bættum samgöngum aukist líkur á byggingu frístundahúsa og mannvirkja. Mannvirki eru nú byggð fjær þéttbýlisstöðum en áður. Einnig hafa frístundahús stækkað undanfarin ár. Uppbygging frístundabyggðar í dreifbýli hefur víða talsverð áhrif á náttúru, oft óafturkræf. Áhrif á ásýnd lands og skert aðgengi getur rýrt útivistargildi og möguleika á nýtingu, m.a. í þágu ferðapjónustu. Uppbygging

frístundahúsa getur auk þess skert nýtingarmöguleika landbúnaðarsvæða og haft óafturkræf áhrif á menningarminjar.

Mynd 9.26 Dreifing frístundahúsa eftir jörðum. (Bolungarvík og Þjóðskrá Íslands, 2019.)

Í Bolungarvík eru skráð 19 frístundahús. Húsin dreifast á margar jarðir en nærri helmingur þeirra er á Meiri- og Minni-Bakka í Skálavík, fimm á hvorri jörð. Fjórðungur allra frístundahúsa í Bolungarvík er byggður fyrir 1970 en þar er um eldri íbúðarhús að ræða. Meðalstærð húsanna er tæpir 50 m². Fáar lóðir fyrir frístundahús eru samliggjandi.

Mynd 9.27 Byggingarár frístundahúsa í Bolungarvík. Óvissa er með byggingarár eins hússins, og því er byggingarár þess ekki tilgreint á myndinni. (Þjóðskrá Íslands, 2019)

Víða er ofanflóðahætta í dreifbýli í sveitarfélaginu og takmarkar hún þróun sumarhúsabyggðar. Ekki liggur fyrir hættumat í dreifbýli, nema undir Erninum og á stöku stað þar sem gert hefur verið staðbundið hættumat, svo sem við Ós og Minni-Hlíð. Leyfilegt er að reisa frístundahús þar sem árleg áhætta er minni en 5 af 10.000 skv. reglugerð 505/2000. Veðurstofa Íslands hefur bent á að líklegt sé að í norðanverðri Skálavík sé ofanflóðahætta yfir þessum viðmiðunarmörkum. Stofnunin hefur jafnframt bent á að í austanverðum Syðridal séu þekktir snjóflóðafarvegir og því ofanflóðahætta. Nánar er fjallað um þessi svæði í kafla 7.1. um ofanflóð.

Markmið og stefna – Frístundabyggð og byggð í dreifbýli

Markmið

- ◆ Svigrúm verði fyrir þróun og eflingu dreifbýlis, þ.m.t. eflingu landbúnaðar og ferðaþjónustu og uppbyggingu frístundahúsa.
- ◆ Svigrúm verði fyrir hefðbundna hlunnindanýtingu á eyðijörðum.
- ◆ Boðið verði upp á fjölbreytt svæði fyrir frístundabyggð.
- ◆ Öll uppbygging frístundahúsa skal miða að því að skerða ekki sérstöðu svæðisins.
- ◆ Uppbygging frístundahúsa skal ekki skerða góð landbúnaðarsvæði, t.d. ræktarland, aðgengi að útivistarsvæðum eða loka gömlum göngu- og reiðleiðum.

Útfærsla stefnu

Aðalskipulagið gerir ráð fyrir allt að þremur frístundahúsum á skilgreindu landbúnaðarsvæði á hverri jörð ef aðstæður leyfa en hlífa skal góðu ræktarlandi. Þau svæði sem ætluð eru undir fleiri en þrjú frístundahús má sjá í skilmálatöflu (kafla 16.8) og á meðfylgjandi skipulagsuppdrætti.

Lögð er áhersla á að lóðir fyrir frístundahús verði ekki samliggjandi, þannig að gott aðgengi að náttúru svæðisins verði tryggt. Útlit frístundahúsa skal taka mið af umhverfinu, þ.e. náttúrulegu landslagi og menningarlandslagi, þannig að sérstaða svæðisins skerðist ekki. Er þar átt við stærðarhlutföll, form og efnisnotkun sem og staðsetningu. Leitast skal við að samnýta nauðsynlega innviði eftir því sem kostur er, svo sem veitur, bílastæði, heimreiðar, stíga, útivistarsvæði og fleira þess háttar.

Fyrirhuguð er frístundabyggð í Syðridal og í Skálavík. Í Syðridal er gert ráð fyrir allt að 12 nýjum frístundahúsum. Í Skálavík er gert ráð fyrir samtals 18 nýjum frístundahúsum eða allt að þremur nýjum húsum á hverri jörð.

Helmingur fyrirhugaðra húsa er innan hverfisverndaðs svæðis. Í norðanverðri Skálavík eru þekkt snjóflóðagil og samkvæmt upplýsingum frá Veðurstofu Íslands fellur svæðið norðan Hraunsár undir viðmið um staðbundið hættumat.³⁵ Uppbyggingu frístundabyggðar skal hagað í samræmi við hættumat á þeim svæðum sem talin er hætta á ofanflóðum. Gera skal ofanflóðahættumat áður en frekari útfærsla verður gerð á svæðum fyrir frístundabyggð þar sem þess er þörf. Nánar er fjallað um ofanflóð í kafla um náttúruvá.

Frístundabyggð skal vera í sátt við nærliggjandi landnotkun. Við byggingu frístundahúsa skal þess gætt að þau séu ekki staðsett nær takmarkandi þáttum en sem segir í skilmálatöflu í kafla 16. Í hverfisverndarákvæðum Skálavíkur er kveðið á um útlit og stærð frístundahúsa þar. Stefnu um skóg- og trjárækt, sem oft fylgir frístundabyggð, má sjá í kafla 12.2 um skógrækt.

Helstu stefnubreytingar

Áfram er gert ráð fyrir allt að þremur frístundahúsum á landbúnaðarsvæðum, líkt og í fyrra aðalskipulagi. Heildarfjöldi frístundahúsa í Skálavík er svipaður og í fyrra skipulagi en útfærslan er nú útfærð nánar. Í Syðridal er breyting á afmörkun og fjölda húsa fyrir frístundabyggð.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan veitir svigrúm fyrir hóflega uppbyggingu frístundahúsa og hefur því jákvæð áhrif á samfélagið. Tekið er tillit til sérstöðu svæðisins, svo sem náttúrufars, og þess gætt að góð landbúnaðarsvæði og útivistarsvæði skerðist ekki. Stefnan hefur jákvæð áhrif á ferðapjónustu.

³⁵ Sigríður Sif Gylfadóttir, 2020.

9.7 GÆÐI BYGGÐAR

Landskipulagsstefna leggur áherslu á að við skipulagsgerð sé sérstaklega hugað að gæðum hins byggða umhverfis og að skapa heilnæmt umhverfi fyrir íbúa.

Leiðarljós aðalskipulagsins leggur áherslu á að í Bolungarvík verði heilbriggt, skemmtilegt og fjölskylduvænt samfélag með góðu aðgengi að heilnæmu og fallegu umhverfi. Hér er tekið á tveimur þáttum sérstaklega, hljóðvist og myrkurgæðum.

Hljóðvist

Við skipulagsgerð skal hljóðstig vegna umferðar ökutækja, flugumferðar og atvinnustarfsemi vera undir skilgreindum mörkum í viðauka reglugerðar nr. 724/2008 um hávaða.

Skv. reglugerð um kortlagningu hávaða og aðgerðaráætlanir nr. 1000/2005 skal sveitarstjórn gera hávaðakort fyrir þéttbýlissvæði en veghaldarar og rekstraraðilar flugvalla fyrir stóra vegi og flugvelli. Sveitarstjórn ber ábyrgð á því að aðgerðaráætlun sé gerð til að draga úr áhrifum hávaða, þar sem það á við. Reglugerðin kveður einnig á um það að skipulagsáætlanir séu í samræmi við niðurstöður hávaðakortlagningar. Ekki var talin þörf á gerð hávaðakorts fyrir þéttbýli samhliða þessu aðalskipulagi.

Myrkurgæði

Myrkrið er mannum mikilvægt ekki síður en dagsbirtan. Í myrkrinu felast ákveðin gæði og er það mat þeirra sem rannsakað hafa áhrif óparfa birtu á lífsskilyrði og lífsgæði að myrkurgæði ættu að vera sjálfsagður þáttur náttúruverndar og að líta beri á náttúrulegt myrkur sem umhverfisþátt sem bæði menn og dýr eigi að geta notið.³⁶ Aukin umræða á sér stað um ljósmengun víða um heim. Þegar talað er um ljósmengun er átt við óheppileg hliðaráhrif sem gjarnan fylgja manngerðri lýsingu. Þá er lýsing notuð á

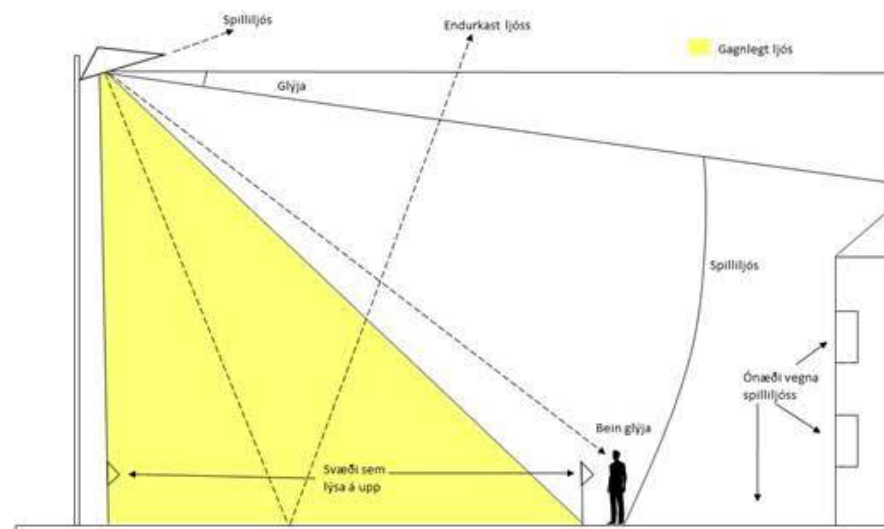
³⁶ Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2013.

rangan hátt, hún of mikil eða algerlega óþörf. Ljósmeignun myndast þannig þegar að birtan dreifist umfram það sem óskað er eftir. Oft er hægt að greina ljósmeignunina yfir þéttbýli sem birtuhjúpur og eru það einkum eftirfarandi þættir sem eru helstu uppsprettur hennar: Götulýsing, fyrirtæki, stofnanir, hafnir og athafnasvæði, t.d. íþróttavellir og iðnaðarsvæði ásamt heimilum.

Algengustu tegundir ljósmeignunar má sjá á mynd 9.28. Þær eru:

- ♦ **Ljóshjúpur** (e. Sky Glow): Bjartari næturhiminn vegna óskipulegrar útilýsingar í borgum. Ljóshjúpur getur meðal annars myndast út frá illa skermuðum lömpum og endurkasti ljóss sem hvorutveggja takmarkar upplifun næturhiminsins, eins og stjarna og norðurljósa. Hjúpurinn veldur einnig orkusóun.
- ♦ **Ágeng lýsing** (e. Light Trespass): Birta dreifist þangað sem hennar er ekki óskað eða þar sem hún er óþörf og veldur ónæði. Mikilvægt er að setja skýr mörk milli þess sem á að lýsa og þess sem ekki á að lýsa. Einnig skal gera greinarmun á miðlungs lýstum og ólýstum þáttum í tilteknu rými.
- ♦ **Glýja** (e. Glare): Óhófleg lýsing sem veldur sjónrænum óþægindum. Glýja myndast yfirleitt þegar það mikill munur er milli ljóss og myrkurs að skynjun augans nær illa að aðlagast því. Glýja getur takmarkað sýn og valdið óþægindum.
- ♦ **Oflýsing / Spilliljós** (e. Spill Light, Over Illumination): Byggir á þeirri hugmyndafræði að „meira sé betra“ og er sambland af öllum hinum þremur þáttunum, þ.e. þegar lýsing fer yfir þarfamörk. Það getur valdið óþægindum hjá vegfarendum en er einnig óþarfa orkueyðsla.

Mynd 9.28 Helstu þættir ljósmeignunar. Skermun er takmörkuð og dreifist því ljósið út fyrir eiginlegt lýsingarsvæði. Á myndinni sjást vel þau fjögur ljósmeignunatriði sem þarf að hafa í huga við varðveislu myrkurgæða án þess að skerða lýsingu þess svæðis sem lýsa skal. Það eru ljóshjúpur, ágeng lýsing, glýja og oflýsing.

Markmið og stefna – Gæði byggðar

Markmið

- ♦ Tekið verði tillit til hljóðvistar og myrkurgæða í öllu skipulagi.

Útfærsla stefnu

Íbúar í Bolungarvík skulu eiga kost á því að búa við heilnæmt umhverfi. Í því samhengi ber að taka tillit til hljóðvistar og ljósvistar. Framfylgja skal reglugerðum sem fjalla um þessi mál og við deiliskipulagsvinnu skal ávallt huga að ljósmeignun og myrkurgæðum og gera hávaðakort sem nýtist við skipulag og ákvarðanatöku, þar sem það á við.

Lýsingu innan þéttbýlis og dreifbýlis þarf að nálgast á heildrænan hátt þar sem velferð íbúa er sett í forgrunn. Lýsingaráætlun þarf því bæði að vera í samhengi við umhverfi og tillit tekið til heildar næturásýndar sveitarfélagsins. Hvað varðar náttúruleg svæði er sérstaklega mælt til þess að myrkursvæði séu varðveitt eins og mögulegt er. Um leið sé öryggi vegfarenda tryggt með ákjósanlegri lýsingu. Notast skal við leiðbeinandi svæðisflokkun umhverfis sem byggir á CIE-S-015:2005 staðlinum (tafla 9.3).

Hægt er að ná góðum birtugæðum með því að nota þá eiginleika og dreifingu ljóss sem er viðeigandi í hverju tilviki fyrir sig. Sérstaklega er mælt með því að nota ljósgjafa sem valda sem minnstri glýju. Til að koma í veg fyrir glýju og truflun á næturásýnd byggðarinnar skal í deiliskipulagi setja viðmið fyrir hönnun lýsingarkerfa. Þar skal reynt að takmarka ágengt ljós við byggingar ásamt óþarfa ljósmengun. Setja skal viðmið fyrir litarhitastig (Correlated Color Temperature, CCT) þannig að hægt sé að greina á milli mismunandi svæða og stigskiptra götutegunda. Tryggja skal að litarendurgjöf (Color Rendition, CRI) sé hærri en Ra70 til að tryggja fullnægjandi sjónræn áhrif.

Evrópustaðlaröðin ÍST-EN 1321 1-4 skal notuð sem grunnviðmið við flokkun götulýsingar. Hins vegar skal lýsing fyrir gangandi og hjólandi vegfarendur vera að minnsta kosti jafnmikil eða meiri en á aðliggjandi samsíða vegum.

Nauðsynlegt er að viðhafa samráð við bæjaryfirvöld varðandi notkun ljósa- og auglýsingaskilta.

Tafla 9.3 Leiðbeinandi svæðisflokkun umhverfis, byggt á CIE-S-015:2005 staðlinum.

Flokkun	Umhverfi	Lýsing umhverfisins	Dæmi
E1	Náttúrulegt	Náttúrulegt myrkur	Þjóðgarðar og verndarsvæði
E2	Dreifbýli	Lítið upplýst svæði	Iðnaðar- eða íbúasvæði í dreifbýli, sveitabýli
E3	Úthverfi	Meðal upplýst svæði	Iðnaðar- eða íbúasvæði í úthverfi
E4	Þéttbýli	Mikið upplýst svæði	Bæjar- og borgarkjarnar, verslunar- og þjónustusvæði

Helstu stefnubreytingar

Hér er mörkuð sérstök stefna fyrir gæði byggðar en slík stefna var ekki í fyrra aðalskipulagi.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnunni er ætlað að draga úr ljósmengun og tryggja að farið sé að lögum og reglum varðandi hljóðvist. Stefnan stuðlar að heilnæmu umhverfi og hefur jákvæð áhrif á samfélagið.

10 ATVINNA

Í þessum hluta er fjallað um atvinnumál, þróunarmöguleika atvinnulífs og landnýtingu tengda atvinnusvæðum í þéttbýli og dreifbýli Bolungarvíkur.

10.1 ATVINNUÞRÓUN

Atvinnuþróun á Vestfjörðum hefur mótast af staðháttum. Stutt er á fiskimið en undirlendi til landbúnaðar er af skornum skammti. Sjávarútvegur hefur verið stærsta atvinnugreinin en síðustu ár hefur fjölbreytni aukist, m.a. með fiskeldi. Magn þess afla sem landað er í Bolungarvík hefur um það bil tvöfaldast á síðastliðnum áratug.³⁷ Nýliðun í landbúnaði er lítil en áframhaldandi gerjun hefur verið í ferðaþjónustu samfara auknum fjölda ferðamanna.

Árið 2018 voru fiskveiðar og fiskvinnsla stærstu atvinnugreinarnar á Vestfjörðum, mælt í atvinnutekjum (mynd 10.1 og mynd 10.2). Þar á eftir komu stjórnýsla og almannatryggingar, heilbrigðis- og félagsmál ásamt fræðslumálum. Meðalatvinnutekjur hafa verið heldur lægri en landsmeðalatalið. Heildaratvinnutekjur jukust um ríflega 7% á tímabilinu 2008-2017. Mesta aukning teknanna á þessu tímabili var í fiskeldi en þar á eftir komu fræðslustarfsemi, heilbrigðis- og félagsþjónusta og fiskvinnsla. Samdráttur varð á þessu tímabili í atvinnutekjum af fiskveiðum, opinberri stjórnýslu, mannvirkjagerð og fjármála- og váttryggingastarfsemi.³⁸

Fasteignaverð hefur verið lágt á Vestfjörðum í samanburði við önnur landsvæði en síðustu misseri hefur íbúðamarkaðurinn glæðst og fasteignaverð farið hækkandi.³⁹ Þannig hefur bilið á milli byggingakostnaðar og endursöluverðs minnkað, en það hefur staðið uppbyggingu fyrir þrífum í fjórðungnum.

³⁷ Hagstofa Íslands, 2019.

³⁸ Byggðastofnun, 2018b.

³⁹ Íbúðalánasjóður, 2019.

Í stöðugreiningu Byggðastofnunar frá árinu 2016 er bent á að landsbyggðir Íslands séu mjög karllægar. Bent er á að gildi samfélaga og störf séu meira tengd við karlmenn, s.s. í frumatvinnugreinunum, sjávarútvegi, landbúnaði og iðnaði. Konur sinna frekar störfum í ferðaþjónustu, heilbrigðisþjónustu og öðrum störfum í opinberri þjónustu. Lítið atvinnuleysi hefur verið á Vestfjörðum og hefur þurft að flytja inn vinnuafli fyrir frumvinnslustörf í sjávarútvegi.⁴⁰ Bent hefur verið á að þörf sé á fleiri tækifærum fyrir menntað fólk á Vestfjörðum. Í *Sóknaráætlun Vestfjarða 2020-2024* er m.a. markmiðið að fjölga fyrirtækjum, störfum og vel menntuðu starfsfólki og auka þannig verðmætasköpun í landshlutanum.⁴¹

Bætt grunngerð er megin forsenda fyrir jákvæðri atvinnuþróun á svæðinu. Byggðastofnun bendir á, í greiningu sinni á hagvexti landshluta, að erfiðar samgöngur ráði miklu um það að hlutur Vestfjarða í sjávarútvegi hafi lengi farið minnkandi. Sveitarfélög á Vestfjörðum hafa lagt áherslu á eflingu innviða, þannig að öflugt atvinnulíf geti þróast og svæðið orðið samkeppnishæft við aðra landshluta.⁴² Öflugir innviðir eru forsenda þess að hægt verði að laða fólk að svæðinu.

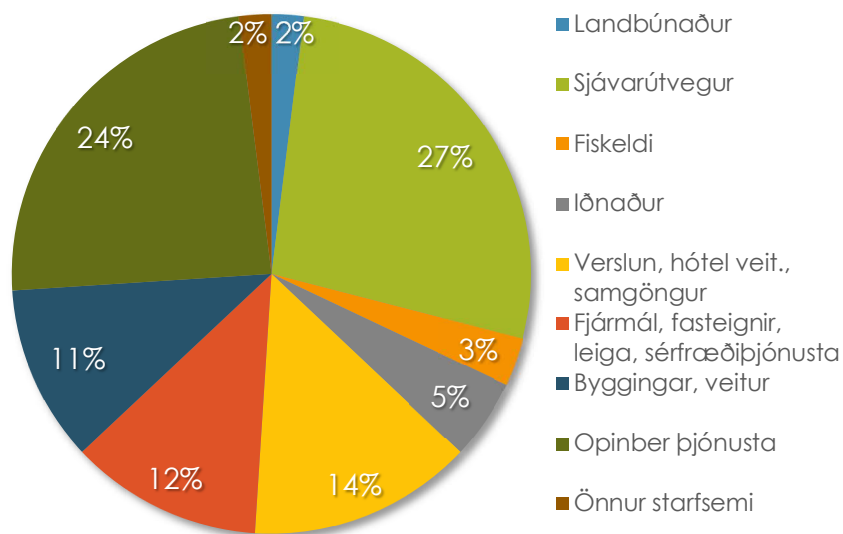
Eitt af viðfangsefnum aðalskipulags er að marka stefnu sem tryggir rekstrarumhverfi fyrirtækja og styrkja þannig möguleika á þróun og vexti atvinnulífs. Uppbygging innviða, skýr stefna yfirvalda og öflug samfélagsvitund eru grundvallarforsendur fyrir þessu.

Atvinnulífið, s.s. iðnaður, ferðaþjónusta, sjávarútvegur og landbúnaður, geta með einum eða öðrum hætti haft áhrif á landslag og náttúru. Mjög mismunandi er þó hve mikil áhrif atvinnugreinar hafa eða geta haft á umhverfið. Stórfelldar breytingar og inngrip geta samrýmst umhverfinu nokkuð vel en eins geta lítil mannvirki haft veruleg áhrif, t.d. ef þau falla ekki að umhverfinu.

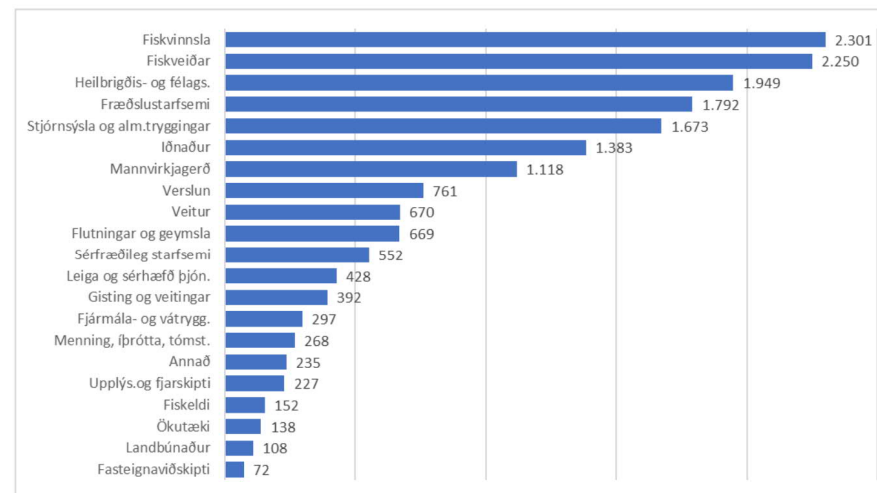
⁴⁰ Lára Dögg Gústafsdóttir, 2019.

⁴¹ Fjórðungssamband Vestfirðinga, 2019.

⁴² Fjórðungssamband Vestfirðinga, 2016.

Mynd 10.1 Skipting framleiðslu á atvinnugreinar á Vestfirðum árið 2016. (Byggðastofnun, 2019)

Mynd 10.2 Atvinnutekjur á Vestfirðum, raðaða eftir stærð atvinnugreina 2018 í míljónum króna. (Byggðastofnun, 2019b)

Markmið og stefna - Atvinnuþróun

Markmið

- ♦ Sjálfbær þróun verði höfð að leiðarljósi við atvinnuþróun.
- ♦ Fjölbreytt atvinnulíf verði tryggt.
- ♦ Efla innviði til að bæta samkeppnisstöðu atvinnulífsins.
- ♦ Atvinnulíf byggji áfram á nálægðinni við fiskimiðin og auðlindir sjávar.
- ♦ Atvinnulífið byggji ímynd sína á hreinleika og sérkennum náttúrunnar.

- ◆ Stuðla að auknum tækifærum til nýsköpunar og virkja frumkvöðlakraftinn á svæðinu.

Útfærsla stefnu

Bolungarvík er sjávarþorp og nýting sjávarauðlindarinnar hornsteinn atvinnulífsins. Mikilvægt er að stuðla að nýsköpun og þróun í sjávarútvegi sem og öðrum greinum og laða þannig að mismunandi aldurs- og þjóðfélagsþópá. Fiskeldi og ferðabjónusta eru dæmi um vaxandi greinar sem hlúa þarf að og byggja upp. Jafnframt þarf að vera svigrúm fyrir iðnað og tæknigreinar.

Aðalskipulaginu er ætlað að móta umgjörð um öflugt, fjölbreytt og sveigjanlegt atvinnulíf. Mikilvægt er að efla innviði til að svo megi verða. Með innviðum er einkum átt við vegakerfi, flugsamgöngur, sjóflutninga, almenningsamgöngur, afhendingu rafmagns, fjarskipti, veitur, auk fyrirkomulags úrgangsmála. Einnig samfélagslega innviði eins og félagslega þjónustu, heilsugæslu og menntastofnanir. Góðar samgöngur til nágrennasveitarfélaga stækka atvinnu- og þjónustusvæði fyrir íbúa í Bolungarvík og eru því forsenda öflugs atvinnulífs.

Ímynd hreinleika og sérkenna Bolungarvíkur er til staðar og getur hún stutt við þróun í framleiðslugreinum, eins og landbúnaði, sjávarútvegi og ferðabjónustu. Ímynd samfélagsins getur einnig haft áhrif á val fólks um búsetu. Kynningarstarf Markaðsstofu Vestfjarða síðustu ár ýtir undir jákvæða ímynd Vestfjarða og rímar vel við áherslur Bolungarvíkur.

Hagsmunaaðreksrar geta orðið á milli ólíkrar landnotkunar og atvinnugreina. Mikilvægt er að mynda samstarfsvettvang eða klasa í sem flestum atvinnugreinum. Með samstarfi má bæta stöðu fyrirtækja og skapa ný sóknarfæri.

Áhersla er lögð á að virkja frumkvöðlakraftinn í samfélaginu með markvissum stuðningi. Ívilnanir sem höfða til fólks og fyrirtækja, geta verið grundvallarforsenda þess að nýsköpunarfyrirtæki komist á legg.

Skapa þarf atvinnuvegum nægt rými til þróunar og vanda val á plássfrekum atvinnurekstri þannig að tryggt verði að framtíðarnýting svæðisins verði sem

best. Stuðla skal að vönduðum frágangi allra atvinnulóða, gæta þess að ásýnd atvinnusvæða verði í sátt við umhverfið og tillit verði tekið til stærðarhlutfalla bygginga og götummynda þar sem það á við. Horfa ber til langs tíma við ákvarðanatöku í skipulagi og huga sérstaklega að afturkræfni framkvæmda og aðgerða.

Vinna og vinnuframlag er öllum mikilvægt, einnig fötluðum, geðfötluðum og öryrkjum. Það er slæmt fyrir heilsu fólks sem hefur takmarkaða starfsgetu að hafa ekki tækifæri á vinnu sem hæfir getu hvers og eins. Allir hafa þörf á að upplifa sig sem nýtan þjóðfélagsþegn. Bolungarvíkurkaupstaður leggur áherslu á að fatlaðir og öryrkjar fái aðstoð við að finna vinnu sem hentar starfsgetu hvers og eins. Atvinna með stuðningi er einn af möguleikum í þessu sambandi.

Vinnuafl og velferð þess, s.s. aðgangur að heilsugæslu, félagsþjónustu, afþreyingu og ekki síst menntun á öllum stigum er lykilþáttur í uppbyggingu öflugs atvinnulífs. Aukin menntun kallar á fleiri störf fyrir menntað fólk á landsbyggðinni þar sem störf hafa verið einhæf og karllæg. Aukin háskólamenntun kvenna kallar á breytingar. Aðstæður fyrir fjölskyldufólk, svo sem dagvistun og umhverfi til að ala upp börn og önnur grunnþjónusta eru mikilvægir þættir til bættra búsetuskilyrða.

Helstu stefnubreytingar

Líkt og í fyrra skipulagi eru sjávarauðlindir og sjálfbær nýting þeirra hornsteinn atvinnulífsins. Nú hefur fiskeldi bæst við flóru sjávarútvegs. Tækifæri atvinnulífsins tengjast sérkennum svæðisins en öflugir innviðir þurfa að vera til staðar. Ferðabjónusta og nýsköpun fá nú meiri sess en í eldra skipulagi.

Umhverfisáhrif stefnu

Almennt séð styður stefna um atvinnuþróun við sjálfbæra þróun og er líkleg til að stuðla að atvinnuuppbyggingu á svæðinu og að einhverju leyti styrkja nærþjónustu. Stefnan leggur áherslu á sjálfbæra nýtingu náttúruauðlinda og hefur almennt ekki áhrif á náttúruminjar eða landslagsheildir. Stefnan er

líkleg til að hafa jákvæð áhrif á innviði og stuðla að því að sveitarfélagið umfaðmi alla þjóðfélagshópa hvað varðar atvinnu og þátttöku í samfélaginu.

10.2 SJÁVARÚTVEGUR

Stefna um sjávarútveg tekur til stefnu Bolungarvíkurkaupstaðar um sjávarþengda starfsemi, veiðar, vinnsla og fiskeldi.

Veiðar og vinnsla

Fiskveiðar hafa verið undirstaða byggðar á Vestfjörðum frá upphafi búsetu á svæðinu. Nálægð við gjöful fiskimið og verkunnátta í landi skapaði Vestfjörðum sérstöðu með öflugum sjávarútvegsbyggðum.

Talsverðar breytingar hafa orðið síðustu áratugi í sjávarútvegi vegna breytinga í aflaheimildum og aukinnar tæknivæðingar í veiðum og vinnslu. Störf í greininni eru nú færri en áður. Framleiðsla í sjávarútvegi dróst töluvert saman eftir bankahrunið 2008 en hefur náð betra jafnvægi eftir það. Strandveiðar voru heimilaðar árið 2008 og glæddi það lífi í mörg vestfirsk sjávarþorp.

Á Vestfjörðum er sjávarútvegur um fjórðungur af framleiðslu.⁴³ Árið 2017 voru mestu atvinnutekjurnar á Vestfjörðum greiddar á sviði fiskveiða og fiskvinnslu, eins og áður hefur komið fram.⁴⁴

Umsvif sjávarútvegs í Bolungarvík hafa aukist á liðnu skipulagstímabili og nú er um tvöfalt meiri afla landað í Bolungarvíkurhöfn en fyrir um áratug.⁴⁵ Meginuppistaðan í lönduðum afla er frá dragnótarbátum, línubátum og afla úr botntrolli. Frá Bolungarvík eru nú gerðir út handfærabátar, línubátar, netabátar, einn togari, tveir rækjuveiðibátar auk þess sem sjóstangveiðibátar eru gerðir út á sumrin. Aðkomubátar landa einnig í Bolungarvík.

⁴³ Byggðastofnun og Hagfræðistofnun HÍ, 2019.

⁴⁴ Byggðastofnun, 2018b.

Landaður afli í Bolungarvík er eingöngu botnfiskafli og á staðnum eru reknir tveir fiskmarkaðir. Í Bolungarvík er ein hefðbundin fiskvinnsla auk harðfiskvinnslu. Einnig er lýsisvinnsla þar sem unnið er hágæða lýsi úr lifur sem kemur beint úr slægingu af fiskmarkaðnum.

Sóknarfæri hjá vestfirskum sveitarfélögum liggja í að nýta betur þann afla sem berst að landi og þróa hliðarafurðir sjávarútvegs, svo sem í samhengi við bláa lífhagkerfið (e. *blue bioeconomy*). Uppbygging í fiskeldi hefur einnig haft talsverð áhrif á atvinnulíf og íbúapróun á Vestfjörðum, einkum á sunnanverðum fjörðunum. Vonir eru bundnar við frekari uppbyggingu í greininni. Nánar er fjallað um fiskeldi í næsta kafla.

Atvinnutækifæri og umfang sjávarútvegs ákvarðast mjög af sókn og nýtingu fiskistofna, framleiðsluháttum, tækninýjungum, nýsköpun og markaðsmótun. Það skýrir þær sveiflur sem koma fram í atvinnulífi tengdu sjávarútvegi á norðanverðum Vestfjörðum. Spár og áætlanir um fjölda starfa í sjávarútvegi einkennast því af óvissu.

Ímynd svæðisins getur haft áhrif á afkomu sjávarútvegsins. Aukin umhverfisvitund neytenda kallar á að sjálfbær þróun sé höfð að leiðarljósi við veiðar og vinnslu afurða. Neytendur kalla eftir auknum gæðum og láta sig varða hvar og við hvaða aðstæður varan er framleidd.

Fiskeldi

Á mynd 10.3 má sjá þróun á framleiddum eldisfiski í tonnum frá 2007 til 2019 á Íslandi. Aukningin sem þar sést er fyrst og fremst á sunnanverðum Vestfjörðum og Austfjörðum. Ástæðan fyrir miklum vexti í eldi þar er sú að önnur svæði, utan Eyjafjarðar, eru friðuð fyrir eldi laxfiska í sjókvíum. Því til viðbótar eru aðstæður til eldis víða góðar á Vestfjörðum og möguleikar á frekari þróun í greininni. Nálægð við góðar hafnir, fiskvinnsluhús og flutningsleiðir er mikilvæg, því ferskleiki afurða gefur möguleika á hærra afurðaverði.

⁴⁵ Hagstofa Íslands, 2019b.

Eldisfyrirtæki hafa haft áform um umtalsvert laxeldi á Vestfjörðum. Heimild til eldisframleiðslu takmarkast þó við umhverfisaðstæður, m.a. burðarþol og hættu á erfðablöndun.

Árið 2019 var 16.100 tonnum slátrað í Vestfjörðum og var það um 90% aukning frá árinu 2018. Tæplega helmingur af öllum eldisfiski á landinu árið 2019 var frá Vestfjörðum (mynd 10.4).⁴⁶ Hjá tveimur stærstu eldisfyrirtækjunum á Vestfjörðum starfa nú um 150 manns, flestir á sunnanverðum fjörðunum.

Hafrannsóknastofnun hefur metið þolmörk Ísafjarðardjúps fyrir laxeldi, m.t.t. áhrifa á vistkerfið. Samkvæmt matinu þolir Djúpið 30.000 tonna eldi á ári.⁴⁷ Samkvæmt endurskoðuðu áhættumati Hafrannsóknastofnunar, vegna mögulegrar erfðablöndunar milli eldislaxa og náttúrulegra laxastofna, ráðleggur stofnunin að eldi í Ísafjarðardjúpi verði að hámarki 12.000 tonn og 64.500 tonn á Vestfjörðum öllum (hámarks lífmassi).⁴⁸ Forsendur áhættumatsins verða endurskoðaðar í samræmi við niðurstöður vöktunaráætlunar.

Fjórðungssamband Vestfirðinga lét greina áhrif laxeldis í Ísafjarðardjúpi á efnahag og íbúabróun. Miðað var við 25.000 tonna framleiðslu á ári.⁴⁹ Greiningin sýnir m.a. að fjöldi beinna nýrra starfa af eldinu er áætlaður um 260 og nær hámarki um 11 árum eftir að ákvörðun um að leyfa eldi er tekin. Fjöldi afleiddra starfa á svæðinu verður um 150 á sama tíma. Gert er ráð fyrir að íbúabróun snúist við og áætluð fjölgun verði um 900 manns í sveitarfélögum við Djúp á sama tíma og bein störf ná hámarki.

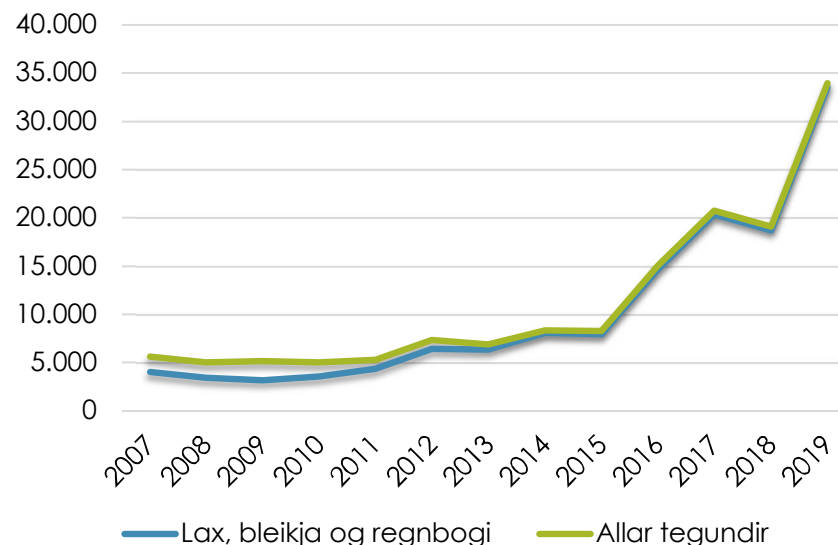
Byggðastofnun birti í ágúst 2017 mat á byggðalegum áhrifum fiskeldis á Íslandi (tafla 10.1).⁵⁰ Þar er gert ráð fyrir að 10.000 tonna eldi muni skapa 130 bein störf. Í greiningunni er bent á að veruleg óvissa sé óhjákvæmilega í mati á fjölda starfa tengdu fiskeldi og áhrifum þess á íbúafjölda. M.a. er bent á óvissuþætti eins og seiðaframleiðslu, fjármögnun og leyfismál. Einnig hversu mikið eldisfiskurinn verður unninn á svæðinu, hvort ráðist verði í að

⁴⁶ Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi, 2020.

⁴⁷ Hafrannsóknastofnun, 2017.

⁴⁸ Hafrannsóknastofnun 2020.

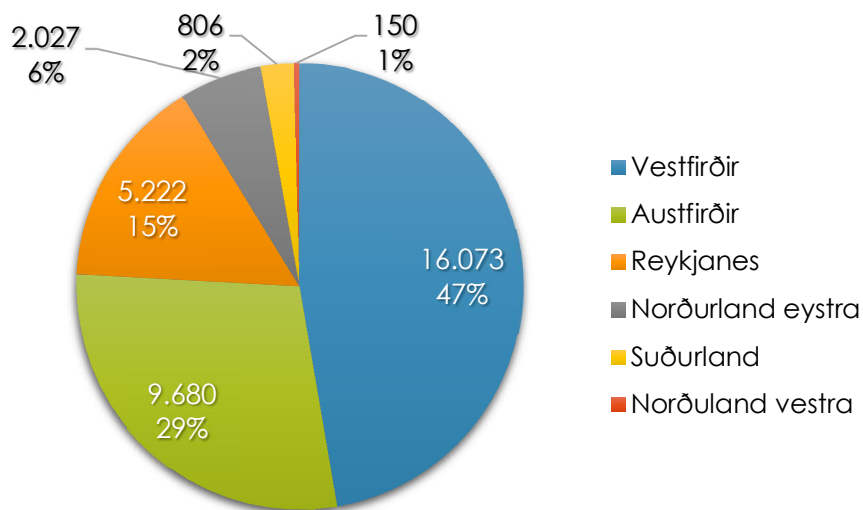
byggja fódur- og kassaverksmiðjur og hvort þjónusta muni byggjast upp í kringum eldisvæðin eða hvort hún verði keypt annars staðar frá.

Mynd 10.3 Framleiðsla eldisfiska 2007-2019 á Íslandi. (Samtök fyrirtækja í Sjávarútvegi, 2020)

⁴⁹ KPMG, 2017.

⁵⁰ Byggðastofnun, 2017a.

Mynd 10.4 Framleiðsla í fiskeldi árið 2019. (Samtök fyrirtækja í Sjávarútvegi, 2020)

Fyrirhugaðar eldisstöðvar þar sem reiknað er með að ársframleiðsla verði 200 tonn eða meira eru tilkynningaskyldar til Skipulagsstofnunar sem úrskurðar hvort þörf sé á umhverfismati. Sveitarfélög hafa hingað til ekki komið með beinum hætti að ákvörðunum um fiskeldi. Leyfisveitingar eru í höndum Umhverfisstofnunar og Matvælastofnunar. Því til viðbótar hefur skipulagsvald sveitarfélaga eingöngu náð 115 m út fyrir stórstraumsfjöruborð. Með nýjum lögum um skipulag haf- og strandsvæða nr. 88/2018 hefur þessu nú verið breytt og vinna við strandsvæðisskipulag á Vestfjörðum er nú hafin. Þessi lagasetning hefur verið eitt af stóru baráttumálum vestfirskra sveitarfélaga síðustu ár.

Tafla 10.1 Áhrif 25.000 tonna laxeldis í Ísafjarðardjúpi á efnahag og íbúapróun. (KPMG, 2017)

Helstu niðurstöður	
Störf	<ul style="list-style-type: none"> Fjöldi beinna nýrra starfa er áætlaður um 260 og nái hámarki um 11 árum eftir að ákvörðun um að leyfa eldi yrði tekin. Fjöldi afleiddra starfa sem verða til á svæðinu verði um 150 á sama tíma.
Íbúapróun	<ul style="list-style-type: none"> Íbúapróun snúist við og áætluð fjölgun verði um 900 manns í sveitarfélögum við Djúp á sama tíma og bein störf ná hámarki.
Samanburður við stangveiði	<ul style="list-style-type: none"> Heildarumfang beinna og óbeinna áhrifa 25 þús. tonna laxeldis er talið verða um 2.300 m.kr. á ári við hámarksframleiðslu. Heildarumfang beinna og óbeinna áhrifa stangveiði á svæðinu er metinn um 220 m.kr. á ári.
Tekjur hins opinbera	<ul style="list-style-type: none"> Greiðslur á ári til ríkissjóðs nema um 1.070 m.kr. og um 380 m.kr. til sveitarfélaga þegar framleiðsla er í hámarki og flest bein störf verða til.

Tafla 10.2 Hugsanleg áhrif fiskeldis á Íslandi samkvæmt úttekt Byggðastofnunar. (Byggðastofnun, 2017a)

Hugsanleg áhrif fiskeldis		
Framleidd tonn	10.000	40.000
Bein störf	130	520
Afleidd störf	104	416
Íbúar með afkomu af fiskeldi	562	2.246

Markmið og stefna - Sjávarútvegur

Markmið

- ◆ Að sjálfbær þróun og vistkerfisnálgun verði höfð að leiðarljósi við ákvarðanir tengdar fiskeldi og sjávarútvegi.
- ◆ Að öflugur sjávarútvegur þrífist í sveitarfélaginu.
- ◆ Að tryggja rými fyrir frekari þróun í sjávarútvegi og vinnslu og rannsóknum þeim tengdum.
- ◆ Að bjóða upp á góða aðstöðu fyrir sjávarútveg og fiskeldi í landi, svo sem vegna vinnslu afurða og þjónustu tengdri þessari starfsemi.
- ◆ Að fiskeldi á norðanverðum Vestfjörðum skili efnahagslegum ávinningi til íbúa í Bolungarvík.

Útfærsla stefnu

Sérstök áhersla er lögð á að í Bolungarvík þrífist öflugur sjávarútvegur. Mikil nálægð er við gjöful fiskimið í Bolungarvík og miklir möguleikar eru á að gera verðmæti úr gæðum og ferskleika hráefnisins þegar það er selt áfram til frekari vinnslu. Nálægðin við auðlindina gerir það að verkum að sjávarútvegur á auðvelt með að dafna við rétt starfsskilyrði. Leggja þarf áherslu á að umgengni um hafið og auðlindir þess verði með sjálfbærum hætti. Það stuðlar að jákvæðri ímynd svæðisins.

Hlúa þarf að þeirri starfsemi sem fram fer í dag samhliða því að nýta þau sóknarfæri sem gefast. Mikilvægt er að hægt sé að nýta hana með sjálfbærni og vistkerfisnálgun að leiðarljósi til langtíma hagsældar fyrir íbúa sveitarfélagsins. Vistkerfisnálgun innan sjávarútvegs felur í sér að leitast verður við að ná jafnvægi með fjölbreyttum samfélagslegum markmiðum. Með því að taka tillit til þekkingar og óvissu um lífræna, ólífræna og mannlega þætti vistkerfisins og samverkan þeirra, ásamt því að beita heildrænni nálgun í greininni.

Áhersla er lögð á að starfsumhverfi sjávarútvegs verði bætt og eru innviðir þar í lykilhlutverki. Traustar og öruggar flutningsleiðir og samkeppnishæfur flutningskostnaður eru meðal grunnforsenda þess að öflugur sjávarútvegur geti þrífist á svæðinu.

Gert er ráð fyrir að svæðin næst höfninni verði fyrst og fremst ætluð hafnsæknum iðnaði eins og sjávarútvegi. Mikilvægt er að haga landnotkun þannig að atvinnugreinar styrki hverja aðra. Sem dæmi má nefna að ýmis hátækni iðnaður og ferðaþjónusta geta styrkt sjávarútveg en mengandi iðnaður getur veikt hann. Léttari starfsemi er fyrirhuguð á athafnasvæði á milli miðsvæðis og hafnar en þyngri iðnaður færist fjær, þ.e. á Brjótinn, Grundargarð og Sandinn.

Í umhverfismati aðalskipulagsins voru greindir valkostir um þróun mið- og hafnarsvæðis, m.a. með tilliti til þróunarmöguleika sjávartengdrar starfsemi. Niðurstaðan var sú að tækifæri eru fyrir frekari þróun tengdri útgerð, eldi og fiskvinnslu á landfyllingu við Grundargarð. Þar er einnig gert ráð fyrir lengingu hafnarkants. Starfsemi tengd fiskeldi krefst talsverðs rýmis, m.a. til geymslu á fóðri og eldisbúnaði. Jafnframt er fyrirhugað að lengja hafnarkantinn við Grundargarð, þannig að þjónustubátar, brunnbátar og flutningaskipt geti lagst þar að. Nánar er fjallað um nýtingu hafnarmannvirkja í kafla 10.6. um hafnarstarfsemi.

Mismunandi atvinnugreinar hafa líka áhrif á hvor aðra og þarf að skoða ákvarðanir heildstætt. Dæmin hafa t.d. sýnt að sjávarútvegur, landbúnaður og ferðaþjónusta geta styrkt hver aðra.

Bolungarvík styður uppbyggingu og þróun á fiskeldi í Ísafjarðardjúpi. Horft er til þeirra samfélagslegu jákvæðu áhrifa sem eldi á Vestfjörðum mun hafa. Fiskeldi af þeirri stærðargráðu sem er í undirbúningi er umfangsmikið og kann að hafa áhrif á aðrar greinar, ímynd þeirra og ímynd Vestfjarða eða einstakra sveitarfélaga. Mikilvægt er því að fiskeldið sé ábyrgt og taki mið af fyrirliggjandi rannsóknum og þeim skorðum sem settar eru vegna umhverfisáhrifa. Þess skal gætt, í samræmi við lög um fiskeldi, að sem minnst röskun verði á vistkerfi villtra fiskstofna og að sjálfbærri nýtingu þeirra sé ekki stefnt í hættu.

Vanda þarf ákvarðanir og fara ekki of geyst í uppbyggingu. Afar mikilvægt er að lokið verði við skipulag á haf- og strandsvæðum Vestfjarða. Einnig er mikilvægt að þróun í fiskeldi verði í takt við sameiginlega stefnu sveitarfélaga á Vestfjörðum um sjálfbæra þróun. Ákvarðanir skal taka á traustum grunni, þ.e. með vandaðri stjórnábylgju og nauðsynlegum rannsóknum, svo sem burðarþoli fjarða og áhættumati vegna erfðablöndunar.

Helstu stefnubreytingar

Líkt og í fyrra aðalskipulagi er litið á sjávarútveg sem hornstein í atvinnulífinu. Til viðbótar er nú gert ráð fyrir uppbyggingu í tengslum við fiskeldi. M.a. er gert ráð fyrir uppbyggingu tengdu eldi eða öðrum sjávarútvegi á landfyllingu við Grundargarð. Í skipulaginu er lögð áhersla á samþættingu ferðaþjónustu og hafnarstarfsemi og tengsl greinanna við miðsvæðið.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan er líkleg til að stuðla að sjálfbærum hagvexti og nýjum atvinnutækifærum til lengri tíma litið. Áhrif stefnunnar til skamms tíma eru óljós vegna óvissu um uppbyggingu fiskeldis við Ísafjarðardjúp. Stefnan leggur áherslu á vistkerfisnálgun og er almennt líkleg til að hafa óveruleg áhrif á vistkerfi hafsins og strandsvæði. Komi til stórfelldrar uppbyggingar hafnarsvæðisins, svo sem landfyllinga og varnargarða, er það líklegt til að hafa neikvæð áhrif á sjávarbotn og strönd á afmörkuðu svæði.

10.3 LANDBÚNAÐUR

Landbúnaðarsvæði er fyrir landbúnað og mannvirki sem tengjast búrekstri, með áherslu á búfænað, matvæla- og fódurframleiðslu. Í aðalskipulagi skal gera grein fyrir helstu einkennum landbúnaðarsvæða, þ.m.t. ferðaþjónustu og annarri atvinnustarfsemi sem tengist búrekstrinum. Fjalla skal um helstu

atriði sem varða mannvirkjagerð og gera sérstaklega grein fyrir ræktuðum svæðum innan landbúnaðarsvæða. Beitolönd eru skilgreind sem óbyggð svæði en ekki sem sérstök landbúnaðarsvæði.

Undanfarin 50 ár hefur landbúnaður á Íslandi breyst mikið og um leið hafa ólíkar greinar hans þróast. Má þar nefna alifugla- og loðdýrarækt, hrossarækt, ferðaþjónustu, fiskeldi, garðyrkju og skógrækt. Eins og víðast hvar á landinu hefur samdráttur orðið í landbúnaði í Bolungarvík. Samfara því hafa jarðir farið í eyði, m.a. öll Skálavík. Hlutur landbúnaðar í framleiðslu á Vestfjörðum árið 2017 var 2% og um 3% af landbúnaði á landinu er stundaður á Vestfjörðum.⁵¹ Búskapurinn takmarkast við sauðfé auk þess sem hestar eru á nokkrum bæjum. Í upphafi árs 2020 er sauðfé í Minni-Hlíð, Þjóðólfstungu og á Ósi og Geirastöðum.

Ferðaþjónusta og búfjárrækt eru dæmi um greinar sem geta styrkt hvor aðra, en uppkaup jarða í öðrum tilgangi geta veikt þessar greinar.

Þarfir neytenda hafa breyst. Eftirspurn er ekki lengur bundin við vörur sem fullnægja frumþörfum neytandans, s.s. kjöt og mjólk. Neytendur vilja kaupa landbúnaðarvörur sem tengjast lífstíl og upplifun og þeir láta sig varða um framleiðsluaðferðir. Dæmi um þetta er vistvænn, lífrænn og menningartengdur landbúnaður. Landbúnaðurinn hefur því fjölþætt hlutverk.

Þrátt fyrir samdrátt í landbúnaði hefur þörfin fyrir landbúnaðarsvæði ekki minnkað sem neinu nemur. Búum hefur fækkað á landsvísu en þau sem eftir eru hafa stækkað. Fjölskyldubúum með fjölþætta framleiðslu hefur fækkað og sérhæfð framleiðslubú komið í staðinn.

Hugsanlegt er að þörf fyrir hefðbundinn landbúnað á Íslandi aukist í framtíðinni. Til að auka matvælaöryggi þjóðarinnar er mikilvægt að varðveita það land sem best hentar til matvælaframleiðslu. Með hlýnandi veðurfari er líklegt að ræktunarmöguleikar á bújörðum aukist og er þá sérstaklega litið til kornræktar.

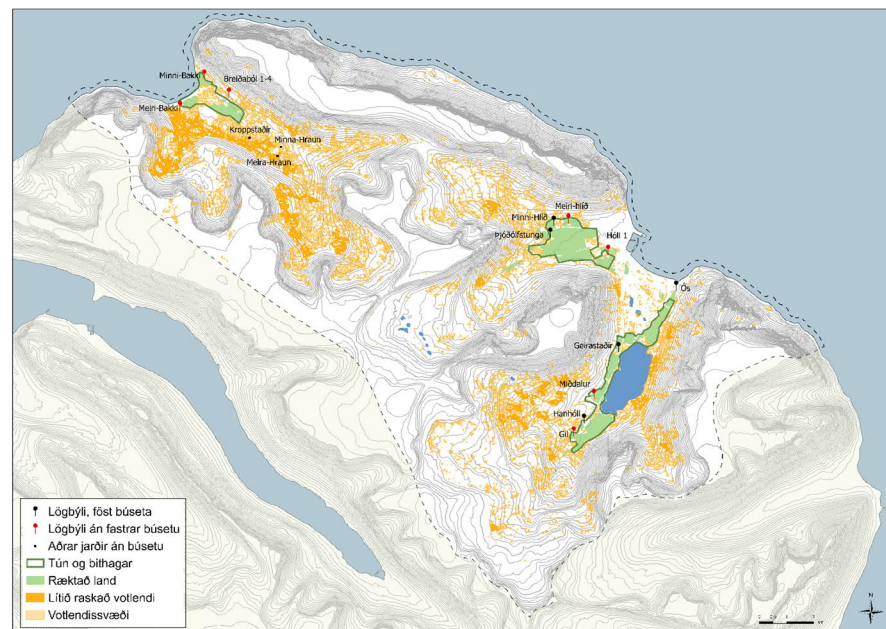
⁵¹ Byggðastofnun, 2019.

Landbúnaður á Íslandi er að verða mun sjálfbærari en áður, samfara breyttum viðhorfum í þjóðfélaginu. Það er sjálfsögð krafa í dag að nýting lands sé sjálfbær, þannig að starfsemi og bygging vistkerfis viðhaldist eða eflist. Bændur hafa einnig síðustu ár gripið til aðgerða til að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda og auka bindingu þeirra.

Með breyttum áherslum í landbúnaði og nýjum landbúnaðarafurðum hefur hugtakið búsetulandslag borið á góma. Landslag felur ekki aðeins í sér náttúrufar, heldur einnig menningarþætti. Búsetulandslag er auðlind til upplifunar sem fræðir um ferla náttúrunnar, menningarsögu og samspil manns og náttúru. Bændur eiga mikinn þátt í þeim mikla vexti sem orðið hefur í ferðaþjónustu hér á landi. Það er m.a. að þakka framboði þeirra á upplifun er tengist búskaparhátum, menningu og sögu, þ.e. menningartengdri ferðaþjónustu þar sem sagan og menningin er söluvara.

Sláturhús er ekki staðsett á Vestfjörðum og er því búfénaður fluttur burt af svæðinu til slátrunar. Meginhluti úrvinnslu kjötafurða fer fram utan svæðisins.

Framkvæmdir til endurskipulagningar á landareignum í dreifbýli sem taka til stærra landsvæðis en 20 ha eru tilkynningaskyldar til Skipulagsstofnunar sem úrskurðar hvort þörf sé á umhverfismati. Þetta á einnig við um framkvæmdir til að leggja óræktað land eða lítt snortið svæði undir þaulnýttinn landbúnað. Sveitarfélagið úrskurðar hvort þörf er á umhverfismati fyrir framkvæmdir til endurskipulagningar á landareignum í dreifbýli á landsvæði allt að 20 ha.

Mynd 10.5 Tún og ræktað land í Bolungarvík ásamt jörðum og votlendissvæðum. Myndin byggir á gögnum frá Náttúrufræðistofnun Íslands og Corine gagnagrunni LMÍ. (Mynd: Verkís).

Flokkun landbúnaðarlands

Í landsskipulagsstefnu er lagt til að flokkun landbúnaðarlands verði lögð til grundvallar skipulagsákvörðunum í sveitarfélögum. Vorið 2021 voru gefnar út leiðbeiningar fyrir flokkun landbúnaðarlands m.t.t. hæfni til ræktunar. Landbúnaðarland í sveitarfélaginu hefur ekki verið flokkað með tilliti til þeirra viðmiða sem liggja fyrir. Fyrirliggjandi opinber grunngögn hafa reynst ófullnægjandi til að byggja á við flokkunina og stefnumörkun aðalskipulagsins í heild um landbúnaðarland. Nauðsynlegt er að sannreyna undirliggjandi gögn áður en til flokkunar kemur.

Landbúnaðarland í Bolungarvík er flokkað hér í fjóra flokka, þ.e. tún og bithaga, ræktað land, lítið raskað votlendi og votlendissvæði (mynd 10.5).

Aðstæður í Bolungarvík gefa ekki tilefni til frekari flokkunar landbúnaðarlands.

Eignarhald og landamerki

Flestar jarðir í Bolungarvík eru í eigu einkaaðila en sveitarfélagið á mest af landinu við þéttbýlið og auk þess nokkrar jarðir og landskika.

Á skipulagstímabilinu hefur verið unnið að skráningu á landeignamörkum á afmörkuðum svæðum en þeirri vinnu er ekki lokið. Almennt liggur ekki fyrir hvar þinglýst landeignarmörk liggja.

Óbyggðanefnd hefur til umfjöllunar eignarhald lands á landsvísu. Samkvæmt yfirlitskortum um stöðu þjóðlendumála á landinu öllu er málsmeðferð lokið á meirihluta landsins alls og til meðferðar er m.a. svæði 10B, en Bolungarvík er hluti af því svæði (Ísafjarðarsýslur). Hlutverk nefndarinnar er, skv. lögum nr. 58/1998 um þjóðlendumála og ákvörðun marka eignarlanda, þjóðlendna og afrétta, að:

- Kanna og skera úr um hvaða land telst til þjóðlendna og hver séu mörk þeirra og eignarlanda.
- Skera úr um mörk þess hluta þjóðlendu sem nýttur er sem afréttur.
- Úrskurða um eignarréttindi innan þjóðlendna.

Niðurstöður um mörk þjóðlendna og eignarlanda verða færðar inn í aðalskipulagið á skipulagstímabilinu eftir því sem upplýsingar koma fram.

Lögbýli og aðrar jarðir

Skv. jarðalögum nr. 81/2004. m.s.br. er lögbýli sérhver jörð sem hefur þann húsakost og það landrými eða aðstöðu að unnt sé að stunda þar landbúnað og var skráð í jarðarskrá landbúnaðarráðuneytisins 1. desember 2003. Ennfremur geta jarðir sem hljóta síðar viðurkenningu landbúnaðarráðuneytis talist lögbýli. Ný býli sem hljóta viðurkenningu ráðuneytisins geta einnig talist lögbýli.

Síðari ár hefur eftirspurn eftir heilsársbúsetu í dreifbýli aukist. Sækjast menn þá einkum eftir búsetu en sækja atvinnu í þéttbýlið. Í sumum tilvikum er um tvöfalda búsetu að ræða, þ.e. einstaklingurinn eða fjölskyldan rekur eitt heimili í þéttbýli en annað í dreifbýlinu og sækir þaðan jafnvel vinnu að hluta til. Í öðrum tilvikum er um fasta búsetu að ræða, þ.e.a.s. atvinna er sótt annað en ekki stundaður hefðbundinn landbúnaður.

Í Bolungarvík eru alls 12 lögbýli samkvæmt lögbýlisskrá Þjóðskrár Íslands (tafla 10.3). Til viðbótar eru tvær jarðir sem ekki teljast lögbýli. Heilsársbúseta er aflögð í Skálavík, en samkvæmt lögbýlisskrá eru þar ennþá þrjú lögbýli sem ekki eru skráð í eyði.

Tafla 10.3 Lögbýli og aðrar jarðir í Bolungarvík. (Þjóðskrár Íslands, 2019)

Jörð	Staða
Geirastaðir	Lögbýli með fastri búsetu
Hanhóll	Lögbýli með fastri búsetu
Minni-Hlíð	Lögbýli með fastri búsetu
Þjóðólfstunga	Lögbýli með fastri búsetu
Ós	Lögbýli með fastri búsetu
Meiri-Bakki	Lögbýli án fastrar búsetu
Minni-Bakki	Lögbýli án fastrar búsetu
Breiðaból 1-4	Lögbýli án fastrar búsetu
Miðdalur	Lögbýli án fastrar búsetu
Meiri Hlíð	Lögbýli án fastrar búsetu
Gil	Lögbýli skráð í eyði
Hóll 1	Lögbýli skráð í eyði
Kroppsstaðir	Ekki lögbýli – ekki föst búseta
Meira-Hraun	Ekki lögbýli - ekki föst búseta
Minna-Hraun	Ekki lögbýli – ekki föst búseta

Markmið og stefna - Landbúnaður

Markmið

- ◆ Stefnt verði að sjálfbærum búskap sem miðar að arðbærri framleiðslu sem tekur bæði tillit til umhverfis og dýravelferðar.
- ◆ Gott landbúnaðarland, sem er í góðum tengslum við innviði sveitarfélagsins, verði skilgreint sem landbúnaðarsvæði og því ekki ráðstafað í aðra nýtingu.
- ◆ Að styðja við þann landbúnað sem er til staðar og tryggja möguleika til uppbyggingar.
- ◆ Efla tengsl landbúnaðar og ferðaþjónustu. Svigrúm verði fyrir uppbyggingu í ferðaþjónustu í dreifbýli.
- ◆ Hefðbundin hlunnindanýting verði tryggð á landbúnaðarsvæðum og afskekktari búsvæðum sem farin eru í eyði.
- ◆ Landbúnaðarnýting og hefðbundin hlunnindanýting skerði ekki önnur gæði svæðisins.
- ◆ Skipulag á landbúnaðarsvæðum gefi kost á byggingu smávirkjana í sátt við umhverfið.

Útfærsla stefnu

Lögð er áhersla á að hefðbundinn landbúnaður sem atvinnugrein geti eflst og uppbygging stoðgreina hans verði auðvelduð. Möguleikar til breytinga felast m.a. í framleiðslu og sölu afurða, á ýmsum framleiðslustigum, beint til neytenda. Mikilvægt er að tryggja möguleika til úrvinnslu landbúnaðarafurða heima í héraði. Því er gert ráð fyrir því að vinnsla á afurðum geti farið fram á býlum og að mannvirki því tengd verði innan

landbúnaðarsvæða. Þetta á einnig við um heimasláturhús og sölu- eða veitingahús þar sem vara af býlinu er seld.

Lögð er áhersla á að það land sem best hentar til matvælaframleiðslu, s.s. á kjöti, mjólk, grænmeti eða korni, verði fyrst og fremst nýtt til slíkrar framleiðslu (ræktað land, tún og bithagar skv. flokkun landbúnaðarlands). Með því að spilla ekki slíku landi er einnig viðhaldið möguleikum fyrir nýliða að hefja búskap.

Svæði sem í dag eru nýtt til landbúnaðar eru skilgreind sem landbúnaðarsvæði sem og þau svæði sem henta vel til landbúnaðar og eru í góðum tengslum við innviði eins og vegasamband og rafveitu (ræktað land, tún og bithagar skv. flokkun landbúnaðarlands).

Við gerð deiliskipulags á landbúnaðarsvæðum og þegar land er tekið úr landbúnaðarnotum er gert ráð fyrir að landbúnaðarland verði flokkað. Í þeim tilvikum verði miðað við leiðbeiningar atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins um flokkun landbúnaðarlands með tilliti til hæfni til ræktunar.

Gert er ráð fyrir að landbúnaður verði stundaður í Tungudal og Syðridal. Jafnframt er gert ráð fyrir að tún og beitilönd verði áfram nytjuð í Skálavík, þó svæðið sé að stórum hluta skilgreint fyrir útivist og frístundahús. Á Hóli er landbúnaðarland innan hverfisverndarsvæðis HV-3. Hverfisverndin hefur engin áhrif á hefðbundin landbúnaðarnot, svo fremi sem þau hafi ekki áhrif á fornminjar eða menningarverðmæti á svæðinu. Ekki er gert ráð fyrir landbúnaðarsvæðum þar sem landbúnaður hefur lagst af og aðgengi er takmarkað, enda er hagkvæmast að nýta fyrst þau svæði sem eru næst byggð. Mögulega verður hagkvæmt síðar að nýta meira land til landbúnaðar en skilgreint er í þessu skipulagi og verður þá hægt að breyta aðalskipulaginu til samræmis við það. Mikilvægt er að álitleg landbúnaðarsvæði, sem ekki eru nýtt til landbúnaðar í dag, verði ekki nýtt á þann hátt að aðrir valmöguleikar, s.s. landbúnaður, verði útilokaðir.

Mikilvægt er að möguleikum til þróunar og nýsköpunar á landbúnaðarsvæðum verði haldið opnum svo nýta megi núverandi aðstöðu til fulls en einnig má gera ráð fyrir breytingum samfara breyttum aðstæðum

í Þjóðfélaginu. Þróunarmöguleikar svæðisins felast m.a. í nægilegu landrými, hreinleika og lítt snortinni náttúru. Mikilvægt er að tryggja möguleika bænda til að byggja upp lífræna framleiðslu.

Í dreifbýlinu er gert ráð fyrir að hægt verði að byggja upp og stunda ferðaþjónustu og nýta þannig þá innviði sem eru til staðar. Á landbúnaðarsvæðum heimilt að nýta mannvirki og byggingar fyrir ferðaþjónustu, svo sem til gistingar og veitingasölu. Þar er jafnframt rými fyrir takmarkaðan fjölda smærri útleiguhúsa, tjaldsvæði, heimasölu og heimavinnslu. Sjá nánar skipulagsskilmála í kafla 16.14.

Mikilvægt er að landeigendur geti nýtt hlunnindi sín, s.s. með beit, útivist, dúntekju, veiðum og skógrækt. Áhersla er lögð á möguleika landeigenda til að vernda mikilvæg búsvæði fugla, m.a. æðarvarp, gagnvart mannvirkjagerð og annarri umgengni sem getur raskað þeim.

Á landbúnaðarsvæðum er gert ráð fyrir allt að þremur frístundahúsum á hverri jörð án þess að breyta aðalskipulagi þessu. Hámarksstærð nýrra húsa er 100 m² og skulu þau reist utan ræktaðs lands.

Landeigendum er heimilt að virkja bæjarlækinn með smávirkjun þar sem gert er ráð fyrir byggð á landbúnaðarsvæðum. Aðalskipulagið heimilar allt að 30 kW smávirkjanir með minni háttar uppistöðulóni eða allt að 200 kW rennslisvirkjanir. Á hverfisvernduðum svæðum og svæðum á náttúruminjasrá skal meta áhrif virkjanafarmvæmda í greiningu á umhverfisáhrifum deiliskipulags, sem gera skal samfara deiliskipulagi, skv. staðlaðri matstöflu sem birt er í viðauka. Sjá einnig nánari skilmála í kafla 16.14.

Minni háttar mannvirki eru heimil á landbúnaðarsvæðum, svo sem lítil fjarskiptamöstur, litlar vindmyllur og sólarsellur til heimanotkunar sbr. kafla um fjarskipti og skipulagsskilmála (16.14). Einnig má byggja minni mannvirki tengd fiskverkun, svo sem hjalla. Gæta þarf þess að slík starfsemi valdi öðrum ekki óþægindum. Áhersla er lögð á hreinleika umhverfis og afurða og hvatt er til lífrænnar framleiðslu.

Skógrækt, allt að 20 ha, er heimil á landbúnaðarsvæðum að undanskildu svæði L-2 í Skálavík sem er hverfisverndað. Við afgreiðslu framkvæmdaleyfis

skal sérstaklega hugað að áhrifum á landbúnað og landbúnaðarsvæði. Jafnframt er æskilegt að leita samráðs við Skógræktina.

Þá skal þess gætt við túnrækt, uppgræðslu lands og aðra ræktun að hún falli sem best að heildarsvipmóti lands og raski ekki náttúru- og menningarminjum. Æskilegt er að fornleifaskráning liggja fyrir áður en ný tún eru unnin.

Við uppbyggingu á landbúnaðarsvæðum skal þess gætt að framkvæmdir verði ekki staðsettar nær takmarkandi þáttum en tilgreint er í skilmálatöflum fyrir landbúnaðarsvæði og skógræktar- og landgræðslusvæði.

Helstu stefnubreytingar

Stefnan er í grunninn sú sama og í fyrra aðalskipulagi. Helstu breytingarnar felast í nánari útfærslu á tengslum ferðaþjónustu og landbúnaðar og auk þess eru nú nánari ákvæði um byggingu minni háttar mannvirkja.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan er líkleg til að styðja við hefðbundinn landbúnað og styrkja byggð í dreifbýlinu. Svigrúm er fyrir hlunnindanýtingu og ferðaþjónustu á landbúnaðarsvæðum. Almennt er áhersla á sjálfbærar framleiðsluaðferðir og nýtingu lands. Einnig á að viðhalda búsetulandslagi og ásýnd lands með tilliti til framkvæmda og skógræktar. Stefnan hefur að einhverju leyti í för með sér jákvæð áhrif á loftslagsmál til lengri tíma litið, þó svo að ekki sé gert ráð fyrir umfangsmikilli skógrækt eða umtalsverðri endurheimt á votlendi.

10.4 FERÐAÞJÓNUSTA

Vöxtur ferðaþjónustu

Ferðaþjónusta er ein af meginundirstöðum íslensks efnahagslífs og hefur mikill vöxtur einkennt greinina að undanförunu (mynd 10.6). Fjöldi erlendra ferðamanna á Íslandi hefur um það bil tífaldast á 10 árum og er það

margfaldur vöxtur miðað við vöxt á alþjóðavísu.⁵² Gjaldeyrstekjur tengdar ferðapjónustu hafa vaxið í takt við þessa fjölgun. Dregið hefur úr árstíðasveiflu í komu ferðamanna til landsins þó enn sé hún töluverð, einkum utan suðvesturhornins. Fyrri hluta árs 2019 fækkaði ferðamönnum hér á landi en almennt hefur verið búið við góðum horfum í íslenski ferðapjónustu.⁵³ Fjöldi ferðamanna á Íslandi á fyrri hluta árs 2020 er aðeins brot af því sem hann hefur verið undanfarin ár vegna COVID-19 sjúkdómsins sem kórónuveiran veldur. Talsverð óvissa er því uppi núna um ferðapjónustu í heiminum vegna áhrifa veirunnar en vonir eru bundnar við að ferðapjónustan taki við sér í kjölfar tilkomu bóluefnis.

Ferðapjónustan er mikilvægur drifkraftur í byggðum landsins og ein hagkvæmasta leiðin til að fjölga störfum og auka efnahagsvöxt. Það á ekki síst við á jaðarsvæðum þar sem samdráttur hefur verið í öðrum greinum.⁵⁴ Ferðapjónusta getur aukið eftirspurn eftir þekkingu sem leiðir af sér betur launuð störf. Ferðapjónustan getur einnig haft jákvæð áhrif á menningarlíf, afþreyingu, þjónustu og manngert umhverfi. Fjölgun ferðamanna fylgir jafnan aukið álag á samfélag og náttúru með tilheyrandi áskorunum.

Kannanir hafa leitt í ljós að markaðshlutdeild Vestfjarða í ferðapjónustu er minni en á mörgum öðrum landsvæðum. Jafnframt eru þar miklir möguleikar til sóknar.⁵⁵ Á svæðinu hefur markvisst verið unnið að uppbyggingu ferðapjónustu og samfara því hefur atvinnugreinin eflst. Ein helsta áskorun í ferðapjónustu á Vestfjörðum er, og hefur um langan tíma verið, samgöngur. Lélegar samgöngur hafa hamlað uppbyggingunni en nýlegar og fyrirhugaðar úrbætur munu styðja verulega við þróun í ferðapjónustu. Önnur stór áskorun er árstíðasveifla innan greinarinnar. Á síðustu árum hefur verið lögð áhersla á lengingu ferðamannatímabilsins.

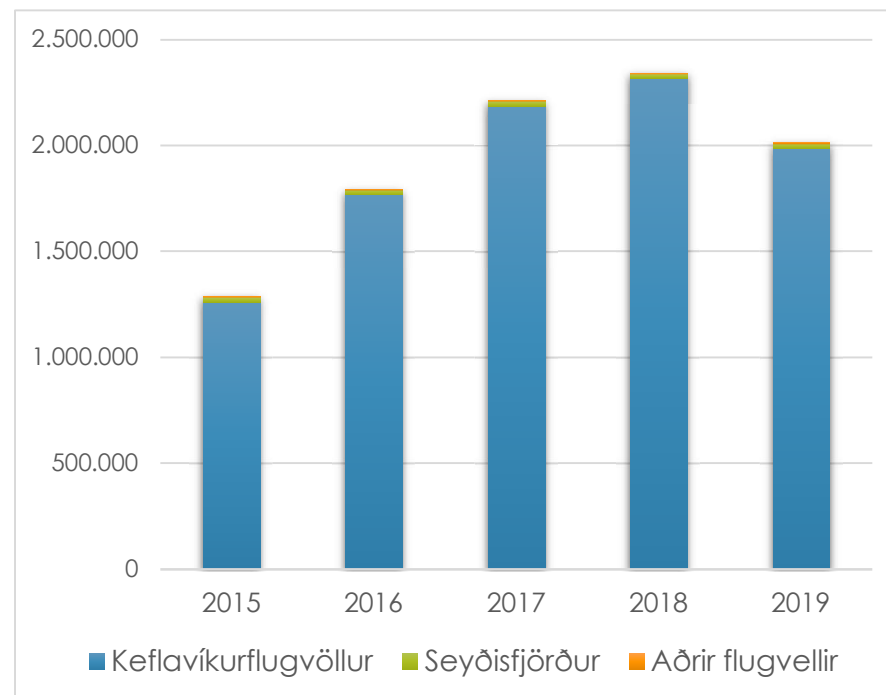
Aðilar í ferðapjónustu á Vestfjörðum hafa á síðustu 10-15 árum lagt talsverða vinnu í að skilgreina sérstöðu svæðisins með það að markmiði ná samkeppnisforskoti. Í stefnumörkun Ferðamálastofa Vestfjarða er nefnt

⁵² Íslandsbanki, 2016.

⁵³ Landsbankinn, 2019.

⁵⁴ Ferðamálastofa, 2008.

að sérstaða svæðisins felist í nálægð við einstaka náttúru, einstakri friðsæld og öðruvísi upplifun.

Mynd 10.6 Fjöldi ferðamanna á Íslandi 2015-2019. Fjöldi ferðamanna 2020 og 2021 er litaður af áhrifum kórónuveirunnar. (Ferðamálastofa, 2020)

Skv. könnunum á viðhorfi og hegðun ferðamanna á Vestfjörðum er náttúran helsta aðdráttarafli svæðisins, sérstaklega hjá erlendum ferðamönnum.⁵⁶ Ferðamenn á Vestfjörðum eru náttúruunnendur sem sækja í frið og ró og eru meðvitaðir um umhverfið. Slíkir ferðamenn krefjast almennt minni þjónustu og afþreyingar en sækja í að upplifa hið „ósnerta“ eða

⁵⁵ Markaðsstofa Vestfjarða, 2018.

⁵⁶ Albertína Friðbjörg Elíasdóttir o.fl., 2008.

óhefðbundna. Útivist, einkum gönguferðir og fuglaskoðun, er á meðal þess helsta sem ferðamenn svæðisins vilja upplifa. Einnig sækir stór hópur í söfn, sýningar, sund og aðra þjónustu.

Þetta er í samræmi við þá þróun sem á sér stað víðar. Íslendingar ferðast í meiri mæli en áður um eigið land og hafa gönguferðir um náttúruna notið vaxandi vinsælda. Ferðamenn í heiminum í dag sækja í auknum mæli í lítt spillta náttúru sem verður sífellt sjaldgæfari. Jafnframt leitast þeir eftir nýrri upplifun í ferðum sínum.

Þjónusta og afþreying fyrir ferðamenn

Margs konar þjónusta og afþreying er til staðar fyrir ferðamenn í Bolungarvík. Töluverð gróska hefur einkennt ferðþjónustu á svæðinu samhliða auknum fjölda ferðamanna. Nú er unnið að heilsárshringvegi um Vestfirði. Með tilkomu hans og samfara almennri eflingu ferðþjónustufyrirtækja með aukinni afþreyingu og vöruþróun má telja horfur bjartar. Það er þó háð því að dragi úr áhrifum kórónaveirunnar og ferðþjónustan í heiminum nái sér á strik.

Af einstökum stöðum koma flestir ferðamenn til sjóminjasafnsins í Ósvör, við ósa Ósár. Þar gefst tækifæri á að skoða 19. aldar verbúð, salthús, fiskreit, þurrkhjalla, áraskip, veiðafæri og fleiri tæki og tól sem notuð voru við veiða og fiskverkunar á liðnum öldum. Af öðrum stöðum sem hafa aðdráttarafll má nefna Skálavík, Bolafjall, golfvöllinn, náttúrugripasafnið, sundlaugina, snjóflóðavarnargarðana, Syðridalsvatn og höfnina auk veitingasölu og annarrar þjónustu. Menntatengd ferðþjónusta hefur einnig verið í sókn með aukinni starfsemi stofnana á svæðinu, einkum Náttúrustofu Vestfjarða, Fræðasetri Háskóla Íslands og Háskólasetri Vestfjarða. Tjaldsvæði eru sunnan við sundlaugina auk tjaldsvæðis í Skálavík. Mjög takmörkuð aðstaða er í boði fyrir ferðamenn í Skálavík en umferð þangað hefur aukist talsvert. Unnið er að uppbyggingu á aðstöðu fyrir ferðamenn á Bolafjalli, m.a. veglegum útsýnispalli og göngustígum.

⁵⁷ Ísafjarðarhöfn, 2019.

Komum skemmtiferðaskipa til Ísafjarðar hefur fjölgað jafnt og þétt og sumarið 2019 komu 108 skemmtiferðaskip þangað en til samanburðar komu 39 skip árið 2013.⁵⁷ Farþegarnir sækja í dagsferðir frá Ísafirði.

Mikilvægt er að stjórnvöld, sveitarfélög og aðilar í ferðþjónustu rói í sömu átt í uppbyggingu og rekstri ferðþjónustu. Stjórnvöld hafa markað sér stefnu í ferðamálaáætlun og landsskipulagsstefnu. Fjallað er um það hér að neðan en nánar er fjallað um stefnu Bolungarvíkur og ferðþjónustuaðila svæðisins hér í framhaldinu.

Áherslur á lands- og svæðisvísu

Eitt af markmiðum landsskipulagsstefnu 2015-2026 m.t.t. skipulags í dreifbýli er að ferðþjónusta verði í sátt við náttúru og umhverfi.⁵⁸ Samkvæmt stefnunni skal skipulag landnotkunar stuðla að eflingu ferðþjónustu í dreifbýli um leið og gætt verði að því að varðveita þau gæði sem eru undirstaða ferðþjónustu. Í umfjöllun um skipulagsgerð sveitarfélaga segir í landsskipulagsstefnunni: „*Ferðþjónusta á grunni sérstöðu og umhverfisgæða: Við skipulagsgerð sveitarfélaga verði leitast við að greina sérstöðu, styrkleika og staðaranda viðkomandi svæðis með tilliti til tækifæra í ferðþjónustu. Skipulagsákvæðanir um ferðþjónustu taki mið af náttúruverndarsjónarmiðum og kortlagningu á auðlindum ferðþjónustunnar og miði jafnframt að því að ferðþjónustuuppbygging nýtist jafnt íbúum á svæðinu og ferðamönnum.*“

Í *Ferðamálaáætlun 2011-2020* eru sett fjögur meginmarkmið, sem iðnaðarráðherra er falið að stefna að:

- ◆ Að auka arðsemi atvinnugreinarinnar.
- ◆ Að standa að markvissri uppbyggingu áfangastaða, öflugri vöruþróun og kynningarstarfi til að skapa tækifæri til að lengja ferðamannatímabilið um land allt, minnka árstíðasveiflu og stuðla að betri dreifingu ferðamanna um landið.

⁵⁸ Skipulagsstofnun, 2016.

- ◆ Að auka gæði, fagmennsku, öryggi og umhverfisvitund ferðapjónustunnar.
- ◆ Að skilgreina og viðhalda sérstöðu Íslands sem áfangastaðar ferðamanna, m.a. með öflugri greiningar- og rannsóknarstarfi.

Landsáætlun um innviði, þ.e. *Stefnumarkandi landsáætlun um uppbyggingu innviða til verndar náttúru og menningarsögulegum minjum 2018–2029*, er áætlun sem fjallar um uppbyggingu innviða á ferðamannastöðum, leiðum og svæðum. Í áætluninni er lögð áhersla á að sveitarfélög skilgreini í aðalskipulagi hvert ferðamönnum sé beint. Er þá horft til náttúrufyrirbrigða og menningarsögulegra minja sem og mismunandi hópa ferðamanna.

Áfangastaðaáætlun Vestfjarða var unnin af Markaðsstofu Vestfjarða fyrir Ferðamálastofu.⁵⁹ Í áætluninni er horft á ferðapjónustu út frá víðu sjónarhorni og tekið tillit til margra ólíkra aðila sem eiga hagsmuna að gæta við þróun áfangastaða svæðisins. Samhliða áætluninni var unnin greining á stöðu ferðapjónustunnar á svæðinu þar sem farið var yfir helstu þætti sem tengjast henni á beinan eða óbeinan hátt.

Út frá greiningunni var mótuð framtíðarsýn og markmið auk aðgerðaáætlunar. Sameiginleg sýn til næstu þriggja ára er þessi: „*Vestfirðir eru sjálfbær gæðaáfangastaður þar sem arðbær ferðapjónusta er rekin í sátt við umhverfi og samfélag. Hringvegur 2 og kerfi göngu-, hjóla- og hlaupaleiða gefur gestum kost á að njóta sérkenna svæðisins, ægifagurrar náttúru og heildstæðra þorpsmynda allt árið um kring.*“

Fram kemur að á Vestfjörðum verði lögð áhersla á ferðapjónustu sem er með náttúru og menningu sem helstu áherslusvið, þ.e. náttúruferðamennsku, sjálfbæra ferðamennsku, upplifunarferðamennsku, menningar- og arfleifðarferðamennsku og matarferðamennsku. Varast eigi massa ferðapjónustu en leggja fremur áherslu á að byggja upp ferðapjónustu fyrir þá ferðamenn sem eru tilbúnir að dvelja lengur og borga fyrir gæði.

⁵⁹ Markaðsstofa Vestfjarða, 2018.

Sett eru starfsmarkmið fyrir einstök svæði í áfangastaðaáætluninni. Farið er yfir uppbyggingu áfangastaða með eigin sérkenni þar sem náttúran fær að njóta sín í samlyndi við ferðamenn. Í Bolungarvík eru tilgreindir tveir staðir:

- ◆ **Bolafjall** – Heildarskipulagning Bolafjalls sem áfangastaðar.
- ◆ **Minni-Bakki í Skálavík** – Uppbygging Minni-Bakka og Skálavíkur sem áfangastaða með aðgengi að salernum og bættum samgöngum.

Í umhverfismati aðalskipulagsins voru greindir valkostir um áfangastaði ferðamanna með hliðsjón af *Áfangsstaðaáætlun Vestfjarða*. Niðurstaða valkostagreiningarinnar var nýtt til að útfæra áherslur aðalskipulagsins um áfangastaði ferðamanna.

Árið 2012 tóku sveitarfélög á Vestfjörðum ákvörðun um að gerast aðilar að umhverfisevntunarsamtökunum EarthCheck. Með þessu skuldbundu sveitarfélögin sig til þess að taka mið af náttúrunni í öllum ákvörðunum sínum og tryggja sjálfbærni auðlinda á svæðinu. Hugmyndin að verkefninu kom upprunalega frá Ferðamálasamtökum Vestfjarða.

Markmið og stefna - Ferðapjónusta

Markmið

- ◆ Aðalskipulagið leggi grunn að öflugri og sjálfbærri ferðapjónustu, þ.e. ferðapjónustu sem hámarkar ávinning íbúa svæðisins og upplifun ferðamanna en gengur ekki á náttúruleg eða menningarsöguleg gæði svæðisins.
- ◆ Ferðapjónustan verði í takt við stefnu sveitarfélaga um umhverfisevntaða Vestfirði og í takt við áfangastaðaáætlun fyrir Vestfirði.

- ◆ Tekið verði tillit til þarfa ferðapjónustunnar við uppbyggingu innviða og ákvarðana um þjónustu.
- ◆ Markvisst verði byggðir upp áhugaverðir staðir sem laða að marga ferðamenn. Áhersla verði lögð á að ferðamenn staldri við í þéttbýlinu.

Útfærsla stefnu

Aðalskipulagið gerir ráð fyrir aukinni og fjölbreyttari ferðapjónustu í sveitarfélaginu sem byggir á sérstöðu svæðisins. Í Bolungarvík er hægt að kynna margbreytilegri og tilkomumikilli náttúru, frá fjöru að fjalli, á aðgengilegan hátt. Saga og menning svæðisins er hluti af þessari sérstöðu, en Bolungarvík er ein elsta verstöð landsins. Aðlaðandi umhverfi getur laðið að sér ferðamenn og nýja íbúa og aukið lífsgæði núverandi íbúa. Til að ferðapjónustan geti dafnað er æskilegt að hafa góða aðstöðu og fjölbreytta afþreyingu á svæðinu. Vanda þarf uppbyggingu á ferðamannastöðum, m.a. taka tillit til hljóðvistar og ljósvistar.

Markviss uppbygging í ferðapjónustu, með samstarfi ferðapjónustuaðila og sveitarfélaga, er líkleg til að efla ferðapjónustuna. Hafa verður þó í huga að greinin byggir á gæðum náttúru og samfélags og aukinn fjöldi ferðamanna veldur álagi á náttúru, samfélagi og innviðum þess. Hætta er á því að atvinnuvegir og framkvæmdir sem spilla náttúru svæðisins geti haft neikvæð áhrif á ferðapjónustu.

Bolungarvík vinnur í takt við *Áfangastaðaáætlun Vestfjarða* sem endurspeglar sameiginlegar áherslur vestfirskra sveitarfélaga og ferðapjónustuaðila. Inntakið í þeirri áætlun er að Vestfirðir verði gæðaáfangastaður þar sem ferðamenn geti notið sérkenna svæðisins. Rekin arðbær ferðapjónusta í sátt við umhverfi og samfélag, þ.e. sjálfbær ferðapjónusta. Í aðalskipulaginu er lögð áhersla á að laða ferðamenn að ákveðnum stöðum sem verða meginadráttarafli og styrkja miðsvæðið og gera það að aðlaðandi viðkomustað. Þeir staðir sem lagðir eru til eru Bolafjall, þar sem unnið er að uppsetningu útsýnispalls og bættu aðgengi, safnasvæðið við Ósvör og Skálavík. Einnig eru tækifæri til uppbyggingar fyrir

ferðapjónustu í Syðridal, m.a. í tengslum við surtabrandsnámuna, Syðridalsvatn og Þuríðarstein á Vatnsnesi.

Áhersla á umbætur á miðsvæðinu og hafnarsvæðinu munu hvetja ferðamenn til að staldra við í þéttbýlinu. Á svokölluðum Bjarnabúðareit er í gildi deiliskipulag sem felur í sér uppbyggingu ferðapjónustu, þ.á.m. smærri gistihúsum. Einnig er svigrúm fyrir minni ferðapjónustuhús á svæðum fyrir íbúðarbyggð við Árbæjarkant (nánar í kafla 9.4 um íbúðarbyggð). Sunnan Hólsár, við Hól, er gert ráð fyrir gistingu, veitingasölu og afþreyingu. Nánar er fjallað um það í næsta kafla um verslun og þjónustu.

Mynd 10.7 Helsta aðráttarafli ferðamanna í Bolungarvík. (Mynd: Verkís).

Til að ferðapjónusta geti dafnað þarf að huga að innviðum, svo sem aðgengi, aðstöðu og upplýsingagjöf. Gera skal aðgengi að húsum og öðrum mannvirkjum þannig að fólk í hjólastólum og aðrir sem eiga erfitt með gang

komist leiðar sinnar um svæðið. Lélegir innviðir geta hamlað uppbyggingu greinarinnar auk þess að valda umhverfisraski. Vakta þarf þau áhrif sem stórauðinn fjöldi ferðamanna getur haft á samfélagið og náttúru svæðisins, t.d. í tengslum við komu skemmtiferðaskipa.

Til að ná frekari árangri í ferðapjónustu og til þess að nýta þau fjölmörgu tækifæri sem norðanverðir Vestfirðir bjóða upp á er mikilvægt að efla samvinnu ferðapjónustuaðila og sveitarfélaga, bæði við stefnumörkun og skipulagningu viðburða. Staðþekking er dýrmæt og mikilvægt að nýta hana vel. Jafnframt getur verið ákjósanlegt og hagkvæmt að hafa samvinnu á milli landssvæða við þróun á vöru og þjónustuframboði.

Auðvelt er að skapa góð tengsl ferðamanna við atvinnulíf, m.a. landbúnað og sjávarútveg, vegna nálægðar við þessar atvinnugreinar. Mikilvægt er að miða uppbyggingu hafnarsvæðis við þetta, m.a. með það að markmiði að skapa þar aðlaðandi umhverfi. Vegna nálægðar við Hornstrandafriðland og góðrar hafnaraðstöðu er gert ráð fyrir auknu vægi ferðapjónustu á hafnarsvæðinu.

Nýta ber það sem hefur verið byggt upp og gagnast getur í ferðapjónustu, m.a. íþróttamannvirki, menningu, rannsóknáðstöðu, söfn, viðburði og göngustíga. Svæðið hentar vel til rannsókna, bæði m.t.t. aðstöðu og náttúrufars. Reyna ætti að lengja ferðamanntímann og byggja enn frekar upp ferðir sérsniðnar að vetrarferðapjónustu með tengsl við náttúru, menningu og mannlíf.

Tryggja þarf nægt framboð af gístiaðstöðu og tjaldsvæðum sem fylgja þeim kröfum sem almenningur gerir með breyttum ferðavenjum. Leggja skal áherslu á fjölbreytileika og forðast hagsmunaárekstra mismunandi hópa ferðamanna. Áfram er gert ráð fyrir þeim tjaldsvæðum sem þegar eru rekin, þ.e. við sundlaugina og í Skálavík. Við sundlaugina, á bökkum Hólsár, er gert ráð fyrir smærri útleiguhúsum. Í Skálavík er einnig gert ráð fyrir bættri aðstöðu til móttöku ferðamanna. Svigrúm er til stækkunar og bættrar þjónustu tjaldsvæðanna, sem skilgreind eru sem afþreyingar- og ferðapjónustusvæði. Minni tjaldsvæði eru heimil á landbúnaðarsvæðum.

Tjaldsvæði eru oft á eða í nálægð við viðkvæm svæði og því skal við alla uppbyggingu hafa stefnu aðalskipulagsins um náttúruvernd að leiðarljósi.

Á landbúnaðarsvæðum er heimilt að nýta mannvirki og byggingar fyrir ferðapjónustu, svo sem til gistingar og veitingasölu. Þar er jafnframt heimilt að hafa takmarkaðan fjölda smærri útleiguhúsa, tjaldsvæði, heimasölu og heimavinnslu (sjá landnotkunartöflu í kafla 16.14).

Í þéttbýlinu er svigrúm fyrir gistiheimili á miðsvæðinu. Á svæðum fyrir íbúðarbyggð er heimilt að hafa minni gistiheimili, heimagistingu og íbúðir til útleigu (sjá skipulagsskilmála í kafla 16.1). Gisting er heimil á verslunar- og þjónustusvæðum og miðsvæðum í samræmi við skipulagslög og skipulagsreglugerð. Útleiga húsnæðis til gistiþjónustu er leyfisskyld starfsemi sbr. lög um veitingastaði, gístistaði og skemmtanahald og reglugerð um veitingastaði, gístistaði og skemmtanahald nr. 1277/2016 m.s.br.

Helstu stefnubreytingar

Stefnan er uppfærð og samræmd m.t.t. þeirra áætlana sem í gildi eru á svæðinu og á landsvísu. Skilgreindir eru þrjár megin áfangastaðir auk þess sem gert er ráð fyrir að miðsvæðið laði að sér ferðamenn. Sérstök áhersla er lögð á að efla tengsl miðsvæðis, athafnasvæðis og hafnarsvæðis við ferðapjónustu. Ferðapjónustusvæði við Hólsá (verslun og þjónusta) er nú með breyttu sniði miðað við elda skipulag.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan er líkleg til að styðja við hagræna og félagslega þætti eins og sjálfbæra ferðapjónustu og skapa störf í héraði til langs tíma litið. Óbeinu áhrifin felast m.a. í eflingu nærþjónustu og að auka viðnámsþrótt byggðarinnar gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum. Stefnan stuðlar að bættri nýtingu á aðstöðu sem er þegar til staðar. Stefnan leggur áherslu á uppbyggingu áfangastaða sem hafa mikið aðdráttarafl. Hún mun almennt hafa jákvæð áhrif á náttúru og menningarminjar þar sem öðrum og viðkvæmari svæðum er hlífð við álagi af völdum ferðamanna. Auk þess er

innviðauppbýgging á völdum áfangastöðum í samræmi við náttúru, landslag og menningu svæðisins og er ætlað að stuðla að auknu öryggi fólks.

10.5 VERSLUN OG ÖNNUR ÞJÓNUSTA

Verslun og þjónusta innan sveitarfélagsins er að mestu leyti bundin við miðsvæðið, þ.e. við Aðalstræti, Vitastíg og Hafnargötu.

Þróun miðbæjarins hefur einkennst af samþættingu margbreytilegrar landnotkunar, s.s. verslunar og þjónustu, íbúðarbyggðar, léttis iðnaðar og stofnana.

Bolungarvíkurgöng hafa haft mikil áhrif á þjónustustigið á Ísafirði og í Bolungarvík. Mun auðveldara er fyrir Bolvíkinga að sækja þjónustu til Ísafjarðar og öfugt en áður. Eins og kemur fram í umfjöllun um atvinnuþróun hefur ferðaðþjónusta vaxið umtalsvert og er greinin mikilvæg þó hún sé umtalsvert minni en sjávarútvegur. Opinber þjónusta er einnig mikilvægur atvinnuvegur á Vestfjörðum.⁶⁰

Markmið og stefna – Verslun og önnur þjónusta

Markmið

- ◆ Stuðla að fjölbreyttri verslunar- og þjónustustarfsemi sem eykur lífsgæði íbúa og ánægju ferðamanna.
- ◆ Verslun og þjónusta verði miðsvæðis og aðgengileg fyrir íbúa og ferðamenn.

Útfærsla stefnu

Til að tryggja að miðbærinn haldist blómlegur er lögð áhersla á að viðhalda fjölbreyttri nýtingu miðsvæðisins. Liður í því er að hvetja til verslunar- og þjónustustarfsemi á miðsvæðinu. Þess verði þó gætt að hefðbundin

⁶⁰ Byggðastofnun, 2019.

dagvöruverslun verði ávallt í boði í göngufjarlægð frá þorra íbúa í Bolungarvík. Ferðaðþjónusta í þéttbýlinu rúmast innan miðsvæðisins og minni háttar ferðaðþjónusta rúmast innan landbúnaðarsvæða eins og áður hefur komið fram.

Sunnan Hólsár, við Hól, er gert ráð fyrir uppbyggingu ferðaðþjónustu, svo sem gistingu, veitingasölu og afþreyingu. Aðkoma verður um Kirkjuveg en svæðið tengist einnig Árbæ og tjaldsvæðinu með göngubrú yfir Hólsá. Svæðið er hverfisverndað og taka þarf tillit til þess við uppbyggingu.

Á Bolafjalli er skilgreint verslunar- og þjónustusvæði í tengslum við móttöku ferðamanna. Skoða á tækifæri til frekari uppbyggingar á fjallinu, m.a. gistimöguleika en það mun kalla á frekari skipulagsvinnu.

Helstu stefnubreytingar

Á Bolafjalli er nú gert ráð fyrir verslunar- og þjónustusvæði til að taka á móti ferðamönnum. Verslun og þjónusta rúmast innan miðsvæðis líkt og í fyrra skipulagi. Breytingar hafa verið gerðar á verslunar- og þjónustusvæði við Hólsá.

Umhverfisáhrif stefnu

Til lengri tíma stuðlar stefnan að atvinnuuppbyggingu á svæðinu og eflingu nærþjónustu. Stefnan er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á lýðheilsu og notkun virkra ferðamáta þar sem nærþjónusta er innan göngufæris fyrir þorra íbúa. Stefnan hefur óveruleg áhrif á náttúru og landslag en stuðlar að auknu viðnámi gegn samfélagsbreytingum.

10.6 HAFNARSTARFSEMI

Á hafnarsvæðum tengist landnotkun fyrst og fremst hafnsækinni starfsemi, s.s. útgerð, fiskvinnslu, sjóflutningum og skipasmíði eða viðgerðum. Almennt skal ekki gera ráð fyrir íbúðum á hafnarsvæðum. Fjallað er um hafnarsvæði í

hafnalögum nr. 61/2003 og hafnarreglugerð nr. 489/1985 fyrir Bolungarvík. Hafnarsvæði eru svæði sem heyra undir hafnarstjórn og skv. hafnalögum má engin mannvirkjagerð fara fram á hafnarsvæði nema með samþykki hennar. Bolungarvíkurhöfn samanstendur af þremur meginbryggjum. Austast er Brimbrjóturinn eða Brjóturinn og þar er fiski landað. Grundargarður lokar höfninni til suðausturs og þar leggjast stærri bátar að. Á milli Brjótsins og Grundargarðs er Lækjarbryggja. Þar leggjast einkum að ferðamannabátar og strandveiðibátar. Tvær minni flotbryggjur fyrir smærri báta eru suðvestan við Lækjarbryggju. Bryggjukantar eru samtals 560 m að lengd og mesta dýpi við kant er 8,7 m á 120 m kafla. Snúningssvæðið í höfninni er 9 m á dýpt, 90 m í þvermál og dýpi í innsiglingu er 9,5 m. Nú er unnið að endurbyggingu stálþils við Brjótinn.

Höfnin og athafnasvæði og starfsemi hennar hafa tekið umtalsverðum breytingum í áranna rás. Eins og fram kom í kafla um sjávarútveg er nú um tvöfalt meira af afla landað í Bolungarvík en fyrir 10 árum.⁶¹ Eins hefur ferðapjónusta á norðanverðum Vestfjöðrum vaxið talsvert á

skipulagstímabilinu, m.a. farþegaflutningar til Jökulfjarða og Hornstranda frá Bolungarvík.

Ásýnd hafnarsvæða getur haft áhrif á þær atvinnugreinar sem þar eru stundaðar, m.a. sjávarútveg og ferðapjónustu. Aukin umhverfisvitund neytenda og ferðamanna kallar á aukin gæði.

Um umgengni við og á hafnarsvæðum gilda lög um varnir gegn mengun hafs og stranda nr. 33/2004. Öll losun úrgangs og mengandi og skaðlegra efna á hafnarsvæðum er bönnuð. Fjallað er um sjóvarnir í kafla um náttúruvá.

Í Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum 2018 – 2030 er fjallað um helstu aðgerðir stjórnvalda til að draga úr losun og auka kolefnisbindingu úr andrúmslofti, þannig að Ísland gæti staðið við alþjóðlegar skuldbindingar sínar í loftslagsmálum og áform um kolefnishlutleysi 2040. Orkuskipti í samgöngum og átak í kolefnisbindingu eru tvö helstu áhersluatriði áætlunarinnar og eru m.a. sett markmið og aðgerðaráætlun um hleðslustöðvar fyrir rafbíla og rafvæðingu hafna.

---

⁶¹ Hagstofa Íslands, 2019.

Mynd 10.8 Hafnarsvæðið í Bolungarvík og nærliggjandi atvinnusvæði og miðsvæði. (Mynd: Verkís).

Markmið og stefna – Hafnarstarfsemi

Markmið

- ◆ Aðstaða á hafnarsvæðum miðist við þarfir sjávarútvegsins auk annarra atvinnugreina eins og vöruflutninga og ferðaþjónustu.
- ◆ Skipulag hafnarsvæðis skapi svigrúm fyrir uppbyggingu á þjónustu við fiskeldi og sjávar tengdri ferðaþjónustu.
- ◆ Aðstaða fyrir smábátaútgerð verði til fyrirmyndar og aðstaða fyrir skemmti- og frístundabáta verði tryggð.
- ◆ Að unnið verði að rafvæðingu hafna og uppbyggingu innviða fyrir orkustöðvar, þ.e. rafhleðslustöðvar og stöðvar sem framleiða rafeldsneyti fyrir bíla og skip.
- ◆ Ásýnd og umgengni á hafnarsvæðum verði til fyrirmyndar.

Útfærsla stefnu

Mæta þarf breyttum þörfum atvinnugreina og huga að nýjum möguleikum auk þess að gera ráð fyrir að hefðbundnar greinar geti dafnað á svæðinu. Við uppbyggingu og hönnun hafnarsvæða þarf að gera ráð fyrir fjölbreyttri notkun og þróun ólíkra atvinnutækifæra, án hagsmunaárekstra. Mikilvægt er að haga landnotkun þannig að atvinnugreinar styrki hverja aðra og ekki verði þrengt að hafnarsvæðunum svo að það hefti uppbyggingu og þróun þeirra. Ráð er gert fyrir nýrri landfyllingu við Grundargarð til að skapa þróunarmöguleika fyrir sjávar tengda starfsemi og þjónustu við fiskeldi. Athafnasvæði innan við höfnina hentar vel fyrir uppbyggingu og þjónustu tengdri sjávarútvegi en þar er einnig svigrúm fyrir minni háttar ferðaþjónustu.

Í Bolungarvík er gert ráð fyrir þremur hafnarsvæðum líkt og verið hefur. Við Brjótinn er gert ráð fyrir löndun á fiski og tengingu við fyrirhugaðan

fiskmarkað nálægt hafnarkantinum (svæði I-3). Þar verður einnig hægt að taka á móti minni skemmtiferðaskipum. Við Grundargarð er gert ráð fyrir lengingu á hafnarkanti og nýrri landfyllingu sem skilgreind er sem iðnaðarsvæði og hefur góða tengingu við önnur iðnaðar- og athafnasvæði. Nýrri sjávar tengdri starfsemi, svo sem fiskvinnslu og starfsemi tengdri fiskeldi, er einkum beint að þessum hluta hafnarinnar. Gert er ráð fyrir endurbyggingu og tilfærslu Lækjarbryggju. Þar verður áfram þjónusta fyrir ferðamannabáta og smærri strandveiðibáta. Bryggjan hefur góða tengingu við athafnasvæði og miðsvæðið í Bolungarvík. Gott svigrúm er til eflingar ferðaþjónustu á miðsvæðinu en bæta þarf grunnaðstöðu vegna sjávar tengdrar ferðaþjónustu við hafnarsvæðið. Með þessu móti geta hafnarsvæðin dafnað og þróast í góðum tengslum við aðra starfsemi.

Á skipulagstímabilinu verður enn frekar unnið að uppbyggingu innviða fyrir orkuskipti í samgöngum í samræmi við aðgerðaáætlun stjórnvalda í loftslagsmálum. Áfram verður unnið að rafvæðingu hafna og mikilvægt er að á hafnarsvæðinu verði í framtíðinni svigrúm fyrir afgreiðslu og mögulega framleiðslu á rafeldsneyti, sbr. kafla 10.7 um iðnaðarsvæði.

Ímynd hafnarsvæðisins er samofin ímynd bæjarins og sjálfsmynd íbúanna. Öflug hafnarsvæði, með góða umgengni, geta því haft afgerandi jákvæð áhrif á bæjarfélagið í heild. Mikilvægt er að taka tillit til hljóðvistar og ljósvistar við ákvarðanatöku, sbr. kafla 9.7 um gæði byggðar.

Útfæra þarf stefnuna nánar í deiliskipulagi sem tekur til hafnarinnar, miðsvæðisins og nærliggjandi athafnasvæðis.

Helstu stefnubreytingar

Áfram er gert ráð fyrir svipaðri þjónustu á einstökum hafnarköntum og í fyrra aðalskipulagi. Gert er ráð fyrir frekari uppbyggingu og viðhaldi til að mæta aukinni starfsemi í sjávarútvegi, iðnaði, flutningum og ferðaþjónustu. Lengja á kantinn við Grundargarð og tengja hann við nýja landfyllingu. Svigrúm er fyrir tilfærslu Lækjarbryggju.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á hagræna og félagslega þætti enda stuðlar hún að eflingu sjávar tengdrar starfsemi og skapar svigrúm fyrir þróun fjölbreyttrar starfsemi, svo sem ferðaþjónustu. Uppbygging á landfyllingu kann að hafa neikvæð áhrif á sjávarbotn og raska strönd. Því er nauðsynlegt að lágmarka þau áhrif ef af framkvæmdum verður.

Stefna um skipulag hafnarsvæðisins mun hafa jákvæð áhrif á innviði en óveruleg áhrif á umferðaröryggi og hljóðvist í þéttbýlinu. Vegalengdir frá hafnarkanti að vinnlustöðum eru stuttar. Leiðir fyrir þungaflutninga og aðra flutninga innan hafnarsvæðis og út á þjóðveg eru greiðar og trufla ekki mikið íbúa og aðra atvinnustarfsemi.

10.7 IÐNAÐAR- OG ATHAFNASVÆÐI

Almennt skal ekki gera ráð fyrir íbúðum á iðnaðar- og athafnasvæðum. Þó er unnt að gera ráð fyrir íbúðum tengdri starfsemi fyrirtækja, s.s. fyrir húsverði. Margvíslegar framkvæmdir innan iðnaðar- og athafnasvæðis eru tilkynningaskyldar til Skipulagsstofnunar og er vísað til laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

Starfsemi á athafna- og iðnaðarsvæðum

Iðnaðar- og athafnasvæði er við innanverða byggðina, sunnan Hólsár. Þar er nægt landrými og aðgengi að höfn og þjóðvegi gott. Byggð á svæðinu er dreifð áberandi við innkomuna í bæinn. Þarna er m.a. áhaldahús bæjarins, verkstæði og varaafstöð og tengivirki á vegum Landsnets. Móttökusvæði fyrir sorp er við áhaldahús bæjarins á iðnaðarsvæðinu. Innsti hluti þessa svæðis var deiliskipulagður árið 2013 þegar varaafstöð og tengivirki Landsnets voru byggð. Austan Ernis, utan við núverandi hesthús, er geymslusvæði sem nær inn á ofanflóðahættusvæði C. Ein vatnsaflsvirkjun er

í sveitarfélaginu, Reiðhjallavirkjun í Syðridal, sem tekin var í notkun árið 1959. Stífla virkjunarinnar er frá 1930 og verður hún því 100 ára á skipulagstímabilinu. Vatnafl Fossár er nýtt og raforkuframleiðsla á ári eru tæpar 3,7 GWh.

Úrgangur

Skv. lögum nr. 55/2003 bera sveitarfélög ábyrgð á flutningi heimilisúrgangs og skulu sjá til þess að starfræktar séu móttöku- og söfnunarstöðvar fyrir úrgang sem fellur til í sveitarfélaginu.

Lögunum var breytt í upphafi árs 2020 í samræmi við Evróputilskipanir með það að markmiði að skapa skilyrði fyrir myndun hringrásarhagkerfis og þar með að ýta undir endurvinnslu og draga úr myndun úrgangs. Nú er ríkari flokkunarskylda úrgangstegunda en áður og sveitarfélögum og fyrirtækjum sem safna flokkuðum úrgangi ber að koma honum til endurvinnslu.

Skv. reglugerð nr. 737/2003 um meðhöndlun úrgangs er úrgangur flokkaður í heimilisúrgang og rekstrarúrgang. Gerðar eru strangari kröfur en áður um meðhöndlun úrgangs þar sem hún fellur nú undir starfsleyfisskyldan atvinnurekstur. Reglugerðinni er ætlað að draga úr myndun úrgangs og stuðla að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum umhverfið.

Markmið íslenskra stjórnvalda í úrgangsmálum eru af tvennum toga; annars vegar markmið sem eru bundin í lög og hins vegar markmið sem eru hluti af stefnumótun stjórnvalda án þess að vera lögbundin. Umhverfis- og auðlindaráðuneytið vinnur nú að stefnu um meðhöndlun úrgangs sem nefnist *Í átt að hringrásarhagkerfi*. Einnig má nefna að í aðgerðaráætlun í loftslagsmálum stjórnvalda⁶² eru settar fram aðgerðir sem banna urðun lífbrjótanlegs úrgangs.

Samkvæmt reglugerð um meðhöndlun úrgangs er sveitarstjórnnum skylt að gera og staðfesta svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs. Þar skulu m.a. koma fram upplýsingar um stöðu úrgangsmála og aðgerðir til að bæta

⁶² Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2018.

endurnotkun, endurnýtingu og förgun. Jafnframt skal greina frá því hvernig sveitarfélagið hyggst ná markmiðum sínum um meðhöndlun úrgangs og úrgangsvarnir. Svæðisáætlun fyrir Vestfirði liggur ekki fyrir en áætlunin verður færð inn í aðalskipulagið við gildistöku hennar.

Samband íslenskra sveitarfélaga hefur lagt áherslu á sjálfbæra meðhöndlun úrgangs og aukna samvinnu og samskipti í úrgangsmálum.⁶³ Umhverfis- og auðlindaráðherra hefur gefið út fyrstu almennu stefnuna um úrgangsförvarnir sem ber heitið *Saman gegn sóun* sem gildir fyrir árin 2016-2027. Markmið stefnunnar eru m.a. að draga úr myndun úrgangs og bæta nýtingu auðlinda.

Í landskipulagsstefnu 2015-2026 kemur fram að við skipulagsgerð sveitarfélaga skuli stuðlað að heilnæmi umhverfis með viðeigandi ráðstöfunum varðandi úrgangsméðhöndlun. Áhersla er lögð á að huga að umhverfisvænum lausnum þar við á, svo sem varðandi möguleika til flokkunar og endurvinnslu. Einnig kemur fram að huga þurfi að nýjum leiðum varðandi úrgangsméðhöndlun og nýtni við auðlindanotkun.

Árið 2019 féllu til 500 tonn af úrgangi í sveitarfélaginu, þar af voru 193 tonn óvirkur úrgangur og heimilissorp 316 tonn. Heimilissorp er flokkað og flutt til endurvinnslu eða urðunar í Fíflholt. Spilliefnum er eytt í Reykjavík. Lífrænn úrgangur hefur ekki verið flokkaður til jarðgerðar. Hreint timbur og garðaúrgangur er urðað við Hól en þar er urðunarstaður með starfsleyfi.

Sorpgámar eru staðsettir við áhaldahús Bolungarvíkur en þar er tekið á mótí öllum úrgangi. Sveitarfélagið sér um sorphirðu við hús í öllu þéttbýli, en íbúar í dreifbýli skila sorpi í gámastöðina við áhaldahúsið.

Frá árinu 1994 var allt brennanlegt sorp frá Bolungarvík og fleiri sveitarfélögum brennt í sorpbrennslustöðinni Funa á Ísafirði en sorpbrennslu hefur nú verið hætt á Ísafirði.

Árið 2006 var gefið út starfsleyfi vegna urðunar í landi Hóls í Bolungarvík. Leyfið heimilaði urðun á allt að 500 tonn af óvirkum úrgangi á ári. Samkvæmt

starfsleyfinu var heimilt að jarðgera eða endurvinna garðaúrgang og annan lífrænan úrgang á svæðinu.

Urðunarstaðurinn er á viðkvæmum stað vegna nálægðar við Hólsá og margvíslegrar starfsemi, m.a. Hólskirkju, sem er friðuð, kirkjugarð og Grunnskóla Bolungarvíkur. Í nágrenninu er auk þess að finna fornminjar.

Í aðalskipulagi fyrir tímabilið 2008-2020 er gert ráð fyrir að urðun og efnisvinnslu við Hól verði hætt á seinni hluta skipulagstímabilsins, eða í kjölfar svæðisáætlunar fyrir meðhöndlun úrgangs. Þar sem vinnu við áætlunina er ekki lokið var árið 2018 unnið deiliskipulag fyrir urðunarstaðinn. Í umhverfismati vegna deiliskipulagsins voru skoðaðir tveir valkostir. Annars vegar tímabundið óbreytt ástand og hins vegar að hætta urðun á Hóli og taka nýtt svæði í notkun. Fyrri valkosturinn varð fyrir valinu og ráð gert fyrir áframhaldandi urðun fram að gildistöku endurskoðaðs aðalskipulags. Gefið var út nýtt starfsleyfi vegna urðunar í landi Hóls og gildir það til ársins 2035. Leyfið felur í sér urðun óvirks úrgangs og jarðgerð viðar- og garðaúrgangs.

Til lengri tíma litið er mikill hagur í því fyrir sveitarfélagið að auka endurvinnslu, endurnýtingu og jarðgerð á lífrænum úrgangi. Þannig minnkar umfang á úrgang sem til fellur og kostnaður vegna flutnings hans til förgunar.

Markmið og stefna – Iðnaðar- og athafnastarfsemi

Markmið

- ◆ Nægt rými verði fyrir uppbyggingu og starfsemi á athafna- og iðnaðarsvæðum í sátt við samfélag og náttúru.
- ◆ Áhersla verði lögð á að umgengni á iðnaðar- og athafnasvæðum verði til fyrirmyndar og umhverfi snyrtilegt.

⁶³ Samband íslenskra sveitarfélaga, 2009.

- ◆ Stuðlað verði að endurvinnslu og endurnýtingu og dregið úr myndun úrgangs.
- ◆ Meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið og mengi ekki vatn, jarðveg eða andrúmsloft. Tryggt verði að spilliefni berist ekki út í umhverfið.

Útfærsla stefnu

Aðalskipulagið gerir ráð fyrir að iðngreinar og iðnaður geti eflst. Gott svigrúm er fyrir áframhaldandi uppbyggingu og aukinn þéttleika byggðar á Söndunum, á svæði I-1 (við Tjarnarkamb). Svæðið rúmar verulegan hluta af þeirri uppbyggingu sem sveitarfélög á norðanverðum Vestfjörðum sjá fyrir sér í fiskeldi. Fyrst skal úthluta lóðum þar sem núverandi mannvirki eru, í samræmi við gildandi deiliskipulag. Svæðið suðaustan við það verður nýtt í framhaldi af því, eftir því sem þörf krefur. Þannig næst hagkvæmt byggingarland og betri nýting innviða. Þétt byggð kallar einnig á skynsamlega nýtingu lóða og bætta ásýnd. Vegna sýnileika svæðisins er lögð áhersla á að svæðinu verði haldið snyrtilegu.

Suðaustan við Grundargarð er gert ráð fyrir nýrri landfyllingu og starfsemi sem krefst aðgengis að höfn (svæði I-5). Við Brimbriót er iðnaðarsvæði (I3) og þar er ráðgert að reisa nýja byggingu fyrir fiskmarkað í samræmi við gildandi deiliskipulag.

Á athafnasvæði AT-3 á milli Hafnargötu og Árbæjarkants og Búðarkants er gert er ráð fyrir fjölbreyttri athafnastarfsemi, einkum þjónustu við sjávarútveg auk þess sem svigrúm gefst fyrir starfsemi tengdri ferðþjónustu.

Við Grundarstíg er áfram gert ráð fyrir léttum iðnaði og hreinlegri atvinnustarfsemi á svæði AT-1.

Hafa verður í huga að iðnaðarstarfsemi getur haft margvísleg áhrif á atvinnuvegi sem fyrir eru í sveitarfélaginu. Því er mikilvægt að gera grein fyrir hugsanlegum árekstrum á milli atvinnugreina áður en ákvörðun um uppbyggingu er tekin. Þetta á sérstaklega við um starfsemi sem byggir

afkomu sína að talsverðu leyti á náttúru og ímynd, m.a. sjávarútveg, landbúnað og ferðþjónustu. Iðnaðarsvæðið er í mikilli nálægð við helstu útivistarsvæði Bolvíkinga og sýnilegt frá íbúðarbyggð.

Lögð er áhersla á að umgengni á iðnaðar- og athafnasvæðum verði til fyrirmyndar. Leitast skal við að varningur safnist ekki á ónýttar lóðir og opin svæði á atvinnusvæðum. Í deiliskipulagi skal hugað að því að fyrirkomulag á lóð hvetji til snyrtilegs umhverfis og að bæjarland verði aðlaðandi. Stuðla skal að öryggi á athafnasvæðum í samræmi við markmið aðalskipulagsins m.t.t. náttúruvár.

Austan Ernis utan við núverandi hesthús verður áfram geymslusvæði en hesthúsin verða færð af snjóflóðahættusvæðinu. Gert er ráð fyrir að gömlu hesthúsin verð nýtt sem geymslur. Á þessu svæði, merkt AT-2 á uppdrætti, var tengivirki sem flutt var á Sandinn (Tjarnarkamb) á síðasta skipulagstímabili. Jafnframt er gert ráð fyrir geymslusvæði við áhaldahús bæjarins, á svæði I-1. Á svæðunum verður hægt að geyma gáma, kerrur, vagna og sambærilega hluti. Vegna nálægðar tengist svæðið við áhaldahúsið hafnarsvæðinu vel. Það felur þó í sér ókosti vegna særöks og sýnileika. Svæðið undir Erninum er fjær sjó og ekki eins sýnilegt frá þéttbýlinu og innkomunni í bæinn. Ókostir þess svæðis eru hins vegar nálægð við útivistarsvæði og snjóflóðahætta en samkvæmt hættumati er svæðið skilgreint sem C svæði. Viðvera á svæði AT-2 verður mjög lítil, einkum yfir vetrartímenn, en ef mikil snjóflóðahætta er til staðar má takmarka umferð. Mikilvægt er að svæðið verði snyrtilegt, sbr. ákvæði í skilmálakafli.

Áhersla er lögð á endurnýjanlega orkugjafa. Gert er ráð fyrir að landeigendur geti virkjað bæjarlækinn á landbúnaðarsvæðum með smávirkjun. Nánar er fjallað um þetta í kafla um landbúnað. Gert er ráð fyrir viðhaldi Reiðhjallavirkjunar og endurnýjun (nánar í kafla 16.6).

Hafa ber í huga að í framtíðinni verði mögulega þörf á geymslu og jafnvel framleiðslu á rafeldsneyti í sveitarfélaginu. Höfnin er heppilegur staður vegna nálægðar við skip og báta. Við frekari þróun hafnarinnar þarf að gæta þess að svigrúm verði fyrir slíkt mannvirki ef á þarf að halda.

Áhersla er lögð á að úrgangsmál verði til fyrirmyndar í sveitarfélaginu. Meðhöndlun úrgangs getur haft áhrif á ímynd svæðis og þar af leiðandi samkeppnishæfni fyrirtækja og stofnana. Það getur líka ráðið einhverju um val fólks um búsetu.

Brýnt er að sveitarfélög vinni saman að gerð svæðisáætlunar um meðhöndlun úrgangs, í samræmi við lög nr. 55/2003. Einnig er mikilvægt að mótuð verði stefna um úrgangsforvarnir eins og fjallað er um í ritinu *Saman gegn sóun*, til að draga úr myndun úrgangs og bæta nýtingu auðlinda.

Urðunarstaðurinn við Hól verður áfram í notkun. Urðun þar skal vera í samræmi við starfsleyfi og miða að því að lágmarka neikvæð áhrif eins og mögulegt er. Sérstaklega skal þess gætt að fornminjum í nágrenninu verði ekki raskað. Endurskoða skal urðun við Hól og fyrirkomulag sormála þegar svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs verður gerð.

Áhersla skal lögð á að móttökustaðir fyrir sorp, þ.m.t. gámasvæði, verði afgirtir þannig að sjónmengun verði í lágmarki.

Annað sorp verður flutt út af svæðinu til urðunar og endurvinnslu.

Leitað skal leiða til að draga úr myndun úrgangs í sveitarfélaginu, m.a. með endurnotkun og endurnýtingu, svo sem jarðgerð. Fyrirtæki og stofnanir verða einnig hvött til aðgerða og áætlana sem stuðla að minna umfangi sorps.

Verulega þarf að bæta úr fræðslu íbúa og forsvarsmanna fyrirtækja, varðandi flokkun sorps og umgengni og bæta þarf aðstöðu þeirra til flokkunar, bæði heima og á móttökustað. Mikilvægt er að brennanlegt sorp, spilliefni og sorp sem mögulegt er að endurvinna, endi ekki á urðunarstað.

Helstu stefnubreytingar

Gert er ráð fyrir nýrri landfyllingu við Grundargarð til að þjónusta fyrirséða uppbyggingu í sjávarútvegi og fiskeldi. Svæðið á milli Hafnargötu og hafnarinnar er skilgreint sem athafnasvæði en var áður hafnarsvæði. Þar verður rými fyrir fjölbreytta athafnastafsemi, einkum þjónustu við sjávarútveg auk ferðaþjónustu. Brimbrjóturinn, utan hafnarsvæðis, er skilgreindur sem iðnaðarsvæði en var í fyrra skipulagi hafnarsvæði. Undir

Erninum verður geymslusvæði og hesthúsin víkja. Líkt og í fyrra skipulagi er gert ráð fyrir uppbyggingu á Sandinum (Tjarnakambi). Gert er ráð fyrir svigrúmi fyrir breytingar á innviðum sem tengjast orku.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan stuðlar að endurvinnslu og endurnýtingu til langs tíma litið. Talsverður hagur er af því fyrir samfélagið að minnka umfang á úrgangi sem fluttur er úr sveitarfélaginu. Gert er ráð fyrir urðun á úrgangi í landi Hóls sem kann að hafa neikvæð áhrif á náttúru og menningarminjar. Það hefur jákvæð áhrif á ferðaþjónustu og útivist og ímynd framleiðslu í Bolungarvík að setja skýra stefnu um frágang og umgengni á iðnaðar- og athafnasvæðum við aðkomu inn í þéttbýlið. Færsla hesthúsa frá Erninum hefur jákvæð áhrif m.t.t. öryggis. Auknir þróunarmöguleikar atvinnulífs efla byggðina.

10.8 EFNISTAKA OG VINNSLA

Áður en framkvæmdaleyfi vegna efnistöku er gefið út skal liggja fyrir áætlun námuréttarhafa um væntanlega efnistöku. Þar skal m.a. gerð grein fyrir magni og gerð efnis, vinnslutíma og frágangi á efnistökusvæði (sjá nánar gr. 13 og 14 í skipulagslögum nr. 123/2010). Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga veitir starfsleyfi fyrir vinnslu jarðefna, sbr. reglugerð nr. 785/1999 m.s.br. um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun. Leyfi þarf frá Fiskistofu fyrir efnistöku sem getur haft áhrif á lífríki í ám og vötnum. Þó er eiganda eða umráðamanni eignarlands heimil, án framkvæmdaleyfis, minni háttar efnistaka til eigin nota nema um sé að ræða náttúruverndarsvæði, jarðminjar eða vistkerfi sem njóta verndar skv. 61. gr. laga um náttúruvernd.

Óheimilt er að veita leyfi fyrir efnistöku sem er tilkynningar- og matskyld skv. lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana áður en ákvörðun um matskyldu liggur fyrir og/eða álit í mati á umhverfisáhrifum. Skilyrði um mat á umhverfisáhrifum er m.a. háð flatarmáli og rúmmáli efnistökusvæða (tafla

10.4). Auk þess er efnistaka á verndarsvæðum tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar.

Tafla 10.4 Efnistaka og mat á umhverfisáhrifum (skv. lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana).

Efnistaka	Flokkur	Umhverfismat
Efnistaka þar sem áætlað er að raska 25 ha svæði eða stærra eða efnismagn er 500.000 m ³ eða meira.	A	Ávallt háð mati á umhverfisáhrifum.
Efnistaka, utan þess sem tilgreint er hér að ofan, þar sem áætlað er að raska 2,5 ha svæði eða stærra eða efnismagn er 50.000 m ³ eða meira, einnig efnistaka þar sem fleiri en einn efnistökuastaður vegna sömu framkvæmdar og á sama svæði ná samanlagt yfir 2,5 ha svæði eða stærra.	B	Tilkynningarskyld og Skipulagsstofnun metur hvort þörf sé á umhverfismati.

Í lögum um náttúruvernd, nr. 60/2013, eru ekki gerðar sérstakar kröfur um frágang á gömlum námum. Vegagerðin vinnur að frágangi náma í samræmi við langtímaáætlun sína um námufrágang.

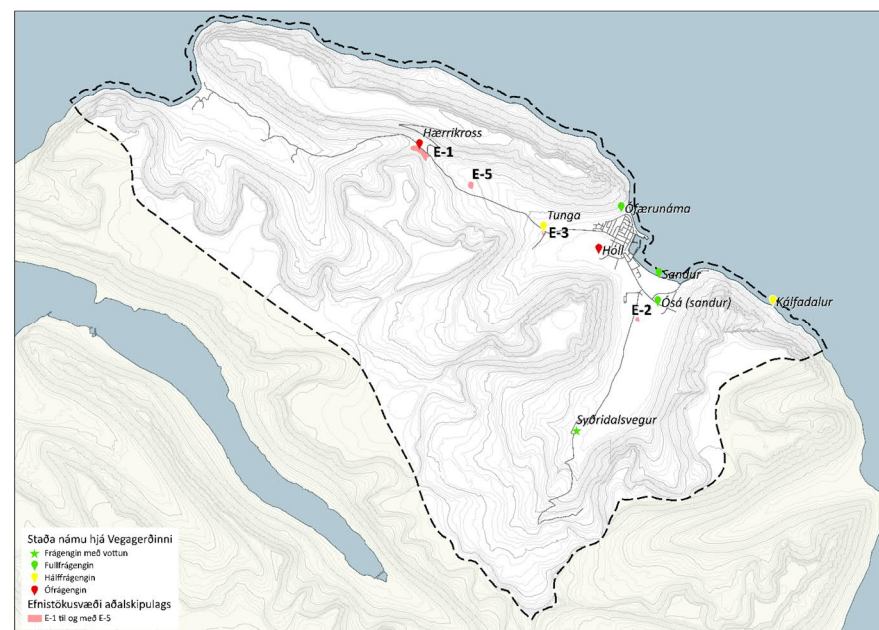
Í sveitarfélaginu eru ófrágengin efnistökusvæði sem ekki eru lengur í notkun. Í töflu 10.5 má sjá efnistökusvæði í sveitarfélaginu skv. námuskrá Vegagerðarinnar.⁶⁴

Tafla 10.5 Efnistökusvæði í Bolungarvík, samkvæmt námuskrá Vegagerðarinnar.

Náma	Gerð	Frágangur
Ófærunáma	Setnáma	Fullfrágengin
Kálfadalur	Setnáma	Hálfrágengin

⁶⁴ Námur, kortasjá, 2020.

Náma	Gerð	Frágangur
Ósá (sandur)	Setnáma	Fullfrágengin
Sandur	Setnáma	Fullfrágengin
Hóll	Setnáma	Ófrágengin
Syðridalsvegur	Setnáma	Frágengin með vottun
Tunga	Setnáma	Hálfrágengin
Hærikross	Storkubergsnáma	Ófrágengin

Mynd 10.9. Fyrirhuguð efnistöku- og efnislosunarsvæði í Bolungarvík. (Mynd: Verkís)

Markmið og stefna – Efnistaka og vinnsla

Markmið

- ◆ Öll efnistaka og efnislosun fari fram með skipulegum hætti og nýting jarðefna miði að því að hámarka virði þeirra og draga úr sóun.
- ◆ Nægt framboð efnistökusvæða verði fyrir fjölbreytta starfsemi og uppbyggingu innviða.
- ◆ Efnistaka og efnislosun valdi sem minnstum umhverfisáhrifum og ónæði fyrir íbúa.
- ◆ Öllum eldri námum, sem ekki eru sýndar á aðalskipulaginu, verði lokað þannig að þær falli sem best að umhverfi og náttúruleg gæði endurheimt.

Útfærsla stefnu

Aðgengi að efnisnánum er forsenda margs konar mannvirkjagerðar. Opin og ófrágengin efnistökusvæði hafa hins vegar neikvæð áhrif á ásýnd og ímynd sveitarfélagsins. Slík svæði leiða gjarnan til lakari umgengni og jafnvel efnistöku án heimildar. Áhersla er lögð á nýtingu eldri efnistökusvæða í stað þess að opna ný. Ganga skal frá eldri námum. Þegar hlé verður á notkun námunnar eða henni lokað skal ganga snyrtilega frá framkvæmdasvæðinu þannig að það falli sem best að umhverfi. Jafnframt skal ganga snyrtilega um efnistökusvæði á meðan á vinnslu stendur.

Framkvæmdaleyfi verður bundið skilyrðum um að framfylgja markmiðum aðalskipulagsins, sem m.a. er ætlað að koma í veg fyrir neikvæð áhrif á landslag, lífríki, vistkerfi og núverandi eða fyrirhugaða starfsemi eða landnýtingu í nágrenni svæðanna. Við ákvarðanatöku skal sveitarfélagið kynna fyrirhugaða efnistöku fyrir landeigendum og þeim er kunna að hafa hagsmuna að gæta.

Gert er ráð fyrir fjórum efnistökusvæðum í sveitarfélaginu og eru þau tilgreind í skilmálatöflu í kafla 16 og sýnd á mynd 10.9. Öðrum námum verður lokað og frá þeim gengið í samræmi við ákvæði aðalskipulagsins og deiliskipulag, þar sem það er í gildi.

Náma sem kennd er við Hærrikross á Skálavíkurheiði og náma kennd við Skálavíkurveg, ná inn á grann- og fjarsvæði vatnsverndar og efnistaka því tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar. Á þessu svæði gilda ákvæði reglugerðar nr. 796/1999 m.s.br. um varnir gegn mengun vatns (sjá ákvæði vegna vatnsverndar í kafla 17). Þessum markmiðum verður fyrst og fremst náð með góðri og náinni samvinnu Bolungarvíkurkaupstaðar við Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða og þá er kunna að nýta námuna á skipulagstímabilinu. Áætluð stærð námusvæðisins við Hærrikross er 5 ha og því er efnistakan háð lögum nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

Helstu stefnubreytingar

Efnistökusvæði við Hól er nú aflagt og bætt er við efnistökusvæði á Skálavíkurheiði. Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefnan er líkleg til að stuðla að hagkvæmri nýtingu jarðefna og draga úr sóun á verðmætum jarðefnum. Stefnan er einnig líkleg til að tryggja nægilegt framboð jarðefna til uppbyggingar í sveitarfélaginu. Fá efnistökusvæði lágmarka áhrif efnistöku á ásýnd lands og íbúa á nærliggjandi svæðum. Stefnan hefur óveruleg áhrif á menningarminjar og svæði sem njóta verndar samkvæmt lögum um náttúruvernd. Tvö námusvæði ná inná grann- og fjarsvæði vatnsverndar. Kann það að skapa hættu á mengun grunnvatns. Því ber að sýna sérstaka varfærni í nýtingu jarðefna á þeim svæðum. Stefnan er líkleg til að valda aukinni losun gróðurhúsalofttegunda til skamms tíma vegna rasks á grónu landi en skilyrði um frágang náma draga verulega úr neikvæðum loftslagsáhrifum.

11 STOFNANIR, FÉLAGS- OG VELFERÐAMÁL

Í þessum hluta er fjallað um skóla og íþróttahús, menningu og heilbrigðismál.

11.1 SKÓLAR OG ÍÞRÓTTAHÚS

Grunnskóli, íþróttamiðstöð og tónlistarskóli eru á samliggjandi svæði og mynda nokkurs konar skólahverfi. Grunnskóli og íþróttamiðstöð eru í samtengdum byggingum við Höfðastíg. Nemendur í grunnskólanum veturinn 2019 – 2020 voru 132 af fimm þjóðernum. Skólinn rúmar nokkuð fleiri nemendur. Í íþróttamiðstöðinni Árbæ er góð aðstaða til íþróttar og afþreyingar, vinsæl innisundlaug og útisvæði með heitum pottum og vatnsrennibraut. Aðgengi fyrir fatlaða er ábótavant. Öflugur tónlistarskóli er í nágrenni grunnskólans, á mótum Aðalstrætis og Skólastígs. Þar stundar stór hluti grunnskólabarna tónlistarnám.

Einn leikskóli er í sveitarfélaginu, Glaðheimar, en hann var um tíma starfræktur á tveimur stöðum, við Hlíðarstræti 16 og í Lambhaga við Höfðastíg í nágrenni við grunnskólann. Húsnæðið við Hlíðarstræti rúmaði ekki þann fjölda barna sem er á leikskólaaldri í Bolungarvík svo ráðist var í úrbætur og opnaði leikskólinn þar í nýju og endurbættu húsnæði í ágúst 2019. Í Glaðheimum eru ríflega 50 börn á þremur deildum.

Markmið og stefna – Skólar og íþróttahús

Markmið

- ♦ Aðgengi fyrir alla verði tryggt í skólabyggingum og íþróttamiðstöðu.
- ♦ Umhverfi skóla verði heilsusamlegt, hvetji til hreyfingar og eflir þroska allra nemenda. Skólarnir nýti sér nálægðina við náttúruna.
- ♦ Allir íbúar sveitarfélagsins eigi möguleika á skipulagðri íþróttaiðkun.

Útfærsla stefnu

Mikilvægt er að ávallt verði nægt framboð á leikskólaplássi. Það getur styrkt stöðu sveitarfélagsins í samkeppni um íbúa. Leikskólinn Glaðheimar verður áfram við Hlíðarstræti. Leggja skal áherslu á samstarf milli skólastiga og jafnvel kynslóða, s.s. samstarf milli yngstu og elstu borgara sveitarfélagsins. Nánar er fjallað um leikskólafærslu í leikskólafærslu bæjarins.

Gert er ráð fyrir að skólarnir nýti tækifærin sem felast í fjölmenningslegu samfélagi. Lögð er áhersla á að nemendur með sérþarfir fái viðeigandi aðstoð og skal miða alla hönnun skólamannvirkja við að aðgangur verði fyrir alla.

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefna um skóla og íþróttahús hefur almennt jákvæð áhrif á alla matsþætti. Áhersla á heilsusamlegt umhverfi skóla, íþróttamiðstöðu og nálægð við náttúruna er líkleg til að hafa verulega jákvæð áhrif á heilsu og öryggi.

11.2 MENNING

Menningarlíf Bolungarvíkur er fjölbreytt og tengist á margan hátt sjósókn og útgerð. Árlega eru haldnar ýmsar hátíðir sem efla menningarlífið.

Söfn og menningarhús

Sjóminjasafnið Ósvör er lifandi minjasafn um útgerðarhætti fyrri tíma á Íslandi. Bolungarvík hefur verið nefnd elsta verstöð landsins og víst er að þar hefur verið útræði frá upphafi Íslandsbyggðar.

Náttúrugripasafn Bolungarvíkur er staðsett við Vitastíg og tengist starfsemi Náttúrustofu Vestfjarða. Í safninu eru sýndar íslenskar stein- og bergtegundir, spendýr og fuglar.

Bókasafn Bolungarvíkur er staðsett í húsakynnum Grunnskóla Bolungarvíkur. Félagsheimili Bolungarvíkur, Víkurbær, er við Aðalstræti. Það var byggt árið 1952 en í janúar 2011 var það tekið í notkun að nýju eftir gagngerar endurbætur og er nú hið glæsilegasta hús sem býður uppá gott aðgengi fyrir alla.

Mynd 11.1 Félagsheimili Bolungarvíkur.

Kirkjur og kirkjugarðar

Hólskirkja er eina kirkjan í sveitarfélaginu en Hóll hefur frá fornu fari verið kirkjustaður Bolungarvíkur. Kirkjan er mjög sýnileg frá stórum hluta byggðarinnar og mikilvægt kennileiti. Hún var byggð árið 1908 og er eina friðaða byggingin í Bolungarvík sem hlotið hefur friðlýsingu skv. nýjum lögum um menningarminjar.

Tveir kirkjugarðar eru í Bolungarvík, Hólskirkjugarður og Grundarhólskirkjugarður. Hólskirkjugarður er mjög gamall og þar er fjöldi óþekktra legstaða. Garðurinn er nánast ekkert nýttur til greftrunar í dag.

Grundarhólskirkjugarður var stækkaður á síðasta skipulagstímabili og er nægt rými þar út þetta skipulagstímabil.

Vitar eru samofnir sögu og menningu íslensku þjóðarinnar. Þeir gegna enn í dag öryggishlutverki auk þess að vera aðdráttarafli ferðamanna, enda sérstæð mannvirki á myndrænum stöðum. Jafnframt bera þeir vitni um þróun íslenskrar byggingarlistar á síðustu öld. Einn viti er í Bolungarvík, Óshólaviti, sem byggður var úr steinsteypu árið 1937. Vitinn stendur við aflagðan þjóðveg um Óshlíð og er vel sýnilegur frá þéttbýlinu. Hann er því mikilvægt kennileiti í Bolungarvík.

Markmið og stefna – Menning

Markmið

- ♦ Efla safna- og menningarstarfsemi í Bolungarvík með áherslu á sérstöðu svæðisins, sjósókn, útgerð, landbúnað og náttúru.
- ♦ Ýtt verði undir skapandi greinar og skapandi hugsun.
- ♦ Gamlar byggingar með sögulegt gildi verði nýttar fyrir menningarstarfsemi.

Útfærsla stefnu

Mikilvægt er að hlúa vel að því safnastarfi sem nú er í Bolungarvík. Sjóminjasafnið Ósvör er endurgerð verstöð sem varðveitir sögu útgerðar á arabátaöld og er mikilvægt fyrir sögu Vestfjarða. Safnið hefur mikið aðdráttarafli fyrir ferðamenn og miklir möguleikar á eflingu safnastarfsins. Lögð er áhersla á að allar framkvæmdir taki mið af fornminjum og stuðli að því að upplifun gesta og ásýnd svæðisins verði í anda arabátaldarinnar. Með tilkomu jarðganga lagðist vegurinn um Óshlíð af sem þjóðvegur. Mikilvægt er að tryggja að örugg aðkoma verði að safninu í Ósvör.

Sveitarfélagið mun ýta undir skapandi starfsemi og hugsun. Í því eru bæði fólgin atvinnutækifæri auk þess sem slík starfsemi smitar út frá sér með jákvæðum áhrifum á íbúa.

Félagsheimilið er mikilvægur staður í menningarlífi bæjarins. Áhersla er lögð á að efla tengsl þess við miðbæinn, sem skilgreindur er í kafla um miðbæjarsvæði.

Aðalskipulagið gerir ráð fyrir að Óshólavita og nánasta umhverfi hans verði ekki raskað og hægt verði að nýta mannvirkið fyrir ferðapjónustu.

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi.

Umhverfisáhrif stefnu

Almennt séð hefur stefna um menningu jákvæð áhrif á alla matsþætti og verulega jákvæð áhrif á hagræna og félagslega þætti, innviði og aðgengi. Stefnan er líkleg til að varðveita og draga fram sérstöðu svæðisins og stuðla að eflingu nærþjónustu sem nýtist bæði íbúum Bolungarvíkur og ferðamönnum.

11.3 HEILBRIGÐISMÁL, ÖRYGGI OG MÁLEFNI ALDRAÐRA

Viðbragðsaðilar eru staðsettir á þremur stöðum í sveitarfélaginu. Stjórnsýslan er við Aðalstræti, slökkvilið við Mávakamb og björgunarsveit við Hafnargötu. Sýslumaðurinn á Vestfjörðum er með skrifstofu á Ísafirði og þjónar skrifstofan m.a. íbúum Bolungarvíkur.

Heilbrigðisstofnun Vestfjarða er með aðstöðu við Höfðastíg og þangað kemur lækni reglulega. Hjúkrunarheimilið Berg er við Aðalstræti, í Árborg (Hvíta húsinu) þar sem auk þess er sjúkráþjálfun. Íbúðir fyrir aldraða eru í Árborg við Aðalstræti og því samtengdar hjúkrunarheimilinu. Í kjölfar könnunar á húsnæðisþörf eldri borgara árið 2006 var byggt við Árborg.

Húsnæðið, sem er með sérhönnuðum íbúðum fyrir eldri borgara, var tekið í notkun árið 2015.

Að öðru leyti sækja íbúar Bolungarvíkur heilbrigðisþjónustu til sjúkrahússins á Ísafirði.

Heilsubærinn Bolungarvík er forvarnaverkefni sem verið hefur í gangi í Bolungarvík frá árinu 2000. Markmið verkefnisins eru m.a. forvarnir og að vekja almenning til ábyrgðar á eigin heilsu og hvetja til heilbrigðra lífshátta.

Aðgengi fyrir einstaklinga með skerta færni er víða ábótavant, bæði í opinberri þjónustu, almenningssamgöngum og í einkageiranum.

Markmið og stefna – Heilbrigðismál, öryggi og málefni aldraðra

Markmið

- ♦ Bolungarvík verði fjölskylduvænt samfélag sem tryggir öryggi íbúa og veitir góða heilbrigðisþjónustu sem tekur mið af þörfum íbúa óháð aldri og þjóðfélagsstöðu.
- ♦ Skipulag byggðar og uppbygging heilbrigðisþjónustu í Bolungarvík bæti lífsgæði fólks, lýðheilsu og vellíðan.
- ♦ Íbúar Bolungarvíkur búi við heilnæmt andrúmsloft, samkvæmt ströngustu mörkum. Jafnframt verði dregið úr útblæstri gróðurhúsalofttegunda og annarrar mengunar sem hefur áhrif á heimsvísu.
- ♦ Bolungarvík verði bær með aðgengi fyrir alla.

Útfærsla stefnu

Styrkur Bolungarvíkur byggir á samfélaginu sem þar dafnar. Verðmætin felast m.a. í traustum fjölskylduböndum, vináttu og sameiginlegum sigrum samfélagsins. Í samkeppni sveitarfélaga um fólk og fyrirtæki er mikilvægt að viðhalda og efla samfélagslega auðlegð Bolvíkinga. Mikilvægt er að styrkja

þær stoðir sem stuðla að fjölskylduvænu samfélagi og skapa þannig góð skilyrði fyrir fjölskyldusamveru. Smæð samfélagsins, samvinna og nálægð íbúa, óháð aldri, færni eða uppruna, eru þar lykilatriði.

Bolungarvík er fjölmenningsleg samfélag en þar býr og starfar fjöldi fólks af erlendum uppruna. Mikilvægt er að efla tengsl nýrra íbúa við samfélagið. Leggja ber áherslu á þátttöku almennings í tengslum við stefnumótun og ákvarðanir í bæjarfélaginu, enda stuðlar slíkt að eflingu félagsauðs. Ríkulegur félagsauður hefur jákvæð áhrif á hegðun fólks og viðheldur heilbrigði og hamingju í samfélaginu.

Eins og fram kemur hér að ofan hefur heilsueflingarverkefnið *Heilsubærinn* verið í gangi í Bolungarvík um nokkurt skeið. Í aðalskipulaginu er lögð áhersla á að uppbygging í samfélaginu taki mið af markmiðum verkefnisins um heilbrigða lífshætti. Við skipulagningu verður lögð áhersla á gott net göngustíga og góðar almenningsgöngur sem dregið geta úr loftmengun. Taka skal tillit til hjóðvistar og myrkurgæða sbr. kafla 9.7 um gæði byggðar.

Mikilvægt er að viðhalda og efla þjónustu á félags- og heilbrigðissviði þannig að Bolvíkingar geti notið góðrar og persónulegrar þjónustu.

Gert er ráð fyrir að heilsugæslan færir í Árborg (Hvíta húsið). Þannig aukast tengsl við þá starfsemi sem þar fer fram. Áhersla er lögð á heimaþjónustu þannig að fólk geti búið sem lengst í heimahúsi við sem eðlilegastar aðstæður. Með því móti er komið betur til móts við þarfir hvers og eins, auk þess sem þörf fyrir sérhæfðar íbúðir minnkar.

Staðsetning Árborgar er heppileg, bæði með tilliti til líðan íbúa þess og fyrir uppbyggingu miðbæjarins. Starfsemin færir daglega umferð til svæðisins sem er ein af forsendunum fyrir því að miðbær dafni.

Umhverfið hefur talsverð áhrif á líkamlega og andlega heilsu íbúa og dvalargesta stofnana. Þetta á bæði við um útsýni og beinan aðgang að svæðum utandyra. Lögð er áhersla á að umhverfi stofnana verði hannað með þarfir notenda í huga og hugað verði að útsýni frá vistarverum. Sérstök áhersla skal lögð á notkun náttúrulegra efna, eins og trjá- og blómgróðurs, dýralífs og vatnsyfirborðs. Jafnframt skal reynt að tryggja útsýni til sjávar,

fjalla, gróðursvæða svæða þar sem búast má við fólki við leik og störf. Mikill kostur er ef útsvæðið dregur einnig að sér gesti og blómlegt mannlíf.

Tryggja skal möguleika allra til fullrar þátttöku í samfélaginu, óháð aldri, kyni, færni eða uppruna. Stefnt er að því að Bolungarvík verði bær með aðgengi fyrir alla. Forðast skal eins og kostur er aðgreiningu aðgengis eftir færni einstaklinga en miða heldur lausnir við að allir geti nýtt sér aðalinngang og megingönguleiðir.

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi. Helsta breytingin felst í flutningum á heilsugæslu.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefna um heilbrigðismál, öryggi og málefni aldraðra hefur jákvæð áhrif á hagræna og félagslega þætti og verulega jákvæð áhrif á heilsu, öryggi, innviði og aðgengi. Áhrifin á náttúrufarslega þætti eru óveruleg. Stefnan gerir ráð fyrir að heilbrigðisþjónusta og þjónusta við aldraða og íbúðir fyrir aldraða verði á miðsvæðinu í góðum göngutengslum við aðra þjónustu. Þetta er líklegt til að styrkja miðsvæðið, glæða það lífi og auka lífsgæði íbúanna í Bolungarvík.

12 ÚTIVIST, ÍPRÓTTIR OG SKÓGRÆKT

Hér er fjallað um almenna útivist, leiksvæði, íþróttir og önnur græn svæði. Einnig er fjallað um útivist á óbyggðum svæðum.

12.1 ÚTIVIST OG GRÆN SVÆÐI

Útivist af hefur almennt aukist á Íslandi síðustu árin. Áhugi á útivist tengist m.a. breytingum á viðhorfi og breyttum lífsgildum þar sem áhersla er lögð á heilsu. Í Bolungarvík er í gangi heilsuefningarverkefnið *Heilsubærinn*.

Við skipulagsgerð er sífellt meira tillit tekið til áhrifa hins byggða umhverfis á andlega og líkamlega heilsu og vellíðan. Á það við á mörgum sviðum, svo sem aðgengi að vönduðum almenningsrýmum, aðstöðu til göngu og hjólríða í daglegu lífi, aðgengi að villtri náttúru og grænum svæðum og heilnæmi umhverfis. Vegna fjölbreytilegrar náttúru og búsetulandslags eru möguleikar til útivistar góðir í Bolungarvík. Sveitarfélagið er ekki víðfeðmt en innan þess eru aðgengilegar sandfjörur, ár, stöðuvatn, góð berjalönd, fjöll og heiðar; allt í göngufæri frá þéttbýlinu. Að auki eru sveitabýli í mikilli nálægð við þéttbýlið og setja þau svip sinn á landslagið í Víkinni og auka fjölbreytileika. Í Skálavík er vinsælt útivistarsvæði en byggð hefur lagst þar af.

Skógræktarsvæði er neðan Þjóðólfsvegjar. Komið hefur verið fyrir skokkstíg frá skógræktarsvæðinu að íþróttamiðstöðinni og þverar hann Hólsána á tveimur stöðum. Unnið er að gerð útivistarsvæðis á og við snjóflóðagarðinn undir Traðarhyrnu. Vísar að skrudgöörðum eru beggja vegna Aðalstrætis, austan Vitastígs.

Íþróttir

Knattspyrnuvöllur og æfingasvæði eru sunnan kirkjugarðsins og hreystivöllur við Grunnskóla Bolungarvíkur. Í Syðridal er níu holu golfvöllur sem tekinn var formlega í notkun árið 2002. Syðridalsvöllur er strandvöllur umlukinn sandhólum og melgresi. Vorið 2016 var tekinn í notkun frisbíggvöllur í

Bernódusarlundi í Bolungarvík. Völlurinn er með níu körfur og tvo teiga á hverri braut.

Gömul skíðalyfta, sem ekki hefur verið gangsett í mörg ár, er í Traðarhyrnu við innri enda snjóflóðagarðs. Skíðalyftan er líklega, skv. álitu Veðurstofu Íslands, á snjóflóðahættusvæði C. Skv. reglugerð nr. 636 / 2009 flokkast skíðasvæðið sem lítið og því ber rekstraraðilum að gera áætlun um daglegt eftirlit vegna snjóflóða, verði lyftan ræst að nýju. Stutt er í öflugt skíðasvæði í Tungudal í Skutulsfirði.

Hesthúsahverfi er undir Erninum austanverðum. Skv. hættumati er hesthúsahverfið allt innan snjóflóðahættusvæðis C. Þar hafa margsinnis fallið snjóflóð sem hafa stundum valdið tjóni. Staðsetningin takmarkar aðgengi að svæðinu yfir vetrartímann. Fyrir liggur ákvörðun í eldra aðalskipulagi um að ný hesthúsabyggð rísi austar á öruggara svæði. Deiliskipulag fyrir hesthúsabyggðina hefur nýlega tekið gildi.

Mynd 12.1 Syðridalsvöllur. Golfvöllur í Bolungarvík.

Leiksvæði

Leiksvæði eru við grunn- og leikskólann en auk þess er leiksvæði á horni Höfðastígs og Aðalstrætis sem hefur nú fengið nýtt líf með tilkomu svokallaðs ærslabelgs.

Gildi útivistar

Í dag einkennist líf fólks af hraða, spennu og flóknum samskiptum manna á milli. Breytingar sem átt hafa sér stað í samfélögum og miklar kröfur sem gerðar eru til einstaklinga og fjölskyldna hafa leitt af sér aukið álag og streitu. Gert er ráð fyrir að streitutengdir sjúkdómar verði ríkjandi heilsuvandamál næstu áratugina. Langvarandi streita leiðir til margvíslegra skaðlegra breytinga á hjarta- og æðakerfi líkamans, auk taugaskemmda, meltingarfærassjúkdóma og svefntruflana. Þá fylgja oft geðrænir sjúkdómar í kjölfarið, eins og þunglyndi og kvíði.

Rannsóknir sýna að dvöl á grænum svæðum minnkar streitu og hefur jákvæð áhrif á andlega líðan fólks.⁶⁵

Hreyfing í heilnæmu náttúrulegu umhverfi, s.s. görðum, almenningssvæðum, skógum og óspilltri náttúru, hefur jákvæð áhrif bæði á andlega og líkamlega heilsu fólks. Í náttúrunni er að finna umhverfi sem veitir ómeðvitaða slökun og andlega hvíld ásamt því sem dagsbirta og hreint loft bætir líðan.

Mikilvægt er að allir hafi aðgengi að grænu svæði. Hafa þarf í huga að ákveðnir hópar fólks eiga á hættu að einangrast ef ekki er hugað að aðgengi að náttúru í öllu skipulagi. Þá staðfesta rannsóknir að regluleg hreyfing gegnir lykilhlutverki fyrir heilsu og vellíðan alla ævi. Hún minnkar líkurnar á flestum langvinnum sjúkdómum. Ávinningur hreyfingar snýr ekki aðeins að því að fyrirbyggja sjúkdóma eða halda þeim í skefjum. Hreyfing eykur líkamshreysti, vellíðan og lífsgæði almennt.

Skógar landsins henta vel til útivistar. Þar er að finna skjól gegn vindum, hlýlegt og fjölbreytt umhverfi, líffræðilega fjölbreytni, náttúruupplifun og jafnvel góða innviði fyrir almenna notkun. Rannsóknir sýna að dvöl í skógi bætir m.a. ónæmiskerfið, lækkar blóðþrýsting, minnkar stress, bætir geð, eykur einbeitingu og bætir svefn.

Markmið og stefna – Útivist og græn svæði

Markmið

- ◆ Aðalskipulag Bolungarvíkur stuðli að gæðum í hinu byggða umhverfi hvað varðar samspil byggðar, útivistarsvæða, atvinnusvæða, bæjarrýma og ferðamáta.
- ◆ Uppbygging útivistarsvæða stuðli að heilsueflingu í anda *Heilsuþæjarins*.
- ◆ Aðgengi verði fyrir alla að íþrótt- og útivistarsvæðum bæjarins.
- ◆ Aðstaða verði bætt á leiksvæðum og þeim fjölgað.
- ◆ Varðveisla náttúrunnar sem útivistarsvæðis verði tryggð.

Útfærsla stefnu

Aðalskipulagið leggur áherslu á að öll uppbygging í samfélaginu taki mið af markmiðum heilsueflingarverkefnisins *Heilsuþæjarinn Bolungarvík*.

Gert er ráð fyrir þremur aðalleiksvæðum, þ.e. núverandi leiksvæði á horni Höfðastígs og Aðalstrætis og lóðir grunnskólans og leikskólans Glaðheima. Allar íbúðir í þéttbýli verða þá í innan við 500 m frá aðalleiksvæði. Að auki er gert ráð fyrir minni nærleiksvæðum sem skulu vera í innan við 200 m fjarlægð frá íbúðum. Nærleiksvæði eru almennt ekki sýnd á uppdrætti. Opin svæði í eldri íbúðarhverfum er einnig hægt að nýta sem leiksvæði. Lögð er áhersla á að leiksvæði barna hvetji til útivistar og hollrar hreyfingar og nýtist öllum íbúum hverfisins til samveru. Mikilvægt er að varðveita náttúrulegt landslag og nýta náttúruleg leiktæki eins og kostur er. Huga skal að öruggum aðkomuleiðum að leiksvæðum og ávallt skal miða við aðgengi fyrir alla.

⁶⁵ Stigsdotter og Grahn, 2002.

Lögð er áhersla á að bæta og fjölga göngu- og hjólaleiðum með aukna útivist í huga auk þess sem þær verði raunhæfur valkostur sem samgönguleiðir. Nánar er fjallað um göngu- og reiðleiðir í kafla um samgöngur.

Varðveita skal náttúru þeirra svæða sem henta vel til útivistar. Á meðal þessara svæða eru Hólsá innan þéttbýlis og nánasta umhverfi hennar, Morðingjamýri, sandfjaran milli Ósvarar og þéttbýlisins, fjörur í Skálavík, Ósá og Skálavíkurlá, Syðridalsvatn og góð berjalönd. Uppbygging á slíkum svæðum skal miðast við að skerða ekki gæði þeirra, en huga skal að aðgengi fyrir alla þar sem það er kostur. Við varnargarðinn undir Traðarhyrnu er útivistarsvæði, í samræmi við gildandi deiliskipulag.

Grunnatvinnuvegir eins og sjávarútvegur og landbúnaður eru mikilvægir þættir í umhverfi íbúa í Bolungarvík. Ásamt náttúrunni skapar nálægð atvinnuveganna við íbúðarbyggð sérstöðu og auðgar útivistarmöguleika í sveitarfélaginu. Aðalskipulagið leggur áherslu á að varðveita þessa sérstöðu og tryggja að íbúar og gestir geti áfram fylgst með atvinnulífi bæjarins. Það verður gert með góðu aðgengi gangandi vegfarenda um hafnarsvæðin og sveitina.

Nægt landrými er fyrir íþróttamannvirki á núverandi íþróttasvæði sunnan þéttbýlisins. Gert er ráð fyrir möguleikum til að bæta aðstöðuna þar og byggja upp öflugt íþróttasvæði með viðeigandi mannvirkjum, s.s. áhorfendapalla eða hús með aðstöðu fyrir knattspyrnuíðkun. Lögð er áhersla á að bæta göngutengingu milli þéttbýlisins og íþróttasvæðisins og tryggja aðgengi fyrir alla að mannvirkjum.

Gert er ráð fyrir áframhaldandi uppbyggingu golfvallar á núverandi stað, með möguleikum á stækkun. Tryggja ber að golfíðkun hafi ekki neikvæð áhrif á aðra landnotkun, svo sem landbúnað, hestamennsku eða aðra útivist.

Hesthúsabyggðin verður flutt af snjóflóðahættusvæði C og yfir á öruggara svæði fjær Erninum (merkt í Þ-3 á skipulagsuppdraetti). Þar verður jafnframt rými fyrir annars konar frístundabúskap. Önnur mannvirki, m.a. skeiðvöllur og gerði, verða áfram nýtt á núverandi stað. Haga ber uppbyggingu í samræmi við hættumat og taka tillit til ásýndar og annarrar nýtingar. Gömlu hesthúsin verða tekin úr notkun fyrir lok skipulagstímabilsins. Gert er ráð

fyrir að hægt verði að nýta þau sem geymslur með lágmarksviðveru fólks. Fjallað er um reiðleiðir í kafla um samgöngur.

Í sandnámunni innan golfvallarins í Syðridal er gert ráð fyrir svæði fyrir akstursíþróttir. Lágmarka þarf ónæði og árekstra við aðra nýtingu vegna notkunar akstursíþróttasvæðisins.

Mikilvægt að taka tillit til hljóðvistar og ljósvistar við ákvarðanatöku, sbr. kafla 9.7 um gæði byggðar.

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi. Helst má nefna að nú er lögð ríkari áhersla en áður á útivist og þá jákvæðu þætti sem hún hefur á samfélag og einstaklinga.

Umhverfisáhrif stefnu

Stefna um útivist og græn svæði, með áherslu á íþróttir, heilsueflingu og opin svæði til útivistar, er líkleg til að hafa veruleg jákvæð áhrif á heilsu og öryggi íbúa í Bolungarvík og stuðla að heilbrigðu lífernri og vellíðan. Áhrifin á loftslagsmál eru óveruleg en almennt er stefnan líkleg til að auka tengsl íbúa við náttúru og menningu svæðisins.

12.2 SKÓGRÆKT OG TRJÁRÆKT

Í *Landsskipulagsstefnu 2016-2025* er áhersla á að skipulag landnotkunar stuðli að möguleikum á fjölbreyttri og hagkvæmri nýtingu landbúnaðarlands í sátt við umhverfið. Landi sem hentar vel til ræktunar verði almennt ekki ráðstafað til annarra nota með óafturkræfum hætti. Val á svæðum til skógræktar og stefna um þau taki mið af því að skógrækt falli vel að landi og að samþætt séu sjónarmið skógræktar, annars landbúnaðar og útivistar, eftir því sem við á.

Skógrækt leiðir til breytinga á umhverfinu og getur haft áhrif á gróðurfar, landslag, veðurfar, samfélag og svæði sem njóta verndar, t.d. vegna vatns, náttúrufars eða söguminja.

Öll ræktun útlendra tegunda hér á landi er óheimil á friðlýstum svæðum, jarðmyndunum og vistkerfum er njóta sérstakrar verndar og alls staðar ofan 500 m h.y.s., sbr. reglugerð nr. 583/2000 um innflutning, ræktun og dreifingu útlendra plöntutegunda.

Minni háttar skógrækt hefur verið utarlega í Skálavík og auk þess nokkur trjárækt innan við þéttbýlið í Bolungarvík. Engir jarðeigendur í Bolungarvík hafa gert samning um landshlutaverkefni í skógrækt á vegum Skógræktarinnar. Fjallað er um gróður, jarðveg og rof í kafla 6. Þar kemur m.a. fram að jarðvegur er mjög viðkvæmur á þessu brattlenda svæði en mikið rof þó ekki mjög útbreitt.

Skógrækt, uppgræðsla lands og ruðningur á náttúrulegum skógi kann að vera háð mati á umhverfisáhrifum (tilkynningarskyld framkvæmd) samkvæmt lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Nýræktun skóga er háð framkvæmdaleyfi sveitarstjórnar skv. reglugerð nr. 772/2012 um framkvæmdaleyfi. Skv. 18. gr. laga um skóga og skógrækt nr. 33/2019 er felling skóga eða hluta þeirra, óheimil nema með leyfi Skógræktarinnar.

Markmið og stefna – Skógrækt og trjárækt

Markmið

- ♦ Sköpuð verði skógarauðlind til útivistar og atvinnusköpunar.
- ♦ Skógrækt skerði ekki önnur náttúruleg gæði eða hafi neikvæð áhrif á aðrar atvinnugreinar.
- ♦ Framandi ágengar tegundir, eins og skógarkerfill og lúpína, verði ekki nýttar utan skrudgarða og útbreiðsla þeirra heft.

Útfærsla stefnu

Aðalskipulagið gerir ráð fyrir skógrækt til útivistar og atvinnusköpunar. Jafnframt er skógrækt jákvæð í baráttunni gegn loftslagsbreytingum. Gæta

skal að skógrækt hafi ekki neikvæð áhrif á náttúruleg gæði, svo sem gróðurfar og búsvæði, sem og menningarminjar og aðrar atvinnugreinar.

Mikilvægt er að farið sé varlega með innfluttar tegundir innan sveitarfélagsins. Sumar tegundir, s.s. skógarkerfill og lúpína, geta verið mjög ágengar og rutt náttúrulegum gróðri og vistkerfum úr vegi. Þessar tegundir breyta ásýnd landsins og erfitt getur reynst að halda þeim í skefjum eða uppræta þær. Hefta þarf útbreiðslu framandi ágengra tegunda og jafnvel uppræta þær sem þegar hafa numið land. Ef bæta á ræktunarskilyrði á landbúnaðarlandi með skóg- og skjólbeltarækt skal gæta þess að skerða ekki gott landbúnaðarland.

Gert er ráð fyrir áframhaldandi trjárækt við þéttbýlið, til prýðis og skjóls. Skógrækt, allt að 10 ha, er möguleg á landbúnaðarsvæðum og opnum svæðum (utan hverfisverndaðs svæðis í Skálavík). Í landi Hanhóls og ofan snjóflóðavarnargarðs í Traðarhyrnu er gert ráð fyrir skógrækt og eru þar skilgreind skógræktar- og landgræðslusvæði. Leggja skal áherslu á góðar tengingar og gott samræmi á milli skógræktar, útivistar og ferðaþjónustu.

Skógrækt sem nær yfir 10 ha eða meira er háð framkvæmdaleyfi sveitarstjórnar. Við afgreiðslu framkvæmdaleyfis skal sérstaklega hugað að áhrifum á landbúnað og landbúnaðarsvæði. Að auki er æskilegt að leita samráðs við Skógræktina.

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi.

Umhverfisáhrif stefnu

Skógar geta laðað að sér fólk og haft jákvæð áhrif á andlega og líkamlega heilsu einstaklinga. Gæta þarf að mögulegum neikvæðum áhrifum á náttúruleg gæði svæðisins. Skógrækt hefur jákvæð áhrif í baráttunni gegn loftslagsbreytingum.

INNVIÐIR

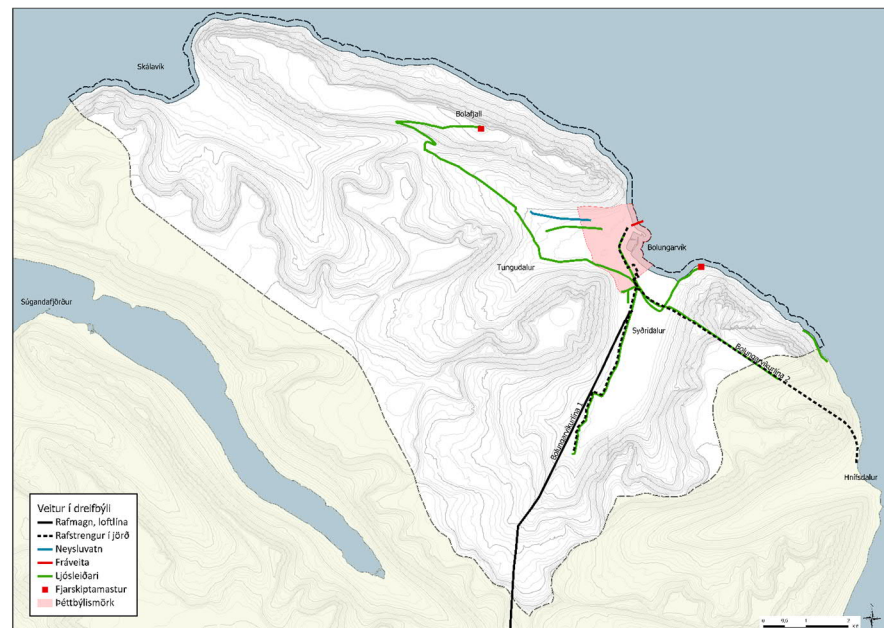

MEGINMARKMIÐ INNVIÐIR

- ◆ Innviðir þjóni atvinnulífi og auki lífsgæði íbúa, þannig að sveitarfélagið verði samkeppnishæft við önnur sveitarfélög á landinu.
- ◆ Sjálfbær þróun og vistkerfisnálgun verði höfð að leiðarljósi við uppbyggingu innviða.

13 VEITUR OG FJARSKIPTI

Í þessum kafla er fjallað um fjarSKIPTI og veitur, þ.e. vatnsveitu, hitaveitu, fráveitu og rafveitu.

Mynd 13.1 Veitur og fjarSKIPTI í Bolungarvík.

13.1 VEITUR

Til veitna teljast stofn- og dreifikerfi veitna, þ.e. vatnsveita, hitaveita, rafveita, fjarSKIPTI og fráveita. Í aðalskipulagi skal gera grein fyrir þegar byggðum og fyrirhuguðum stofnkerfum, þ.e. flutningskerfum, frá upptökum að dreifikerfi.

Í Landsskipulagsstefnu 2015-2026 er fjallað um veitur í kafla um Gæði hins byggða umhverfis. Þar kemur fram að „við skipulagsgerð sveitarfélaga verði stuðlað að heilnæmi umhverfis með viðeigandi ráðstöfunum varðandi

vatnsvernd, vatnsveitu, fráveitu, úrgangsmæðhöndlun, hljóðvist og loftgæði“. Gera þurfi ráð fyrir landrými, aðstöðu og aðgerðum til að tryggja vatnsból, fráveitu og aðra þætti sem varða heilnæmt umhverfi. Skoða skuli möguleika á sjálfbærum eða blágrænum ofanvatnslausnum.

Rafveita

Landsnet rekur stofnlínakerfi á Vestfjörðum ásamt Orkubúi Vestfjarða. Dreifikerfi raforku og hitaveitu í Bolungarvík er í höndum Orkubúsins.

Á norðanverðum Vestfjörðum er 66 kV kerfi sem tengir Ísafjörð, Bolungarvík, og Breiðadal við flutningskerfið. Frá Hrutatungu í Hrutafirði liggur 132 kV lína að tengivirki við Mjólkárveitun en þar er tengipunktur svæðisins við meginflutningskerfið. Frá Mjólkárveitun liggur 66 kV lína í Breiðadal. Frá Breiðdal liggur annars vegar Bolungarvíkurlína 1 (66 kV loftlína) niður í Syðridal og hins vegar Ísafjarðarlína 1 (66 kV loftlína og jarðstrengur) frá Breiðadal og niður í botn Skutulsfjarðar. Frá Ísafirði liggur Bolungarvíkurlína 2 (66 kV jarðstrengur) í gegnum Bolungarvíkurgöng og að tengivirkinu á Sandi sunnan byggðarinnar. Landsnet áformar að styrkja Bolungarvíkurlínu 1 vestan Kistufells.

Afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum hefur lengi verið lakara en víðast annars staðar á landinu. Til að bæta afhendingaröryggið hafa á síðustu árum verið gerðar ýmsar endurbætur á kerfinu. Ný varafsstöð í Bolungarvík var tekin í notkun árið 2015 og Bolungarvíkurlína 2 var endurnýjuð sem jarðstrengur. Spennuafli var aukið í Mjólka og tengivirki í Bolungarvík og á Ísafirði hafa verið endurnýjuð, sem og fleiri raflínur á Vestfjörðum. Truflanir á raforku geta haft talsverðan samfélagslegan kostnað í för með sér, neikvæð áhrif á rekstrarumhverfi fyrirtækja og óþægindi fyrir einstaklinga.

Nánast allt rafmagn sem afhent er í sveitarfélaginu er frá endurnýjanlegum orkugjöfum. Hlutfall orku frá smærri virkjunum hefur aukist verulega síðustu ár. Vestfirðir eru töluvert frá því að vera sjálfbærir hvað raforku varðar en orkuframleiðslan er um 40% af orkuþörfinni. Búast má við aukinni

raforkunotkun og breytingum á innviðum samfara orkuskiptum í samgöngum. Það er eitt af því sem stjórnvöld hafa lagt áherslu á til að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda.

Ljóst er að framtíðarlausnir felast í styrkingu flutningslína og mögulega frekari framleiðslu á raforku innan Vestfjarða. Á Vestfjörðum er unnið að undirbúningi frekari virkjana.

Í Kerfisáætlun Landsnets 2020-2029⁶⁶ er fjallað um leiðir til að auka afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum. Skoðaðir hafa verið möguleikar á að hringtengja flutningskerfið á Vestfjörðum og bæta þannig raforkuflutning frá landskerfinu. Ekki hefur verið tekin ákvörðun um hringtengingu á norðanverðum Vestfjörðum en gert er ráð fyrir styrkingu á raforkukerfinu á sunnanverðum Vestfjörðum.

Á framkvæmdaáætlun Landsnets er uppsetning á nýjum tengipunkti í Ísafjarðardjúpi. Hann getur mögulega bætt afhendingaröryggi á Vestfjörðum ef virkjanir sem geta keyrt í svokölluðum eyjarekstri verða tengdar inn á hann. Með tengipunktinum opnast einnig sá möguleiki að setja upp tengingu á milli þessa punkts til Ísafjarðar um Djúpið. Þannig næðist tenging úr tveimur áttum inn á Vestfirði (hringtenging). Ekki hafa verið teknar ákvarðanir um slíka framkvæmd.

Vestfirsk sveitarfélög hafa gert þá kröfu að orka verði afhent með svokallaðri N-1 tengingum innan þéttbýlis og nágrennis þeirra. Stefna vestfirskra sveitarfélaga er að raforkukerfið á svæðinu verði samkeppnishæft við aðra landshluta í samræmi við þingsályktun nr. 26/148. Svæðið þarf að hafa getu til að taka við aukinni framleiðslu á raforku innan Vestfjarða og geta afhent raforku til stærri notenda í og við þéttbýli á Vestfjörðum.

Algengara er að jarðstrengir séu lagðir í jörðu nú en áður til að draga úr sjónrænum áhrifum og auka afhendingaröryggi. Það fer þó eftir landslagi og landfræðilegum aðstæðum hverju sinni. Í sumum tilvikum kunna loftlínur að valda minna raski en jarðstrengir. Jarðstrengir hafa einnig tæknilega annmarka sem tengjast spennubreytingum. Því er einungis hægt að leggja

⁶⁶ Landsnet, 2021.

takmarkað af þeim innan hvers svæðis. Loftlínur þurfa því einnig að koma við sögu.

Loftlínur utan þéttbýlis, til flutnings á raforku með 66 kV spennu eða hærri, eru ávallt háðar mati á umhverfisáhrifum. Það á einnig við um sæstrengi sem eru með 132 kV spennu eða hærri og eru 20 km eða lengri. Flutningskerfi raforku með jarðstrengjum, sem eru 10 km eða lengri og utan þéttbýlis, sæstrengir og flutningur raforku með loftlínunum um verndarsvæði eru tilkynningaskyld til Skipulagsstofnunar sem úrskurðar hvort þörf sé á umhverfismati.

Samkvæmt reglugerð um raforkuvirki nr. 678/2008 skal af öryggisástæðum skilgreina lágmarksfjarlægðir raflína til annarra mannvirkja. Helgunarsvæði háspennulína er skv. ÍST EN 50341-1:2001 og EN 50341-3-12:2001 og ákvarðast af kennistærðum línunnar. Innan helgunarsvæðis háspennulína gildir byggingarbann sem felst í að á því svæði er óheimilt að reisa mannvirki, og skógrækt er takmörkunum háð en ýmis önnur landnotkun er leyfð. Allar framkvæmdir eru bannaðar innan öryggissvæðis jarðstrengja.

Vatnsveita

Neysluvatn fyrir Bolungarvík kemur úr Hlíðardal og hefur vatnsverndarsvæði verið afmarkað (mynd 4.1 í kafla 4). Dæluhús eru í Hlíðardal og Tungudal. Neysluvatnið er hreinsað með geislun en ómeðhöndlað stenst vatnið ekki gæðakröfur. Minni einkaveitur eru fyrir stök býli í dreifbýli.

Í lögum nr. 93/1995 um matvæli og neysluvatnsreglugerð nr. 536/2001 er fjallað um starfsleyfi vegna vatnsveitu. Miðað er við að eftirlit sé með neysluvatni vatnsveitna þar sem íbúafjöldi er 20 eða meira. Ekki er sérstakt eftirlit á sveitarbæjum, nema þar sem er matvælastarfsemi, gisting, veitingasala, fiskvinnsla, kúabú eða annað sambærilegt. Minni einkaveitur fyrir stök býli og minni svæði í dreifbýli eru ekki með skilgreint vatnsverndarsvæði og eru ekki sýndar á skipulagsuppdrætti. Nánar er fjallað um vatnsverndarsvæði í kafla 4.

Hitaveita

Upphitun húsnæðis og neysluvatnsnotkun í Bolungarvík er að mestu leyti knúin með endurnýjanlegum orkugjöfum. Um er að ræða beina rafhitun í einstaka húsi eða rafkynta hitaveitu sem saman stendur af kyndi- og dælustöð og hitaveitudreifikerfi til notenda. Rafkatlar hita vatnið í kyndistöðinni en olúkatlar eru notaðir sem varaafli þegar raforkuskortur er.

Á gildistíma fyrra aðalskipulags var gert ráð fyrir jarðhitaleit á vegum Orkubús Vestfjarða, m.a. í landi Gils í Syðridal. Leitin bar ekki árangur og ekki hafa verið teknar ákvarðanir um frekari leit.

Fráveita

Reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólþ hefur það markmið að vernda almenning og umhverfi gegn mengun af völdum skólps. Einnig miðar hún að því að koma á samræmdri og kerfisbundinni söfnun, meðhöndlun og hreinsun skólps frá íbúðarbyggð og tilteknum atvinnurekstri. Frá íbúðarbyggð berast lífræn efni, næringarefni og gerlar. Frá iðnaði geta auk þess borist ýmis önnur efni, s.s. olíuefni, þungmálmur og þrávirk lífræn efni. Hér á landi er miðað við að fjöldi hitaþolinna kóligerla, saurkóligerla eða saurkokka skuli vera undir 1.000 pr. 100 ml utan þynningarsvæðis en undir 100 pr. 100 ml þar sem útivistarsvæði eða matvælaiðnaður er í grennd (skv. reglugerð nr. 798/1999). Reglugerð um fráveitur og skólþ gerir ráð fyrir hreinsun skólps frá þéttbýlinu með viðurkenndum hreinsibúnaði.

Sjórinn er viðtaki skólps frá Bolungarvík og hann þynnir það og eyðir að hluta til. Engin hreinsun fer fram áður en skólpið rennur til sjávar. Útrásir fráveitu frá íbúðarbyggð, iðnaði og annarri starfsemi liggja í sjó á beltum nær norður og suður fyrir hafnarmannvirkin.

Skv. skýrslu Náttúrustofu Vestfjarða um skólpmengun⁶⁷, reyndist saurbakteríumengun í viðtaki skólps á svæðinu almennt vera innan viðmiðunarmarkna fyrir útivistarsvæði. Nánast allur iðnaður á svæðinu er

⁶⁷ Anton Helgason og fleiri, 2002.

matvælaíðnaður þannig að um mjög takmarkaða efnamengun er að ræða. Um 90% af lífrænum efnunum í skólpi reyndist vera frá iðnaði og aðeins 10% frá heimilum.

Markmið og stefna – Veitur

Markmið

- ◆ Afhendingaröryggi raforku verði sambærilegt og hjá öðrum sveitarfélögum á landinu.
- ◆ Hægt verði að mæta aukinni orkuþörf.
- ◆ Hlutfall endurnýjanlegra orkugjafa í orkunotkun verði sem hæst og stuðlað verði að aukinni orkunýtni.
- ◆ Hugað verði að orkuskiptum í samgöngum við skipulagsgerð og aðra ákvarðanatöku.
- ◆ Allir íbúar og fyrirtæki hafi ávallt nægan aðgang að heitu vatni og ómenguðu köldu vatni.
- ◆ Fráveita sveitarfélagsins verði í samræmi við þarfir samfélagsins og lög og reglugerðir.
- ◆ Tryggt verði að veitulagnir spilli ekki verðmætum náttúrusvæðum og að frágangur þeirra verði til fyrirmyndar.

Útfærsla stefnu

Stefnt skal að því að raflínur verði lagðar í jörðu þar sem þess er kostur. Mikilvægt er að allar lagnir falli vel að landslagi og verðmætum náttúrusvæðum verði hlíft eins og unnt er. Æskilegt er að línur liggja meðfram vegum, þar sem land er þegar raskað. Virða skal helgunarsvæði og tryggja gott aðgengi að línunum og möstrum vegna viðhalds. Viðhald á raflínum getur

falið í sér lítils háttar tilfærslu þeirra eða endurnýjun mastra þar sem þau nýju geta verið frábrugðin þeim gömlu.

Mikilvægt er að í öllum tilvikum verði frágangur þannig að sem minnst ummerki verði á yfirborði landsins. Allt jarðrask skal lagað að landslagi, m.t.t. gróðurs, efnis og forma.

Innan helgunarsvæðis háspennulína er ekki heimilt að reisa mannvirki og þar er ekki gert ráð fyrir skipulagðri trjárækt. Öryggissvæði jarðstrengja miðast við skurðbreidd og innan þess eru trjárækt og allar framkvæmdir bannaðar. Meðfram öryggissvæðinu er athafnasvæði þar sem byggingarbann gildir. Helgunar- og öryggissvæði raflína eru tilgreind í töflu hér að neðan (tafla 13.1). Leitast skal við að hækka ekki yfirborð lands undir háspennulínum án þess að grípa til viðeigandi ráðstafana. Gera skal ráð fyrir rými og aðgengi fyrir búnað vegna dreifingar og afhendingar raforku. Forðast skal þveranir háspennulína og vega.

Fyrirhugað er að endurbyggja Bolungarvíkurlínu 1 á 2.250 m kafla við sveitarfélagsmörk Bolungarvíkurkaupstaðar og Ísafjarðarbæjar. Í Bolungarvíkurkaupstað verður línan endurbyggð á um 400 m kafla og mesta hliðrun miðað við núverandi línu um 200 m við sveitarfélagsmörkin. Markmiðið er að auka afhendingaröryggi raforku með styrkingu línunnar. Á nýju línuleiðinni er gert er ráð fyrir mun minni ísingu og vindi og hagstæðari snjóalögum. Um helmingur skráðra truflana árin 2007-2021 var á þessum kafla sem ráðgert er að endurbyggja. Landsnet skoðaði sex valkosti til styrkingar línunnar. Stofnunin hefur sent tilkynningu til ákvörðunar um matsskyldu framkvæmdarinnar. Umhverfisáhrif framkvæmdarinnar í Bolungarvík veða óveruleg þar sem færslan er lítil og til staðar er línuvegur sem veitir gott aðgengi að framkvæmdasvæðinu. Framkvæmdin er í samræmi við markmið aðalskipulagsins um bætt afhendingaröryggi raforku. Leita skal leyfis viðeigandi veitufyrirtækis um framkvæmdir innan helgunarsvæðis.

Bolungarvíkurlína 1 og 2 eru sýndar á skipulagsuppdrætti.

Tafla 13.1 Helgunarsvæði háspennulína.

Línustærð	Helgunarsvæði	Skipulagsákvæði
Jarðstrengur	Öryggissvæði miðast við skurðbreidd, 3,5 m athafnasvæði til beggja hliða.	Innan öryggissvæðis er óheimilt að byggja, grafa eða raska jarðvegi. Á landbúnaðarsvæðum er jarðvinna á efstu 0,30 m heimil.
Loftlína 11 kV	10 m	Óheimilt að reisa mannvirki innan helgunarsvæðis.
Loftlína 66 kV	25 m	Óheimilt að reisa mannvirki innan helgunarsvæðis.
Loftlína 132 kV	35-45 m	Óheimilt að reisa mannvirki innan helgunarsvæðis.
Loftlína 220 kV	65-85 m	Óheimilt að reisa mannvirki innan helgunarsvæðis.

Lögð skal áhersla á að viðhalda eða auka gæði neysluvatns sem afhent er í sveitarfélaginu. Gert er ráð fyrir áframhaldandi rekstri og viðeigandi viðhaldi og uppbyggingu hitaveitu, eftir því sem þurfa þykir. Ekki er gert ráð fyrir því að ráðist verði í almenna uppbyggingu á veitum utan þéttbýlis.

Uppfylla skal ákvæði laga og reglugerða um heilbrigðis- og hollustuhætti. Í því sambandi er vísað til reglugerðar um fráveitur og skólp nr. 798/1999.

Áhersla skal lögð á góðar mengunarvarnir fyrir skólp frá iðnaði á svæðinu en með því næst viðunandi takmörkun á losun lífræns úrgangs í hafið. Mannabústaðir skulu tengdir við fráveitur eða viðurkenndar rotþrær. Allt skólp frá þéttbýlinu skal leitt út fyrir höfnina, þ.e. Brjótinn, þar sem viðtakinn ræður vel við þá mengun sem þangað berst. Stefnt skal að grófhreinsun í fráveitukerfinu og ráð gert fyrir grófhreinsistöð utan við Brjótinn (svæði AT-3). Sameina þarf fráveitulagnir. Fráveitumannvirki skulu falla vel að landslagi og valda sem minnstu raski.

Mikilvægt er að veitulagnir falli vel að landslagi og verðmætum náttúrusvæðum verði hlíft eins og kostur er. Í öllum tilvikum skal gengið þannig frá að sem minnst ummerki verði á yfirborði landsins. Allt jarðrask skal lagað að landslagi m.t.t. gróðurs, efnis og forms. Fyrirvari er gerður um legu veitulagna á uppdrætti vegna skorts á upplýsingum og mælikvarða korts.

Tafla 13.2 Lágmarksfjarlægð framkvæmdasvæða frá veitulögnum.

Takmarkandi þáttur	Lágmarks fjarlægð	Skipulagsákvæði
Skógrækt	Háspennulínur Breytileg, sjá töflu 13.1. Aðrar veitulagnir 1,5 m	Skógrækt er ekki heimil innan uppgefina marka, sbr. kafla 16.15 um skógræktar- og landgræðslusvæði.
Frístundahús	Háspennulínur Breytilegt sbr. töflu 13.1. Aðrar veitulagnir 4 m	Taka skal tillit til lágmarksfjarlægðar við staðsetningu frístundahúsa, sbr. kafla 16.8 um frístundahús.
Uppbygging á landbúnaðarsvæðum	Háspennulínur Breytilegt sbr. töflu 13.1. Aðrar veitulagnir 4 m	Taka skal tillit til lágmarksfjarlægðar við alla uppbyggingu á landbúnaðarsvæðum. Byggingar tengdar veitum eru undanþegar, sbr. kafla 16.14 um landbúnaðarsvæði.

Almenn ákvæði

Virða skal helgunarsvæði og tryggja aðgengi að línunum og möstrum vegna viðhalds.

Virða skal öryggissvæði jarðstrengja og annarra lagna og tryggja nægt athafnasvæði utan við það.

Mikilvægt er að allar lagnir falli vel að landslagi og verðmætum náttúrusvæðum verði hlíft eins og kostur er. Ganga skal frá yfirborði lands og allt jarðrask lagað að landslagi m.t.t. gróðurs, efnis og forms.

Sértæk ákvæði

Auðkenni Lýsing

Skipulagsákvæði

VH-1	Bolungarvíkurlína 1 – 66 kV flutningslína, lengd 17,1 km. Liggur loftleiðina frá Breiðadal að tengivirki í Bolungarvík. Afar há truflanatíðni er á línunni.	Gert ráð fyrir því að línan verði lögð í jörðu þar sem kostur er. Ávallt skal leitast við að lágmarka neikvæð áhrif á umhverfið við framkvæmdir. Gert er ráð fyrir endurbyggingu og hliðrun línunnar norðvestan Kistufells við sveitarfélagsmörk Ísafjarðarbæjar. Framkvæmdin felur í sér lagfæringu vegslóða og uppsetningu nýrra mastra. Möstur sem leggjast af skal fjarlægja.
VH-2	Bolungarvíkurlína 2 – 66 kV flutningslína, lengd 16,5 km. Jarðstrengur. Liggur frá Ísafirði í gegnum Bolungarvíkurgöng að tengivirki í Bolungarvík.	Ávallt skal leitast við að lágmarka neikvæð áhrif á umhverfið við framkvæmdir.

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi. Áfram er lögð rík áhersla á uppbyggingu innviða til að auka samkeppnishæfni Bolungarvíkur. Stefnan er útfærð nánar m.t.t. nýrri upplýsinga og þeirra áætlana og laga sem í gildi eru.

Umhverfisáhrif stefnu

Innviðauppbygging og viðhald innviða hefur óhjákvæmilega einhver umhverfisáhrif. Ekki þarf að ráðast í viðamiklar endurbætur á innviðum á skipulagstímabilinu. Þær úrbætur sem fjallað er um í skipulaginu munu í mörgum tilfellum hafa jákvæð umhverfisáhrif. Má í því sambandi nefna úrbætur á fráveitu og lagningu raflína í jörðu þegar það á við. Lögð er áhersla á endurnýjanlega orkugjafa og vandaðan yfirborðsfrágang á landi. Í heildina hefur stefna um veitur óveruleg áhrif á umhverfið.

13.2 FJARSKIPTI

Góðar fjarskiptatengingar eru mikilvægar fyrir eflingu svæðisins og ein af grunnforsendum í uppbyggingu samfélagsins. Gott aðgengi að fjarskiptum er mikilvægt fyrir íbúa en ekki síður fyrir rekstrarskilyrði fyrirtækja. Fjarskiptasamband á Vestfjörðum hefur verið lakara en á mörgum öðrum landsvæðum. Víða á Vestfjörðum hefur GSM-samband verið stopult og gæði nettenginga óviðunandi. Þar sem samkeppnishæfni svæða og íbúabyggða má meðal annars mæla út frá ástandi fjarskipta er líklegt að þetta hafi veikt samkeppnisstöðu sveitarfélagsins gagnvart uppbyggingu atvinnulífs, nýsköpun og möguleikum til menntunar.⁶⁸

Í stefnu stjórnvalda um fjarskipti (þingsályktun um stefnu í fjarskiptum fyrir árin 2019-2033) er sett fram sú framtíðarsýn að „Ísland verði í fremstu röð með trausta og örugga innviði, öflug sveitarfélög, verðmætasköpun og framsækna þjónustu. Tækni tengi saman byggðir landsins og Ísland við umheiminn með umhverfissjónarmið í huga.“

⁶⁸ Fjórðungssamband Vestfirðinga, 2016.

Í lok árs 2019 voru um 82% íslenskra heimila tengd ljósleiðara en í stefnu stjórnvalda er gert ráð fyrir að aðgengi lögheimila og atvinnuhúsnæðis að ljósleiðara verði 99,9%.⁶⁹

Seinni hluta árs 2016 var lokið við hringtengingu ljósleiðara á Vestfjörðum og er nú hægt að tengja heimplaugar við ljósleiðarann. Vonir eru bundnar við að atvinnulíf á Vestfjörðum muni eflast með komu ljósleiðara. Sjá má legu ljósleiðara á mynd 13.1.

Stopult GSM símasamband og netsamband (4G/3G) er á ákveðnum svæðum í dreifbýli í Bolungarvík, m.a. í Syðridal og í Skálavík.

Á Bolafjalli er ratsjár- og fjarskiptastöð rekin af Landhelgisgæslunni. Stöðin var tekin í notkun árið 1992 og vegur lagður þangað. Tveir starfsmenn stöðvarinnar hafa fasta búsetu í Bolungarvík. Starfsemi stöðvarinnar er veigamikill þáttur við framkvæmd þjóðréttarlegra skuldbindinga á sviði öryggis- og varnarmála. Jafnframt felast í starfsemi hennar mikilvægir hagsmunir vegna flugöryggis. Sjá nánari upplýsingar í varnarmálalögum nr. 34/2008 og reglugerð um skipulags- og mannvirkjamál á öryggis- og varnarsvæðum, nr. 736/2008. Fjarskiptamastur er einnig við Óshólavita.

Markmið og stefna – Fjarskipti

Markmið

- ♦ Að öll heimili, fyrirtæki og opinberar stofnanir í sveitarfélaginu geti tengst háhraðaneti, treyst á örugga gagnaflytninga og góð fjarskipti.

Útfærsla stefnu

Lögð skal áhersla á að öll heimili og fyrirtæki í sveitarfélaginu verði tengd háhraðaneti sem fyrst. Jafnframt er nauðsynlegt að efla farsímasamband og 4G netsamband í dreifbýli til að styrkja byggð þar og þjóna vaxandi umferð

og auknum fjölda ferðamanna. Við uppbyggingu fjarskipta á svæðinu skal miða við að þjónusta verði til jafns við það sem best gerist á landinu.

Þegar veituframkvæmdir eru fyrirhugaðar er mikilvægt að skoðaðir verði möguleikar á því að leggja ljósleiðara samhliða þeim. Lágmarka skal umhverfisáhrif lagningu ljósleiðara eins og kostur er, m.a. með vönduðum yfirborðsfrágangi á landi.

Við uppsetningu fjarskiptamastra skal hugað að sýnileika og afturkræfni framkvæmda og þess gætt að valda sem minnstum skaða á náttúrunni. Uppsetning fjarskiptamastra er háð útgáfu byggingarleyfis sem byggir á deiliskipulagi eða málsmeðferð grenndarkynningar. Umsóknir um nýjar staðsetningar farskiptamastra innan þéttbýlisins og á landbúnaðarsvæðum skal leggja fyrir sveitarfélagið og krefjast ekki breytingar á aðalskipulagi. Í aðalskipulaginu er gert ráð fyrir frekari uppbyggingu fjarskipta þó endurvarpsstöðvar séu almennt ekki sýndar á aðalskipulagsuppdraetti.

Gert er ráð fyrir að á Bolafjalli verði áfram starfrækt ratsjár- og fjarskiptastöð auk þess sem gert er ráð fyrir frekari uppbyggingu og viðhaldi fjarskiptamannvirkja þar. Samræma þarf starfsemina við uppbyggingu tengda ferðaþjónustu, sbr. kafla 10.4 um ferðaþjónustu. Nánari skipulagsákvæði eru útfærð fyrir landnotkunarreitinn VÖ-1 (kafla 16.20).

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi. Uppbygging fjarskipta og veitna styður við þá uppbyggingu sem er fyrirhuguð til að auka lífsgæði íbúa og efla ferðaþjónustu.

Umhverfisáhrif stefnu

Innviðaupbygging og viðhald innviða hefur óhjákvæmilega einhver umhverfisáhrif. Jákvæð áhrif uppbyggingar í fjarskiptakerfinu eru ótvíræð og mikilvæg til eflingar samfélagsins. Lögð er áhersla á góðan og vandaðan frágang við framkvæmdir.

⁶⁹ Gagnaveita Reykjavíkur, 2019.

14 SAMGÖNGUR

Í þessum kafla er fjallað um þróun og stefnu samgöngumála og helstu áhrifaþætti, s.s. megingatnakerfi, ný samgöngumannvirki, almenningsamgöngur og vistvæna samgöngumáta. Fjallað er um hafnarsvæði í kafla 10.6.

Samgöngur eru ein af grunnforsendum búsetugæða og undirstaða öflugra atvinnu-, þjónustu- og menntakjarna. Samkvæmt skilgreiningu Byggðastofnunar eru þéttbýliskjarnarnir á norðanverðum Vestfjörðum innan eins vinnusóknarsvæðis með Ísafjörð sem miðstöð.⁷⁰ Í samgönguáætlun 2020-2034 eru fimm meginmarkmið skilgreind: Öruggar samgöngur, greiðar samgöngur, hagkvæmar samgöngur, umhverfisvænar samgöngur og jákvæð byggðaþróun. Í framtíðarsýn samgönguáætlunar segir: „Ísland er í fremstu röð með trausta innviði, öflug sveitarfélög, verðmætasköpun og framsækna þjónustu. Tækni tengir byggðir Íslands við umheiminn og jafnvægi við umhverfið.“

Miklar breytingar urðu í samgöngum á síðasta skipulagstímabili með tilkomu Bolungarvíkurganga. Á skipulagstímabilinu hefur einnig verið unnið að gerð göngustíga og eflingu almenningssamgangna á milli Bolungarvíkur og Ísafjarðar.

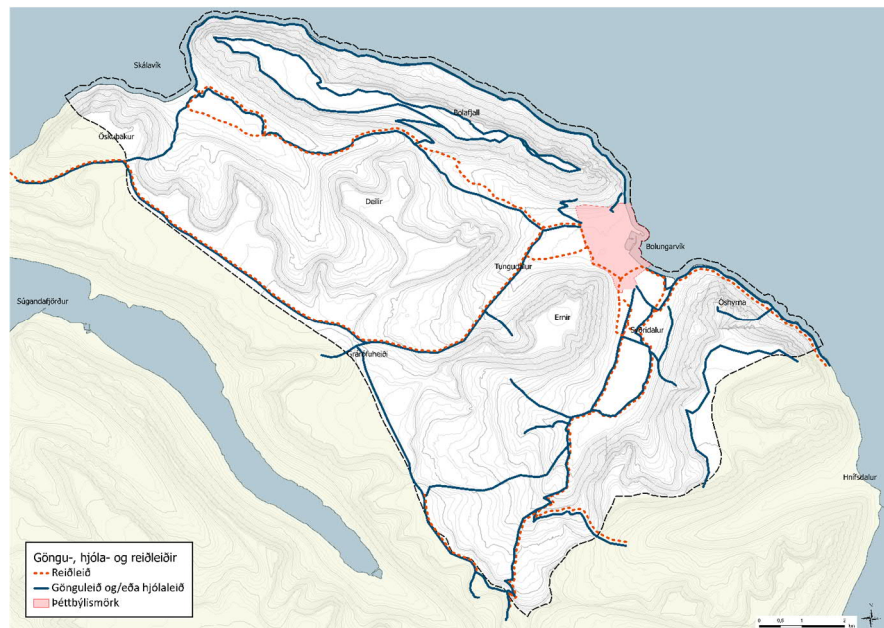
Um skilgreiningar vega og helgunarsvæða vega er fjallað í vegalögum nr. 80/2007. Nýbygging og/eða breyting á eldri samgöngumannvirkjum er í mörgum tilvikum háð mati á umhverfisáhrifum og er vísað til laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 m.s.br.

14.1 GÖNGU-, HJÓLA- OG REIÐLEIÐIR

Göngu- og hjólaleið er á gamla þjóðveginum meðfram golfvöllinum og gönguleið liggur á milli Þjóðólfsvegur og Hóls að íþróttamiðstöðinni. Við snjóflóðavarnarvirkin undir Traðarhyrnu er net göngustíga. Gamli

⁷⁰ Byggðastofnun, 2015.

Óshlíðarvegurinn, sem nú er aflagður, er mikið notaður til göngu og hjólreiða sem og Skálavíkurvegur og Syðridalsvegur. Gönguleiðir í dreifbýlinu eru mikið notaðar af bæjarbúum og gestum. Sjá einnig umfjöllun í kafla 12 um útivist, íþróttir og skógrækt.

Mynd 14.1 Göngu-, hjóla- og reiðleiðir í dreifbýli.

Hestamennska hefur vaxið síðustu ár sem íþrótt- og tólmstundagrein í sveitarfélaginu líkt og annars staðar á Íslandi. Hesthús og aðstaða fyrir hestamenn er undir Erninum á ofanflóðahættusvæði en tekin hefur verið ákvörðun um að færa hesthúsin út fyrir það svæði, sbr. nýlegt deiliskipulag. Reiðleiðir liggja frá hesthúsasvæðinu, m.a. eftir gömlum aflögðum vegum þ.m.t. Óshlíðarvegi. Á meðal reiðleiða í dreifbýli má nefna reiðleið í Skálavík og leiðir upp frá Syðridal og Tungudal.

Mynd 14.2 Helstu göngu- og hjólastígar í þéttbýli.

Markmið og stefna – Göngu-, hjóla- og reiðleiðir

Markmið

- ◆ Innan þéttbýlisins verði áhersla lögð á að gera net öruggra og aðlaðandi göngu- og hjólaleiða sem verði raunhæfur valkostur í samgöngum og spennandi valkostur fyrir ferðamenn. Fyrirkomulagið ætti að hvetja íbúa til útivistar og hreyfingar.
- ◆ Göngutengingar milli íbúðarbyggðar og útivistarsvæða verði bætt.
- ◆ Ávallt verði hugað að öryggismálum og aðgengi fyrir alla.

- ◆ Áfram verði byggt upp net reiðleiða í sátt við umhverfi, landeigendur og aðra notendur lands og landgæða.

Útfærsla stefnu

Lögð er áhersla á viðhald og frekari uppbyggingu göngu- og hjólaleiða í sveitarfélaginu. Mikilvægt er að tryggja öruggar göngu- og hjólaleiðir innan þéttbýlisins og leggja áherslu á gott aðgengi fyrir alla. Þetta á bæði við um byggingu nýrra hverfa og endurbætur í eldri hverfum. Aðgreina skal fjölfarnar hjóla- og gönguleiðir.

Tryggja skal hæfilega lýsingu á gönguleiðum innanbæjar þannig að þær nýtist allt árið. Jafnframt ber að tryggja að útigögn, m.a. bekkir og sorpílát, verði með hæfilegu millibili.

Stígakerfi innan sveitarfélagsins á að vera samkeppnishæfur valkostur við aðrar samgönguleiðir auk þess að bæta aðgengi að helstu útivistarsvæðum úr þéttbýlinu. Þannig er leitast við að stýra umferð inn á ákveðnar leiðir og minnka álag á náttúrulegt umhverfi og mannvirki, s.s. girðingar. Sérstaklega skal huga að sérstöðu svæðisins hvað varðar landslag og lífríki. Mikilvægt er að íbúar og ferðamenn geti nýtt sér þann fjölbreytileika landslags sveitarfélagsins. Sérstök áhersla er lögð á að bæta aðgengi að fjörum, vötnum, fjalllendi og vinsælum útivistar- og ferðamannastöðum, með lagningu nýrra stíga eða merkingu leiða eftir því sem við á.

Þróun gönguleiða skal miðast við aðstæður á hverjum stað, s.s. staðhætti og umferð. Á fáförnum útivistarleiðum skal gera ráð fyrir lágmarksframkvæmdum. Við hönnun skal miða að því að stígarnir nýtist öllum bæjarbúum, þar sem kostur er. Taka ber mið af ákvæðum hverfisverndaðra svæða við framkvæmdir og viðhald innan þeirra, sbr. umfjöllun í kafla 17.4. um hverfisvernd.

Gamli vegurinn um Óshlíð er skilgreindur sem göngu-, hjóla- og reiðleið. Leiðin liggur um stórbrotið landslag með útsýni yfir Djúpið og langt út á haf. Leiðin er spennandi og sérstæð útivistarleið.

Gert er ráð fyrir neti reiðleiða með tengingu við fyrirhugaða hesthúsabyggð við Sand. Sérstök áhersla er lögð á að reiðleiðir liggja þannig að sem minnst skörun verði við aðra umferð.

Í þeim tilvikum sem reiðleiðir liggja samsíða þjóðvegi skal þess gætt að þær liggja ekki of nálægt vegum og sveigi frá þeim þar sem færi gefst. Jafnframt skal forðast þveranir yfir fjölfarna þjóðvegi og bæjargötur. Nýta skal aflagða vegi sem reiðleiðir þar sem það er mögulegt og ekki er skörun við önnur not. Bæta skal og fjölga áningarstöðum á reiðleiðum en lágmarka umhverfisrask.

Áningarstaði skal staðsetja þar sem umhverfi, náttúra og samfélag þola vel álag og hlífa skal sérstaklega viðkvæmum gróðri. Áningarstaðir eru ekki sýndir á uppdrætti. Mikilvægt er að uppbygging reiðleiða miðist við aðstæður á hverjum stað, s.s. staðhætti og umferð. Á fáförnum leiðum skal miða við lágmarksframkvæmdir.

Samgönguleiðir fyrir gangandi og hjólandi og reiðleiðir eru sýndar á skipulagsuppdrætti og þemauppdráttum. Staðsetning þeirra er þó ekki nákvæm, sérstaklega ekki í dreifbýli. Þar sem þær eru samhliða vegi er ekki tekin afstaða til þess hvoru megin við veginn þær liggja, þó svo þær séu sýndar á uppdrætti. Nákvæm lega og útfærsla verður ákvörðuð í deiliskipulagi eða á framkvæmdastigi. Einnig er fjallað um göngustíga í kafla um útivist, íþróttir og skógrækt.

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi. Göngu-, hjóla- og reiðleiðir hafa verið uppfærðar.

Umhverfisáhrif stefnu

Gerð göngu-, hjóla- og reiðstíga veldur raski og upp geta komið hagsmunaárekstrar á milli mismunandi notendahópa. Þar sem stefnan tekur mið af þessu má búast við að neikvæð áhrif verði óveruleg. Útivist og tengsl við náttúruna eru almennt talin hafa jákvæð áhrif á samfélagið, bæði íbúa og ferðaþjónustu. Efling stígakerfis dregur úr útblæstri gróðurhúsalofttegunda með tilheyrandi fækkun mengandi ökutækja.

14.2 VEGIR OG GATNAKERFI

Götur í þéttbýli flokkast í stofnbrautir, tengibrautir og aðrar götur. Einungis stofn- og tengibrautir eru staðfestar í aðalskipulagi. Aðrar götur eru hafðar til skýringar og koma fram á þemakortum (mynd 14.3).

Þjóðvegir flokkast í stofnvegi, tengivegi, landsvegi og héraðsvegi og er Vegagerðin veghaldari þeirra. Sveitarfélagsvegir eru vegir sem ekki teljast þjóðvegir og eru í umsjá sveitarfélaga, svo sem í þéttbýli. Einkavegir eru aðrir vegir í eigu einstaklinga, fyrirtækja eða opinberra aðila. Flokka skal sveitarfélagsvegi og einkavegi eftir ástandi vega skv. reglugerð 260/2018 um vegi í náttúru Íslands (mynd 14.4).

Mynd 14.3 Götur í þéttbýli.

Djúpvegur er eina leiðin sem tengir Bolungarvík við önnur sveitarfélög. Óshlíðarvegur var aflagður sem stofnvegur með tilkomu Bolungarvíkurganga

árið 2010. Jarðgöngin stytta vegalengdina á milli Bolungarvíkur og Ísafjarðar og annarra landshluta um tæpa tvo kílómetra. Fyrst og fremst jókst þó öryggi vegfarenda verulega. Göngin, sem hafa verið fjölförnustu göng landsins á eftir Hvalfjarðargöngum, hafa bætt lífsgæði íbúa í Bolungarvík umtalsvert. Nú eru flutningar greiðari og hægt er að sækja atvinnu og þjónustu með auðveldari hætti en áður. Áhrifin í Ísafjarðarbæ hafa einnig verið jákvæð. Óshlíðarvegurinn er nú notaður sem göngu-, reið- og hjólaleið.

Syðridalsvegur, Skálavíkurvegur og vegur á Bolafjall eru malarvegir. Skálavíkurvegur frá vatnsbóli er aðeins fær yfir sumarmánuðina en vegurinn er slæmur að vestanverðu. Ástand vegarins á Bolafjall er gott en hann er lokaður stóran hluta vetrar vegna snjóa. Þó er reynt að hafa hann opinn eins og hægt er vegna starfsemi ratsjárstöðvarinnar á fjallinu. Unnið er að gerð áningarstaðar á Bolafjalli eins og fram hefur komið og því má búast við aukinni umferð um veginn og vatnsverndarsvæðið. Gera þarf sérstakar

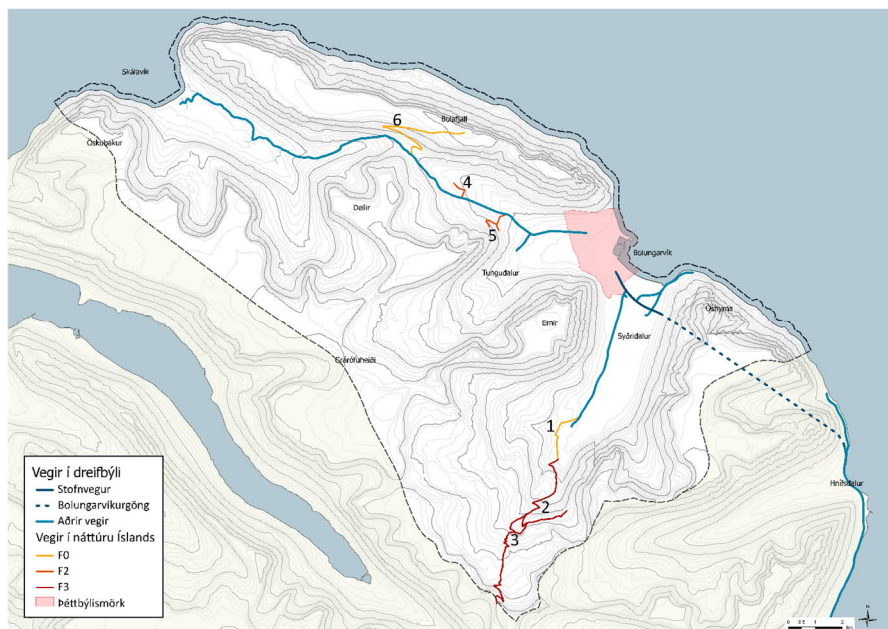
varúðarráðstafanir m.t.t. vatnsverndar á Skálavíkurvegi. Viðræður standa yfir á milli Landhelgisgæslunnar, Vegagerðarinnar og Bolungarvíkurkaupstaðar um að Vegagerðin taki við umsjón vegarins.

Tafla 14.1 sýnir umferð á mismunandi leiðum og tímum. Þar má m.a. sjá að umferð um Djúpveg jókst úr ríflega 600 bílum á dag árið 2007 (um Óshlíðarveg) í tæplega 1000 bíla árið 2018 (um Bolungarvíkurgöng). Umferð um hafnarsvæðið og Skálavíkurvegi jókst einnig talsvert á þessu sama tímabili. Umferð til og frá hafnarsvæði við Brjótinn, sem og umferð á milli hafnarsvæða, liggur um Aðalstræti sem er aðalgata bæjarins. Gatnakerfið annar vel þeirri umferð sem um þéttbýlið fer.

Góðar tengingar eru innan hafnarsvæðisins eftir að Hólsá var brúuð við ósinn. Hafnarsvæðið tengist Djúpvegi um Árbæjarkant og Grundargarð.

Tafla 14.1 Umferðartölur í sveitarfélaginu ásamt vegflokkum. (Vegagerðin, umferðartölur 1995, 2001, 2007 og 2018)

Númer – vegkaflí	Númer – vegkaflí	Vegflokkur	ÁDU				SDU				VDU			
			1995	2001	2007	2018	1995	2001	2007	2018	1995	2001	2007	2018
61 – Djúpvegur, Hnífsdalur	45 – Bolungarvík, Grundarkambur	Stofnvegur	592	569	636	980	802	688	772	1161	447	439	526	583
61 – Djúpvegur	46 – Hafnarsvæði	Stofnvegur		970	987	1522		1208	1196	1798		768	849	1376
629 – Syðridalsvegur		Héraðsvegur		29	30			40	38			20	22	
630 – Skálavíkurvegur		Landsvegur		14	15	63		24	25	75		7	8	55
6302 Ósvararvegur		Tengivegur												

Mynd 14.4 Vegaflokkun í dreifbýli Bolungarvíkur.

„Vegir í náttúru Íslands“

Í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 260/2018 um vegi í náttúru Íslands, sem sett er skv. lögum um náttúruvernd, er hér gerð grein fyrir vegum og slóðum í Bolungarvík utan þjóðvegakerfisins. Samkvæmt 4. gr. reglugerðarinnar skulu sveitarfélög flokka vegina á eftirfarandi hátt:

- F0 Greiðfær vegur, fær allri almennt umferð að sumarlagi.
- F1 Seinfær vegur, fær allri almennt umferð að sumarlagi.
- F2 Lakfær vegur, fær fjórhjóladrifnum bílum, mjög öflugum fólksbílum, jepplingum og vélhjólum.
- F3 Torfær vegur, einungis fær stórum og vel búnum fjórhjóladrifnum bílum, ofurjeppeum og vélhjólum.

Vegina skal einnig flokka eftir heimild til notkunar í opna vegi og vegi með takmarkaða notkun. Nánari upplýsingar og flokkun veganna má finna í töflu 14.2 og á mynd 14.4.

Tafla 14.2 Vegflokkun og takmarkanir á vegum í náttúru Íslands skv. reglugerð nr. 26/2018. Legu veganna má sjá á mynd 14.4.

Nr.	Vegheiti	Vegfl.	Tegund og takmarkanir
1	Reiðhjallavirkjun, Tröllá	F0	Vegur frá Hanhóli að Tröllá. Engar takmarkanir.
2	Reiðhjallavirkjun, stífla	F3	Vegur frá Tröllá að stíflu Reiðhjallavirkjunar. Háð leyfi eiganda virkjunar.
3	Kistufell	F3	Línuvegur notaður til viðhalds á raflínu. Háð leyfi eiganda raflínu.
4	Skálavíkurheiði	F3	Námuvegur frá Skálavíkurvegi að námu E-5. Eingöngu til notkunar við efnistöku.
5	Hlíðardalur	F3	Gamall námuvegur úr Hlíðardal neðan Tunguhorns. Engar takmarkanir.
6	Bolafjall	F0	Vegur sem liggur frá Skálavíkurvegi uppá Bolafjall. Engar takmarkanir.

Markmið og stefna – Vegir og gatnakerfi

Markmið

- ◆ Að tryggja öruggar, áreiðanlegar og greiðar samgöngur í sveitarfélaginu.
- ◆ Að stuðla að því að umferðarhraði sé innan leyfilegra marka.
- ◆ Að viðhalda áhugaverðum ferðamannaleiðum.

Útfærsla stefnu

Við skipulag og uppbyggingu samgöngumannvirkja skal hugað að sérstöðu svæðisins hvað varðar landslag, lífríki og aðgengi að náttúrunni.

Jafnframt skal tryggt að aðgengi íbúa að náttúru verði ekki rofið þar sem aðrir valkostir eru fyrir hendi. Við leiðarval skal hugað að áhrifum á íbúa, svo sem hvað varðar hljóðvist í byggð og öryggi íbúa í nágrenni vega.

Góðar samgöngur eru forsendur öflugs atvinnulífs og góðra búsetumöguleika. Samgöngur hafa einnig bein áhrif á upplifun ferðamanna. Bæta þarf ástand vega innan sveitarfélagsins s.s. með bundnu slitlagi á vegum í byggð. Lagt er til að vegurinn yfir Skálavíkurheiði verði bættur og gerður að heilsársvegi. Jafnframt er lögð áhersla á að veginum á Bolafjall verði haldið við þannig að hann nýtist sem best fyrir ferðamenn og aðra gesti. Gera þarf varúðarráðstafanir vegna vatnsverndar.

Ekki er þörf á breytingum á núverandi gatnakerfi vegna stækkunar íbúðarbyggðar. Aðkoma að stækkun hverfisins norðan Hólsár verður um Völusteinsstræti, Höfðastíg og Skólastíg en aðkoma að nýjum hverfum sunnan Hólsár verður um Kirkjuveg. Þessar götur anna vel þeirri aukningu sem fylgir stækkun íbúðarbyggðar. Gatnakerfi innan nýrra hverfa skulu miðast við hagkvæmni og þarfir íbúa.

Miða ber frágang gatna við aðgengi fyrir alla sbr. markmið í kafla um stofnanir, félags- og velferðamál.

Veghelgunarsvæði er tilgreint í vegalögum nr. 80/2007 en framkvæmdir innan þess svæðis eru háðar leyfi veghaldara (tafla 14.3). Skógrækt er ekki heimil innan veghelgunarsvæðisins og þar sem líkur eru á snjósöfnun á veg skal fjarlægðin aukin.

Tafla 14.3 Veghelgunarsvæði skv. vegalögum nr. 80/2007.

Vegflokkun	Helgunarsvæði frá miðlínu
Stofnvegur	30 m
Tengivegur	15 m
Gatnamót	Beinar línur milli punkta á miðlínu vega 40 m frá skurðpunkti.

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi.

Umhverfisáhrif stefnu

Ekki er gert ráð fyrir breytingum á stofnvegakerfinu og því verða umhverfisáhrif óveruleg. Áhersla er lögð á að lágmarka áhrif innviða á náttúru og sérstöðu svæðisins. Góðar samgöngur eru forsenda öflugs atvinnulífs og góðra búsetumöguleika og hafa því jákvæð samfélagsleg áhrif.

14.3 ALMENNINGSAMGÖNGUR

Góðar almenningssamgöngur eru mikilvægar fyrir þróun sveitarfélagsins og almenn búsetuskilyrði. Mikið af opinberri þjónustu fyrir norðanverða Vestfirði er að finna á Ísafirði, s.s. menntastofnanir, sjúkrahús og stjórnsýslu. Í Bolungarvík eru jafnframt stofnanir sem þjóna landshlutanum. Auk þess er ýmis verslun og þjónusta í boði bæði í Bolungarvík og nágrenna-sveitarfélögunum og telja má svæðið sem eitt atvinnu- og þjónustusvæði, sbr. kafla 10 um atvinnu. Öruggar almenningssamgöngur eru því

nauðsynlegar til að allir íbúar geti nýtt sér þá þjónustu sem er í boði á svæðinu, óháð búsetu.

Áætlunarferðir eru á milli Bolungarvíkur og Ísafjarðar og síðustu misseri hefur svokölluð frístundarúta gengið á milli Ísafjarðar og Bolungarvíkur. Þetta hefur reynst vel og hefur auðveldað börnum tómstundastarf og samnýtingu íþróttamannvirkja á Ísafirði og í Bolungarvík. Síðustu sumur hafa verið rútufarir á milli Ísafjarðar og Hólmavíkur og á milli Ísafjarðar og Patreksfjarðar.

Áætlunarflug er á milli Ísafjarðar og Reykjavíkur. Flugsamgöngur eru lykilþáttur í samgöngukerfi landsins, til að uppfylla þarfir um hraða og skilvirkni í viðskiptum, stjórnslu og þjónustu, milli höfuðborgar og landsbyggðar. Bolvíkingar sækja nú flugsamgöngur til Ísafjarðar en áður var lítil flugvöllur í Bolungarvík. Flugbrautin er nú aflögð enda þverar núverandi þjóðvegur brautina. Flugrúta fer á milli Ísafjarðarflugvallar, Ísafjarðar og Bolungarvíkur.

Markmið og stefna – Almenningsamgöngur

Markmið

- ♦ Allir íbúar sveitarfélagsins geti nýtt almenningsamgöngur í stað einkabíls til að sækja þjónustu eða atvinnu á svæðinu.
- ♦ Farþega- og sjúkraflug verði öruggt og áreiðanlegt.

Útfærsla stefnu

Gert er ráð fyrir að almenningsamgöngur á milli byggðarlaga nýtist fólki til að sækja vinnu og þjónustu. Þær skulu tengjast neti almenningsamgangna til annarra landshluta s.s. flugi, ferjusiglingum og rútuleiðum. Áhersla skal lögð á að gott aðgengi verði fyrir alla að almenningsfaratækjum, bæði á biðstöðum og í faratækjum, sbr. kafla 11 um stofnanir, félags- og velferðamál. Góðar almenningsamgöngur, eins og frístundarúta, geta aukið nýtingu íþróttamannvirkja hjá börnum og unglíngum. Jafnframt geta þær minnkað úr umferð og dregið úr losun gróðurhúsalofttegunda.

Ekki er gert ráð fyrir flugvelli í Bolungarvík en áhersla lögð á að Ísafjarðarflugvöllur geti þjónað íbúum og atvinnulífi Bolungarvíkur. Afar mikilvægt er að flugsamgöngur á svæðinu verði greiðar og öruggar þannig að almenningur komist leiðar sinnar samkvæmt áætlun. Öruggar og tíðar flugsamgöngur eru ekki síður mikilvægar fyrir atvinnulífið. Ferðatími getur haft áhrif á samkeppnisstöðu og afkomu fyrirtækja. Flugsamgöngur gegna lykilhlutverki í aðgengi fyrirtækja að mörkuðum erlendis.

Helstu stefnubreytingar

Meginstefnan er sú sama og í fyrra aðalskipulagi.

Umhverfisáhrif stefnu

Almenningsamgöngur draga úr akstri einkabíla og þar með úr útblæstri gróðurhúsalofttegunda. Góðar almenningsamgöngur auka lífsgæði íbúa og betri nýting verður á íþróttamannvirkjum. Þetta hefur ekki síst áhrif á börn og unglíngi í Bolungarvík og nágrennasveitarfélögum. Aukin flugþjónusta er líkleg til að auka losun gróðurhúsalofttegunda. Í heildina eru áhrif stefnunnar að mestu jákvæð.

SKIPULAGSSKILMÁLAR

15 ALMENN ATRIÐI

Í þessum hluta greinargerðarinnar eru skipulagsskilmálar aðalskipulagsins settir fram. Tilgreindir eru almennir skilmálar fyrir hvern landnotkunarflokk og sértækir skilmálar fyrir hvern reit. Skipulagsuppdráttur sýnir þessa skiptingu með lituðum reitum og auðkenni fyrir hvern reit. Séu reitir ekki merktir sérstaklega, eins og óbyggð svæði, veghelgunarsvæði og sum opin svæði, gilda um þá almennir skilmálar viðkomandi landnotkunarflokks. Afmörkun landnotkunarreita fylgir ekki endilega lóða- og eignamörkum, heldur miðast við miðlínu aðliggjandi gatna og jaðar veghelgunarsvæða stofnbrauta. Flatarmál reita er því brúttóstærð sem felur í sér gatnakerfið. Ekki eru sett sérstök skipulagsákvæði um veitur, fjarskipti og samgöngur en vísað er í skipulagsuppdrátt og stefnukafla (kafla um innviði). Þá eru settar fram frekari kvaðir og lágmarksfjarlægðir fyrir m.a. veitur, vegi, götur og stíga. í almennum skilmálum fyrir mismunandi landnotkunarflokka.

16 LANDNOTKUN

16.1 ÍBÚÐARBYGGÐ (ÍB)

Svæði fyrir íbúðarhúsnæði og nærþjónustu sem því tengist auk minniháttar atvinnustarfsemi sem samrýmist búsetu eftir því sem nánar er kveðið á um í stefnu skipulagsins.

Skipulagsákvæði fyrir íbúðarbyggð

Almenn ákvæði

Á svæðum fyrir íbúðarbyggð skal fyrst og fremst gera ráð fyrir íbúðarhúsnæði. Þar má þó einnig gera ráð fyrir annarri starfsemi sem þjónar íbúðarhverfunum og ekki veldur óþægindum vegna lyktar, hávaða, óþrifnaðar eða dregur að sér óeðlilega mikla umferð.

Á svæðum fyrir íbúðarbyggð er svigrúm fyrir heimagistingu (flokkur I, 3. gr. í reglugerð nr. 1277/2016) og íbúðir til útleigu tengdar ferðaþjónustu. Heimild er fyrir minni gistiheimili með allt að 5 herbergjum (flokkur II, 3. gr. í reglugerð). Til staðar þarf að vera eitt bílastæði á hvert herbergi. Starfsemin má ekki valda íbúum óþægindum, s.s. vegna hávaða, lyktar og lýsingar. Sjá nánar í reglugerð nr. 1277/2016 um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald.

Sérkenni byggðar og náttúru skulu varðveitt við uppbyggingu íbúðarbyggðar.

Rík áhersla er lögð á mótun bæjarrýmis og gott yfirbragð hverfa og bygginga, með vönduðu deiliskipulagi og hönnun.

Hugað skal að nálægð við útivistarsvæði við uppbyggingu, öruggum göngu- og hjólaleiðum sem og aðgengi fyrir alla.

Sértæk ákvæði

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
ÍB-1	Íbúðarbyggð norðan Hólsár (37,2 ha) Stærsti hluti núverandi byggðar Hluti byggðar er á snjóflóðahættusvæði og hverfisvernduðu svæði (HV-1) Deiliskipulag er í gildi fyrir hluta byggðar	Gert er ráð fyrir þéttingu byggðarinnar í samræmi við hættumat vegna ofanflóða, s.s. við Grænuhlíð, Þjóðólfsveg og norðurenda Hafnargötu. Allt að 70 nýjar íbúðir, þar af um 10 í grónum hverfum og 20 íbúðir í byggingum sem verður breytt í íbúðarhús. Við uppbyggingu í grónum hverfishlutum skal þess gætt að ný hús falli vel að þeirri götumynd sem fyrir er, s.s. fjarlægð frá götu, þakform og efnisval.

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
ÍB-2	Íbúðarbyggð á Hóli (0,7 ha) Utan snjóflóðahættusvæða	Svigrúm til stækkunar húsa og breytinga. Svæðið er innan hverfisverndarsvæðis HV-3 og skulu allar framkvæmdir taka mið af ákvæðum hverfisverndar. Tryggja skal að Hólskirkja verði áfram kennileiti í Bolungarvík, þrátt fyrir hugsanlega uppbyggingu á svæðinu.
ÍB-3	Íbúðarbyggð sunnan Hólsár (2,5 ha) Utan snjóflóðahættusvæða	Lítills háttar stækkun frá eldra skipulagi. Allt að 10 nýjar íbúðir.
ÍB-4	Íbúðarbyggð við Grundarstíg (1,8 ha) Utan snjóflóðahættusvæða	Þétting byggðar. Allt að 8 nýjar íbúðir. Við uppbyggingu skal hugað að nálægð við iðnaðar- og afhafnasvæði. Ný hús skulu falla vel að þeim húsum sem fyrir eru. Gert er ráð fyrir allt að 6 smáum ferðapjónustuhúsum, allt að 40 m ² og 4 m háum, við Árbæjarkant. Þar til hættumat vegna sjávarflóða liggur fyrir skal fjarlægð bygginga frá sjó og gólfkóti þeirra vera í samræmi við viðmiðunarreglur Vegagerðarinnar ⁷¹ og taka mið af þekktum sjávarflóðum.

⁷¹ Vegagerðin, 2018.

16.2 MIÐSVÆÐI (M)

Svæði fyrir verslunar- og þjónustustarfsemi og stjórnsýslu sem þjónar heilu landsvæði, þéttbýlisstað eða fleiri en einu bæjarhverfi, svo sem verslanir, skrifstofur, þjónustustofnanir, hótél, veitinga- og gistihús, menningarstofnanir og önnur hreinleg atvinnustarfsemi sem talin er samræmast yfirbragði og eðli starfsemi miðsvæðis.

Skipulagsákvæði fyrir miðsvæði

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
M-1	Miðsvæði Bolungarvíkur (7,5 ha) Aðalstræti og Hafnargata milli Miðstrætis og Búðarkants	<p>Áhersla á eflingu og þéttingu byggðar fyrir fjölbreytta starfsemi með aðaláherslu á reitinn milli Hafnargötu, Aðalstrætis og Skólastígs og um Vitastíg að Lækjarbryggju sem miðbæ.</p> <p>Svigrúm til uppbyggingar verslunar- og þjónustustarfsemi, svo sem verslun, veitingahús, hótél og gistiheimili, ferðaþjónustu, söfn, menningarstofnanir, félagsheimili, stjórnsýslu, skrifstofur, aðstöðu viðbragðsaðila, hjúkrunar- og dvalarheimili, auk íbúða. Einnig svigrúm fyrir hreinlega atvinnustarfsemi, svo sem matvælaframleiðslu og verkstæði sem styrkt geta uppbyggingu líflegs miðbæjar og falla vel að yfirbragði hans.</p> <p>Uppbygging á miðsvæðinu skal taka mið af byggingarhefð á svæðinu. Varðveita ber byggingar með mikið verndargildi, byggðamynstur og götummynd í samræmi við hverfisverndarákvæði.</p> <p>Við uppbyggingu skal miða við manneskjulegan kvarða og aðlaðandi umhverfi.</p> <p>Áhersla á uppbyggingu grænna opinna svæða. Sérstök áhersla á rýmismyndun í miðbænum og uppbyggingu fyrir gangandi vegfarendur. Leiksvæði og önnur opin svæði skulu hvetja til útivistar og hreyfingar.</p> <p>Miða ber að því að miðbærinn nýtist íbúum og gestum til samveru.</p> <p>Aðkomuleiðir skulu vera öruggar og ávallt skal miða við aðgengi fyrir alla, þar sem því er viðkomið.</p> <p>Við uppbyggingu skal ávallt hugað að gönguhæfi byggðarinnar með viðeigandi gönguleiðum og tengingum til að tryggja umferð gangandi vegfarenda.</p> <p>Nálgast skal lýsingu á miðsvæðinu á heildrænan hátt, þar sem öryggi og velferð fólks er sett í forgrunn. Miða ber að því að lýsingin skapi öryggi, undirstriki einkenni byggðarinnar og valdi ekki ljósmengun, sjá nánar kafla 9.7 um myrkurgæði. Nánar skal kveðið á um fyrirkomulag lýsingar í deiliskipulagi.</p> <p>Þar til hættumat vegna sjávarflóða liggur fyrir skal fjarlægð bygginga frá sjó og gólfkóti þeirra vera í samræmi við viðmiðunarreglur Vegagerðarinnar⁷² og taka mið af þekktum sjávarflóðum.</p>

⁷² Vegagerðin, 2018.

16.3 VERSLUN OG ÞJÓNUSTA (VP)

Svæði þar sem gert er ráð fyrir verslun og þjónustu, þ.m.t. hótélum, gistiheimilum, gistiskálum, veitingahúsum og skemmtistöðum.

Skipulagsákvæði fyrir verslun og þjónustu

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
VP-1	Bolafjall (11,5 ha)	<p>Svigrúm til uppbyggingar þjónustu, s.s. útsýnispalla við fjallsbrún, bílastæða, þjónustuhúss, afþreyingar, veitinga- og safnareksturs, gististöðu með allt að 20 herbergjum (flokkur IV í 3. gr. reglugerðar nr. 1277/2016 um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald) auk núverandi notkunar. Taka skal tillit til starfsemi ratsjár- og fjarskiptastöðvar við mannvirkjagerð og skipulagsbreytingar á nærsvæði stöðvarinnar í samráði við þá stofnun sem rekur stöðina. Almenn umferð og starfsemi er ekki heimilud innan 100 m frá ratsjárstöðinni. Tryggja skal að uppbygging ferðapjónustu raski ekki starfsemi ratsjár- og fjarskiptastöðvarinnar m.t.t. öryggis- og varnarmála og flugöryggis.</p> <p>Sérstaklega skal huga að öryggi ferðamanna og lágmarka hættu á heilsufarslegum áhrifum frá ratsjárstöðinni.</p> <p>Huga skal að aðgengi fyrir alla að mannvirkjum fyrir ferðapjónustu og gönguleiðum.</p> <p>Huga skal að lýsingu og myrkurgæðum við uppbyggingu og hönnun svæðisins, sjá nánar kafla 9.7 um myrkurgæði.</p> <p>Forðast skal röskun á búsvæðum fugla í Stighlíð vegna uppbyggingar ferðapjónustu.</p> <p>Nýting skal samræmast meginmarkmiðum aðalskipulagsins og ákvæðum um vatnsvernd, en svæðið er í nágrenni við vatnsverndarsvæði.</p> <p>Leita ber umsagnar utanríkisráðuneytis vegna mannvirkjagerðar í nágrenni ratsjárstöðvarinnar.</p> <p>Í gildi er deiliskipulag vegna uppbyggingar á Bolafjalli (júní 2021).</p>
VP-2	Hólsá (1,1 ha) Á svæðinu er hverfisvernd	<p>Svæði fyrir uppbyggingu ferðapjónustu. Gert er ráð fyrir allt að 10 ferðapjónustuhúsum til skammtímaleigu, hverju að hámarki 70 m². Aðkoma verður um Kirkjuveg. Tryggja skal verndun fornminja og náttúruyfyrirbæra sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd á hverfisverndaða svæðinu og í samræmi við ákvæði hverfisverndar (svæði HV-3).</p>

16.4 SAMFÉLAGSPJÓNUSTA (S)

Svæði fyrir stofnanir og fyrirtæki sem, óháð eignaraðild, veita almenna þjónustu við samfélagið, svo sem menntastofnanir, heilbrigðisstofnanir, menningarstofnanir, félagslegar stofnanir, trúarstofnanir og aðrar þjónustustofnanir ríkis, sveitarfélaga eða annarra aðila.

Skipulagsákvæði fyrir samfélagsþjónustu

Almenn ákvæði

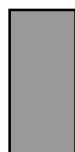
Forðast skal, eins og kostur er, aðgreiningu aðgengis eftir færni einstaklinga en miða lausnir við að allir geti nýtt sér aðalinngang og megingönguleiðir. Ávallt skal hugað að aðgengi fyrir alla við hönnun nýbygginga, útsvæða og uppbyggingu innviða. Lögð er áhersla á að aðgengi verði bætt í eldri byggingum þar sem þjónusta er veitt. Huga ber að verndargildi eldri bygginga á svæðinu og miða lausnir við að gildi þeirra skerðist ekki.

Á svæðum fyrir samfélagsþjónustu skal gert ráð fyrir fjölbreyttum ferðamátum, t.d. með góðum tengingum við göngu- og hjólastíga og góð hjólastæði.

Sértæk ákvæði

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
S-1	Leikskólinn Glaðheimar (0,4 ha) Á svæðinu við Hlíðarstræti 16 er aðalleiksvæði bæjarins	Umhverfi leikskólans verði fjölbreytilegt, heilsusamlegt, stuðli að hreyfingu og efli þroska allra nemenda og iðkenda. Svigrúm er til endurbóta. Útileiksvæði hvetji til útivistar og hreyfingar og nýtist öllum íbúum hverfisins til samveru. Aðkomuleiðir skulu vera öruggar og varðveita skal náttúrulegt landslag og nýta náttúruleg leiktæki eins og kostur er.
S-2	Grunnskóli Bolungarvíkur, tónlistarskóli og íþróttamiðstöðin Árbær (2,7 ha)	Svigrúm til frekari uppbyggingar íþrótt- og skólamannvirkja. Umhverfi bygginga verði fjölbreytilegt, heilsusamlegt, stuðli að hreyfingu og efli þroska allra nemenda og iðkenda. Aðkomuleiðir skulu vera öruggar. Skólinn og íþróttastarfsemi nýti sér nálægðina við náttúruna.
S-3	Hólskirkja Sóknarkirkja Bolungarvíkur Timburhús, tilniðid í Noregi og hannað af Rögnvaldi Ólafssyni arkitekti (0,23 ha). Byggt 1908	Friðuð frá 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1. mgr. 36. gr. þjóðminjalaga nr. 88/1989 og friðlýst frá gildistöku laga um menningarminjar nr. 80/2012. Útlit og umhverfi kirkju og kirkjugarðs skal verndað sem heild. Reiturinn er innan hverfisverndarsvæðis HV-3.

16.5 ATHAFNASVÆÐI (AT)

Svæði fyrir atvinnustarfsemi þar sem lítil hættu er á mengun, svo sem léttur iðnaður, hreinleg verkstæði, bílasölur og umboðs- og heildverslanir. Einnig atvinnustarfsemi sem þarfnast mikils rýmis, t.d. vinnusvæði utandyra á lóðum eða starfsemi sem hefur í för með sér þungaflutninga, svo sem vörugymslur og matvælaíðnaður.

Skipulagsákvæði fyrir athafnasvæði

Almenn ákvæði

Umgengni á athafnasvæðum skal vera snyrtileg og haga skal mannvirkjum og frágangi á lóðum þannig að ásýnd og yfirbragð séu til sóma.

Forðast skal að varningur safnist á ónýttar lóðir og opin atvinnusvæði. Á jöðrum athafnasvæða skal nýta trjágróður til að draga úr sjónrænum áhrifum þar sem því verður við komið.

Stuðla skal að öryggi á athafnasvæðum í samræmi við markmið aðalskipulagsins m.t.t. náttúruvár.

Lýsingu á athafnasvæðum þarf að nálgast á heildrænan hátt þar sem öryggi og velferð íbúa og þeirra sem nýta svæðið er sett í forgrunn. Huga skal að gerð búnaðar, gerð og stigi lýsingar og hvaða fletir verða upplýstir við byggingar, athafna- og vinnusvæði þannig að lýsingin skapi öryggi, undirstriki einkenni byggðarinnar og valdi ekki ljósmengun. Sjá nánar kafla 9.7 um myrkurgæði. Nánar skal kveðið á um fyrirkomulag lýsingar í deiliskipulagi.

Sértæk ákvæði

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
AT-1	Grundarstígur Athafnasvæði við Grundarstíg. (0,95 ha)	Svigrúm fyrir léttan iðnað og hreinlega starfsemi sem samrýmist landnotkun í nágrenninu. Svæðið er sýnilegt við aðkomu að bænum og því ber að huga að ásýnd þess. Þar til hættumat vegna sjávarflóða liggur fyrir skal fjarlægð bygginga frá sjó og gólfkóti þeirra vera í samræmi við viðmiðunarreglur Vegagerðarinnar ⁷³ og taka mið af þekktum sjávarflóðum.
AT-2	Múrhúsavegur. Geymslusvæði austan Ernis (4,1 ha)	Geymslur og geymslusvæði fyrir gáma. Nýting skal samrýmast landnotkun í nágrenninu. Tryggja ber snyrtilega umgengni, einkum m.t.t. nálægra útivistarsvæða. Svæðið er á snjóflóðahættusvæði C. Haga ber nýtingu m.t.t. ofanflóða. Gert er ráð fyrir lítilli viðveru fólks á svæðinu.

⁷³ Vegagerðin, 2018.

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
AT-2		Gömlu hesthúsin skulu tekin úr notkun fyrir lok skipulagstímabilsins en heimilt verður að nýta þau sem geymslur með lágmarksviðveru fólks.
AT-3	Hafnargata, Búðar- og Árbæjarkantur Athafnasvæði við höfnina, frá Brimbrjóti að Hólsá (2,9 ha)	Gert er ráð fyrir fjölbreyttri athafnastarfsemi, einkum þjónustu við sjávarútveg. Einnig er svigrúm fyrir starfsemi tengdri þjónustu, ferðaþjónustu og menningarstarfi. Á reitnum, við útrásina utan við Brjótinn, er gert ráð fyrir grófhreinsistöð fyrir fráveitu. Leggja skal áherslu á snyrtilegt umhverfi og góð tengsl við miðsvæðið og hafnarsvæðið. Tryggja skal góðar tengingar fyrir gangandi á milli miðsvæðis og hafnarinnar. Aðkomuleiðir skulu vera öruggar og ávallt skal miða við aðgengi fyrir alla.

16.6 IÐNAÐARSVÆÐI (I)

Svæði fyrir umfangsmikla iðnaðarstarfsemi eða starfsemi sem er talin geta haft mengun í för með sér, svo sem verksmiðjur, virkjanir, tengivirki, veitustöðvar, skólþælu- og hreinsistöðvar, endurvinnslustöðvar, brennslustöðvar, förgunarstöðvar, sorpurðunarsvæði, flokkunarmiðstöðvar og birgðastöðvar fyrir mengandi efni.

Skipulagsákvæði fyrir iðnaðarsvæði

Almenn ákvæði

Umgengni á iðnaðarsvæðum skal vera snyrtileg og haga skal mannvirkjum og frágangi á lóðum þannig að ásýnd og yfirbragð séu til sóma.

Forðast skal að varningur safnist á ónýttar lóðir og opin atvinnusvæði. Á jöðrum athafnasvæða skal trjágróður nýttur til að draga úr sjónrænum áhrifum þar sem því verður við komið.

Stuðla skal að öryggi á iðnaðarsvæðum í samræmi við markmið aðalskipulagsins m.t.t. náttúruvár.

Lýsingu á iðnaðarsvæðum þarf að nálgast á heilðrænan hátt þar sem öryggi og velferð íbúa og þeirra sem nýta svæðið er sett í forgrunn. Hugað skal að gerð búnaðar, gerð og stigi lýsingar og hvaða fletir verða upplýstir við byggingar, athafna- og vinnusvæði, þannig að lýsingin skapi öryggi, undirstriki einkenni byggðarinnar og valdi ekki ljósmengun. Sjá nánar kafla um myrkurgæði. Fyrirkomulag lýsingar skal nánar ákveðið í deiliskipulagi.

Sértæk ákvæði

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
I-1	Tjarnarkambur á Sandi Iðnaðarsvæði innan byggðar, sunnan Hólsár (14,3 ha)	Gott svigrúm fyrir iðnaðarstarfsemi sem samrýmist landnotkun í nágrenninu. Huga ber að nálægð við íbúðarbyggð, ferðaþjónustusvæði og sýnileika svæðisins við innkomu í bæinn. Þar til hættumat vegna sjávarflóða liggur fyrir skal fjarlægð bygginga frá sjó og gólfkóti þeirra vera í samræmi við viðmiðunarreglur Vegagerðarinnar ⁷⁴ og taka mið af þekktum sjávarflóðum.
I-2	Reiðhjallavirkjun 530 kW Stöðvarhús (0,3 ha)	Svigrúm fyrir viðhald og endurbætur virkjunar og tengdra mannvirkja (uppistöðulón og stífla, veitugöng, inntaksmannvirki, stöðvarhús og vegur). Ekki er gert ráð fyrir aukinni raforkuframleiðslu. Haga ber nýtingu m.t.t. náttúruvár. Lágmarka skal allt rask á umhverfi og fella mannvirki sem best að landslagi.

⁷⁴ Vegagerðin, 2018.

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
I-2		
I-3	Brimbrjótur Iðnaðarstarfsemi við Brimbrjót (0,6 ha)	Svæði fyrir sjávar tengda starfsemi. Þar til hættumat vegna sjávarflóða liggur fyrir skal fjarlægð bygginga frá sjó og gólfkóti þeirra vera í samræmi við viðmiðunarreglur Vegagerðarinnar ⁷⁵ og taka mið af þekktum sjávarflóðum.
1-5	Grundargarður Iðnaðarstarfsemi á landfyllingu við Grundargarð (2,3 ha)	Svæði fyrir starfsemi sem krefst góðs aðgengis að höfn, svo sem fiskeldi eða annar sjávarútvegur. Landfylling skal taka mið af ágangi sjávar og nýbyggingar skulu hæfa umhverfinu. Þar til hættumat vegna sjávarflóða liggur fyrir skal fjarlægð bygginga frá sjó og gólfkóti þeirra vera í samræmi við viðmiðunarreglur Vegagerðarinnar ⁷² og taka mið af þekktum sjávarflóðum.
I-6	Hóll Sorpurðunarstaður (1,0 ha)	Heimild til urðunar á óvirkum úrgangi og jarðgerðar á viðar- og garðaúrgangi í samræmi við starfsleyfi. Áhersla lögð á vandaðan frágang og snyrtilega umgengni vegna nálægðar við þéttbýli, útivistarsvæði, fornminjar og þjóðminjaverndarsvæði. Endurskoða skal starfsemi urðunarstaðarins við heildarendurskoðun aðalskipulagsins í lok skipulagstímabilsins.

Reitur I-4 í eldra aðalskipulagi er felldur út.

⁷⁵ Vegagerðin, 2018.

16.7 EFNISTÖKU- OG EFNISLOSUNARSVÆÐI (E)

Svæði þar sem ráðgert er að losa, taka eða vinna jarðefni, svo sem malarnám, sandnám, grjótnám, gjallnám eða vikurnám.

Skipulagsákvæði fyrir efnistöku- og efnislosunarsvæði

Almenn ákvæði

Lágmarka skal neikvæð áhrif á náttúru, menningarminjar, útivistarsvæði eða aðra starfsemi við notkun en einnig við tímabundinn frágang og langtímafrágang námusvæðanna.

Verði hlé á notkun námu eða henni lokað skal ganga snyrtilega frá framkvæmdasvæðinu eins fljótt og auðið er, þannig að það falli sem best að umhverfi.

Ganga skal snyrtilega um efnistökusvæði á meðan á vinnslu stendur, sérstaklega þar sem sýnileiki er mikill eða umhverfið er viðkvæmt.

Frágangur á gömlum efnistöku- og efnislosunarsvæðum skal vera í samræmi við uppgræðslu- og skógræktarverkefni, þar sem því verður við komið.

Landeiganda er heimil efnistaka til eigin nota, allt að 150 m³, án framkvæmdaleyfis. Efnistöku- og efnislosunarsvæði skal tilkynna til Bolungarvíkurkaupstaðar sem leiðbeinir um framkvæmd hennar.

Sértæk ákvæði

Auðkenni	Lýsing	Gerð	Frágangur skv. námuskrá Vegagerðarinnar	Umfang	Skipulagsákvæði
E-1	Skálavíkurheiði, Hærrikross	Storkubergs-náma	Ófrágengin	100.000 m ³ 5 ha	Á grann- og fjarsvæði vatnsverndar skal lágmarka notkun á mengandi efnum og gæta fyllstu varúðar við notkun á þeim í samræmi við reglugerð nr. 796/1999 m.s.br. Þetta ber að útfæra nánar í samstarfi við Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða. Efnistaka er tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar vegna vatnsverndar og umfangs efnistöku.
E-2	Syðridalsvegur	Setnáma	Frágengin með vottun	20.000 m ³ 0,5 ha	Auk efnisnáms er gert ráð fyrir aðstöðu til akstursíþróttá námusvæðinu. Setja skal reglur um notkun svæðisins til að lágmarka ónæði, gæta að ásýnd og samræma akstursíþróttir og efnisnám.

<i>Sértæk ákvæði</i>					
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Gerð</i>	<i>Frágangur skv. námuskrá Vegagerðar</i>	<i>Umfang</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
E-3	Tunga	Setnáma	Hálfrágengin	10.000 m ³ 0,6 ha	Sjá almenn ákvæði.
E-5	Hlíðardalur	Setnáma	Óskráð hjá Vegagerðinni	20.000 m ³ 2,3 ha	Á grann- og fjarsvæði vatnsverndar skal lágmarka notkun á mengandi efnum og gæta fyllstu varúðar við notkun á þeim í samræmi við reglugerð nr. 796/1999 m.s.br. Þetta ber að útfæra nánar í samstarfi við Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða. Efnistaka er tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar vegna vatnsverndar.

Reitur E-4 í eldra aðalskipulagi er felldur út.

16.8 FRÍSTUNDAFYGGÐ (F)

Svæði fyrir frístundahús, tvö eða fleiri og nærþjónustu sem þeim tengist, þ.m.t. orlofshús og varanlega staðsett hjólhýsi. Föst búseta er óheimil í frístundabyggðum.

Tafla 16.1 Lágmarksfjarlægðir fyrir frístundahús frá takmarkandi þáttum.

Takmarkandi þáttur	Lágmarksfjarlægð
Landamerki	50 m
Vötn, ár og sjór	50 m
Fornminjar	20 m
Verksmiðjur, loðdýra-, alifugla- og svínabú eða önnur starfsemi sem veldur óþægindum vegna hávaða eða lyktar	500 m
Háspennulínur	Breytilegt sbr. töflu 13.1 í kafla 13
Aðrar veitulagnir	4 m
Stofn- og tengivegir	100 m
Aðrir vegir	50 m

Skipulagsákvæði fyrir frístundabyggð

Almenn ákvæði

Trjárækt telst eðlilegur hluti svæða fyrir frístundabyggð enda þjóni hún fyrst og fremst frístundabyggðinni til fegurunar, skjólmyndunar og landmótunar.

Öll uppbygging frístundahúsa skal miða að því að skerða ekki sérstöðu svæðisins og ásýnd þess í heild, þ.e. lítt spillta náttúru, líffræðilega fjölbreytni, landslagsheildir og menningarsögu. Ekki má skerða náttúrufyrirbæri sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd.

Uppbygging frístundahúsa skal hvorki skerða góð landbúnaðarsvæði, t.d. ræktarland, né aðgengi að útivistarsvæðum eða loka gömlum göngu- og reiðleiðum.

Frístundabyggð skal vera í sátt við nærliggjandi landnotkun. Við byggingu frístundahúsa skal þess gætt að þau séu ekki staðsett nær takmarkandi þáttum en sem segir í töflunni hér að framan.

Útlit frístundahúsa skal taka mið af umhverfinu, þ.e. náttúrulegu landslagi og menningarlandslagi, þannig að sérstaða svæðisins skerðist ekki. Er þar átt við stærðarhlutföll, form og efnisnotkun og staðsetningu.

Leitast skal við að samnýta nauðsynlega innviði eftir því sem kostur er, svo sem veitur, bílastæði, heimreiðar, stíga, útivistarsvæði og fleira þess háttar.

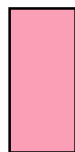
Lögð er áhersla á að lóðir í frístundabyggðum verði ekki samliggjandi, þannig að gott aðgengi að náttúru svæðisins verði tryggt.

Mörk landeigna liggja ekki fyrir en ber að skoða í deiliskipulagi.

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
F-1	Hanhóll (39,5 ha) Eitt hús í dag Allt að 12 ný hús. Svæðið hefur ekki verið metið m.t.t. ofanflóðahættu	Í landi Hanhóls er fyrirhuguð skógrækt og skal þess gætt að frístundahúsin samrýmist henni. Svæðið er skipulagt með fyrirvara um ofanflóðahættumat. Mögulega þarf að vinna staðbundið hættumat áður en frekari ákvarðanir verða teknar um uppbyggingu á svæðinu. Innan þessa svæðis liggur Bolungarvíkurlína 1. Innan helgunarsvæðis háspennulína er ekki heimilt að reisa mannvirki og ekki er gert ráð fyrir skipulagðri trjárækt innan þessa svæðis. Leitast skal við að hækka ekki yfirborð lands undir háspennulínunum án þess að grípa til viðeigandi ráðstafana. Tryggja skal aðgengi að línunum og möstrum vegna viðhalds (nánar í kafla 13.1).
F-2	Í landi Minni-Bakka og Breiðabóls í Skálavík (4,6 ha) Sex hús í dag Á svæðinu er hverfisvernd	Ekki er gert ráð fyrir nýjum frístundahúsum á þessum reit. Á hverfisvernduðu svæði (HV-2 og HV-4) gilda ákvæði hverfisverndar.
F-3	Meiri-Bakki í Skálavík (15,3 ha) Fimm hús í dag Á svæðinu er hverfisvernd	Allt að 3 ný hús. Svæðið er skipulagt með fyrirvara um ofanflóðahættumat. Mögulega þarf að vinna staðbundið hættumat áður en frekari ákvarðanir verða teknar um uppbyggingu á svæðinu. Taka skal mið af búsetulandslagi og náttúrulegri ásýnd svæðisins við alla uppbyggingu. Á hverfisvernduðu svæði (HV-2) gilda ákvæði hverfisverndar.
F-4	Kroppstaðir í Skálavík Eitt hús í dag	Allt að 3 ný hús. Svæðið er skipulagt með fyrirvara um ofanflóðahættumat. Mögulega þarf að vinna staðbundið hættumat áður en frekari ákvarðanir verða teknar um uppbyggingu á svæðinu. Taka skal mið af búsetulandslagi og náttúrulegri ásýnd svæðisins við alla uppbyggingu.
F-5	Minna-Hraun í Skálavík Ekkert hús í dag	Allt að 3 ný hús. Svæðið er skipulagt með fyrirvara um ofanflóðahættumat. Mögulega þarf að vinna staðbundið hættumat áður en frekari ákvarðanir verða teknar um uppbyggingu á svæðinu. Taka skal mið af búsetulandslagi og náttúrulegri ásýnd svæðisins við alla uppbyggingu.
F-6	Meira-Hraun í Skálavík Eitt hús í dag	Allt að 3 ný hús. Svæðið er skipulagt með fyrirvara um ofanflóðahættumat. Mögulega þarf að vinna staðbundið hættumat áður en frekari ákvarðanir verða teknar um uppbyggingu á svæðinu. Taka skal mið af búsetulandslagi og náttúrulegri ásýnd svæðisins við alla uppbyggingu.

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
F-7	Minni-Bakki í Skálavík Ekkert hús í dag Á svæðinu er hverfisvernd	Allt að 3 ný hús. Svæðið er skipulagt með fyrirvara um ofanflóðahættumat. Fyrir liggur að vinna þarf staðbundið hættumat áður en frekari ákvarðanir verða teknar um uppbyggingu á svæðinu. Taka skal mið af búsetulandslagi og náttúrulegri ásýnd svæðisins við alla uppbyggingu. Á hverfisvernduðu svæði (HV-2) gilda jafnframt ákvæði hverfisverndar.
F-8	Breiðaból í Skálavík Ekkert hús í dag Á svæðinu er hverfisvernd	Allt að 3 ný hús. Svæðið er skipulagt með fyrirvara um ofanflóðahættumat. Fyrir liggur að vinna þarf staðbundið hættumat áður en frekari ákvarðanir verða teknar um uppbyggingu á svæðinu. Taka skal mið af búsetulandslagi og náttúrulegri ásýnd svæðisins við alla uppbyggingu. Á hverfisvernduðu svæði (HV-2) gilda jafnframt ákvæði hverfisverndar.

16.9 AFÞREYINGAR- OG FERÐAMANNASVÆÐI (AF)

Svæði fyrir afþreyingu og móttöku ferðafólks, þ.m.t. þjónustumiðstöðvar á hálendi og verndarsvæðum, fjallaskálar, tjald- og hjólhýsasvæði og skemmtigarðar.

Skipulagsákvæði fyrir afþreyingar- og ferðamannasvæði

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
AF-1	Tjaldsvæði við sundlaug Bolungarvíkur (1,3 ha)	Gert er ráð fyrir stækkun með svigrúmi fyrir þjónustubyggingu og byggingu smærri útleiguhúsa. Gert er ráð fyrir þeirri mannvirkjagerð og umhverfisfrágangi sem nýting svæðisins kallar á. Við skipulag og framkvæmdir ber að huga sérstaklega að nálægð við íbúðarbyggð.
AF-2	Ósvör Sjóminjasafn og Óshólaviti (9,6 ha)	Við Ósvör verður áfram byggt upp safnasvæði sem getur tekið við talsverðum fjölda ferðamanna. Áhersla er lögð á gott aðgengi að svæðinu, varðveislu fjörunnar og menningarverðmæta svæðisins, sbr. fornleifaskráningu. Yfirbragð svæðisins skal endurspeglar anda þess tíma sem safnið fjallar um. Óshólavita má nýta fyrir ferðaþjónustu ef slík nýting stangast ekki á við öryggishlutverk vitans. Þó skal varðveita núverandi útlit og ásýnd.
AF-3	Tjaldsvæði og móttaka ferðamanna í Skálavík, í landi Minni-Bakka (4,1 ha) Á svæðinu er hverfisvernd	Bílastæði og aðstaða fyrir ferðamenn. Einnig er gert ráð fyrir tjaldsvæði með hreinlætisaðstöðu, vatnssalernum og þjónustuhúsi. Stöðuleyfi fyrir færarleg íveruhús, s.s. rútur, húsbíla eða hjólhýsi, eru ekki heimil á tjaldsvæðinu. Nánari uppbygging verður útfærð í samhengi við aðra nýtingu svæðisins í deiliskipulagi. Framkvæmdir skulu vera í samræmi við markmið hverfisverndarinnar.

16.10 ÍPRÓTTASVÆÐI (ÍP)

Svæði fyrir landfreka íþróttaaðstöðu aðra en þá sem þjónar tilteknu hverfi, svo sem skeiðvelli og hesthúsabyggð, akstursíþróttasvæði, skotæfingasvæði, golfvelli og stærri íþróttamiðstöðvar.

Skipulagsákvæði fyrir íþróttasvæði

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
Íp-1	Íþróttasvæði sunnan Hóls (9,6 ha)	Svigrúm til stækkunar og frekari uppbyggingar íþróttamannvirkja í sátt við landslag svæðisins. Meta þarf hættu vegna ofanflóða komi til byggingar íþróttahúss. Taka þarf tillit til sjávarfitja sem njóta verndar skv. lögum um náttúruvernd nr. 60/2013.
Íp-2	Syðridalsvöllur 9 holu golfvöllur í Syðridal (24 ha)	Svigrúm til stækkunar og frekari uppbyggingar í sátt við náttúru svæðisins sem og önnur útivistarsvæði. Svæðið liggur beggja vegna Syðridalsvegar en stækkunarmöguleikar eru meðfram þjóðveginum í átt að þéttbýlinu. Taka þarf tillit til sjávarfitja sem njóta verndar skv. lögum um náttúruvernd nr. 60/2013.
Íp-3	Hesthúsasvæði Hesthúsabyggð og skeiðvöllur hestamanna við Erninn, vestan Syðridalsvegar (12,1 ha)	Gert er ráð fyrir nýjum hesthúsum á austasta hluta svæðisins og viðhaldi og uppbyggingu annarra mannvirkja í samræmi við nýtt deiliskipulag (mars 2021). Huga ber að nálægð hesthúsahverfisins við önnur útivistarsvæði og ásýnd þess gagnvart aðkomu að bænum. Uppbygging hesthúsa og tengdra mannvirkja þrengi ekki að golfiðkun og annarri útivist á nærliggjandi svæðum. Mikilvægt er fyrir ásýnd bæjarins að hesthúsahverfið sé snyrtilegt.

16.11 KIRKJUGARÐAR OG GRAFREITIR (K)

Svæði fyrir kirkjugarða og grafreiti.

Skipulagsákvæði fyrir kirkjugarða og grafreiti

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
K-1	Grundarhólskirkjugarður (0,7 ha) Aðal grafreiturinn í Bolungarvík	Garðurinn er 0,66 ha og er reiknað með því að fjöldi grafreita dugi út þetta skipulagstímabil. Leggja skal áherslu á aðgengi fyrir alla og snyrtilega ásýnd.
K-2	Hólskirkjugarður (0,4 ha) Gamall grafreitur sem tilheyrir Hólskirkju	Hólskirkja er friðuð skv. lögum um menningarminjar nr. 80 / 2012. Útlit og umhverfi kirkju og kirkjugarðs verndað sem heild.

16.12 OPIN SVÆÐI (OP)

Svæði fyrir útivist, aðallega í tengslum við þéttbýli, með aðstöðu sem almennri útivist tilheyrir, svo sem stígum og áningarstöðum, auk þjónustu sem veitt er á forsendum útivistar.

Skipulagsákvæði fyrir opin svæði

Almenn ákvæði

Á helstu viðkomustöðum skulu vera góðar tengingar við göngu- og hjólastíga og góð hjólastæði.

Í deiliskipulagi opinna svæða skal sérstaklega hugað að því hvernig stígar falla að landslagi og náttúru.

Á hverfisvernduðum opnum svæðum gilda jafnframt ákvæði hverfisverndar.

Ferðabjónusta

Útivist, áningarstaðir og önnur þjónusta þessu tengdu.

Skógrækt

Skógrækt, allt að 10 ha, er almennt heimil á opnum svæðum.

Skógrækt skal falla vel að náttúrulegu landslagi og menningarlandslagi og má ekki skerða óhóflega útsýni, aðgengi að útivistarsvæðum eða spilla berjalöndum.

Gæta skal þess að skógrækt hafi ekki neikvæð áhrif á náttúrulegu gæði, svo sem gróðurfar og búsvæði eða menningarminjar.

Skógrækt má ekki raska náttúrufyrirbrigðum sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd.

Meðhöndlun innfluttra tegunda skal vera í samræmi við þá stefnu sem sett er í kafla um skógrækt.

Sértæk ákvæði

Auðkenni

Lýsing

Skipulagsákvæði

OP-1

Hóll (7,5 ha)

Útivistarsvæði við Hól og meðfram Hólsá

Svigrúm til uppbyggingar sem er í sátt við sögu svæðisins og gerir hana sýnilega.

Tryggja skal að hugsanlegar fornminjar spillist ekki.

Hluti svæðisins er innan hverfisverndarsvæðis HV-3 og ber að taka mið af ákvæðum hennar á því svæði.

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
	Innan hverfisverndarsvæðis að hluta	Gert er ráð fyrir trjárækt til prýðis og skjóls.
OP-2	Útivistar- og skógræktarsvæði neðan Þjóðólfsvegjar (5,5 ha)	Skipulögð útivistarsvæði í sátt við náttúru og aðra nýtingu. Huga skal að aðgengi fyrir alla. Gert er ráð fyrir trjárækt til prýðis og skjóls.
OP-3	Útivistarsvæði undir Traðarhyrnu (48 ha) Hluti af svæðinu tilheyrir varnargörðunum og gamla skíðasvæðinu	Skipulögð útivistarsvæði í sátt við náttúruna og aðra nýtingu í samræmi við gildandi deiliskipulag. Huga skal að aðgengi fyrir alla. Haldið er opnum þeim möguleika að opna skíðalyftuna undir Traðarhyrnu, að uppfylltum skilyrðum m.t.t. snjóflóðahættu. Gert er ráð fyrir trjárækt til prýðis og skjóls. Heimilt er að reisa sjóvarnir. Nánar útfært í deiliskipulagi og í samvinnu við Vegagerðina.
OP-4	Syðridalur og Ósá (107,6 ha) Útivistarsvæði sem nær frá byggð að Syðridalsvatni og Ósá Á milli Ósár og gömlu flugbrautarinnar er einnig 4,8 ha hundaviðrunarsvæði.	Útivist skal vera í sátt við náttúruna og aðra nýtingu. Heimilt er að reisa hundagerði. Sérstaklega skal gæta þess að trufla ekki fuglalíf. Huga skal að aðgengi fyrir alla og tryggja skal aðgengi að fjöru. Taka þarf tillit til sjávarfitja sem njóta verndar skv. lögum um náttúruvernd nr. 60/2013. Heimilt er að reisa sjóvarnir. Nánar útfært í deiliskipulagi og í samvinnu við Vegagerðina.
OP-5	Skálavík (275 ha) Útivistarsvæði í Skálavík Hluti svæðisins er innan hverfisverndar	Svigrúm til uppbyggingar útivistarsvæða í sátt við náttúru og búsetulandslag. Heimilt er að nýta núverandi mannvirki til að bæta aðgengi að svæðinu og auka útivistarmöguleika þar. Taka þarf tillit til skipulagsákvæða um frístundabyggð, landbúnað og ferðaþjónustusvæða. Hluti svæðisins er innan hverfisverndarsvæðis HV-2 og ber að taka mið af ákvæðum hennar á því svæði. Nýting skal taka mið af mögulegri ofanflóðahættu. Taka þarf tillit til óraskaðs votlendis sunnan Hraunsár. Votlendið nýtur verndar skv. lögum um náttúruvernd nr. 60/2013.
OP-6	Leiksvæði (0,7 ha) Fjögur minni nær leiksvæði í íbúðarhverfi	Nýta skal landslag sem leiktæki eins og kostur er. Huga skal að öruggum aðkomuleiðum að leiksvæðum og tryggja aðgengi fyrir alla.

16.13 HAFNIR (H)

Svæði fyrir hafnir og hafnarmannvirki þar sem gert er ráð fyrir mannvirkjum og tækjum til móttöku skipa og báta, losunar og lestunar þeirra, geymslu vöru, móttöku og afgreiðslu þessarar vöru til áframhaldandi sjó- eða landflutninga, til móttöku og brottfarar farþega og smábátahafnir.

Skipulagsákvæði fyrir hafnir

Almenn ákvæði

Svigrúm er fyrir viðhald og endurbætur á hafnarmannvirkjum.

Byggingar skulu taka mið af einkennum núverandi byggðar.

Sérstaklega skal huga að ásýnd og lýsingu í samræmi við ákvæði í kafla um gæði byggðar.

Sértæk ákvæði

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
H-1	Brimbrjótur, Búðarkantur og Lækjarbryggja (1,4 ha) Hafnarsvæði þar sem fram fer löndun, sjóflutningar og þjónusta við ferðamannabáta	Við Brimbrjót er fyrst og fremst gert ráð fyrir löndun á fiski og sjóflutningum auk þess sem mögulegt er að taka á móti minni skemmtiferðaskipum. Lækjarbryggja þjónustar ferðamannabáta og smærri fiskveiðibáta. Gert er ráð fyrir endurbyggingu hennar og mögulega lítils háttar tilfærslu. Tryggja skal gott aðgengi fyrir þá sem starfa við höfnina og leggja áherslu á gott aðgengi fyrir gangandi, einkum frá miðsvæðinu að Lækjarbryggju. Sérstaka áherslu skal leggja á að umhverfi Lækjarbryggju sé aðlaðandi.
H-2	Grundargarður (0,4 ha) Svæðið hefur tengingu við landfyllingu á iðnaðarsvæði	Gert er ráð fyrir lengingu Grundargarðs til suðvesturs. Grundargarður mun einkum þjónusta þá starfsemi, s.s. sjávarútveg og hafnsækinn iðnað, sem verður á landfyllingu suðaustan við hafnarkantinn (I-5). Tryggja skal gott aðgengi fyrir þá sem starfa við höfnina og leggja áherslu á gott aðgengi fyrir gangandi, einkum frá miðsvæðinu.

16.14 LANDBÚNAÐARSVÆÐI (L)

Svæði fyrir landbúnað og mannvirki sem tengjast búrekstrinum, með áherslu á búfénað, matvæla- og fóðurframleiðslu.

Tafla 16.2 Takmarkandi þættir við uppbyggingu á landbúnaðarsvæðum.

Takmarkandi þáttur	Lágmarks fjarlægð	Undantekningar
Landamerki	50 m	Sameiginleg uppbygging aðliggjandi jarða Jarðhitaleitarholur
Vötn, ár og sjór	50 m	Smávatnsvirkjanir Jarðhitaleitarholur
Friðlýstar fornminjar	100 m	Uppbygging til verndar minjum
Friðaðar fornminjar	15 m	Uppbygging til verndar minjum
Háspennulínur	Breytilegt sbr. töflu 13.1 í kafla 13	Byggingar tengdar háspennulínum.
Aðrar veitulagnir	4 m	Byggingar tengdar veitum.
Stofn- og tengivegir	100 m	Jarðhitaleitarholur

Skipulagsákvæði fyrir landbúnaðarsvæði

Almenn ákvæði

Gert er ráð fyrir landbúnaði og ekki er heimilt að ráðstafa landinu í aðra nýtingu sem hindrar landbúnað.

Landeigendur geti nýtt hlunnindi sín, s.s. með beit, útivist, dúntekju, veiðum og skógrækt.

Minni háttar mannvirki eru heimil, svo sem fjarskiptamöstur (allt að 10 m há), litlar vindmyllur (að hámarki þrjár myllur á jörð, allt að 10 m háar), sólarcellur til eigin nota og mannvirki tengd fiskverkun.

Ekki má skerða náttúruyfyrirbæri sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd.

Almenn ákvæði

Við uppbyggingu á landbúnaðarsvæðum skal þess gætt að framkvæmdir verði ekki staðsettar nær takmarkandi þáttum en tilgreint er töflunni hér að framan og um fjarlægðir vegna skógræktar í töflu 16.3.

Smávirkanir

Aðalskipulagið heimilar allt að 30 kW smávirkanir með minni háttar uppistöðulóni eða allt að 200 kW rennslisvirkanir. Framkvæmdir þurfa að vera í samræmi við meginmarkmið aðalskipulagsins og raski skal haldið í lágmarki. Við uppsetningu virkjana skal huga að sýnileika og afturkræfni framkvæmda og þess gætt að valda sem minnstum skaða á náttúrunni. Forðast skal að framkvæmdir skerði raski fyrirbærum sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd og lögum um menningarminjar. Við gerð deiliskipulags skal meta vistfræðileg áhrif á vatnshlot í samræmi við lög um stjórn vatnamála. Á hverfisvernduðum svæðum og svæðum á náttúruminjasrá skal meta áhrif virkjanafarmkvæmda í greiningu á umhverfisáhrifum deiliskipulags, sem gera skal samfara deiliskipulagi, skv. staðlaðri matstöflu sem birt er í viðauka.

Sértæk ákvæði

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
L-1	Landbúnaðarland í Syðridal og Tungudal (307,9 ha)	<p>Svæði fyrir landbúnað og uppbyggingu mannvirkja sem tengjast landbúnaði.</p> <p>Gert er ráð fyrir allt að þremur frístundahúsum á hverri jörð. Hámarksstærð nýrra húsa er 100 m² og skulu þau reist utan ræktaðs lands.</p> <p>Uppbygging frístundarhúsa skal ekki skerða:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Góð landbúnaðarsvæði, t.d. ræktarland. ▪ Sérstöðu svæðisins og ásýnd þess í heild, þ.m.t. óroskuð svæði, líffræðilega fjölbreytni, landslagsheildir og menningarsögu. ▪ Aðgengi að útivistarsvæðum eða loka gömlum göngu- og reiðleiðum. <p>Gert er ráð fyrir að hægt verði að nýta mannvirki og byggingar á landbúnaðarsvæðum til ferðabjónustu, svo sem til gistingar og veitingasölu. Svigrúm er fyrir allt að 10 herbergja gistiheimili með veitingum. Heimild er fyrir allt að 6 útleiguhúsum með vatni og rafmangi á hverri jörð. Leyfileg hámarksstærð þeirra er 25 m² og hámarkshæð 3,8 m. Heimild er fyrir minni tjaldsvæðum (3 ha eða minni) ef þau valda litlu raski og hafa ekki veruleg áhrif á ásýnd. Einnig er gert ráð fyrir heimasölu og heimavinnslu.</p> <p>Skógrækt, allt að 10 ha, er heimil. Skógrækt skal falla vel að náttúrulegu landslagi og menningarlandslagi og má ekki skerða óhóflega útsýni, aðgengi að útivistarsvæðum eða spilla berjalöndum. Gæta skal þess að skógrækt hafi ekki neikvæð áhrif á náttúruleg gæði, svo sem gróðurfar og búsvæði, sem og menningarminjar. Skógrækt má ekki raska náttúruvirkum sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd. Meðhöndlun innfluttra tegunda skal vera í samræmi við þá stefnu sem sett er í kafla um skógrækt.</p>

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
L-2	Landbúnaðarland í Skálavík (37,8 ha)	Svæðið er fyrst og fremst hugsað til nýtingar á túnnum og beitar. Gert er ráð fyrir að hægt verði að nýta mannvirki og byggingar á landbúnaðarsvæðum til ferðabjónustu, svo sem til gistingar og veitingasölu. Svigrúm er fyrir allt að 10 herbergja gistiheimili með veitingum. Heimild er fyrir allt að 4 útleiguhús með vatni og rafmangi á hverri jörð. Leyfileg hámarksstærð þeirra er 15 m ² og hámarkshæð 3,8 m.

16.15 SKÓGRÆKTAR- OG LANDGRÆÐSLUSVÆÐI (SL)

Samkvæmt skipulagsreglugerð eru skógræktar- og landgræðslusvæði (SL) svæði fyrir skógrækt, landgræðslu og aðra uppgræðslu.

Tafla 16.3 Lágmarksfjarlægð á milli takmarkandi þátta og skógræktar.

Takmarkandi þáttur	Lágmarks fjarlægð	Skipulagsákvæði
Landamerki	-	Á svæði nærri landamerkjum skal landeigandi hafa samráð við landeiganda aðliggjandi jarðar vegna skógræktar.
Vötn, ár og sjór	-	Ekki þétt skógrækt við vatns-, árbakka og sjó. Heimilt að láta jaðar nærliggjandi skógræktar þynnast út í átt að vötnum, ám og sjó.
Friðlýstar fornminjar	100 m	Hvers konar röskun fornleifa er óheimil án leyfis Minjastofnunar Íslands skv. lögum nr. 80/2012 um menningarminjar.

Takmarkandi þáttur	Lágmarks fjarlægð	Skipulagsákvæði
Friðaðar fornleifar	15 m	Hvers konar röskun fornleifa er óheimil án leyfis Minjastofnunar Íslands skv. lögum nr. 80/2012 um menningarminjar.
Háspennulínur	Breytilegt sbr. töflu 13.1 í kafla 13	Fjarlægð trjáa til loftlína miðist við það að hún sé hæð fullvaxinna trjáa margfölduð með 1,5. Fjarlægð til jarðstrengja miðist við rötarkerfi fullvaxins trjágróðurs.
Aðrar veitulagnir	1,5 m	Fjarlægð miðist við rötarkerfi fullvaxins trjágróðurs.
Stofnvegir, tengivegir og aðrir vegir	15-30 m	Ekki skógrækt á 30 m breiðu svæði frá miðlínu stofnvega og 15 m frá miðlínu annarra þjóðvega, sbr. vegalög nr. 80 / 2007. Þar sem líkur er á snjósöfnun á veg skal fjarlægðin aukin. Sjá einnig kafla 14 um samgöngur.

Skipulags ákvæði fyrir skógræktar- og landgræðslusvæði

Almenn ákvæði

Við ákvörðun um staðsetningu og stærð skógræktarsvæða, skal virða lágmarksfjarlægðir, sbr. töflu hér að framan.

Varast ber að láta þessar takmarkanir vera leiðandi í mótun ræktunarsvæðis, enda um lágmarksfjarlægðir að ræða. Mótun svæðis ætti alltaf að taka mið af landslagi og heildarásýnd svæðisins.

Skógrækt skal falla vel að náttúrulegu landslagi og menningarlandslagi og má ekki skerða óhóflega útsýni, aðgengi að útivistarsvæðum eða spilla berjalöndum.

Almenn ákvæði

Gæta skal að skógrækt hafi ekki neikvæð áhrif á náttúruleg gæði, svo sem gróðurfar, búsvæði og menningarmínjar.

Skógrækt má ekki raska náttúruvænlegum tegundum sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd.

Meðhöndlun innfluttra tegunda skal vera í samræmi við þá stefnu sem sett er í kafla um skógrækt.

Sértæk ákvæði

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
SL-1	Hanhóll (20,5 ha) Skógræktarsvæði	Sérstaklega skal gætt að því að planta ekki trjám í hverfisverndað svæði (HV-6) við Gil og Gilsnámu. Skógræktaráætlun skal taka mið af landslagi og annarri nýtingu. Skógræktin er háð framkvæmdaleyfi sveitarstjórnar. Landeigandi skal hafa samráð við Skógræktina við nánari útfærslu á skógrækt.
SL- 2	Ofan varnargarða í Traðarhyrnu (27,1 ha) Skógræktarsvæði	Svæðið er sýnilegt frá þéttbýlinu og því skal skógræktin falla sem best að umhverfinu og formum í landslaginu. Forðast skal beinar línur, einsleitni og reitaskipta ræktun.

16.16 ÓBYGGÐ SVÆÐI (ÓB)

Svæði þar sem ekki er gert ráð fyrir búsetu né atvinnustarfsemi, svo sem hálendi, heiðar og afréttir, að mestu án mannvirkja annarra en þeirra sem þjóna útivist, afréttarnotum, öryggismálum og fjarskiptum.

Skipulagsákvæði fyrir óbyggð svæði

Sértæk ákvæði		
Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
ÓB-1	Óbyggð svæði í Bolungarvík (9.662 ha)	<p>Mannvirkjum skal haldið í lágmarki.</p> <p>Fjarskiptamannvirki (s.s. endurvarpsstöðvar) eru heimiluð á opnum óbyggðum svæðum í samræmi við deiliskipulag eða að undangenginni grenndarkynningu, þar sem það á við.</p> <p>Mannvirkjum til almannaþota, s.s. fjallaskálum og neyðarskýlum, skal halda í lágmarki. Taka skal mið af öryggismálum og þörf fyrir neyðarafdreyp og gistiaðstöðu fyrir gangnamenn og ferðafólk þar sem það á við. Slíkir skálar skulu sérmerktir á aðalskipulagsupprætti sem afþreyingar- og ferðamannasvæði.</p> <p>Skógrækt er ekki heimil á óbyggðum svæðum.</p> <p>Innviðir, svo sem gönguleiðir og veitur, eru sýndir með viðeigandi táknum á óbyggðum svæðum á skipulagsupprætti.</p> <p>Á óbyggðum svæðum eru ýmsar takmarkanir sem m.a. tengjast náttúruvernd, vatnsvernd og minjavernd. Sjá nánar í kafla 17. um verndarákvæði.</p> <p>Taka skal mið af ákvæðum hverfisverndar við leyfisveitingar á óbyggðum svæðum.</p>

16.17 SÉRSTÖK NOT HAF- OG VATNSSVÆÐA (SN)

Svæði innan netlaga á hafi og vatni þar sem sérstaklega þarf að gera ráð fyrir tilteknum notum, t.d. veiðum, fiskeldi eða siglingaleiðum.

Skipulagsákvæði fyrir sértök not haf- og vatnssvæða

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
SN-1	Höfnin og innsiglingin (16 ha) Svæði frá sjóvarnargarði við Brjótinn að strandlengju við Grundargarð	Um svæðið gildir hafnarreglugerð fyrir Bolungarvík nr. 489, 1985. Svæðið er mikilvægur hluti hafnarinnar með siglingaleið, flotbryggjum, viðleguköntum og varnargarði. Siglingaleið skal vera greið og aðkoma aðlaðandi.

16.18 VÖTN, ÁR OG SJÓR (V)

Vatnsfletir núverandi og fyrirhugaðra vatna, fallvatna og sjávar, þar með talið legu þeirra vegna stífla, breytingu á árfarvegum og landfyllinga.

Skipulagsákvæði fyrir vötn, ár og sjó

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
V-1	Strandlengja (219 ha) Strandsvæði frá Háuskriðu að Skálavík og frá Landi í Skálavík að þéttbýli Bolungarvíkur Einnig svæðið frá Óshlíð að Ófæru	Nýting skal vera í samræmi við meginmarkmið aðalskipulagsins.
V-2	Syðridalsvatn (111,4 ha)	Strandsvæði haldist í sem náttúrulegustu ástandi án inngripa mannsins.
V-3	Helstu ár í Bolungarvík Ósá, Tröllá, Fossá, Gilsá, Hlíðará, Hólsá, Breiðabólsá, Hraunsá og Þverá	Umgengni á umræddum svæðum skal vera góð.
V-4	Uppistöðulón fyrir Reiðhjallavirkjun við Fossá (1,2 ha)	
V-5	Vatn í Seljadal og fleiri smávötn á heiðum	

16.19 STRANDSVÆÐI (ST)

Svæði innan netlaga og meðfram sjó, ám eða vötnum þar sem aðgengi almennings er tryggt og mannvirkjagerð er haldið í lágmarki.

Skipulagsákvæði fyrir strandsvæði

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
ST-1	Strandsvæði (60 ha) Strandsvæði og fjara í Skálavík og í þéttbýli að Hólatá í Bolungarvík	Nýting skal vera í samræmi við meginmarkmið aðalskipulagsins. Tryggja skal aðgengi gangandi að fjöru. Strönd skal haldið í náttúrulegu ástandi eins og kostur er. Umgengni á strandsvæðum skal vera góð.

16.20 VARNAR- OG ÖRYGGISSVÆÐI (VÖ)

Svæði innan sveitarfélags þar sem ráðherra sem fer með málefni varnar- og öryggissvæða fer með yfirstjórn skipulags- og mannvirkjamála, sbr. 8. gr. skipulagslaga.

Skipulagsákvæði fyrir varnar- og öryggissvæði

<i>Sértæk ákvæði</i>		
<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
VÖ-1	Bolafjall (11,5 ha) Ratsjár- og fjarskiptastöð Landhelgisgæslunnar og fjarskiptamöstur	Möguleiki fyrir áframhaldandi notkun ratsjár- og fjarskiptastöðvar og uppbyggingu og viðhaldi fjarskiptabúnaðar. Heimilt er að reisa allt að 400 m ² nýbyggingu. Uppbygging skal taka mið af vatnsvernd, ásýnd og ferðapjónustu á Bolafjalli. Leita ber umsagnar utanríkisráðuneytis vegna mannvirkjagerðar á svæðinu.

TAKMARKANIR Á LANDNOTKUN

17 VERNDARÁKVÆÐI

Auk almennrar stefnu um landnotkun gilda takmarkanir af ýmsum ástæðum. Um er að ræða hvers konar friðun og verndun vegna náttúrufars, menningarminja og auðlinda og ákvæði vegna hættu af hugsanlegri náttúruvá.

Svæði þar sem takmarkanir gilda eru sýnd með punktum og/eða mismunandi yfirstrikuðum reitum á skipulagsupprætti. Hættusvæði vegna ofanflóða eru sýnd með hættumatslínunum Veðurstofunnar.

Fjallað er um helgunarsvæði vega og veitna í köflum 13.1. og 14.2 og í kafla 16 um skipulagsskilmála þar sem það á við.

17.1 NÁTTÚRUVÁ (NV)

Svæði þar sem hætta er talin stafa af náttúruhamförum, svo sem snjóflóðum, skriðuföllum, sjávarflóðum, vatnsflóðum, jarðskjálftum, eldvirkni eða veðurfari (ofviðri).

Viðbótarákvæði vegna náttúruvár

Hættumetin svæði vegna ofanflóða	Flokkur	Skipulagsákvæði (í samræmi við reglugerð nr. 505/2000.)
<ul style="list-style-type: none"> Traðarhyrna Minni-Hlíð Athafnasvæði og geymslusvæði undir Erni í Syðridal Ós 	Hættusvæði A (gul lína)	Styrkja þarf hús þar sem búist er við miklum mannsafnaði, svo sem fjölbýlishús, skóla, sjúkrahús, og íbúðarhús með fleiri en fjórum íbúðum.
	Hættusvæði B (blá lína)	Atvinnuhúsnæði má byggja án styrkinga. Byggja má íbúðarhús og byggja við hús þar sem búist er við miklum mannsafnaði (fjölbýlishús, sjúkrahús, skólar o.þ.h.) ef þau eru styrkt.
Sjá nánar í ákvæðum fyrir viðkomandi landnotkunarreiti	Hættusvæði C (rauð lína)	Engar nýbyggingar nema frístundahús (ef áhættan er minni en 5 · 10 ⁻⁴ á ári) og húsnæði þar sem viðvera er lítil.

17.2 MINJAVERNND (MV)

Svæði þar sem eru friðlýstar fornleifar og friðaðar fornminjar, hús og mannvirki sem njóta sjálfkrafa verndar á grundvelli aldurs þeirra samkvæmt lögum um menningarminjar.

Viðbótarákvæði vegna minjaverndar

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
MV-1	Hólskirkja Timburhús, tilsniðið í Noregi og hannað af Rögnvaldi Ólafssyni arkitekti. Byggt árið 1908. Friðuð frá 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1. mgr. 36. gr. Þjóðminjalaga nr. 88/1989 og friðlýst frá gildistöku laga um menningarminjar nr. 80/2012.	Útlit og umhverfi kirkju og kirkjugarðs verndað sem heild. Óheimilt er að gera nokkrar breytingar á friðlýstu húsi eða mannvirki án vitundar Minjastofnunar Íslands. Við endurbætur og viðhald friðlýstra húsa og mannvirkja skal leita álits og, ef til þarf, leyfis Minjastofnunar Íslands með minnst sex vikna fyrirvara sbr. 31. gr. laga um menningarminjar. Umhverfis friðlýstar fornleifar skal einnig afmarka 100 m friðhelgað svæði frá ystu sýnilegu mörkum þeirra, sbr. 22. gr. sömu laga.
MV-2	Vatnsnes Fornar bæjarrústir, taldar vera frá bæ þuríðar sundafyllis. Friðlýst árið 1971.	Svigrúm til framkvæmda sem stuðla að upplýsingagjöf og miða að verndun svæðisins. Umhverfis friðlýstar fornleifar er 100 metra friðhelgað svæði út frá ystu sýnilegu mörkum þeirra. Hvers konar röskun, byggingarframkvæmdir eða aðrar framkvæmdir á friðhelguðu svæði umhverfis friðlýstar fornleifar og á fornleifunum sjálfum eru óheimilar án leyfis Minjastofnunar Íslands.

17.3 VATNSVERNDARSVÆÐI OG VATNSBÓL (VF, VG, VB)

Vatnsverndarsvæði, þ.e. svæði sem heilbrigðisnefnd sveitarfélags hefur ákvarðað sem vatnsverndarsvæði umhverfis hvert vatnsból, annars vegar grannsvæði (VG) og hins vegar fjarsvæði (VF) sbr. reglugerð um neysluvatn.

Vatnsból (VB):

Svæði fyrir vatnsöflun, það er brunnsvæði vatnsverndar.

Viðbótarákvæði vegna vatnsverndar

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
VB-1	Vatnsból, brunnsvæði í Hólsá	Brunnsvæði er næsta nágrenni vatnsbólsins. Það skal vera algjörlega friðað fyrir óviðkomandi umferð og framkvæmdum öðrum en þeim sem nauðsynlegar eru vegna vatnsveitunnar.
VB-2	Vatnsból, brunnsvæði við Þverá	Brunnsvæði er næsta nágrenni vatnsbólsins. Það skal vera algjörlega friðað fyrir óviðkomandi umferð og framkvæmdum öðrum en þeim sem nauðsynlegar eru vegna vatnsveitunnar.
VG-1	Vatnsverndarsvæði, grannsvæði	Umgengni í samræmi við reglugerð um varnir gegn mengun vatns nr. 796/1999 m.s.br. Á grannsvæði er notkun á hættulegum efnum og birgðageymsla slíkra efna bönnuð. Hér er m.a. átt við olíu, bensín og skyld efni, salt, eiturefni til útrýmingar á skordýrum eða gróðri og önnur efni sem mengað geta grunnvatn, auk efna sem sérstaklega eru tilgreind í reglugerð um neysluvatn. Ekki skal leyfa nýjar byggingar, sumarbústaði eða þess háttar á svæðinu. Vegalagnir, áburðarnotkun og önnur starfsemi innan svæðisins skal vera undir ströngu eftirliti.
VF-1	Vatnsverndarsvæði, fjarsvæði	Umgengni í samræmi við reglugerð um varnir gegn mengun vatns nr. 796/1999 m.s.br. Þar sem vitað er um sprungur eða misgengi á þessu svæði, skal fyllstu varúðar gætt í meðferð efna, sem talin eru upp í II. Flokki í viðauka reglugerðarinnar. Stærri geymslur fyrir slík efni eru bannaðar á svæðinu. Heilbrigðisnefnd getur gefið út frekari fyrirmæli varðandi umferð á þessu svæði, svo og um byggingu sumarhúsa og annarra mannvirkja.

17.4 HVERFISVERND (HV)

Svæði þar sem sveitarstjórn hefur sett ákvæði um hverfisvernd til að vernda sérkenni eldri byggðar eða annarra menningarsögulegra minja, náttúruminjar, landslag eða gróður vegna sögulegs, náttúrulegs eða menningarlegs gildis, án þess að um friðun sé að ræða samkvæmt öðrum lögum.

Viðbótarákvæði vegna hverfisverndar

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
HV-1	Bakkar (2,7 ha) Nær til þess hluta bæjarins sem hefur að geyma helming af þeim húsum sem byggð eru fyrir 1910, eða átta hús	<p>Ákvæðin miða að því að skapa umhverfi sem styrkir efnahagslegan og samfélagslegan grunn Bolungarvíkur. Þau taka til bygginga og umhverfis innan hverfisverndarsvæðisins.</p> <p>Við viðhald og uppbyggingu hverfisins skal taka mið af hefðum og arkitektúr fyrstu áratuga tuttugustu aldar. Þó er heimilt að viðhalda yngri húsum í núverandi mynd, þ.e. endurbyggingar, viðbyggingar og viðhald verði í sama stíl og húsið er, við staðfestingu skipulagsins. Hús með verndargildi skulu ekki fjarlægð. Miða skal viðhald þeirra við upprunalegt horf eða það horf sem viðheldur verndargildi hússins sem best.</p> <p>Heimilt er að byggja ný hús eða færa hús inn á hverfisverndaða svæðið, enda falli þau að hefðum og arkitektúr fyrstu áratuga tuttugustu aldar.</p> <p>Hugað skal sérstaklega að gæðum í efnisvali og handverki. Leitast skal við að hafa hlutina í sem upprunalegustu mynd. Umhverfi húsa skal vera í samræmi við arkitektúr hverfisins.</p>
HV-2	Ytri hluti Skálavíkur (141 ha)	<p>Viðhalda skal ásýnd búsetulandslags innan hverfisverndaða svæðisins.</p> <p>Allar nýbyggingar skulu vera í samræmi við deiliskipulag og tilheyrandi greiningu á áhrifum þess, skv. staðlaðri matstöflu í viðauka aðalskipulagsins. Stöðuleyfi eru ekki heimil fyrir færanleg íveruhús, s.s. rútur, húsbíla eða hjólhýsi.</p> <p>Stærð og útlit húsa, þéttleika og stærð svæðis skal ákvarða í deiliskipulagi, í samræmi við greiningu á áhrifum deiliskipulags. Lóðir frístundahúsa skulu ekki vera samliggjandi.</p> <p>Nýbyggingar og aðrar framkvæmdir skulu falla vel að yfirbragði byggðar og landslags og samræmast markmiðum verndarinnar.</p> <p>Útlit bygginga og breytingar á þegar byggðum húsum skulu taka mið af þeim byggingarstíl sem tíðkaðist meðan svæðið var í byggð. Einkum er átt við stærð, efnisval, lit, hlutföll, glugga og þakgerð.</p> <p>Engar framkvæmdir eða ný mannvirki, s.s. frístundahús, skulu vera á beltum sem nær 100 m frá sjávarmáli og Skálavíkurá. Undanteknar eru framkvæmdir til að verja mannvirki í augljósri hættu og til að tryggja aðgengi að á og fjöru, enda verði slíkar framkvæmdir í samræmi við markmið verndarinnar og með viðeigandi leyfum.</p>

AÐALSKIPULAG BOLUNGARVÍKUR 2020-2032 - Auglýst tillaga

Auðkenni	Lýsing	Skipulagsákvæði
HV-2		Taka skal mið af náttúrulegri ásýnd hverfisverndaða svæðisins við alla uppbyggingu. Við hugsanlega endurbyggingu á þjóðvegi skal þess gætt að hann fylgi landslagi og raski ekki þeirri landslagsheild sem einkennir svæðið. Skógrækt er ekki heimil innan hverfisverndaða svæðisins. Ekki má skerða náttúruyfyrirbæri sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd.
HV-3	Hóll (10,5 ha). Nær til þess svæðis þar sem líkur eru á að minjar höfuðbólsins Hóls sé að finna, skv. upplýsingum frá minjaverði Vestfjarða	Tryggja skal að hugsanlegar fornminjar og menningarverðmæti spillist ekki. Tryggja skal að framkvæmdir spilli ekki möguleikum á að gera sögu svæðisins sýnilega. Hverfisverndin hefur ekki áhrif á núverandi landnotkun nema ef talið er að fornminjar geti spillst. Skógrækt er ekki heimil innan hverfisverndaða svæðisins. Ekki má skerða náttúruyfyrirbæri sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd.
HV-4	Verminjar í landi Minni-Bakka (3,3 ha)	Allar framkvæmdir innan svæðisins skulu miða að verndun þeirra verminja sem eru á svæðinu. Heimilar eru framkvæmdir sem miða að því að gera sögu minjanna sýnilega. Óheimilt er að spilla fornminjum á svæðinu. Skógrækt er ekki heimil innan hverfisverndaða svæðisins.
HV-5	Stigahlíð–Deild (291 ha) Alþjóðlega mikilvæg sjófuglabýggð. Svæðið er hluti af stærra svæði á B-hluta náttúruminjaskrár, kennt við Patreksfjörð og Djúp.	Nýting og framkvæmdir sem ógna sjófuglabýggðinni eru óheimilar. Ekki má skerða náttúruyfyrirbæri sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd.
HV-6	Gil í Syðridal og Gilsnáma (80 ha) Svæðið er á náttúruminjaskrá, flokkað sem aðrar náttúruminjar eða C – hluti skrárinnar. (1) Surtarbrandslög við Gilsá upp af Syðridal. (2) Fundarstaður surtarbrands frá tertíer.	Vernda skal surtabrandslögin og námuna. Svigrúm er til framkvæmda sem stuðla að verndun, fræðslu og bættu aðgengi að náumunni. Skógrækt er ekki heimil innan hverfisverndaða svæðisins. Ekki má skerða náttúruyfyrirbæri sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd.
HV-7	Hafnargata og Bjarnarbúðarreitur (4,1 ha)	Hverfisverndin felur í sér að varðveita beri byggðarmynstur og götumynd reitsins og markvisst verði unnið að því að bæta götumyndina til að tryggja gæði hennar. Ef byggja á við hús eða fjölga þeim skal það gert í sátt við eldri byggð til að styrkja og bæta götumyndina.

<i>Auðkenni</i>	<i>Lýsing</i>	<i>Skipulagsákvæði</i>
HV-7		<p>Viðbyggingar og ný hús skulu taka mið af formi og hlutföllum eldri byggðar.</p> <p>Unnin verði húsakönnun fyrir Bjarnabúðarreit og Hafnargötu. Með tilliti til hennar verði unnið deiliskipulag fyrir Hafnargötu þar sem skilgreindir eru breytingar- og uppbyggingarmöguleikar sem tryggja að hið gamla byggðarmynstur haldi sér.</p> <p>Hús sem eru friðuð, friðlýst eða byggð 1925 eða fyrr skulu ekki rifin og breytingar einungis gerðar í samráði við Minjastofnun Íslands. Það á einnig við um hús sem hafa verndargildi eða gildi fyrir götummyndina skv. húsakönnun.</p>

18 HEIMILDIR

Albertína Friðbjörg Elíasdóttir, Alda Davíðsdóttir, Íris Hrund Halldórsdóttir og Guðbjörg Ásta Ólafsdóttir, 2008. Ferðamenn á norðanverðum Vestfjörðum sumarið 2008. Rannsókn- og fræðasetur Háskóla Íslands á Vestfjörðum.

Anton Helgason, 2019. Tölvupóstur 29.11 2019. Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða. Anton Helgason, Sigurjón Þórðarson og Þorleifur Eiríksson, 2002. Athugun á skólpmengun við sjö þéttbýlisstaði. Áfangaskýrsla 1. Náttúrustofa Vestfjarða.

Bolungarvíkurkaupstaður, 2020. Húsnæðisáætlun. Samþykkt í bæjarstjórn 19. maí 2020.

Byggðastofnun, 2015. Vestfirðir. Stöðugreining 2014.

Byggðastofnun, 2017a. Byggðaleg áhrif fiskeldis.

Byggðastofnun, 2018b. Atvinnutekjur 2008-2017 eftir atvinnugreinum og landshlutum.

Byggðastofnun, 2019. Hagvöxtur landshluta 2012-2017.

Byggðastofnun, 2019b. Atvinnutekjur 2008-2018 eftir atvinnugreinum og landshlutum.

Byggðastofnun og Hagfræðistofnun HÍ, 2019. Hagvöxtur landshluta 2012-2017. Nóvember 2019.

Erla, 2020. Landslag á Íslandi. Flokkun og kortlagning landslagsgerða á Landsvísu.

Ferðamálastofa, 2008. Ferðapjónustan mikilvægur drifkraftur. Birt á vef Ferðamálastofu 28.10. 2008.: <https://www.ferdamalastofa.is/is/um-ferdamalastofu/frettir/ferdathjonstan-mikilvaegur-drifkraftur>

Ferðamálastofa, 2020. Heildarfjöldi erlendra ferðamanna.

Fjarhitun, 1995. Lágsvæði, 2. Áfangi Skipulags- og byggingarráðstafanir og sjóvarnir. Reykjavík: Skipulag ríkisins.

Fjórðungssamband Vestfirðinga, 2016. Stefnumörkun sveitarfélaga á Vestfjörðum – fyrstu skref. 24. maí 2016.

Fjórðungssamband Vestfirðinga, 2019. Sóknaráætlun Vestfjarða 2020-2024. Unnið af Vestfjarðastofu fyrir Fjórðungssamband Vestfirðinga í nóvember 2019.

Gagnaveita Reykjavíkur, 2019. Ljósleiðarinn – tilkynning. Ljosleidarinn.is.

Guðrún Elín Jóhannsdóttir, 2017. Sjávarflóð á Íslandi. Skýrsla VÍ 2017-008. Vegagerðin, 2018.

Hafrannsóknastofnun, 2017. Mat á burðarþoli Ísafjarðardjúps m.t.t. sjókvíaeldis.

Hafrannsóknastofnun 2020. Eldi á frjóum laxi í opnum sjókvíum. Áhætta erfðablöndunar – ráðgjöf 2020. 17. mars 2020.

Hagstofa Íslands, 2019. Vísasafn. Upplýsingar fengnar af vefsíðu stofnunarinnar: www.hagstofa.is. Upplýsingar sóttar í október 2019.

Hagstofa Íslands, 2019b. Sjávarútvegur, talnaefni. Afli og verðmæti afla eftir fisktegund, löndunarhöfn og löndun í heimahöfnum 1992-2018. [hagstofa.is](http://www.hagstofa.is). Upplýsingar sóttar í október 2019.

Hagstofa Íslands, 2020. Vísasafn. Upplýsingar fengnar af vefsíðu stofnunarinnar: www.hagstofa.is. Upplýsingar sóttar í febrúar-ágúst 2020.

Hagstofa Íslands, 2021. Vísasafn. Upplýsingar fengnar af vefsíðu stofnunarinnar: www.hagstofa.is. Upplýsingar sóttar í september 2021.

Halldór Björnsson, Árný E. Sveinbjörnsdóttir, Anna K. Daníelsdóttir, Árni Snorrason, Bjarni D. Sigurðsson, Gísli Viggósson, Jóhann Sigurjónsson, Snorri Baldursson, Sólveig Þorvaldsdóttir og Trausti Jónsson, 2008. Hnattrænar loftslagsbreytingar og áhrif þeirra á Íslandi – Skýrsla vísindanefndar um loftslagsbreytingar. Umhverfisráðuneytið.

Halldór Björnsson, Bjarni D. Sigurðsson, Brynhildur Davíðsdóttir, Jón Ólafsson, Ólafur S. Ástþórsson, Snjólaug Ólafsdóttir, Trausti Baldursson, Trausti Jónsson 2018. Loftslagsbreytingar og áhrif þeirra

- á Íslandi – Skýrsla vísindanefndar um loftslagsbreytingar 2018. Reykjavík: Veðurstofa Íslands.
- Húsnæðis- og mannvirkjastofnun, 2019. Upplýsingar fengnar af vefsíðu stofnunarinnar: www.hms.is. Upplýsingar sóttar í nóvember 2019.
- IPCC, 2018. Summary for Policymakers of IPCC Special Report on Global Warming of 1.5°C Approved by Governments. Fréttatilkynning 2018/24/PR.
- IPCC, 2021. Intergovernmental Panel on Climate Change. Climate Change 2021: The Physical Science Basis (AR6-WG1).
- Íbúðalánasjóður, 2019. Húsnæðismarkaðurinn, mánaðarskýrsla.
- Ísafjarðarhöfn, 2019. Skemmtiferðarskip 2019. Sótt 6. Febrúar 2020 af <http://port.isafjordur.is/>
- Íslandsbanki, 2016. Íslensk ferðaþjónusta.
- KPMG, 2017. Laxeldi í Ísafjarðardjúpi – greining á áhrifum þess á efnahag og íbúáþróun. Reykjavík: Fjórðungssamband Vestfjarða.
- Landbúnaðarháskóli Íslands, 2015. Vefsíða: https://www.lbhi.is/-votlendissetur_lbhi. Upplýsingar sóttar í nóvember 2020.
- Landsbankinn, 2019. Landsbankinn - fréttir. Sótt 26. september 2019. <https://www.landsbankinn.is/frettir/2019/09/26/Voxtur-ferdathjonustumun-hvila-a-sjalfbaerari-grunni-ny-greining-Hagfraedideildar-Landsbankans/>
- Landsnet, 2021. Kerfisáætlun Landsnet 2020-2029. Langtímaáætlun um þróun meginflutningskerfis raforku.
- Lára Dögg Gústafsdóttir, 2008. Staða útlendinga á norðanverðum Vestfjörðum – tveir heimar í faðmi blárra fjalla. Háskólinn í Reykjavík, Reykjavík.
- Markaðsstofa Vestfjarða, 2018. Áfangastaðaáætlun Vestfjarða. Unnin af Markaðsstofu Vestfjarða fyrir Ferðamálastofu.
- Mennta- og menningarmálaráðuneyti. 2014. Menningarstefna í mannvirkjagerð: Stefna íslenskra stjórnvalda í byggingarlist.
- Minjastofnun, 2020. Minjavefsja á vefsíðunni www.minjastofnun.is. Upplýsingar sóttar á tímabilinu júní til ágúst 2020.
- Námur, kortasjá 2020. Kortasjá á vefsíðunni namur.is. Vegagerðin, Landsvirkjun og Umhverfisstofnun.
- Náttúrufræðistofnun Íslands, 2019. Kortasjár Náttúrufræðistofnunar Íslands. <https://www.ni.is/midlun/utgafa/kort/kortasjar>
- Náttúrufræðistofnun Íslands og Landgræðsla ríkisins, 2019. Sótt í september 2020. www.agengar.land.is.
- Landmælingar Íslands, 2019. Gögn frá niðurrhalsþjónustu Landmælinga Íslands. Dreifing gróðurs.
- Ólafur Arnalds, Einar Grétarsson og Sigmar Metúsalemsson, 1996. Kvasir, Upplýsingavefur Rannsóknarstofnunar landbúnaðarins og Landgræðslu ríkisins um jarðvegsrof á Íslandi. Sótt í nóvember 2009. <http://www.rala.is/kvasir>.
- Ragnar Edvardsson, 2000. Fornleifaskráning í Bolungarvíkurkaupstað. Lokaskýrsla. Fornleifastofnun Íslands FS120-96023.
- Ragnar Edvardsson, 2019. Fornleifaskráning í Bolungarvík vegna deiliskipulags í landi jarðarinnar Óss.
- Ragnar Edvardsson 1996. Fornleifaskráning í Bolungarvíkurkaupstað. Fyrsti hluti. Kaupstaðurinn og jarðirnar næstar honum. Fornleifastofnun Íslands FS021-86021.
- Ragnar Edvardsson 1997. Fornleifaskráning í Bolungarvíkurkaupstað. Annar hluti. Hanhóll, Gil, Tunga, Meirihlíð, Minnihlíð, Ós. Fornleifastofnun Íslands.
- Ragnar Edvardsson, 2007. Menningarminjar við hugsanleg jarðgöng og vegstæði á milli Bolungarvíkur og Hnífsdals. Unnið fyrir Vegagerðina. Náttúrustofa Vestfjarða, nr. 2-07.
- Samband íslenskra sveitarfélaga, 2009. Áherslur Sambands íslenskra sveitarfélaga í úrgangsmálum.
- Þjóðskrá Íslands. 2019. Lögbýlaskrá. Sótt 28. Janúar. <https://www.skra.is/um-okkur/utgafur-og-skjol/>

AÐALSKIPULAG BOLUNGARVÍKUR 2020-2032 - Auglýst tillaga

Samtök fyrirtækja í Sjávarútvegi, 2020. Radarinn, mælaborð sjávarútvegsins. Sótt 15. maí 2020. <https://radarinn.is/>.

Siglingastofnun Íslands, 2011. Yfirlitsskýrsla um sjóvarnir árið 2011.

Sigríður Sif Gylfadóttir, 2020. Tölvupóstur frá Sigríði Sif, sem er starfsmaður Veðurstofu Íslands, þann 7. maí til skipulagsráðgjafa.

Sigurður Jóhannesson, 2007. Hvernig á að verðleggja náttúruverndarsvæði? Erindi á ráðstefnu um skipulagsmál á Hornströndum, haldin á Ísafirði 26.-27. janúar 2007

Skipulagsstofnun, 2007. Leiðbeiningar um umhverfismat áætlna

Skipulagsstofnun, 2016. Landsskipulagsstefna 2015-2026 ásamt greinargerð.

Skipulagsstofnun, 2021. Tillaga Skipulagsstofnunar til umhverfis- og auðlindaráðherra að landsskipulagsstefnu.

Skógræktin, 2018. Gögn af skóglendisvefsjá. Sótt í maí 2020. <https://www.skogur.is/is/rannsoknir/skogartolum/skoglendisvefsja/grunnoggn>

Sólrun Geirsdóttir, 2000. Byggingarár húsa í Bolungarvík. Unnið fyrir Veðurstofu Íslands. Útgefið af Náttúrustofu Íslands.

Stigsdóttir, Ulrika & Grahn, Patrik, 2002. What Makes a Garden a Healing Garden? Journal of Therapeutic Horticulture. 13, 60-69.

Stjórnarráð Íslands, 2019. Heimsmarkmiðin. Sótt 6. janúar 2020. <http://heimsmarkmidin.is/>

Tómas Jóhannesson, Hörður Þór Sigurðsson og Harpa Grímsdóttir, 2007. Hættumat fyrir Seljalandshverfi, Tunguskeið, Tungudal og Dagverðardal. Veðurstofa Íslands, greinargerð 07008.

Umhverfisráðuneytið, 2010. Velferð til framtíðar: Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi - Áherslur 2010-2013.

Umhverfisráðuneytið, 2011. Náttúruvernd. Hvítbók um löggjöf til verndar náttúru Íslands.

Umhverfisráðuneytið, 2013. Myrkurgæði á Íslandi.

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2016. Endurheimt votlendis, aðgerðaáætlun.

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2017. Hreint loft til framtíðar. Áætlun um loftgæði á Íslandi 2018-2029.

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2018. Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum 2018 – 2030. Fyrsta útgáfa, september 2018.

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2020. Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum, 2. útgáfa.

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið, 2021. Í ljósi loftslagsvárs. Stefna um aðlögun að loftslagsbreytingum. September 2021.

Veðurstofa Íslands, 2003. Bolungarvík – Hættumatskort. Hættumat vegna ofanflóða fyrir Bolungarvík.

Veðurstofa Íslands, 2020. Veðurfarsgögn skv. pöntun Bolungarvíkurkaupstaðar.

Vegagerðin, 2018. Lágsvæði – viðmiðunarreglur fyrir landhæð. Sigurður Sigurðarson.

Þjóðskrá Íslands, 2019. Fasteignaskrá á vefsíðunni www.skra.is. Upplýsingar sóttar í október 2020.

Þjóðskrá Íslands, 2020. Fasteignaskrá á vefsíðunni www.skra.is. Upplýsingar sóttar í mars 2020.

Myndir á heilsíðum voru teknar af Helga Hjálmtýssyni.

19 VIÐAUKAR

Sjá viðauka við Aðalskipulag Bolungarvíkur 2020-2032.

Tillaga, 21. desember 2021.